

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

ຄູ່ມືສະບັບຫຍໍ້ທີ່ເປັນ
ປະໂຫຍດສໍາຫຼັບມຸອັຊຊິນ,
ອີມ່າ, ຄໍຕົບ ແລະ ຂໍ້ກຳຫ
ນົດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສຍິດ

المُختَصَرُ الْمُفِيدُ لِلْمُؤَدِّنِ وَالْإِمَامِ وَالْخَطِيبِ وَأَحْكَامِ الْمَسَاجِدِ

ລາວ

ລາ

ຄະນະກຳມະການວິຊາການ ໃນສະມາຄົມບໍລິການ
ເນື່ອງຫາວິຊາການອິສລາມໃນພາສາຕ່າງ ໆ

المُخْتَصَرُ الْمُفِيدُ
لِلْمُؤَذِّنِ وَالْإِمَامِ وَالْخَطِيبِ وَأَحْكَامِ الْمَسَاجِدِ

ຄູ່ມືສະບັບຫຍໍ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດສຳຫຼັບມຸອັຊ
ຊິນ, ອີມ່າ, ຄໍຕົບ ແລະ ຂໍ້ກຳຫນົດຕ່າງໆ
ກ່ຽວກັບມັສຍິດ

اللَّجْنَةُ الْعِلْمِيَّةُ
بِجَمْعِيَّةِ خِدْمَةِ الْمُحْتَوَى الْإِسْلَامِيِّ بِاللُّغَاتِ

ຄະນະກຳມະການວິຊາການ
ໃນສະມາຄົມບໍລິການເນື້ອງຫາວິຊາການອິສລາມໃນພາສາຕ່າງ ໆ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ຄູ່ມືສະບັບຫຍໍ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດສຳຫຼັບມຸອັຊ ຊິນ, ອີມ່າ, ຄໍຕົບ ແລະ ຂໍ້ກຳຫນົດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສຍົດ

ຄະນະກຳມະການວິຊາການ ສະມາຄົມບໍລິການເນື້ອຫາຂໍ້ມູນ
ນິສລາມໃນພາສາຕ່າງໆ

ແທ້ຈິງມວນການສັນລະເຊີນເປັນສິດຂອງອັລລຳ, ພວກເຮົາສັນລະເຊີນຕໍ່ພຣະອົງ ແລະ ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຈາກພຣະອົງ ແລະ ສະແດງຫາການອະໄພຍະໂທດຈາກພຣະອົງ, ແລະ ພວກເຮົາຂໍຄວາມຄຸ້ມຄອງຕໍ່ອັລລຳ ຈາກຄວາມຊົ່ວຮ້າຍທັງຫຼາຍຂອງຈິດໃຈຂອງພວກເຮົາ ແລະ ຈາກການງານທີ່ຊົ່ວຮ້າຍຂອງພວກເຮົາ, ຜູ້ໃດທີ່ອັລລຳຊົງຊີ້ນຳທາງແກ່ເຂົາ ກໍຈະບໍ່ມີຜູ້ໃດສາມາດເຮັດໃຫ້ເຂົາຫວັງທາງໄດ້, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ພຣະອົງເຮັດໃຫ້ເຂົາຫວັງທາງ ກໍຈະບໍ່ມີຜູ້ໃດສາມາດຊີ້ນຳທາງແກ່ເຂົາໄດ້, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍປະຕິຍານວ່າບໍ່ມີພຣະເຈົ້າອື່ນໃດທີ່ຄວນແກ່ການເຄົາລົບພັກດີ ນອກຈາກອັລລຳພຣະອົງດຽວ ໃດຍບໍ່ມີພາຄີໃດໆກັບພຣະອົງ, ແລະ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍປະຕິຍານວ່າທ່ານ ນະບີ ມູຮຳມັດ ເປັນບ່າວ ແລະ ສາດສະນະທູດຂອງພຣະອົງ, ຂໍຄວາມສັນຕິສຸກຈາກພຣະອົງອັລລຳ ຈົ່ງປະສົບກັບທ່ານ ແລະ ຄອບຄົວເພື່ອນມິດສະຫາຍ ຊາວົກ ແລະ ບັນບັນດາຜູ້ປະຕິບັດຕາມແນວທາງຂອງທ່ານ ໃຫ້ໄດ້ຮັບແຕ່ຄວາມດີ ແລະ ສັນຕິສຸກ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ: ເນື່ອງຈາກມະນຸດມີຄວາມຕ້ອງການຢູ່ສະເໝີຕໍ່ສິ່ງທີ່ຈະມາບັບບຸງສະພາບການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາໃຫ້

ດີຂຶ້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ບົດບັນຍັດຂອງສາສະໜາອິສລາມຈຶ່ງໄດ້ກຳນົດ ສິ່ງຕ່າງໆ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ, ເຊິ່ງໃນ ນັ້ນກໍລວມເຖິງສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການອາຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫັສຳລັບການລະຫມາດ, ການນຳພາຄົນເຮັດການລະຫມາດ, ການຄຸດບະຫວັນສຸກ, ແລະ ຂໍ້ບັນຍັດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສ ຍິດ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງມຸອັຊລິນ, ອີມ່າ ແລະ ຄໍຕີບວັນສຸກ ຈຶ່ງເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່, ແລະ ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ ພວກເຮົາຈຶ່ງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຈັດກຽມ ຫນັງສືທີ່ມີຊື່ວ່າ: (ຄູ່ມືສະບັບຫຍໍ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດສຳຫຼັບມຸອັຊລິນ, ອີມ່າ, ຄໍຕີບ ແລະ ບົດບັນຍັດກ່ຽວກັບມັສຍິດ), ແລະ ໄດ້ມີການແປອອກເປັນຫຼາຍພາສາ.

ບົດທີ່ໜຶ່ງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫັ

ອະຊານແມ່ນສັນຍາລັກຂອງອິສລາມ ແລະ ຊາວມຸສລິມ, ເຊິ່ງຈະຖືກປະກາດໃນທຸກໆ ວັນ ແລະ ຄືນ ຫ້າຄັ້ງ, ແລະ ບັນດານັກວິຊາການໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນຕຳລາຂອງພວກເຂົາກ່ຽວກັບເລື່ອງຂອງມັນ, ທັງຊຸນນະຫັ, ຂໍ້ກຳນົດ, ສິ່ງທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ເຮັດ ແລະ ສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ເປັນໂມຄະ, ທັງນີ້ກໍເນື່ອງມາຈາກຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງການອີບາດະຫນີ້.

ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ຄຳນິຍາມຂອງອະຊານ ແລະ ອີກຳມະຫັ

ອະຊານ ຕາມຄວາມໝາຍທາງສາສະໜາ ໝາຍເຖິງ: ການ

¹ ເບິ່ງ: ຟັຕຫ໌ ອັລ-ມຸນອິມ ຊາເຣາະຫ໌ ສໍຣິຫ໌ ມຸສລິມ: (2/ 460).

ປະກາດໃຫ້ຮູ້ເຖິງການເຂົ້າສູ່ເວລາລະຫມາດ, ດ້ວຍຄໍາກ່າວທີ່
ຖືກກຳນົດໄວ້ເປັນການສະເພາະຕາມບົດບັນຍັດ¹.

ແລະ ການອີກໍາມະຫັ ຕາມຫລັກສາສະຫນາຄື: ການປະກາດ
ໃຫ້ຮູ້ເຖິງການຍືນຂຶ້ນເພື່ອລະຫມາດ, ດ້ວຍຄໍາກ່າວທີ່ສະເພາະ
ເຈາະຈົງຕາມທີ່ໄດ້ຖືກບັນຍັດໄວ້².

ຫົວຂໍ້ທີສອງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງການອາຊານ ແລະ ການອີກໍາມະຫັ

ການອະຊານ ແລະ ການອີກໍາມະຫັ ຖືກບັນຍັດໄວ້ດ້ວຍຄໍາຟີ
ອັນກຸຣອານ, ຊານນະ ແລະ ອີຈມະຫັ:

ສ່ວນວ່າໃນຄໍາຟີອັລກຸຣອານ, ພຣະອົງອັລລໍ່ໄດ້ກ່າວວ່າ:

(وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوءًا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾)

(ແລະ ເມື່ອພວກເຈົ້າໄດ້ຮຽກຮ້ອງໄປສູ່ການລະຫມາດ, ພ
ວກເຂົາກໍຖືເອົາມັນເປັນເລື່ອງເຍາະເຍີ້ຍ ແລະ ເປັນການຫຼິ້ນ
ລ່ວນ ນັ້ນກໍເພາະວ່າພວກເຂົາເປັນກຸ່ມຊົນທີ່ບໍ່ໃຊ້ປັນຍາ) [ສຸຣ
າຫັ ອັລ-ມາອີດະຫັ 58].

ສ່ວນຫຼັກຖານຈາກສຸນນະຫັນັ້ນ, ໄດ້ມີຣະດີຊຈຳນວນຫຼາຍ
ທີ່ຊີ້ບອກເຖິງການອະນຸຍາດຂອງທັງສອງປະການ, ສ່ວນໜຶ່ງໃ
ນນັ້ນແມ່ນ:

ຈາກທ່ານອັບດຸລລໍ່ຫັ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍັລລໍ່ຮຸ ອັນຮຸມາ, ໄດ້ກ່າ
ວ່າ: “ໃນສະໄໝທີ່ຊາວມຸສລິມໄດ້ມາເຖິງນະຄອນມະດີນະຫັ,

¹ ເບິ່ງທີ່: ອັລ-ມຸຄນີ ຂອງ ອິບນີ ກຸດາມະຫັ (1/ 292), ແລະ ມຸກຕາຣ ອັສ-ສີຫາຫັ (ໜ້າ: 16
- ບົດຮຽນ ການອະຊານ), ແລະ ການອັລ-ອະຊານ ພ້ອມການອີກໍາມະຫັ ຂອງ ອັລ-ເກາະຫັດ
ນີ (ໜ້າ: 5).

² ເບິ່ງໃນ ກັຊຊາຟ ອັລ-ກິນະຫຼ (1/ 230).

ພວກເຂົາຈະມາລວມຕົວກັນ ແລະ ຄາດຄະເນເວລາການລະຫມາດ ໂດຍບໍ່ມີການປ່າວປະກາດ. ຕໍ່ມາມື້ໜຶ່ງ ພວກເຂົາກໍໄດ້ປຶກສາຫາກັນກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້, ບາງຄົນຈຶ່ງສະເໜີວ່າ: "ພວກເຮົາຈະໃຊ້ລະຄັງເໝືອນດັ່ງລະຄັງຂອງຊາວຄຣິສຕຽນ" ແລະ ບາງຄົນກໍກ່າວວ່າ: "ບໍ່ ເຮົາຈະໃຊ້ແກເປົ່າເໝືອນດັ່ງເຂົາສັດ ຂອງຊາວຢິວ", ທ່ານອຸມັຮຈຶ່ງກ່າວວ່າ: "ເປັນຫຍັງພວກເຮົາບໍ່ແຕ່ງຕັ້ງຊາຍຄົນໜຶ່ງໃຫ້ເຮັດການປ່າວປະກາດການລະຫມາດ?" ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານນະບີ ຊລ. ຈຶ່ງກ່າວວ່າ:

﴿يَا بَلَاءُ، قُمْ فَتَادِ بِالصَّلَاةِ﴾.

«ໂອ້ ປິລ້າວ, ຈົ່ງລຸກຂຶ້ນ ແລ້ວປະກາດຄົນມາລະຫມາດ»¹.

ສ່ວນການລົງມະຕິເປັນເອກະສັນນັ້ນ (ອີຈຕະມາຫີ); ປະຊາຊາດອິດສະລາມໄດ້ເຫັນພ້ອງຕ້ອງກັນໃນການອະນຸຍາດໃຫ້ປະຕິບັດທັງສອງຢ່າງສໍາລັບການລະຫມາດ 5 ເວລາ:

ທ່ານ ອິຫມ່າ ອິບນີ ກຸດາມະຫັ ອັລມັກດີຊີ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ແລະ ປະຊາຊາດມຸສລິມມີມະຕິເປັນເອກະສັນກັນວ່າ ການອະຊານນັ້ນຖືກບັນຍັດໄວ້ສໍາລັບການລະຫມາດທັງຫ້າເວລາ².

ການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັ ເປັນພຣູກຟາຍະຫັສໍາລັບບັນດາຜູ້ຊາຍ ທັ້ງຢາມທີ່ອະໄສຢູ່ພູມລໍາເນົາ ແລະ ຢາມເດີນທາງ ສໍາລັບການລະຫມາດທັງຫ້າເວລາ, ທີ່ບໍ່ແມ່ນສໍາລັບການລະຫມາດອື່ນໆ; ເພາະຈາກຫະດີຊຂອງ ທ່ານມາລິກ ບິນ ອັລ-ຫຸໄວຣິສ ຂໍພຣະອົງອັລວໍຫັຊົງພໍພຣະໂທດຕໍ່ທ່ານ ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີ ຊັລລໍລວໍຫຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ ໄດ້ກ່າວກັບພວກເຂົາວ່າ:

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ ເລກທີ (604), ແລະ ມຸສລິມ ເລກທີ (377).

² ອັລມຸຄນີ (1/293).

«فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤْذِّنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيُؤَمِّمْكُمْ أَكْبَرُكُمْ».

«ເມື່ອຮອດເວລາລະຫມາດ ກໍ່ຈົ່ງໃຫ້ຄົນໜຶ່ງໃນພວກທ່ານ ເຮັດການອະຊານ, ແລະ ໃຫ້ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດໃນພວກທ່ານ ເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດ»¹.

ແລະ ເນື່ອງຈາກວ່າທັງສອງນັ້ນເປັນສັນຍາລັກທີ່ເດັ່ນຊັດຂອງອິດສະລາມ, ຈຶ່ງບໍ່ເປັນທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຍົກເລີກທັງສອງນັ້ນ.

ສຳຫຼັບແມ່ຍິງແລ້ວ; ບໍ່ມີບົດບັນຍັດໃຫ້ພວກນາງເຮັດການອະຊານ ແລະ ອີກມະຫັ, ບໍ່ວ່າຈະລະຫມາດຄົນດຽວ ຫຼື ເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດໃຫ້ກັບບັນດາແມ່ຍິງກໍຕາມ².

ຫົວຂໍ້ທີສາມ: ຄວາມປະເສີດຂອງການອະຊານ

ແລະ ການອີກມະຫັ

ມີລາຍງານໃນຕົວບົດຕ່າງໆ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກ່ຽວກັບຄວາມປະເສີດຂອງການອະຊານ ແລະ ບັນດາມຸອັຊຊິນ(ຜູ້ອະຊານ), ແລະ ຊຶ່ງສ່ວນໜຶ່ງມີດັ່ງນີ້:

ຜູ້ອະຊານຄືຜູ້ທີ່ເຊີນຊວນໄປສູ່ອັລລາ, ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ມີຄຳເວົ້າທີ່ປະເສີດທີ່ສຸດ. ອັລລາ ຈົ່ງຕຣັດວ່າ:

(وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾)

(ແລະ ຜູ້ໃດເລົ່າຈະມີຄຳເວົ້າທີ່ດີເລີດຍິ່ງກວ່າຜູ້ທີ່ເຊີນຊວນໄປສູ່ອັລລາ ແລະ ປະຕິບັດຄວາມດີ ແລະ ກ່າວວ່າ “ແທ້ຈິງຂ້ອຍເປັນຄົນໜຶ່ງໃນບັນດາຜູ້ນອບນ້ອມ”)

[ຊູຣາະຫັ ຟຸສສີລັດ : 33].

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ ເລກທີ (628), ແລະ ມຸສລີມ ເລກທີ (674).

² ຊູຣາະຫັ ອັນ-ອຸມດະຫັ ຂອງ ອີບນຸ ໄຕມີຍະຫັ - ບົດວ່າດ້ວຍການລະຫມາດ (ຫນ້າ: 101).

ລາຍງານຈາກມຸອາວິຍະຫໍ ຣໍດີຍ໌ລ໌ວຣ໌ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ຂ້າ
ພະເຈົ້າໄດ້ຍືນທ່ານຣໍລລ ຂອງອັລລ໌ຫໍ ﷺ ກ່າວວ່າ: <ບັນດາຜູ້ປະ
ກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫັດ ຈະເປັນຜູ້ທີ່ມີຄ່າຍາວທີ່ສຸດໃນວັນ
ນກີຍາມະຫໍ>

«الْمُؤَدَّنُونَ أَطْوَلُ النَّاسِ أَعْنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«ບັນດາຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດ ນະມາຊ ຈະເປັນ
ບັນຜູ້ທີ່ມີຄ່າຍາວທີ່ສຸດໃນວັນນກີຍາມະຫໍ»¹.

ການອາຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫໍນັ້ນຂັບໄລ່ໄຊຕອນມານຮ້າຍ;
ຈາກທ່ານ ອະບີ ຮຸໄຣເຣາະຫໍ ຂໍອັລລ໌ຫໍຊົງພໍພຣະໂທຕໍ່ເພິ່ນ
, ເລົ່າຈາກ ທ່ານນະບີ ມຸຮໍາມັດ ຂໍຄວາມສັນຕິສຸກ ແລະ ຄວາມ
ເມດຕາຈາກອັລລ໌ຫໍຊົງປະສົບແດ່ທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ أَذْبَرَ الشَّيْطَانُ لَهُ ضُرَاطًا، حَتَّى لَا يَسْمَعَ التَّائِذِينَ، فَإِذَا قُضِيَ
التَّائِذِينَ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا نُوبَ بِالصَّلَاةِ -أَي: أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ- أَذْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ
التَّوْبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطُرَ -أَي: يُوسَّوَسُ- بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ، يَقُولُ لَهُ: اذْكُرْ كَذَا
وَادْكُرْ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ مِنْ قَبْلُ، حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ مَا يَذَرِي كَمْ صَلَّى».

«ເມື່ອສຽງອາຊານດັງຂຶ້ນເພື່ອຮຽກຮ້ອງສູ່ການລະຫມາດ,
ໄຊຕອນກໍ່ຈະຫັນຫຼັງໜີໄປພ້ອມກັບສາຍລົມ ເພື່ອທີ່ມັນຈະບໍ່ໄດ້ຍືນ
ສຽງອາຊານ, ເມື່ອສຽງອາຊານຈົບລົງ ມັນກໍ່ຈະກັບເຂົ້າມາ
າ, ຈົນເມື່ອມີການກ່າວອີກໍມະຮໍເພື່ອເລີ່ມການລະຫມາດ ມັນ
ກໍ່ຈະຫັນຫຼັງໜີໄປອີກ, ເມື່ອການກ່າວອີກໍມະຮໍຈົບລົງ ມັນກໍ່ຈະ
ກັບເຂົ້າມາອີກ, ເພື່ອທີ່ຈະມາກະຊົບກະຊາບລໍ້ວອງລະຫວ່າງບຸ
ກຄົນຜູ້ນັ້ນກັບຈິດໃຈຂອງເຂົາ, ໂດຍມັນຈະກ່າວກັບເຂົາວ່າ: ຈໍ່

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (387).

ງຈື່ເລື່ອງນັ້ນ ຈົ່ງຈື່ເລື່ອງນີ້, ໃນສິ່ງທີ່ເຂົາບໍ່ເຄີຍຄຶດເຖິງມາກ່ອນ, ຈົນເຮັດໃຫ້ຊາຍຄົນນັ້ນບໍ່ຮູ້ວ່າຕົນເອງໄດ້ລະຫມາດໄປຈັກ ຣະກະອັດແລ້ວ»¹.

ທຸກສັບພະສິ່ງທີ່ໄດ້ຍືນສຽງອະຊານ ຈະເປັນພະຍານໃຫ້ແກ່ ຜູ້ທີ່ກ່າວອະຊານ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກ ອັບດຸລລັຫ໌ ບິນ ອັບດີ ຣະຮາະຫ໌ມານ ອັລ-ອັນຊໍລີ, ວ່າ ທ່ານ ອະບີ ສະອີດ ອັລ-ອຸດຣີ ຣໍ ດີຍັລລຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວແກ່ລາວວ່າ: “ແທ້ຈິງ ຂ້ອຍເຫັນວ່າເຈົ້າ າເປັນຄົນທີ່ມັກຝູງແກະ ແລະ ຊົນນະບົດ ທົ່ງນາ, ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອໃດທີ່ເຈົ້າຢູ່ກັບຝູງແກະຂອງເຈົ້າ ຫຼື ຢູ່ໃນຊົນນະບົດທົ່ງນາຂອງເຈົ້າ, ແລ້ວເຈົ້າກໍໄດ້ອະຊານເພື່ອການລະຫມາດ ກໍຈົ່ງເບິ່ງສຽງຂອງເຈົ້າໃຫ້ດັງຂຶ້ນ, ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ:”

«لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ، جَنَّ وَلَا إِنْسٌ وَلَا شَيْءٌ، إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«ບໍ່ມີຈິນ, ມະນຸດ ແລະ ສິ່ງໃດ ທີ່ໄດ້ຍືນໄລຍະສຽງຂອງຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດ, ນອກຈາກມັນຈະເປັນພະຍານໃຫ້ແກ່ເຂົາໃນວັນແຫ່ງການຜົ້ນຄືນຊີບ» ອະບີ ສະອີດ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຍືນມາຈາກທ່ານຣໍຊູລຸລລັຫ໌².

ແທ້ຈິງແລ້ວ, ຫາກມະນຸດຮູ້ເຖິງຄວາມປະເສີດຂອງການອາຊານຢ່າງທຽງແທ້ ພວກເຂົາກໍຈະຕ້ອງຈັບສະຫຼາກກັນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເປັນຜູ້ອະຊານ; ດັ່ງມີລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຫຼຸຣອຍເຮາະຫ໌ ຣໍດີຍັລລໍອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍຊູລຸລລັຫ໌ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التَّدَاءِ -أَي: الْأَذَانِ- وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَحْجِدُوا إِلَّا أَنْ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ: ເລກທີ (1222) ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (389).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (609)

يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَا يَسْتَهْمُوا».

«ຫາກຜູ້ຄົນຮູ້ເຖິງ (ຜົນບຸນ) ທີ່ມີຢູ່ໃນການປະກາດເຊີນຊວນ (ການອະຊານ) ແລະ ແຖວທຳອິດ, ຈາກນັ້ນພວກເຂົາບໍ່ສາມາດໄດ້ມັນມາ ນອກຈາກການຈັບສະຫຼາກ, ແນ່ນອນວ່າພວກເຂົາຈະຕ້ອງຈັບສະຫຼາກກັນ.»¹

ແທ້ຈິງຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດ (ມຸອັຊຊິນ) ນັ້ນ ພຣະອົງຈະຊົງອະໄພໂທດໃຫ້ລາວໄກສຸດສຽງຂອງລາວ, ແລະ ທຸກສິ່ງທີ່ໄດ້ຍືນສຽງຂອງລາວ ສັບພະສິ່ງທັງທີ່ບຽກມີຊີວິດ ແລະ ແຫ້ງ ບໍ່ມີຊີວິດ ຈະເປັນພະຍານໃຫ້ລາວ, ແລະ ລາວຈະໄດ້ຮັບຜົນບຸນເທົ່າກັບຜູ້ທີ່ລະຫມາດຮ່ວມກັບລາວ; ເພາະວ່າຜູ້ທີ່ຊື້ແນະໄປສູ່ຄວາມດີ ກໍ່ເໝືອນກັບຜູ້ທີ່ກະທຳຄວາມດີນັ້ນ, ຈາກທ່ານບະຣ໌ ບິນ ອາຊິບ ຣ໌ດີຍ໌ລວ໌ຮຸ ອັນຮຸ, ວ່າ ທ່ານນະບີຂອງອັລລຳ ທີ່ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْمُقَدَّمِ، وَالْمُؤَدَّنِ يُغْفَرُ لَهُ مَدُّ صَوْتِهِ، وَيُصَدَّقُهُ مَنْ سَمِعَهُ مِنْ رَطْبٍ وَيَابِسٍ، وَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ».

«ແທ້ຈິງ ອັລລຳ ແລະ ບັນດາມະລາອີກະຫລັກຂອງພຣະອົງ ຈະປະທານພອນໃຫ້ແກ່ແຖວທຳອິດ, ແລະ ຜູ້ອະຊານນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບການອະໄພໂທດຈົນສຸດສຽງຂອງລາວ, ແລະ ທຸກສິ່ງທີ່ໄດ້ຍືນລາວ ທັງທີ່ບຽກ ແລະ ແຫ້ງ ຈະເປັນພະຍານໃຫ້ແກ່ລາວ, ແລະ ລາວຈະໄດ້ຮັບຜົນບຸນເທົ່າກັບຜູ້ທີ່ລະຫມາດຮ່ວມກັບລາວ»²

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ: ເລກທີ (615) ແລະ ມຸສລີມ: ເລກທີ (437).

² ບັນທຶກໂດຍ ອະຫມັດ: (18506), ແລະ ອັນນະສາອີ: (646), ທ່ານ ອັນ-ມຸນຊີຣີ ໄດ້ກ່າວໃນໜັງສື ອັດ-ຕັຣຄີບ ແລະ ອັດ-ຕັຣຣິບ (1/ 176) ວ່າ: ສາຍລາຍງານຫະສັນທີ່ດີ.

ການອະຊານ ແມ່ນໜຶ່ງໃນສັນຍາລັກທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງ ສາສະໜາອິສລາມ, ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ຈຳແນກລະຫວ່າງດິນແດນ ຂອງຜູ້ປະຕິເສດສັດທາ ແລະ ດິນແດນຂອງອິສລາມ; ເຊິ່ງ ທ່ານ ບຸກຄລີ ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນ ຊໍເຮັຍໜ້າ ຂອງເພິ່ນ ໃນບົດໜຶ່ງທີ່ມີຫົວຂໍ້ວ່າ: "ບົດທີ່ວ່າດ້ວຍການອະຊານຊ່ວຍປົກປ້ອງເລືອດນີ້" ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ລາຍງານຫາດິສ ຈາກທ່ານ ອານັສ ບິນ ມາລິກ ວ່າ: ເມື່ອທ່ານນະບີ ﷺ ຈະນຳພາພວກເຂົາໄປສູ່ຮົບກັບ ຊົນກຸ່ມໃດໜຶ່ງ, ທ່ານຈະບໍ່ເລີ່ມສູ້ຮົບຈົນກວ່າຈະຮອດຕອນເຊົ້າ ແລະ ສັງເກດເບິ່ງກ່ອນ. ຖ້າຫາກໄດ້ຍິນສຽງອະຊານ, ທ່ານກໍຈະລະເວັ້ນຈາກພວກເຂົາ, ແລະ ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຍິນ, ທ່ານກໍຈະບຸກໂຈມຕີພວກເຂົາ¹. ທ່ານ ອີຫມ່າ ອັລຄອດຕຳບີ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ໃນນີ້ເປັນການຊີ້ແຈງວ່າ ການອະຊານນັ້ນເປັນສັນຍາລັກຂອງ ສາສະໜາອິສລາມ, ແລະ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ວ່າຍົບ (ບັງຄັບ) ທີ່ບໍ່ສາມາດຖິ້ມໄດ້, ແລະ ຫາກວ່າຊາວເມືອງໃດໜຶ່ງໄດ້ລວມຕົວກັນທີ່ຈະຖິ້ມການອະຊານ ແລະ ປະຕິເສດ, ຜູ້ປົກຄອງກໍມີສິດທີ່ຈະຕໍ່ສູ້ກັບພວກເຂົາໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ"².

ຫົວຂໍ້ທີ່ສີ່: ເງື່ອນໄຂຂອງການອາຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັທີ່ຖືກຕ້ອງ

1- ຕ້ອງເປັນມຸສລິມ: ທັງສອງຈະບໍ່ຖືກຕອບຮັບຈາກຄົນກາຟິຣ; ເພາະວ່າທັງສອງນັ້ນເປັນການເຄົາລົບພັກດີ, ແລະການເຄົາລົບພັກດີນັ້ນຈະບໍ່ຖືກຕອບຮັບຈາກຄົນກາຟິຣ.

ແລະ ທ່ານ ອິບນຸ ມຸລກິນ ໄດ້ກ່າວໃນໜັງສື ອັນ-ບັດຣຸ ອັນ-ມຸນີຣ (3/ 385) ວ່າ: ນີ້ແມ່ນສາຍລາຍງານທີ່ດີ.

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ: ເລກທີ (610) ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (382).

² ອະລາມ ອັລຫະດີສ ຊາເຣາະຫັ ຊໍເຮັໜ້າ ອັລບຸຄຣີ: (1/ 460).

2. ມີສະຕິບັນຍາ: ຈະບໍ່ສົມບູນຫາກເປັນບ້າ, ເມົາ, ແລະ ເປັນເດັກນ້ອຍທີ່ຍັງບໍ່ສາມາດຈຳແນກໄດ້, ເຊັ່ນດຽວກັບການງານອື່ນໆ.

3. ການຕັ້ງເຈດຕະນາ: ທັງສອງຈະບໍ່ຖືກຕ້ອງຫາກປາສະຈາກມັນ; ເພາະວ່າທັງສອງເປັນການອີບາດະຫ໌, ແລະ ການອີບາດະຫ໌ຈະບໍ່ຖືກຕ້ອງ ນອກຈາກຈະຕ້ອງມີການຕັ້ງເຈດຕະນາ; ດັ່ງຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ທີ່ວ່າ:

«إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى».

«ແທ້ຈິງທຸກໆ ການງານຂຶ້ນຢູ່ກັບການຕັ້ງເຈດຕະນາ, ແລະ ແທ້ຈິງທຸກໆ ການງານຈະໄດ້ຮັບຜົນຕາມທີ່ໄດ້ຕັ້ງເຈດຕະນາໄວ້»¹.

4. ຄວາມເປັນຜູ້ຊາຍ: ການອາຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫ໌ຂອງແມ່ຍິງເປັນສິ່ງບໍ່ຖືກຕ້ອງ.

5. ການອະຊານຕ້ອງຢູ່ໃນເວລາລະຫມາດ: ຈະບໍ່ຖືກຕ້ອງຫາກອະຊານກ່ອນຈະເຂົ້າເວລາ; ເນື່ອງຈາກຫະດີສຂອງ ມາລິກ ອິບນຸ ອັລຫຸໄວຣິສ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີໄດ້ກ່າວວ່າ:

«... فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُوْذَنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيُؤْمَمْكُمْ أَكْبَرُكُمْ»

«... ເມື່ອການລະຫມາດມາເຖິງ ກໍ່ຈົ່ງໃຫ້ຄົນໜຶ່ງໃນພວກທ່ານເປັນຜູ້ອາຊານ, ແລະ ຈົ່ງໃຫ້ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດໃນຫມູ່ພວກ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຣີ: ເລກທີ (1)

ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (1907), ຈາກຫະດີສຂອງ ທ່ານ ອຸມັຣ ອິບນີ ອັລ-ຄັອດຕິອບ (ຂໍອະລໍ ຫ໌ ຊົງຜ່ອນລະໂທດທ່ານ).

ກທ່ານເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດ»¹ ດັ່ງນັ້ນ, ເລື່ອງຂອງການອາຊານ ຈຶ່ງຖືກຜູກຕິດໄວ້ກັບການມາເຖິງຂອງເວລາລະຫມາດ, ແລະ ການມາເຖິງຂອງມັນນັ້ນຈະບໍ່ມີຂັ້ນ ເວ້ນເສຍແຕ່ຫຼັງຈາກທີ່ເຂົ້າເວລາຂອງມັນແລ້ວ, ແລະ ການອີກໍ່ມະຫັດນັ້ນ ຈະຕ້ອງມີຂັ້ນ ເມື່ອຕັ້ງໃຈທີ່ຈະລຸກຂຶ້ນເພື່ອເຮັດການລະມາດ.

6. ການອະຊານ ແລະ ອີກໍ່ມະຫັດ ຈະຕ້ອງເປັນໄປຕາມລຳດັບ ຂັ້ນຕອນ: ຄວາມໝາຍຂອງການລຽງລຳດັບຂັ້ນຕອນນັ້ນກໍຄື : ຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນ (ມຸອັຊຊິນ) ຈະຕ້ອງກ່າວຖ້ອຍຄຳຂອງການອະຊານ ແລະ ອີກໍ່ມະຫັດ ຕາມຮູບແບບທີ່ໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ໃນຫຼັກຖານທາງບົດບັນຍັດ, ໂດຍບໍ່ມີການສະຫຼັບຕຳແໜ່ງຂອງຄຳສັບ ຫຼື ປະໂຫຍກໃດໜຶ່ງ; ເພາະວ່າການອະຊານນັ້ນເປັນຮູບແບບໜຶ່ງຂອງການເຄົາລົບພັກດີ (ອີບາດະຫັ) ທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຕາມລຳດັບຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເປັນການບັງຄັບທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຮູບແບບທີ່ໄດ້ຖືກກ່າວໄວ້; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ທີ່ວ່າ:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ، فَهُوَ رَدٌّ».

“ໃຜກໍ່ຕາມທີ່ເຮັດສິ່ງອື່ນໃນກົດຈະການສາສະໜາຂອງເຮົາ ເຊິ່ງສິ່ງນັ້ນ ເຮົາບໍ່ໄດ້ສົ່ງໃຊ້ໃຫ້ເຮັດ (ບໍ່ມີແບບຢ່າງ) ດັ່ງນັ້ນສິ່ງທີ່ເຮັດຂຶ້ນມາໃໝ່ນັ້ນຍ່ອມຖືກປະຕິເສດ (ບໍ່ຖືກຕອບຮັບຈາກອັລລຳຫັ)”².

7. ການອາຊານ ແລະ ອີກໍ່ມະຫັດ ຕ້ອງມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງກັນ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຮີ, ເລກທີ (628) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (674).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຮີ, ເລກທີ (2697) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (1718), ຈາກຫະດີສຂອງທ່ານຍິງອາອີຊະຫັ ຣໍດີຍັລວຣຸ ອັນຮາ.

(ອັລມຸວາລາຕຸ): ຄືການກ່າວຄຳຕ່າງໆ ຂອງການອາຊານຕິດຕໍ່ກັນໄປ ໂດຍບໍ່ມີການຂາດຕອນດ້ວຍຄຳເວົ້າ ຫຼື ການກະທຳອື່ນມາຂັ້ນ, ແລະ ບໍ່ໃຫ້ມີການຢຸດພັກລະຫວ່າງແຕ່ລະປະໂຫຍກເປັນເວລາດົນນານ.

8. ໃຫ້ການອາຊານ ແລະ ອີກຳມະຫັ ເປັນພາສາອາຣັບ ແລະ ດ້ວຍຄຳເວົ້າທີ່ໄດ້ຖືກກ່າວໄວ້ໃນຊຸນນະຫັ, ໂດຍບາສະຈາກການອ່ານຜິດພ້ຽນທີ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມໝາຍບົດເບືອນ.

9. ການໃຊ້ສຽງດັງໃນການອາຊານ; ເພາະວ່າຫາກຜູ້ອາຊານຫຼຸດສຽງລົງຈົນໄດ້ຍິນພຽງແຕ່ຕົນເອງ ກໍຈະບໍ່ບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງການບັນຍັດການອາຊານ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ທີ່ວ່າ:

«فَلْيُذِّنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ».

«ຈົ່ງໃຫ້ຄົນໜຶ່ງໃນພວກທ່ານເປັນຜູ້ອະຊານ»¹ ແລະນີ້ເປັນການຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການເບິ່ງສຽງດັງເພື່ອໃຫ້ຄົນອື່ນໄດ້ຍິນ; ເພື່ອໃຫ້ການປະກາດນັ້ນໄດ້ຍິນໄປທົ່ວເຖິງຕາມເປົ້າໝາຍ, ດັ່ງນັ້ນ ຫາກລາວອາຊານເພື່ອຕົວລາວເອງ ຫຼື ເພື່ອຜູ້ທີ່ຢູ່ກັບລາວ ກໍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂວ່າຕ້ອງເບິ່ງສຽງດັງ, ແຕ່ທະວ່າໃຫ້ລາວເບິ່ງສຽງຂອງລາວໃນລະດັບທີ່ຕົວລາວເອງໄດ້ຍິນ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຢູ່ກັບລາວໄດ້ຍິນ, ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຫາກລາວໃຊ້ສຽງດັງກວ່ານັ້ນກໍຖືເປັນການດີຍິ່ງ; ເນື່ອງຈາກມີຫະດີຊຂອງ ອະບີ ສະອິດ ອັນຄຸດຣີ (ຂໍ້ອັລລໍຫັ ຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່ທ່ານ) ທີ່ລາຍງານຈາກທ່ານນະບີ ຂໍ້ອັລລໍຫັ ຊົງປະທານພອນ ແລະ ຄວາມສັນຕິສຸກແດ່ທ່ານ ວ່າ:

¹ ການອ້າງອີງໄດ້ຜ່ານມາແລ້ວ.

«.. فَإِذَا كُنْتَ فِي غَمِّكَ أَوْ بَادِيَتِكَ فَأَذْنُتْ فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِاللَّدَاءِ؛ فَإِنَّهُ لَا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ حِينَ وَلَا إِنْسٍ وَلَا شَيْءٍ إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«.. ຫາກເຈົ້າຢູ່ກັບຝູງແກະຂອງເຈົ້າ ຫຼື ຢູ່ເຂດທຸລະກັນດານຂອງເຈົ້າແລ້ວ ເຈົ້າກໍເຮັດການອາຊານ, ຈົ່ງເບິ່ງສຽງຂອງເຈົ້າໃນການປະກາດນັ້ນໃຫ້ດັງຂຶ້ນ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ບໍ່ມີຈິນ, ມະນຸດ ແລະ ສັບພະສິ່ງໃດກໍຕາມ ທີ່ໄດ້ຍິນສຽງຂອງຜູ້ອາຊານດັງໄປເຖິງ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມັນຈະເປັນພະຍານໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໃນວັນກຶຍາມະຫັ»¹.

ຫົວຂໍ້ທີ່ຫ້າ: ຄຸນນະສົມບັດທີ່ຕ້ອງມີຂອງຜູ້ອະຊານ

1- ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ຄວາມຊື່ກົງ; ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«الْإِمَامُ ضَامِنٌ، وَالْمُؤَذِّنُ مُؤْتَمَنٌ، اللَّهُمَّ ارْشِدِ الْإِيْمَةَ، وَاغْفِرْ لِلْمُؤَذِّنِينَ».

«ອີມ່າລີຜູ້ຮັບປະກັນ, ແລະ ຜູ້ອະຊານຄືຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມໄວ້ວາງໃຈ, ໂອ້ອລ່ວຫັ ຂໍພຣະອົງຊົງຊີ້ນຳແກ່ບັນດາອີມ່າດ້ວຍເຖິດ, ແລະ ຂໍຊົງອະໄພໂທດໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ອະຊານດ້ວຍເຖິດ»²
ຜູ້ອະຊານຄືຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມໄວ້ວາງໃຈໃນເລື່ອງເວລາຂອງການລະໝາດ ແລະ ການຖືສິນອົດ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບນີ້ບໍ່ມີໃຜສາມາດປະຕິບັດໄດ້ນອກຈາກຜູ້ທີ່ມີຄວາມຍຸດຕິທຳ, ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ອະຊານຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນຜູ້ຝາຜົນ, ບໍ່ເປັນຜູ້ທີ່ເປີດເຜີຍໃນການເຮັດບາບ, ແລະ ບໍ່ເປັນຜູ້ທີ່ຂາດຄຸນນະທຳ.

¹ ໄດ້ລະບຸທີ່ມາໄວ້ກ່ອນແລ້ວ.

² ອະບຸ ດາວຸດ ເລກທີ: (517), ແລະ ຕີຣະມີຊີ ເລກທີ: (207).

2- ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ບັນລຸສາສະນາພາວະ; ເພາະການອາຊານຂອງຜູ້ທີ່ບັນລຸສາສະໜາພາວະນັ້ນສົມບູນກວ່າ, ແລະ ການອາຊານຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ຮູ້ຈັກຈຳແນກກໍຖືກຕ້ອງ ຕາບໃດທີ່ລາວອາຊານຕາມເວລາ, ເມື່ອລາວໄດ້ອາຊານແລ້ວກໍຖືວ່າພຽງພໍ; ເພາະເປັນການປະກາດໃຫ້ຮູ້ເຖິງການເຂົ້າສູ່ເວລາລະໜາດ.

3- ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ຮູ້ເລື່ອງເວລາ ເພື່ອຈະໄດ້ກວດສອບໃຫ້ແມ່ນຍຳ ແລະ ອາຊານໃນຕົ້ນເວລາ; ເພາະຖ້າຫາກບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກໍບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງຄວາມຜິດພາດໄດ້.

4- ເປັນຜູ້ທີ່ມີສຽງດັງກັງວານ; ຈາກຫະດີສຂອງ ທ່ານ ອັບດຸລລໍຫ໌ ບິນ ຊິຢດ໌ ຣໍດີຍ໌ລລໍຮຸ ອັນຮຸ ໃນເລື່ອງຄວາມຜັນກ່ຽວກັບການອະຊານ, ເຊິ່ງທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວແກ່ເພິ່ນວ່າ:

«إِنَّ هَذِهِ لَرُؤْيَا حَقٍّ، فَقُمْ مَعَ بِلَالٍ فَإِنَّهُ أُنْدَى وَأَمَدٌ صَوًّا مِنْكَ، فَأَلْقِ عَلَيْهِ مَا قِيلَ لَكَ، وَلَيَنَادِي بِذَلِكَ».

«ແທ້ຈິງແລ້ວ ນີ້ຄືນິມິດທີ່ເປັນຈິງ, ດັ່ງນັ້ນ ເຈົ້າຈົ່ງໄປພ້ອມກັບບິລານ ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ລາວເປັນຜູ້ທີ່ມີສຽງດັງກັງວານ ແລະ ໄພເລາະກວ່າເຈົ້າ, ແລ້ວຈົ່ງສອນລາວໃນສິ່ງທີ່ເຈົ້າໄດ້ຖືກບອກມາ, ແລະ ໃຫ້ລາວປະກາດ (ອະຊານ) ດ້ວຍຄຳກ່າວນັ້ນ»¹, ແລະຄວາມໝາຍຄື:

«وَأَمَدٌ صَوًّا مِنْكَ».

«ແລະມີສຽງທີ່ກັງວານກວ່າເຈົ້າ» ກໍຄື: ສຽງທີ່ດັງ ແລະ ສູງກວ່າສຽງຂອງເຈົ້າ, ແລະນັ້ນກໍເປັນຫຼັກຖານທີ່ຊີ້ບອກເຖິງກາ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັດຕິຣມີຊີ: ເລກທີ (189), ແລະ ທ່ານກ່າວວ່າ: ເປັນຫະດີຊ "ຫະສັນ ຊໍຣິຫ໌".

ນຳໃຫ້ເລືອກເອົາຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດ (ຜູ້ອະຊານ) ທີ່ມີສຽງດັງກັງວານ ແລະ ແຫຼມສູງ; ເພາະວ່າສຽງ ທີ່ແຫຼມສູງນັ້ນຈະສາມາດປະກາດການອາຊານໄດ້ດີກວ່າ¹.

5- ການມີສຽງທີ່ໄຟເລາະ; ດັ່ງຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ໃນ ຫະດີລຸດັ່ງກ່າວຂອງ ທ່ານ ອັບດຸລລັຮ໌ ບິນ ໄຊດ໌ ຮໍດີຍັລລໍ ຮຸອັນ ຮຸ:

«فَأَنَّهُ أَندَى وَأَمْدٌ صَوْتًا مِنْكَ».

« ເພາະແທ້ຈິງລາວນັ້ນມີສຽງທີ່ໄຟເລາະ ແລະ ດັງກັງວານ ກວ່າເຈົ້າ » ກໍຄື : ມີສຽງທີ່ໄຟເລາະ ແລະ ອ່ອນຫວານທີ່ສຸດ.

6- ຕ້ອງສະອາດຈາກຫະດັສນ້ອຍ ແລະ ຫະດັສໃຫຍ່; ເພາະ ວ່າ ການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັ ເປັນການລະນຶກເຖິງອັງ ລໍ ພຣະອົງຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ, ແລະຜູ້ທີ່ກ່າວລະນຶກນັ້ນ ສົມຄວນທີ່ ຈະຕ້ອງສະອາດ.

7- ໃຫ້ກ່າວອະຊານໃນສະພາບຢືນຂຶ້ນ; ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«يَا بَلَاءُ لُفْمٌ، فَتَادِ بِالصَّلَاةِ»

«ໂອ້ ບິລາລ, ຈົ່ງຢືນຂຶ້ນ, ແລ້ວປະກາດການລະຫມາດ»², ອີ ບນຸລ ມຸນຊິຣ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ບັນດາອຸລາມາອູໄດ້ມີມະຕິເປັນເອ ກະພາບກັນວ່າ ການທີ່ຜູ້ຈະເຮັດອະຊານນຈະຕ້ອງອະຊານໃນ ສະພາບທີ່ຢືນນັ້ນ ຖືເປັນສູນນະຫັ"³.

¹ ເບິ່ງໃນ : ຕຸຫຼະຜະຫັ ອັລ-ອະຫຼວະຊີ (481/1)

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ: ເລກທີ (604), ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (377), ຈາກຫະດີສຂອງ ອີບນຸ ອຸມັຣ ຂໍອັລລໍຫຼີຊິງພໍ້ພຣະໄທແກ່ເພິ່ນທັງສອງ.

³ ອັນອີຈມຫັ ຂອງ ອີບນຸ ອັລມຸນຊິຣ: (ໜ້າ:38).

8- ໃຫ້ປະກາດອະຊານໂດຍຫັນຫນ້າໄປທາງກົບລະຫັ, ດັ່ງທີ່ ມີລາຍງານໃນຫະດີສບົດຫນຶ່ງ ຈາກທ່ານ ອັບດຸລລໍຣ໌ ບິນ ຊັຍດ໌ ຂໍອັລລໍຣ໌ຊົງພິພາດໄປທ່າເຝັ້ນ ກ່ຽວກັບຄວາມຜັນໃນເລື່ອງການ ອະຊານ, ເຝັ້ນໄດ້ກ່າວວ່າ: "ແລ້ວເຝັ້ນກໍຫັນຫນ້າໄປທາງກົບ ລັດ, ກ່າວ: "ອັລລໍຣ໌ ອັກບໍຣ໌, ອັລລໍຣ໌ ອັກບໍຣ໌. . ."¹, ແລະ ອີບນຸ ອັລ ມຸນຊິຣ໌ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ແລະມີຄວາມເຫັນເປັນເອກະພາບກັ ນວ່າ ການຫັນຫນ້າໄປທາງກົບລັດໃນເວລາອະຊານນັ້ນເປັນສຸ ນນະຫ"².

9- ໃຫ້ເອົານີ້ວຊື້ທັງສອງຂ້າງສອດໃສ່ໝູ, ເພາະເປັນການກະ ທຳຂອງ ບິລານ ຣໍດີຍັລລໍຣ໌ ອັນຣຸ ເມື່ອເຝັ້ນອະຊານຕໍ່ຫນ້າທ່າ ນນະບີ ຊັລລໍຣ໌ ອະໄລຣີ ວະສັລລຳ, ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານຈາກ ທ່າ ນ ອະບີ ຈຸໄຮຟະຫ໌ ຣໍດີຍັລລໍຣ໌ ອັນຣຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ: «ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ເຫັນທ່ານບິລານກຳລັງກ່າວອະຊານ ແລະ ຫັນຫນ້າຂອງທ່ານໄ ປມາທາງຊ້າຍ ແລະ ທາງຂວາ, ແລະ ນີ້ວມີທັງສອງຂ້າງຂອງທ່ ານກໍຢູ່ໃນໝູ, ສ່ວນທ່ານນະບີ ﷺ ແມ່ນປະທັບຢູ່ໃນກະໂຈມສີເ ດງຂອງທ່ານ...»³.

ທ່ານອີມ່າ ຕິຣມີຊີ ໄດ້ກ່າວ ຫຼັງຈາກການບັນທຶກຫະດີຊບົດ ນີ້ວ່າ: " ແລະບັນດານັກວິຊາການໄດ້ຍຶດຖືປະຕິບັດຕາມນີ້: ພ ວກເຂົາສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ອະຊານເອົານີ້ວມີທັງສອງຂອງຕົນອັດໝູ ໃນເວລາອະຊານ.

¹ ອະບູ ດາວູດ ເລກທີ: (507).

² ອັລ-ອີຈມາຣ໌ (ໜ້າ:38).

³ ຕິຣມີຊີ: (197), ແລະ ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: ເປັນຫະດີສ ຫະຊັນ ຊໍເຮຍຫ໌, ແລະ ຕົ້ນສະບັບຂອງມັນຢູ່ໃນ ຊໍເຮຍຫ໌ ບຸຄໍຣີ (634) ດ້ວຍສໍານວນຄຳເວົ້າວ່າ: ຈາກ ເອີມ່າ ອີ ບນຸ ອະບີ ຢູໄຫຟະຫ໌, ຈາກພໍ່ຂອງລາວ, ວ່າລາວໄດ້ເຫັນ ທ່ານບິລານ ກຳລັງອະຊານ ລາວຈຶ່ງ ໄດ້ຕິດຕາມເບິ່ງປາກຂອງທ່ານ ຫັນໄປທາງນີ້ ແລະ ທາງນັ້ນ ໃນຂະນະທີ່ອະຊານ.

" ແລະ ທ່ານ ອິບນຸ ຊຸບຣຸມະ ໄດ້ຖືກຖາມວ່າ ເປັນຫຍັງຜູ້ອະ
ຊານຈຶ່ງຖືກສົ່ງໃຫ້ເອົານີ້ວມີທັງສອງຂ້າງໃສ່ໝູ? ເພິ່ນໄດ້ກ່າວວ່າ:
າ: "ເພື່ອໃຫ້ສຽງດັງແຮງຂຶ້ນ..."¹.

ແລະ ອີມ່າ ອັນນະວະດີ ຂໍອັລລຳຫຼົງເມດຕາເພິ່ນ ໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ: " ສຸນນະຫຼົງການໃຊ້ນີ້ວຊື່ທັງສອງຂ້າງແຕ່ຍ່ອຍເຂົ້າໄປໃນຊ່ອງໝູ, ແລະນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ບັນດາອຸລະມາເຫັນດີເຫັນພ້ອມກັນ. ທ່ານ ມະຫາມົລີ ໄດ້ລາຍງານໄວ້ໃນຫນັງສື ອັນ-ມັຈມົວະ ຈາກບັນດາອຸລະມາສ່ວນໃຫຍ່. ບັນດາອຸລະມາຂອງພວກເຮົາໄດ້ກ່າວວ່າ: ແລະໃນການກະທຳດັ່ງກ່າວຍັງມີປະໂຫຍດອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຄື ບາງທີອາດມີຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ຍືນສຽງຂອງຜູ້ອະຊານ ເນື່ອງຈາກຫູໜວກ, ຢູ່ໄກ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນໆ, ດັ່ງນັ້ນ ການໃຊ້ນີ້ວມີແຍ່ງຈຶ່ງເປັນສັນຍານບັງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າລາວກຳລັງອະຊານຢູ່"².

10- ໃຫ້ຫັນໄປທາງຂວາ ເມື່ອກ່າວວ່າ: "ໂຮຍະ ອະລັສສັລາຫ" ທັງສອງຄັ້ງ, ແລະ ຫັນໄປທາງຊ້າຍ ເມື່ອກ່າວວ່າ: "ໂຮຍະ ອະລັລຟະລາຫ" ທັງສອງຄັ້ງ, ໂດຍທີ່ຕີນທັງສອງຂ້າງຍັງຄົງຢູ່ທີ່ເດີມ; ດັ່ງຫະດີດຂອງ ທ່ານ ອະບີ ຍຸໂຮຟະຫ (ຂໍພຣະອົງອັລລຳຫຼົງພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ) ກ່ຽວກັບການອະຊານຂອງທ່ານບິລ້າລ (ຂໍພຣະອົງອັລລຳຫຼົງພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ) ຕໍ່ຫນ້າທ່ານນະບີ ຊັລລັລ ລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ ເຊິ່ງເພິ່ນໄດ້ກ່າວວ່າ:

«فَجَعَلْتُ أَتْبَعُ فَأُ، هَاهُنَا وَهَاهُنَا، يَقُولُ: يَمِينًا وَشِمَالًا: حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى

الْفَلَاحِ».

«ຂ້ອຍໄດ້ຕິດຕາມເບິ່ງບາກຂອງລາວ ທີ່ຫັນໄປທາງຂວາ

¹ ອັລ-ເອີຊັດ (4/11).

² ໜັງສື ຊາເຣາະຫຼໍ ອັລ-ມຸຊຊັບ (3/113).

ແລະ ທາງຊ້າຍ ພ້ອມກ່າວວ່າ: ໄຮຍາ ອະລັສສໍລາຫ໌, ໄຮຍາ ອະລັ ລ ຟາລາຫ໌»¹; ແລະ ເພາະວ່າສຽງປະກາດເອີ້ນສູ່ການລະຫມາດ ຈະໄປໄດ້ໂກກວ່າ ສຳລັບຜູ້ທີ່ຢູ່ໄກຈາກມັສຍິດ.

11- ໃຫ້ກ່າວອະຊານຊ້າງ, ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຍຶດສຽງຍາວເກີນໄປ; ແລະ ເພາະການອະຊານເປັນການປະກາດໃຫ້ຜູ້ທີ່ຢູ່ໄກຈາກມັສຍິດໄດ້ ຮັບຮູ້ ດັ່ງນັ້ນການກ່າວຊ້າງຈຶ່ງເໝາະສົມກວ່າ. ແລະ ໃຫ້ກ່າວອີ ກຳມະຫ໌ໄວງ; ເພາະເປັນການປະກາດໃຫ້ຜູ້ທີ່ມາຮ່ວມລະຫມາ ດແລ້ວ ດັ່ງນັ້ນການກ່າວໄວຈຶ່ງເໝາະສົມກວ່າ².

12- ໃຫ້ກ່າວອະຊານຕາມທີ່ໄດ້ຖືກບັນຍັດໄວ້ ດ້ວຍສຽງທີ່ ເລາະ ແລະ ລຽບງ່າຍ, ໂດຍບໍ່ມີການດັດສຽງ ຫຼື ໃສ່ທຳນອງທີ່ ຜິດພ້ຽນ. ບໍ່ໃຫ້ກ່າວໃນທຳນອງຂອງການຮ້ອງເພງ, ແລະ ບໍ່ໃ ຫ້ລາກສຽງຍາວເກີນໄປຈົນເຮັດໃຫ້ຫຼຸດອອກຈາກເບົ້າໝາຍຂ ອງມັນ. ແຕ່ໃຫ້ຜູ້ອະຊານກ່າວດ້ວຍສຽງທຳມະຊາດຂອງຕົນ ແລະ ໂດຍຮັກສາເງື່ອນໄຂ ແລະ ມາລະຍາດຕາມຫຼັກການສາສະ ໜາ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ຫົກ: ລັກສະນະຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫ໌

ການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫ໌ນັ້ນ ມີຫຼາຍຮູບແບບຕາມ ທີ່ມີລາຍງານມາໃນບົດບັນຍັດຕ່າງໆ ຈາກທ່ານນະບີ, ເຊິ່ງສ່ວ ນໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຖືກລາຍງານມາກ່ຽວກັບລັກສະນະຂອງການອະຊາ ນ ແລະ ການອີກຳມະຫ໌ນັ້ນ ກໍຄືບົດລາຍງານຂອງ ທ່ານ ອັບດຸລ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (634) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (503), ແລະສຳນວນແມ່ນຂ ອງມຸສລິມ.

² ອັລ-ມຸຄນີ (1/ 295)

ລ່າ ບິນ ໄຊດ ຮໍດີ ຍັດລ່າ ຮຸ ອັນຮຸ, ເຊິ່ງສຳນວນຂອງການອະຊານ
ໃນບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວມີດັ່ງນີ້:

ອັດລ່າ ອັກບັຣ, ອັດລ່າ ອັກບັຣ,

ອັດລ່າ ອັກບັຣ, ອັດລ່າ ອັກບັຣ.

ອັຊຣາດຸ ອັດລາ ອິຣາຫະ ອິດລັດລ່າ,

ອັຊຣາດຸ ອັດລາ ອິຣາຫະ ອິດລັດລ່າ.

ອັຊຣາດຸ ອັນນະ ມຸຮຳມະດັຣ ຮໍຊຸລ ລຸລ່າ,

ອັຊຣາດຸ ອັນນະ ມຸຮຳມະດັຣ ຮໍຊຸລ ລຸລ່າ.

ໄຮຢາ ອະລັສ ສໍລາຫ໌, ໄຮຢາ ອະລັສ ສໍລາຫ໌.

ໄຮຢາ ອະລັດ ຟາລາຫ໌, ໄຮຢາ ອະລັດ ຟາລາຫ໌.

ອັດລ່າ ອັກບັຣ, ອັດລ່າ ອັກບັຣ.

ລາອິລາຣະ ອິດລັດລ່າ.

ແລະ ບົດກ່າວອີກຳມະຫ໌ :

ອັດລ່າ ອັກບັຣ, ອັດລ່າ ອັກບັຣ.

ອັຊຣາດຸ ອັດລາ ອິຣາຫະ ອິດລັດລ່າ.

ອັຊຣາດຸ ອັນນະ ມຸຮຳມະດັຣ ຮໍຊຸລ ລຸລ່າ.

ໄຮຢາ ອະລັສ ສໍລາຫ໌, ໄຮຢາ ອະລັດ ຟາລາຫ໌.

ກັອດກໍ ມະຕິສ ສໍລາຫ໌, ກັອດກໍ ມະຕິສ ສໍລາຫ໌.

ແບ ການລະຫມາດໄດ້ດຳລົງຂຶ້ນແລ້ວ, ການລະຫມາດໄດ້
ດຳລົງຂຶ້ນແລ້ວ.

ອັດລ່າ ອັກບັຣ, ອັດລ່າ ອັກບັຣ.

ລາອິລາຣະ ອິດລັດລ່າ

ແບ ບໍ່ມີພຣະເຈົ້າອື່ນໃດ (ທີ່ຖືກກາບໄຫວ້ໂດຍທຸງແທ້) ນ

ອກຈາກອັລລໍຫ.¹

ນີ້ຄືລັກສະນະຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັ ທີ່ທ່ານ ບິລາວ (ອໍຕີຍ໌ລ໌ລຸ ອັນຣຸ) ໄດ້ປະຕິບັດເປັນປະຈຳ ຮ່ວມກັບທ່ານ ສາສະນະທູດ ຊັລ໌ລ໌ລ໌ ອະລັຍຣີ ວະສັລ໌ລ໌ມ ທັງຢາມທີ່ອະໄສ ຢູ່ພູມນໍາເນົາ ແລະ ຢາມເດີນທາງ ຈົນກະທັ້ງທີ່ທ່ານໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ຊັລ໌ລ໌ລ໌ ອະລັຍຣີ ວະສັລ໌ລ໌ມ.

ແລະ ໃຫ້ກ່າວໃນການອະຊານຟະຈັຣ ຫຼັງຈາກກ່າວ ໄຮຍະ ອະລັລ ຟະລາຫັ ວ່າ: “ອັສ-ສໍລາຕຸ ຄືອຍຣຸມ ມີນັ້ນ ໃນມ” ສອງຄັ້ງ , ເພາະມີລາຍງານຈາກທ່ານ ອະບູ ມະຫັຊຣາເຫັ ອໍຕີຍ໌ລ໌ລ໌ ອັນຣຸ ເວົ້າວ່າ ທ່ານລໍຊຸລ໌ລ໌ຫັ ຊັລ໌ລ໌ລ໌ ອະລັຍ ຣີ ວະສັລ໌ລ໌ມ ໄດ້ກ່າວກັບເພິ່ນວ່າ:

«فَإِنْ كَانَتْ صَلَاةُ الصُّبْحِ قُلْتَ: الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ، الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ.»

«ຖ້າຫາກເປັນການລະຫມາດຊຸບຣີ, ເຈົ້າຈົ່ງກ່າວວ່າ: ການລະຫມາດປະເສີດກວ່າການນອນ, ການລະຫມາດປະເສີດກວ່າການນອນ» [ບົດທີ 33].²

ການອະຊານຍັງມີອີກຮູບແບບໜຶ່ງ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ: ອັດ-ຕັຣເຈຽ, ໝາຍເຖິງ ການກ່າວຊໍ້າ. ຄືການກ່າວຄໍາປະຕິຍານຕົນທັງສອງ (ອັຊ-ຊະຮາດະໄຕນ໌) ດ້ວຍສຽງທີ່ຄ່ອຍກ່ອນ, ຈາກນັ້ນຈຶ່ງກ່າວຊໍ້າອີກຄັ້ງດ້ວຍສຽງທີ່ດັງຂຶ້ນ.

ແລະ ສໍາລັບການອີກໍມະຫັ ແມ່ນໃຫ້ກ່າວ (ຄໍາຕ່າງໆ) ສອງຄັ້ງຮູບແບບດັ່ງກ່າວນີ້ມີລາຍງານໃນຫະດີຊຂອງ ອາບູ ມະຫັຊຣ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ: (499), ແລະ ອັດ-ຕັຣມີຊີ ໂດຍສັງເຂບ ເລກທີ: (189), ແລະ ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: ຫະດີຊຂອງ ອັບດຸລ໌ລ໌ຮີ ບິນ ຊັຍດ໌ ເປັນຫະດີດຫະສັນ ຊໍຮີຫັ.

² ບັນທຶກໂດຍທ່ານອາບູດາວຸດ ເລກທີ: (500), ທ່ານນະວະວີ ໄດ້ກ່າວໃນ ຄຸລາເສາະ ອັນອະຫັກາມ (1/ 286) ວ່າ: ເປັນຫະດີຊຫະຊັນ.

ຄະຣິ ອໍດີຍ໌ລວຣຸ ອັນຣຸ, ເຊິ່ງເພິ່ນໄດ້ເລົ່າວ່າ: ທ່ານລຣໍຊລ ລຸລ
ລໍຫ ຈັລລ໌ລວຣຸ ອະລັຍຣີ ວະສັລລັມ ໄດ້ສອນການອາຊານໃຫ້ແ
ກໍຂ້າພະເຈົ້າດ້ວຍໂຕເພິ່ນເອງ, ໂດຍກ່າວວ່າ:

«قُل: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ - مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ
- قَالَ: ثُمَّ ارْجِعْ، فَمَدَّ صَوْتَكَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ،
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.»

ຈົ່ງກ່າວວ່າ:

«ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ;

ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ;

ອັຊຣາດຸ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລ໌ລວໍຫໍ,

ອັຊຣາດະ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລ໌ລວໍຫໍ;

ອັຊຣາດຸ ອັນນາ ມຸຣຳມະດັຣ ອໍສູລຸລວໍຫໍ,

ອັຊຣາດະ ອັນນາ ມຸຣຳມະດັຣ ອໍສູລຸລວໍຫໍ;

-ເທື່ອແລ້ວ ແທ້ອອີກ-

ແລ້ວໃຫ້ກ່າວອີກໂດຍໃຫ້ສຽງຂອງເຈົ້າເປັນດັ່ງ:

ອັຊຣາດຸ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລ໌ລວໍຫໍ,

ອັຊຣາດະ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລ໌ລວໍຫໍ;

ອັຊຣາດຸ ອັນນາ ມຸຣຳມະດັຣ ອໍສູລຸລວໍຫໍ,

ອັຊຣາດະ ອັນນາ ມຸຣຳມະດັຣ ອໍສູລຸລວໍຫໍ;

ໄຮຢາ ອະລັສ ສໍລາຫໍ, ໄຮຢາ ອະລັສສໍລາຫໍ;

ໄຮຢາ ອະລັລຟາລາຫໍ, ໄຮຢາ ອະລັລຟາລາຫໍ;

ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ;

ລາອິລາ ຣະ ອິລລັລໍຮຸ».

«وَالْإِقَامَةُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ، قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ، اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

ແລະ ການກ່າວອີກມະຫັດແມ່ນ:

«ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ;

ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ;

ອັຊຣາດຸ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລັລໍຮຸ,

ອັຊຣາດະ ອັນລາ ອິລາຣະ ອັລລັລໍຮຸ;

ອັຊຣາດຸ ອັນນາ ມຸຣາມະດັນ ຣໍສູລຸລໍຮຸ,

ອັຊຣາດະ ອັນນາ ມຸຣາມະດັນ ຣໍສູລຸລໍຮຸ;

ໄຮຢາ ອະລັສ ສໍລາຫ໌, ໄຮຢາ ອະລັສສໍລາຫ໌;

ໄຮຢາ ອະລັລຟາລາຫ໌, ໄຮຢາ ອະລັລຟາລາຫ໌;

ກັອດ ກໍມະຕິສ ສໍລາຫ໌, ກັອດ ກໍມະຕິສ ສໍລາຫ໌;

ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຮຸ ອັກບັຣ;

ລາອິລາ ຣະ ອິລລັລໍຮຸ».¹

ນີ້ເປັນຄວາມແຕກຕ່າງໃນດ້ານຮູບແບບທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ເຊິ່ງບໍ່ວ່າຜູ້ອະຊານຈະຍຶດຖືເອົາຮູບແບບໃດກໍຕາມຈາກບັນດາຮູບແບບທີ່ໄດ້ຮັບການຢືນຍັນເຫຼົ່ານີ້ ກໍລ້ວນເປັນສິ່ງທີ່ດີ, ທ່ານ ໄ

¹ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ: (502, 503).

ຊອບອີສລາມ ອິບນຸໄຕມິຍະຫໍ (ຂໍ້ອໍລໍວໍຫໍຊົງເມດຕາເຝ່ນ) ໄດ້ກ່າວ ຫຼັງຈາກທີ່ທ່ານໄດ້ກ່າວເຖິງບາງຮູບແບບຂອງການອະຊານທີ່ຖືກຍືນຍັນໄວ້ວ່າ: ແລະ ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ທັດສະນະທີ່ຖືກຕ້ອງກໍ່ຄືທັດສະນະຂອງ ອະຫໍລຸລຫະດີສ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ເຫັນດີກັບພວກເຂົາ, ເຊິ່ງຄືການອະນຸຍາດທຸກສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍົນໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວຈາກທ່ານນະບີ ສັລລໍລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລໍ, ໂດຍພວກເຂົາຈະບໍ່ລັງກຽດສິ່ງໃດຈາກເລື່ອງນັ້ນເລີຍ; ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນຮູບແບບຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫໍນັ້ນ ກໍ່ເໝືອນກັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນຮູບແບບຂອງການອ່ານ (ກີຣໍາຕາ) ແລະ ການກ່າວຕະຊາຣຸດ ແລະ ອື່ນໆ, ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ໃດລັງກຽດສິ່ງທີ່ຮໍຊຸລຂອງອໍລໍວໍຫໍ ສັລລໍລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລໍ ໄດ້ກໍານົດເປັນແບບຢ່າງໄວ້ແກ່ປະຊາຊາດຂອງເຝ່ນ.¹

ຫົວຂໍ້ທີ່ເຈັດ: ສິ່ງທີ່ຜູ້ໄດ້ຍືນອະຊານຕ້ອງກ່າວ ແລະ ດອາຫຼັງອະຊານ.

ເປັນມຸສຕະຮັບ ສົງເສີມ ສໍາລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຍືນສຽງອະຊານ ໃຫ້ກ່າວຕາມທີ່ຜູ້ປະກາດອະຊານໄດ້ກ່າວ; ຈາກຫະດີຊຂອງ ທ່ານອະບີ ສະອິດ ອັນຄຸດຣີ ຮໍດີຍໍລໍຣຸ ອັນຣຸ ກ່າວວ່າ ; ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِذَا سَمِعْتُمُ النَّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَدِّنُ».

«ເມື່ອພວກທ່ານໄດ້ຍືນສຽງອະຊານ ກໍ່ຈົ່ງກ່າວເຫມືອນດັ່ງທີ່ຜູ້ອະຊານກ່າວ»². ຍົກເວັ້ນໃນສອງ ໄຮຢາ ທັງສອງ - ເຊິ່ງແມ່

¹ ໜັງສືອໍລ-ຟັດຕະວາ (22/ 66).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຣໍຣີ: ເລກທີ (611) ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (383).

ນການກ່າວຂອງຄົນອະຊານ: "ໄຮຍາ ອະລັສສໍລາຫ໌", "ໄຮຍາ ອະລັລ ພາລາຫ໌" - ສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ທີ່ໄດ້ຍິນສຽງອະຊານກ່າວຫຼັງຈາກແຕ່ລະຄໍາກ່າວນັ້ນວ່າ:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ».

ຄໍາອ່ານ: (ລາເຮົາລະ ວະລາກູວາຕະ ອິລລາ ບິລລາຮີ)

ຄວາມໝາຍ: “ບໍ່ມີພະລັງ ແລະ ອຳນາດໃດໆ ນອກຈາກອັລລາໝັ້ນ” ຈາກຫະດີຊຂອງ ທ່ານອຸມັອຣ ບິນ ຄອດຕິອບ ອໍດີ ຍັລລໍອັນຮຸ ໄດ້ເລົ່າວ່າ: ທ່ານອໍຊູລ ຂອງອັລລາໝັ້ນ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«إِذَا قَالَ الْمُؤَدِّنُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، فَقَالَ أَحَدُكُمُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، قَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنْ قَلْبِهِ، دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ເມື່ອຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດກ່າວວ່າ: ອັລລາໝັ້ນ ອັກບັຣ, ອັລລາໝັ້ນ ອັກບັຣ, ແລ້ວຄົນໜຶ່ງໃນໝູ່ພວກເຈົ້າກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ອັລລາໝັ້ນ ອັກບັຣ, ອັລລາໝັ້ນ ອັກບັຣ,

ຈາກນັ້ນຜູ້ອະຊານກ່າວວ່າ: ອັຊຮະດູ ອັລລາ ອິລາຫະ ອິລລາໝັ້ນ, ລາວກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ອັຊຮະດູ ອັນລາ ອິລາຫະ ອິລລາໝັ້ນ, ຈາກນັ້ນຜູ້ອະຊານກ່າວວ່າ: ອັຊຮະດູ ອັນນະ ມຸຮາມະດັຣ ອໍ ສູລາໝັ້ນ, ລາວກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ອັຊຮະດູ ອັນນະ ມຸຮາມະດັຣ ອໍ ສູລາໝັ້ນ,

ຈາກນັ້ນມຸອັຊຊິນກ່າວວ່າ: ໄຮຍາ ອະລັສ ສໍລາຫ໌, ລາວກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ລາ ເຫົາລະ ວະ ລາ ກູວະຕະ ອິລລາ ບິລລາຫ໌;

ຈາກນັ້ນມຸອັຊຊິນກ່າວວ່າ: ໄຮຍາ ອະລັລ ຟະລາຫ໌, ລາວກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ລາ ເຫົາລະ ວະ ລາ ກູວະຕະ ອິລລາ ບິລລາຫ໌,

ຈາກນັ້ນມຸອັຊຊິນກ່າວວ່າ: ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ, ລາວກໍ່ກ່າວຕອບວ່າ: ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ, ອັລລໍຣຸ ອັກບັຣ,

ຈາກນັ້ນມຸອັຊຊິນກ່າວວ່າ: ລາອິລາຫະ ອິລລໍລໍຫ໌, ແລ້ວລາວກ່າວຕອບຈາກຫົວໃຈຂອງຕົນວ່າ: ລາອິລາຫະ ອິລລໍລໍຫ໌, ລາວຜູ້ນັ້ນຈະໄດ້ເຂົ້າສະຫວັນ¹.

ແລະ ໃຫ້ກ່າວວ່າ: ຫຼັງຈາກນັ້ນວ່າ "ອັລຮາດຸ ອັລລາ ອິລາຮະ ອິລລໍລໍຣຸ ວະຫັດະຮູ ລາຊາຣີ ກະລະຮູ, ວະອັນນະ ມູຮາມະດັນ ອັບດຸຣຸວະຣໍສູລຸ, ອໍດິຕຸ ບິລລາຣີ ຣອບບາ, ວະບິມູຮາມະດີນ ຣໍສູລາ, ວະບິລອິສລາມມິ ດີນາ.

ຄໍາແປ (ຂ້ອຍຂໍເປັນພະຍານວ່າ ບໍ່ມີພຣະເຈົ້າອື່ນໃນນອກເໜືອຈາກອັລລໍຫ໌ພຽງຜູ້ດຽວ ບໍ່ມີຜູ້ໃດຮ່ວມໃນອຳນາດກັບພຣະອົງ, ແລະ ຂ້ອຍຂໍເປັນພະຍານວ່າ ທ່ານມູຮາມັດ ແມ່ນບ່າວ ແລະ ເປັນສາດສະດາທູດຂອງອັລລໍຫ໌, ຂ້ອຍພໍໃຈທີ່ໄດ້ມີອັລລໍຫ໌ເປັນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ມູຮາມັດເປັນສາດສະດາທູດ ແລະ ອິສລາມເປັນສາສະໜາ) ຫຼັງຈາກກ່າວຄໍາປະຕິຍານທັງສອງ.

ລາຍງານຈາກທ່ານສະອັດ ບິນ ອະບີ ວະກໍສ ຣໍດີຍັລລໍຣຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລລໍຫ໌ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَدِّنَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا؛ غُفِرَ لَهُ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸຮລິມ: ເລກທີ (385).

«ຜູ້ໃດທີ່ກ່າວເມື່ອໄດ້ຍິນສຽງອາຊານວ່າ: ຂ້ອຍຂໍເປັນພະຍານວ່າ ບໍ່ມີພຣະເຈົ້າອື່ນໃນນອກເໜືອຈາກອັນລ່າທຸກຜູ້ດຽວ ບໍ່ມີຜູ້ໃດຮ່ວມໃນອຳນາດກັບພຣະອົງ, ແລະຂ້ອຍຂໍເປັນພະຍານວ່າ ທ່ານມູຮຳມັດເປັນບ່າວ ແລະ ເປັນສາດສະດາທູດຂອງອັນລ່າທຸກ, ຂ້ອຍພໍໃຈທີ່ອັນລ່າທຸກເປັນພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ, ທີ່ທ່ານມູຮຳມັດເປັນສາດສະດາທູດ ແລະ ທີ່ອິສລາມເປັນສາສະໜາ; ພຣະອົງຈະຊົງອະໄພບາບຂອງເຂົາ»¹.

ແລະ ເມື່ອມຸອັຊຊິນກ່າວໃນການອະຊານລະຫມາດອຸບຣີວ່າ: «ອັຊຊໍລາຕຸ ຄັອຍຣູມ ມິນັນໂນມ», ຜູ້ທີ່ໄດ້ຟັງກໍ່ໃຫ້ກ່າວເຊັ່ນດຽວກັນ; ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີ ຊໍລັລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລໍ ໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ:

«إِذَا سَمِعْتُمُ النَّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَدِّنُ».

«ເມື່ອພວກທ່ານໄດ້ຍິນສຽງອະຊານ ກໍ່ຈົ່ງກ່າວຄືດັ່ງທີ່ຜູ້ອະຊານກ່າວ»².

ຫລັງຈາກນັ້ນກ່າວສັນລະເສີນແກ່ທ່ານນະບີ ຊໍລັລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລໍ, ໂດຍກ່າວຕາມຫະດີຊທີ່ລາຍງານຈາກທ່ານ ຊໍລັລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລໍ ວ່າ:

«مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ النَّدَاءَ: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ، أَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (386).

² . ບັນທຶກໂດຍ: ມຸດຕະຟາກຸລອະໄລ.

«ໃຜກໍ່ຕາມທີ່ກ່າວເມື່ອໄດ້ຍິນສຽງຮຽກຮ້ອງ (ອາຊານ) ວ່າ:

ຄໍາອ່ານ: ອັລລໍຮຸມມະ ຣອບບະ ຮາຊິຣິດ ດະວະຕິດ ຕາມມະ ຫໍ, ວັສສໍລາ ຕິລກໍອິມະຫໍ ອາຕິ ມຸຮໍາມະດັນ ວະຊິລະຫໍ ວັລຟະ ດີລະຫໍ, ວັບອັສຮຸ ມະກໍມໍາ ມະຫໍມູດັລ ລະຊິ ວະອັດດະຫໍ.

ຄໍາແປ: “ໂອ້ອັລລໍຫໍ ພຣະຜູ້ອະພິບານຄໍາຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນອັນສົມບູນນີ້ ແລະ ການລະຫມາດທີ່ດໍາລົງຕໍ່ໄປ ໂບດປະທານ ວະຊິລະຫໍ (ຄວາມໃກ້ຊິດ-ສິດໃນການຂໍໃຫ້ເລີ່ມສອບສວນໃນ ວັນກີຍາມະຫໍ) ແລະ ໂບດປະທານໃຫ້ແກ່ທ່ານນາບີມຸຮໍາມັດ ແລະ ໂບດຟື້ນຄົນຊົບໃຫ້ທ່ານຂຶ້ນຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສັ່ນລະເສີນຕາມທີ່ພຣະອົງໄດ້ສັນຍາເອົາໄວ້”.

ລາວຜູ້ນັ້ນຈະໄດ້ຮັບການຊະຟາອະຫໍຈາກຂ້ອຍໃນວັນກີຍາມະຫໍ»¹, ແລະຄວາມໝາຍຂອງມັນຄື:

«الدَّعْوَةُ النَّامَةِ».

«ອັດດະວະຫໍ ຕິດຕາມມະຫໍ» ໝາຍເຖິງ: ການຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນຂອງການອາຊານ, ຈຶ່ງເປັນການຮຽກຮ້ອງທີ່ສົມບູນແບບ; ເນື່ອງຈາກມັນໄດ້ລວມເອົາການໃຫ້ຄວາມຍິ່ງໃຫຍ່ແດ່ ອັລລໍຫໍ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖືໃນເອກະພາບຂອງພຣະອົງ, ການເປັນພະຍານຕໍ່ການເປັນສາດສະດາທູດ, ແລະ ການຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນໄປສູ່ຄວາມດົງາມ.

«وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ».

«ວັສສໍລາ ຕິລກໍອິມະຫໍ» ກໍ່ຄື : ອັນທີ່ຈະຖືກດໍາລົງຂຶ້ນ ແລ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (614) ຈາກຫະດິດຂອງ ຍາບິຣ ຂໍອັລລໍຫໍຊົງພໍພຣະໄທເພີ່ນ.

ະ ຖືກປະຕິບັດ.

«الْوَسِيلَةَ».

<< ວະສີລະຫໍ >> ຕຳແໜ່ງໃນສວນສະຫວັນ.

«الْفَضِيلَةَ».

<< ຟະດີລະຫໍ >> ຖານະອັນສູງສົ່ງທີ່ບໍ່ມີຜູ້ໃດສາມາດສະເໜີເໝືອນໄດ້.

«مَقَامًا مُحَمَّدًا».

«ມະກຳມັມ ມະມູດັນ» ຕຳແໜ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການສັນລະເສີນ: ແມ່ນທຸກໆ ຕຳແໜ່ງທີ່ມະນຸດທັງຫຼາຍຕ່າງກໍສັນລະເສີນ, ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍຄືການຊະຟາອະຫຼອດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ແກ່ສິ່ງທີ່ຖືກສ້າງທັງໝົດ, ເຊິ່ງເປັນການຊ່ວຍເຫຼືອຂໍອະໄພໂທດໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຄົນໃນສະຖານທີ່ຊຸມນຸມ ຈົນກວ່າຈະມີການຕັດສິນລະຫວ່າງພວກເຂົາ.

ແລະ ລາຍງານຈາກທ່ານ ອັບດຸລລໍຫໍ ບິນ ອຳຣູ ບິນ ອັລ-ອີາສ ຣໍດີຍ໌ລໍຊຸ ອັນຮຸມາ, ແທ້ຈິງລາວໄດ້ຍືນທ່ານນະບີ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ، فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا، ثُمَّ سَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ، لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ، فَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ، حَلَّتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ».

« ເມື່ອພວກທ່ານໄດ້ຍືນຜູ້ອະຊານ, ກໍຈົ່ງກ່າວເຊັ່ນດຽວກັບທີ່ຜູ້ອະຊານກ່າວ, ແລ້ວຈົ່ງກ່າວສໍລະວາດແກ່ຂ້ອຍ; ເພາະແ

ທັງຈົງແລ້ວ ຜູ້ໃດທີ່ຊ່ວຍວາດ ໃຫ້ຂ້ອຍໜັງຄັ້ງ, ພຣະອົງຈະຊ່ວຍ
ວາດ ສັນລະເຊີນໃຫ້ລາວສືບຄັ້ງ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຈົ່ງວອນຂໍຕໍ່ອົວ
ລໍໃຫ້ຂ້ອຍໄດ້ຮັບ ອົລ-ວະຊີລະຫ໌, ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວມັນຄືຕຳ
ແໜ່ງໜຶ່ງໃນສວນສະຫວັນ, ທີ່ບໍ່ສົມຄວນຈະເປັນຂອງໃຜ ນ
ອກຈາກບ່າວຄົນໜຶ່ງໃນບັນດາບ່າວຂອງອົລລໍ, ແລະຂ້ອຍຫ
ວັງວ່າຂ້ອຍຈະເປັນຜູ້ນັ້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ໃດທີ່ວອນຂໍ ອົລ-ວະຊີລະ
ຫ໌ ໃຫ້ແກ່ຂ້ອຍ, ການຊະພາອະຫ໌ຂອງຂ້ອຍກໍຈະເປັນທີ່ອະນຸຍາ
ດແກ່ລາວ».¹

ສ່ວນບົດອະຫ໌ທີ່ຖືກປະດິດຂຶ້ນໃນການອະຊານ, ມຸອັຊຊິນໄ
ດ້ເບິ່ງສຽງກ່າວສ່ວຍວາດ ແລະ ສະລາມ ຕໍ່ທ່ານນະບີ ﷺ ຫລັງຈ
າກການອາຊານ, ແລະເຊັ່ນດຽວກັນ ການກ່າວຄຳລະນຶກ (ຊີກ
ຣ໌) ທີ່ມີລາຍງານມາຫຼັງຈາກການອະຊານ ເຊິ່ງໄດ້ແກ່: (ໂອ້ອົວ
ລໍ ພຣະຜູ້ອະພິບານຄຳຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນອັນສົມບູນນີ້...) ແ
ບັນໝູ່ຄະນະ, ແລະ ຍົກມືທັງສອງຂຶ້ນລະຫວ່າງດູອາ, ສ່ວນກາ
ນທີ່ຜູ້ກ່າວຕາມຄົນອະຊານໄດ້ເພີ່ມຄຳວ່າ (ຫັກກ່ອນ) ຫຼື (ອະ
ບາດັນ) ໃນຕອນທ້າຍຂອງປະໂຫຍກ, ໂດຍກ່າວວ່າ: (ຫັກກ່ອ
ນ ລາອິລາຣະ ອິລລັລລໍຣ໌) ຫຼື (ອະບາດັນ ລາອິລາຣະ ອິລລັລລໍ
ຣ໌); ເນື່ອງຈາກບໍ່ມີຫຼັກຖານໃດໆມາຢືນຢັນໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ແປດ:

ຂໍ້ຕັດສິນຂອງການອອກຈາກມັສຍິດຫຼັງອະຊານ

ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຜູ້ຊາຍອອກຈາກມັສຍິດຫຼັງຈາກການອະຊານຈົ
ນກວ່າຈະໄດ້ລະຫມາດເສຍກ່ອນ, ຍົກເວັ້ນວ່າລາວມີເຫດຈຳເ
ປັນ, ຫຼື ມີເຈດຕະນາທີ່ຈະກັບຄືນມາມັສຍິດ, ກໍບໍ່ເປັນບາບ; ຈ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (384).

າກການເລົ່າຂອງ ທ່ານອາບີ ຊະອ໌ຊາອ໌ ທີ່ກ່າວວ່າ: "ພວກເຮົາໄດ້ນັ່ງຢູ່ກັບທ່ານອະບີ ຮຸຮອຍເຣາະຫ໌ ໃນມັດສະຍິດ, ແລ້ວຜູ້ອະຊານກໍ່ໄດ້ປະກາດການອະຊານ, ກໍ່ມີຊາຍຄົນໜຶ່ງລຸກຂຶ້ນຢ່າງອອກຈາກມັດສະຍິດ, ທ່ານອະບີ ຮຸຮອຍເຣາະຫ໌ ຈຶ່ງໄດ້ໃຊ້ສາຍຕາຕິດຕາມລາວໄປຈົນລາວອອກຈາກມັດສະຍິດ, ແລ້ວທ່ານອະບີ ຮຸຮອຍເຣາະຫ໌ ກໍ່ກ່າວວ່າ: "ສຳລັບຊາຍຄົນນີ້, ແທ້ຈິງແລ້ວລາວໄດ້ຝາຜົນທ່ານອະບັລກໍຊິມ ສັລລັລລຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລຳ ແລ້ວ"¹.

ທ່ານ ອັດຕິຣມີຊີ ໄດ້ກ່າວ ຫຼັງຈາກທີ່ບັນທຶກຫະດີຊບົດນີ້ໃນຫນັງສືສຸນັນຂອງທ່ານວ່າ: ແລະນີ້ຄືການປະຕິບັດຂອງບັນດາຜູ້ມີຄວາມຮູ້ ຈາກບັນດາສໍາຫາບະຮັຂອງທ່ານ ﷺ ແລະຊົນລຸ້ນຫຼັງຈາກພວກເຂົາ: ຄືການບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໃດອອກຈາກມັສຍິດຫຼັງຈາກການອະຊານ, ຍົກເວັ້ນມີເຫດຜົນອະນຸໂລມ: ເຊັ່ນ ການບໍ່ມີນ້ຳລະຫມາດ, ຫຼື ມີທຸລະທີ່ຈຳເປັນ"².

ຫົວຂໍ້ທີເກົ່າ: ໄລຍະເວລາລະຫວ່າງອະຊານ ແລະ ອີກຳມະຫ໌ ແມ່ນເທົ່າໃດ?

ມີກ່າວໄວ້ໃນຊຸນນະຫ໌ທີ່ຊີ້ບອກວ່າ ມີໄລຍະເວລາທີ່ພຽງພໍລະຫວ່າງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫ໌; ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານອັບດູລລໍຫ໌ ບິນ ມຸຄຟລ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«يُنَى كُلُّ أَدَانَيْنِ صَلَاةً، يُنَى كُلُّ أَدَانَيْنِ صَلَاةً»، ثُمَّ قَالَ فِي الْمَالِيَةِ: «لِمَنْ شَاءَ».

«ລະຫວ່າງສອງອາຊານມີການລະຫມາດ, ລະຫວ່າງສອງອາ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (655).

² ສຸນັນ ອັດຕິຣມີຊີ: (1/ 397), ເລກທີ (204).

າຊານມີການລະຫມາດ», ຕໍ່ມາໃນຄັ້ງທີສາມທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: «ສະເພາະຜູ້ທີ່ສະໝັກໃຈ».¹ ຄວາມຫມາຍຂອງສອງອະຊານນັ້ນແມ່ນ: ອະຊານ ແລະ ອີກໍມະຫັ, ໂດຍໃຫ້ຜູ້ອະຊານປະຊ່ວງເວລາລະຫວ່າງການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັຂອງລາວ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ທີ່ມາຮ່ວມສາມາດລະຫມາດສອງຮໍກະອັດກ່ອນການລະຫມາດ, ແລະ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນຊາວມັສຢິດຄົນອື່ນໆ ມາທັນການລະຫມາດ.

ທ່ານອີມາມອະຫມັດກ່າວວ່າ: « ສົມຄວນທີ່ຜູ້ປະກາດເຊີນຊວນສູ່ການລະຫມາດ (ມຸອັຊຊິນ) ເມື່ອໄດ້ປະກາດເຊີນຊວນ (ອະຊານ) ແລ້ວ ບໍ່ໃຫ້ຮີບຮ້ອນໃນການປະກາດ (ອີກໍມະຫັ), ແລະ ໃຫ້ລໍຖ້າຈົນກວ່າຊາວມັສຢິດຈະມາຮອດ, ແລະ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການປິດທຸກໄດ້ເຮັດທຸລະສ່ວນຕົວຂອງຕົນ, ໂດຍໃຫ້ມີຊ່ວງເວລາຫ່າງກັນລະຫວ່າງການອະຊານ ແລະ ການອີກໍມະຫັຂອງລາວ »².

ຫົວຂໍ້ທີສິບ : ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ

ມາລະຍາດຂອງຜູ້ອະຊານ

ສົມຄວນທີ່ຜູ້ອາຊານຈະຕ້ອງຕັ້ງເຈດຕະນາໃນການອາຊານຂອງຕົນ ເພື່ອຫວັງໃນຄວາມພໍເພຣະໄທຂອງອັລລໍຫັ; ດັ່ງຫະດີສຂອງ ທ່ານ ອຸສມານ ບິນ ອະບີ ອັລ-ອາສ ຂໍອັລລໍຫັຊົງພໍເພຣະໄທຕໍ່ທ່ານ ທີ່ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ مِنْ آخِرِ مَا عَاهَدَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ اتَّخَذَ مُوَدَّةً لَا يَأْخُذُ عَلَى أَذَانِهِ أَجْرًا».

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ: ເລກທີ (627) ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (838).

² ຊາຣາະຫັ ອຸມດະຕຸ ອັລ-ຝີກຫັ ຂອງ ອິບນີ ໄຕມີຍະຫັ, ພາກ ການລະຫມາດ: (ໜ້າ: 135).

«ແທ້ຈິງ ໜຶ່ງໃນຄຳສັ່ງເສຍສຸດທ້າຍທີ່ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ຂ້ອຍຄື ໃຫ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ອາຊານທີ່ບໍ່ຮັບເອົາຄຳຈ້າງໃນການອາຊານຂອງລາວ»¹.

ທ່ານອັດຕິຣມີລີ - ຂໍອັລລຳຊົງເມດຕາເຝັນ - ໄດ້ກ່າວໄວ້ ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ບັນທຶກຫະດີລບົດນີ້ວ່າ: "ແລະການປະຕິບັດໃນເລື່ອງນີ້ຕາມທັດສະນະຂອງບັນດານັກວິຊາການແມ່ນ ພວກເຂົາຖືວ່າການຮັບເອົາຄຳຈ້າງໃນການອະຊານເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສົມຄວນ, ແລະ ພວກເຂົາສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ອະຊານຕັ້ງເຈດຕະນາເພື່ອຫວັງຜົນບຸນຕອບແທນໃນການອະຊານຂອງລາວ.

ສ່ວນການໃຫ້ຄ່າຕອບແທນແກ່ຜູ້ອາຊານ ຈາກຄັງເງິນສ່ວນລວມຂອງຊາວມຸດສະລິມ (ໄບຕຸລມານ) ນັ້ນ ບໍ່ຖືວ່າເປັນບາບ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ຄັງເງິນສ່ວນລວມນັ້ນ ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນກໍ່ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວມຸດສະລິມ, ແລະ ການອາຊານ ແລະ ການອີກໍ່ມະຫັ ກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຈາກຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວມຸດສະລິມ².

ແລະ ລາວຈຳເປັນຕ້ອງຮູ້ວ່າລາວເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການອະຊານສຳລັບການລະມາດ 5 ເທື່ອໃນເວລາຂອງມັນ; ເນື່ອງຈາກຄຳສອນຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ທີ່ກ່າວວ່າ:

«الْإِمَامُ صَائِمٌ، وَالْمُؤَدِّنُ مُؤْتَمَنٌ».

« ອີມ່າມຄືຜູ້ຮັບປະກັນ, ແລະ ມຸອັສລິນຄືຜູ້ທີ່ຖືກໄວ້ວາງໃຈ »³ ຄື: ລາວເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມໄວ້ວາງໃຈຕໍ່ເວລາຕ່າງໆ ຂ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັດຕິຣມີລີ ເລກທີ (209), ແລະ ທ່ານກ່າວວ່າ: ເປັນຫະດີລ "ຫະສັນ".

² ເບິ່ງທີ່: ອັລ-ອະຊານ ແລະ ອັລ-ອີກໍ່ມະຫັ ຂອງ ອັລ-ເກາະຫັດນີ: (ໜ້າ 19).

³ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ, ເລກທີ: (517), ແລະ ອັດຕິຣມີລີ, ເລກທີ: (207) ຈາກການລາຍງານຂອງ ທ່ານ ອະບູ ຮຸຮອຍເຣາເຫັ (ຂໍອັລລຳຊົງຟຳພຣະໄທຕໍ່ເຝັນ).

ອງການລະມາດ, ດັ່ງນັ້ນ ລາວຈຳເປັນຕ້ອງມາມັສຍິດໃນສະພາ
ບທີ່ສະອາດກ່ອນເວລາອາຊານຢ່າງພຽງພໍ, ແລະ ລາວຈະບໍ່ຂາ
ດຈາກການອາຊານ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມີເຫດຜົນອັນຄວນ, ແລະ ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ ລາວກໍຕ້ອງມອບໝາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນມາທຳໜ້າ
ທີ່ແທນລາວໃນການອາຊານ.

ຂໍຄວນປະຕິບັດສຳລັບຜູ້ອາຊານ ມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

(1) ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ຄວາມສະອາດ ແລະ ການບົວລະບັດຮັກສາ
າມັສຍິດ, ແລະ ໃຫ້ມີການຮ່ວມມືກັບຜູ້ດູແລມັສຍິດ ແລະ ຍະ
ມະອະຫມັສຍິດໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ; ເພາະແທ້ຈິງ ອັລລຳໄດ້ຊົງສັ
ນລະເສີນບັນດາຜູ້ທີ່ຄອຍພັດທະນາບ້ານຂອງພຣະອົງ, ໂດຍພ
ຣະອົງໄດ້ກ່າວວ່າ:

﴿لَا تَمَّا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مِنْ ءَامَنٍ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ
وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ﴾⁽¹⁾

(ແທ້ຈິງ ຜູ້ທີ່ຈະບູລະນະບັນດາມັສຍິດຂອງອັລລຳໄດ້ນັ້ນ ຄືຜູ້
ທີ່ສັດທາຕໍ່ອັລລຳ ແລະ ວັນສຸດທ້າຍ ແລະ ດຳລົງການນະມາຊ
ແລະ ບໍລິຈາກຊະກາຕ ແລະ ບໍ່ຢ່າເກງຜູ້ໃດນອກຈາກອັລລຳ
ຊົນເຫຼົ່ານັ້ນແຫວນ ທີ່ຫວັງວ່າຈະເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຊີ້ນຳ)
[ສູຣາະຫີ ເຕົາບະຫີ : 18]. ບໍ່ວ່າການບູລະນະພັດທະນາມັສຍິດ
ຂອງພວກເຂົາຈະເປັນການກໍ່ສ້າງ, ການບົວລະບັດຮັກສາ ແລ
ະ ການທຳຄວາມສະອາດ, ຫຼື ຈະເປັນການດຳລົງໄວ້ເຊິ່ງການລະ
ມາດ ແລະ ການລຳລົງເຖິງອັລລຳໃນນັ້ນກໍຕາມ, ທັງສອງຄວ
າມໝາຍນີ້ລ້ວນເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການບູລະນະພັດທະນາ¹.

¹ ເບິ່ງ: ພັດທະນະທຳ ຂອງ ອິບນຸ ຫະຈິຣ: 1/ 541.

(2) ໃຫ້ຮຽນຮູ້ອະກິດະຣິທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ຂອງການອາຊານ, ການທຳຄວາມສະອາດຮ່າງກາຍ ແລະ ການລະຫມາດ, ແລະ ໃຫ້ທ່ອງຈຳຈາກຄຳເພີຂອງອັລລຳໃນຈຳນວນທີ່ສົມຄວນ, ແລະ ໃຫ້ມີຄຸນສົມບັດພຽງພໍທີ່ຈະສາມາດເຮັດໜ້າທີ່ແທນອີມາມໄດ້ ໃນເວລາທີ່ລາວບໍ່ສາມາດນຳລະຫມາດໄດ້.

(3) ສົ່ງເສີມໃນການເຮັດຄວາມດີ ແລະ ຫັກຫ້າມການເຮັດສິ່ງບໍ່ດີຊົ່ວ, ເຊີນຊວນຜູ້ຄົນສູ່ແນວທາງຂອງອັລລຳ ດ້ວຍບັນຍາຫຼັກແຫຼມ ແລະ ຄຳຕັກເຕືອນທີ່ດີງາມ, ມີຄວາມອ່ອນໄຍນຕໍ່ຜູ້ຄົນ ແລະ ອົດທົນຕໍ່ການທຳຮ້າຍຂອງພວກເຂົາ, ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວກັບອີມຳປະຈຳມັດສະຍິດ.

(4) ຕ້ອງເຮັດໃຫ້ມັສຍິດເປັນສະຖານທີ່ສະເພາະສຳລັບການສະແຫວງຫາຄວາມຮູ້, ການອົບາດະຫ໌, ແລະ ສິ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດ, ແລະ ຕ້ອງຫຼີກລ້ຽງຈາກທຸກສິ່ງທີ່ຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ພວກເຂົາທັງໃນເລື່ອງສາສະໜາ ແລະ ໂລກດຸນຍາຂອງພວກເຂົາ.

(5) ໃຫ້ສ້າງຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ຮ່ວມມືກັບຍະມາອະຫ໌ບ່ອນມັສຍິດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມາເປັນປະຈຳ; ໂດຍການຖາມຂ່າວຄາວເມື່ອພວກເຂົາຂາດໄປ, ໄປຍັງມຢາມຜູ້ທີ່ເຈັບປ່ວຍ, ຮ່ວມລະຫມາດຍະນາຊະຫ໌ ແລະ ຮ່ວມແຫ່ສົບ, ແລະ ຢູ່ຄຽງຂ້າງພວກເຂົາໃນຍາມປະສົບກັບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພພິບັດຕ່າງໆ.

ບົດທີ່ສອງ: ບົດບັນຍັດອັລ-ອີມາມະຫ໌

ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ນິຍາມຂອງອັລ-ອີມາມະຫ໌

ການເປັນຜູ້ນຳໃນການລະຫມາດ (ອີມາມະຫ໌): ຄືການທີ່ຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງກ້າວອອກໄປຍືນນຳໜ້າຜູ້ທີ່ຮ່ວມລະຫມາດ

ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາປະຕິບັດຕາມໃນການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາ. ສ່ວນອີມ່າໃນການລະຫມາດ ຄື: ຜູ້ທີ່ຄົນທັງຫຼາຍເອົາເປັນແບບຢ່າງ -ໝາຍເຖິງ: ປະຕິບັດຕາມ- ໃນການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາ¹.

ຫົວຂໍ້ທີສອງ: ບົດບັນຍັດກ່ຽວກັບອັລ-ອີມາມະຫີ (ການເປັນຜູ້ນຳ) ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ.

ການນຳລະຫມາດແມ່ນຫນຶ່ງໃນການງານທີ່ປະເສີດທີ່ສຸດ ແລະ ຊຶ່ງຜູ້ທີ່ຮັບຫນ້າທີ່ນີ້ຄືຜູ້ທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ມີຄຸນລັກສະນະອັນດີງາມ ເຊັ່ນ: ຄວາມຮູ້, ການອ່ານ, ຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ອື່ນໆ ດັ່ງທີ່ຈະໄດ້ກ່າວຕໍ່ໄປ, ແລະການລະຫມາດຈະມາອະຫນັບນັ້ນຈະບໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຖ້າຫາກປາສະຈາກມັນ, ແລະ ການລະຫມາດຈະມາອະຫນັບແມ່ນຫນຶ່ງໃນບັນດາສັນຍາລັກທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງອິດສະລາມ².

ສ່ວນໜຶ່ງຈາກຄວາມປະເສີດຂອງການເປັນອີມ່າ:

1- ການເປັນອີມ່າ (ການເປັນຜູ້ນຳ) ແມ່ນຕຳແໜ່ງທີ່ມີຄວາມປະເສີດເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ, ເຊິ່ງທ່ານນະບີ ຊັລລັລລໍຮຸ ອະໄລຮີ ອະສັລລຳ ໄດ້ດຳລົງຕຳແໜ່ງນີ້ດ້ວຍຕົວທ່ານເອງ, ແລະ ເຊິ່ງດຽວກັນກັບບັນດາຄໍລິຟະຫາຂອງທ່ານຜູ້ທີ່ຍຶດຖືຄວາມຍຸດຕິທຳ, ແລະ ຕຳແໜ່ງນີ້ຍັງຄົງຖືກດຳລົງໂດຍຊາວມຸສລິມທີ່ດີທີ່ສຸດທັງໃນດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະຕິບັດ³.

¹ ເບິ່ງທີ່: ຫາຊິຍະຫັ ອັຣ-ຮິຣາດ ອັລ-ມຸຮັອບບະອ: (2/ 296), ອັລ-ອີມາມະຫີ ໃນ ອັຊ-ສ່ລາຫັ ຂອງ ອັລ-ເກາະຫັດມີ: (ໜ້າ: 6).

² ເບິ່ງໃນສາລານຸກົມຝິກຫັກເວຕີຍະຫັ (6/ 201).

³ ເບິ່ງທີ່: ອັລ-ອີມາມະຫີ ໃນ ອັຊ-ຊ່ລາຫັ ຂອງ ອັລ-ເກາະຫັດມີ: (ໜ້າ 9).

2- ການເປັນອີມ່າໃນການລະຫມາດ ແມ່ນຕ່ຳແໜ່ງອັນປະເສີດຕາມບົດບັນຍັດສາສະໜາ ເຊິ່ງຈະຖືກມອບໝາຍໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ທີ່ມີຄວາມປະເສີດ; ດັ່ງຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ທີ່ວ່າ:

«يَوْمُ الْقَوْمِ أَقْرَبُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ...»

«ຜູ້ທີ່ຈະນຳພາກຸ່ມຊົນນັ້ນ ຄືຜູ້ທີ່ອ່ານຄຳພີຂອງອັລລຳໄດ້ດີທີ່ສຸດ...»¹, ແລະ ເປັນທີ່ຊາບກັນດີວ່າ ຜູ້ທີ່ອ່ານໄດ້ດີທີ່ສຸດນັ້ນ ຍ່ອມປະເສີດກວ່າ; ສະນັ້ນ ການທີ່ມັນຖືກກ່າວຄຽງຄູ່ກັນ ຈຶ່ງເປັນການຊັບອກເຖິງຄວາມປະເສີດຂອງມັນ².

3 - ການດູອາຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ເພື່ອບັນດາຜູ້ນຳໃຫ້ໄດ້ຮັບການຊີ້ນຳ; ຈາກທ່ານ ອະບີ ຮຸໄຮຣາະຫ໌ ຣໍດີຍ໌ລວຣຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ທ່ານຣໍຊລ ຂອງອັລລຳ໌ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«الْإِمَامُ ضَامِنٌ، وَالْمُؤَدِّنُ مُؤْتَمَنٌ، اللَّهُمَّ ارْشِدِ الْأَيَّمَةَ، وَاعْفِرْ لِلْمُؤَدِّنِينَ.»

«ອີມ່ານັ້ນຄືຜູ້ຮັບປະກັນ, ແລະ ມຸອັຊຊົນນັ້ນຄືຜູ້ທີ່ຖືກໄວ້ວາງໃຈ, ໂອ້ອັລລຳ໌ ຂໍພຣະອົງຊົງຊີ້ນຳແກ່ບັນດາອີມ່າດ້ວຍເຖິດ, ແລະ ຂໍຊົງອະໄພໂທດໃຫ້ແກ່ບັນດາມຸອັຊຊົນດ້ວຍເຖິດ»

[ບົດທີ່ 55].³

ແລະ ອັດຖະທິບາຍຄວາມໝາຍຄື: «ອີມ່າເປັນຜູ້ຮັບປະກັນ» ກໍ່ຄື : ຜູ້ທີ່ຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການລະຫມາດຂອງຜູ້ຕາມນະມາຊ; ເພາະການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາຕິດພັນ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (673) ຈາກຫະດີສຂອງ ອະບີ ມັສອຸດ ອັນອັນຊໍຣີ ຂໍອັລລຳ໌ຊົງພິພາດເທົ່າເພີ່ນ.

² ໜັງສື ອັຊ-ຊາຮາະຫ໌ ອັລ-ມຸມຕີອ໌ ອາລາ ຊາດ ອັລ-ມຸສຕັກນີອ໌ (2/ 41).

³ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ: (517), ແລະ ຕີຣມີຊີ ເລກທີ: (207).

ນກັບການລະຫມາດຂອງລາວ.

ແລະ ຄວາມຫມາຍຄື: « ໂອ້ອັລລຳ ຂໍພຣະອົງຊົງຊີ້ນຳບັນດາຜູ້ນຳ » ໝາຍເຖິງ: ຊີ້ນຳພວກເຂົາໄປສູ່ເສັ້ນທາງທີ່ຖືກຕ້ອງ; ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດດຳລົງການລະຫມາດໄດ້ຢ່າງສົມບູນທີ່ສຸດ¹.

ຫົວຂໍ້ທີ່ສາມ:

ໃຜຄືຜູ້ທີ່ມີສິດທີ່ສຸດໃນການເປັນອີມ່າ.

ທ່ານອໍລຸດ ﷺ ໄດ້ຊີ້ແຈງເຖິງຜູ້ທີ່ມີສິດ ແລະ ສົມຄວນທີ່ສຸດໃນການເປັນອີມ່າ, ທ່ານອໍລຸດ ຂອງອັລລຳ ກ່າວວ່າ:

«يَوْمُ الْقَوْمِ أَفْرُؤُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً، فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ هَجْرَةً، فَإِنْ كَانُوا فِي الْهَجْرَةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ سِلْمًا - وَفِي رِوَايَةٍ: سِنًا - وَلَا يُؤْمِنَنَّ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ».

«ຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ນຳນຳລະຫມາດໝູ່ຄະນະຄື ຜູ້ທີ່ອ່ານຄຳພີຂອງອັລລຳໄດ້ດີທີ່ສຸດ, ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນການອ່ານ, ກໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ເລື່ອງຊຸນນະຫຼາຍທີ່ສຸດ, ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນເລື່ອງຊຸນນະຫຼາຍ, ກໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ອົບພະຍົບ (ຫົວເຮາະຫຼີ) ກ່ອນໝູ່, ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນການອົບພະຍົບ, ກໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮັບອິດສະລາມກ່ອນໝູ່ - ແລະ ໃນອີກລາຍງານໜຶ່ງ: ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດ - ແລະ ບໍ່ໃຫ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງນຳລະຫມາດຊາຍອີກຄົນໜຶ່ງໃນເຂດອຳນາດຂອງລາວ»². ຜູ້ທີ່ສົມຄວນ ແລະ ມີສິດຫລາຍທີ່ສຸດໃນການ

¹ ຊາເຣາະຫຼີ ອະບີ ດາວຸດ ລິວ-ໄອນີ: (2/ 468)

ແລະ ພ້ອມ ອັລ-ກຳດີລ ລິວ-ມຸນາວີ: (3/ 182).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (673).

ບັນອີມ່າມີລາດັບດັ່ງນີ້:

1- ຜູ້ທີ່ທ່ອງຈຳກຸຣອານໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ, ແລະ ອ່ານໄດ້ດີທີ່ສຸດ, ຄືຜູ້ທີ່ອ່ານກຸຣອານໄດ້ຢ່າງຊຳນານ ແລະ ຖືກຕ້ອງສົມບູນທີ່ສຸດ, ທັງຍັງເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການລະຫມາດ. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຫາກມີໃຫ້ເລືອກລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ອ່ານໄດ້ດີກວ່າ, ກັບຜູ້ທີ່ອ່ານໄດ້ດີໜ້ອຍກວ່າແຕ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາຫຼາຍກວ່າ, ໃຫ້ຜູ້ອ່ານທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາຫຼາຍກວ່ານັ້ນ ນຳກ່ອນຜູ້ທີ່ອ່ານໄດ້ດີກວ່າແຕ່ບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາ, ເພາະຄວາມຈຳເປັນໃນການມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການລະຫມາດ ແລະ ບົດບັນຍັດຕ່າງໆ ຂອງມັນນັ້ນ ມີຄວາມສຳຄັນອື່ງກວ່າຄວາມຈຳເປັນໃນການອ່ານທີ່ຊຳນານ.

2- ຕໍ່ມາຄື ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ໃນແບບຢ່າງຂອງທ່ານນະບີຫຼາຍກວ່າ, ຖ້າຫາກວ່າມີອີມ່າສອງຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການອ່ານເທົ່າທຽມກັນ, ແຕ່ຄົນໜຶ່ງໃນສອງຄົນນັ້ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ໃນແບບຢ່າງຂອງທ່ານນະບີຫຼາຍກວ່າ, ກໍ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາຫຼາຍກວ່າເປັນຜູ້ນຳ, ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ຊໍລະລົດຊໍ ອະໄລຮີ ວະຊັລລຳ ທີ່ວ່າ:

«إِن كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً، فَأَعْلَمُهُم بِالسُّنَّةِ».

«ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນການອ່ານ, ກໍ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ເລື່ອງຊຸນນະຫັດຫຼາຍທີ່ສຸດ.»

3- ລາດັບຕໍ່ມາແມ່ນ ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສກວ່າ ແລະ ອົບພະຍົບກ່ອນ ຈາກດິນແດນແຫ່ງການປະຕິເສດສັດທາ ໄປສູ່ດິນແດນຂອງອິດສະລາມ, ໃນກໍລະນີທີ່ພວກເຂົາມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນ

ດ້ານການອ່ານກຸຣອານ ແລະ ຄວາມຮູ້ໃນແບບຢ່າງຂອງທ່ານ
ນະບົມຮຳມັດ; ດັ່ງຄຳກ່າວຂອງທ່ານຮໍຊລ ຊໍລ໌ລໍຣຸ ອະໄລຮີ
ວະຊັລລຳ ທີ່ວ່າ:

« فَإِنْ كَانُوا فِي السُّنَّةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً. »

« ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນເລື່ອງຊນນະຫັ, ດັ່ງ
ນັ້ນຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດໃນການອົບພະຍົບ »

4- ຜູ້ທີ່ຮັບອິດສະລາມກ່ອນ, ຖ້າຫາກວ່າການອົບພະຍົບຂອງ
ພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນ; ດັ່ງຄຳກ່າວຂອງທ່ານ ຊໍລ໌ລໍຣຸ ອະໄລຮີ
ວະຊັລລຳ ໃນຫະດີຊທີ່ກ່າວມາກ່ອນຫນ້ານີ້:

« فَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ سِلْمًا. »

« ຖ້າຫາກພວກເຂົາເທົ່າທຽມກັນໃນການອົບພະຍົບ, ກໍ່ແມ່ນ
ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດໃນການຮັບອິດສະລາມ » ຄື: ການເປັນອິ
ສລາມ.

5- ຕໍ່ມາແມ່ນຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດ, ຖ້າຫາກວ່າພວກເຂົາເທົ່າ
ທຽມກັນໃນບັນດາເລື່ອງທີ່ຜ່ານມາທັງໝົດ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວ
ຂອງທ່ານ ﷺ ໃນບົດລາຍງານໜຶ່ງຂອງຫະດີຊບົດທີ່ຜ່ານມາ:
:

« فَأَقْدَمُهُمْ سِلْمًا. »

« ກໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດຂອງພວກເຂົາ » ແລະ ຈາກຮະ
ດີຊ ທ່ານມາລິກ ບິນ ຫູວັຍຣິສ ຣໍດີຍັລລໍຣຸ ອັນຮຸ ກ່າວວ່າ:

« فَلْيُؤْذَنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيُؤْمَمَّكُمْ أَكْبَرُكُمْ. »

« ຈົ່ງໃຫ້ຄົນໜຶ່ງໃນພວກທ່ານເຮັດການອາຊານ, ແລະ ໃຫ້

ຜູ້ທີ່ອາວຸໂສທີ່ສຸດໃນຫມູ່ພວກທ່ານນຳພາລະຫມາດ »¹.

ແລະ ການທີ່ທ່ານນະບີ ຊວ. ຂໍອະລຸໂຫຼ້າເມດຕາ ແລະ ມອບສັນຕິແດ່ທ່ານ, ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ຜູ້ອາວຸໂສກວ່າໃນຮາດີຊບົດນີ້, ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາມີຄວາມຮູ້ທີ່ໃກ້ຄຽງກັນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ພວກເຂົາມີຄຸນສົມບັດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກເງື່ອນໄຂທີ່ກ່າວມາ ແລະ ເກີດການຂັດແຍ້ງກັນ ໂດຍຕ່າງຝ່າຍຕ່າງກໍ່ຕ້ອງການທີ່ຈະເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດ, ກໍ່ໃຫ້ຕັດສິນດ້ວຍການຈັບສະຫຼາກ. ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ໃດທີ່ຊະນະໃນການຈັບສະຫຼາກກໍ່ຈະຖືກເລືອກໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳ; ເພາະວ່າພວກເຂົາມີສິດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະເລືອກທັງສອງຄົນໄດ້, ຈຶ່ງໃຫ້ມີການຈັບສະຫຼາກ ເຊັ່ນດຽວກັບການຕັດສິນໃນສິດທິອື່ນໆ.

ເຈົ້າຂອງເຮືອນມີສິດໃນການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຫຼາຍກວ່າແຂກຜູ້ມາເຢືອນຂອງລາວ, ແລະ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຜູ້ປົກຄອງ - ເຊິ່ງກໍ່ຄືຜູ້ນຳສູງສຸດ - ກໍ່ມີສິດໃນການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຫຼາຍກວ່າຄົນອື່ນໆ, ເມື່ອທັງສອງຄົນນັ້ນຕ່າງກໍ່ມີຄຸນສົມບັດເໝາະສົມໃນການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ຊໍວລ໌ລ໌ຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊ໌ລວ່າ ທີ່ວ່າ:

«لَا يُؤَمِّنُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي أَهْلِهِ وَلَا فِي سُلْطَانِهِ».

«ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງນຳພາຜູ້ຊາຍອີກຄົນໜຶ່ງໃນການລະຫມາດ ພາຍໃນຄອບຄົວຂອງລາວ, ແລະ ກໍ່ໃນເຂດອຳນາດປົກຄອງຂອງລາວ».

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບອີມ່າປະຈຳມັສຍິດ; ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີສິດກ່ອນຄົນອື່ນ - ຍົກເວັ້ນຜູ້ປົກຄອງ - ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄົນອື່ນທີ່

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (628) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (674).

ອ່ານກຸຣອານໄດ້ດີກວ່າ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ກ່າວກໍຕາມ; ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກຄວາມໝາຍໂດຍລວມຂອງຫະດີຊທີ່ກ່າວມານັ້ນ.

ທ່ານອັບດຸລລໍຫ໌ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ ມີຜູ້ຮັບໃຊ້ທີ່ຖືກປ່ອຍເປັນອິສະລາມໜຶ່ງ ທີ່ເຄີຍໄປລະຫມາດຢູ່ທີ່ມັດສະຢິດ. ມື້ໜຶ່ງ ເມື່ອທ່ານໄດ້ໄປທີ່ນັ້ນ ຜູ້ຮັບໃຊ້ຂອງລາວກໍ່ໄດ້ເຊີນທ່ານຂຶ້ນນໍາລະຫມາດ, ທ່ານຈຶ່ງກ່າວແກ່ລາວວ່າ: ຄວາມໝາຍວ່າ: “ເຈົ້າມີສິດສົມຄວນກ່າວໃນການເປັນຜູ້ນໍາລະຫມາດໃນມັສຢິດຂອງເຈົ້າ”¹.

ແລະ ຍ້ອນວ່າການໃຫ້ຄົນອື່ນມາກ່ອນເຝິກເຝົ້າ ເປັນການລ່ວງລີດ ແລະ ທຳລາຍນໍ້າໃຈຂອງເຝິກ.

ມີຄວາມເຫັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບການເປັນອີມ່າຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ຮູ້ຈັກຈຳແນກ, ໂດຍນັກວິຊາການບາງສ່ວນໄດ້ອະນຸຍາດ; ຈາກຮະດີຊຂອງທ່ານອັມຣ໌ ບິນ ສະລາມະຣ໌ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ

«أَنَّهُ أَمَّ قَوْمَهُ فِي عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَهُوَ ابْنُ سِتٍّ أَوْ سَبْعِ سِنِينَ»

«ເຝິກໄດ້ນຳພາລະຫມາດກຸ່ມຊົນຂອງເຝິກ ໃນສະໄໝຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ຕອນອາຍຸ ທົກ ຫຼື ເຈັດ ປີ»².

ແລະ ຖືວ່າໃຊ້ໄດ້ໃນການເປັນອີມ່າຂອງຜູ້ທີ່ລະຫມາດລຸນນັດໃຫ້ກັບຜູ້ທີ່ລະຫມາດຜ້ຽດ, ຈາກຮະດີຊຂອງທ່ານມຸອາຊ ບິ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັຊ-ຊາຟິອີ ໃນໜັງສື (ອັລ-ອຸມ) (1/185), ແລະ ອັບດຸຣຣໍຊຊາກ ໃນໜັງສື (ອັລ-ມຸຊັນນັຟ) (2/399), ແລະ ທ່ານໄບຮາກີ (3/126) (5531).

ແລະ ທ່ານອັນ-ນະວະວີ ໄດ້ກ່າວໃນໜັງສື (ອັລ-ອຸລາຊ໌ຫຼີ) (2/701): ສາຍລາຍງານຂອງມັນເປັນຫະດີຊທີ່ດີ ຫະຊັນ ຫຼື ຊໍເຮັຍຫ໌ ແລະ ທ່ານອັລ-ອັລບານີ ໄດ້ຕັດສິນວ່າສາຍລາຍງານຂອງມັນເປັນຫະດີຊທີ່ດີ (ຫະຊັນ) ໃນໜັງສື (ອິຣວາອ໌ ອັລ-ກໍລິດ) (2/302).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (4302).

ນ ຈະບັລ ອໍດີຍໍລວໍຣຸອັນຣຸ.

«أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ ﷺ الْعِشَاءَ، ثُمَّ يَرْجِعُ فَيُصَلِّي بِقَوْمِهِ تِلْكَ الصَّلَاةَ».

«ແທ້ຈິງລາວເຄີຍລະຫມາດອີຊາຮ່ວມກັບທ່ານນະບີ ﷺ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍກັບໄປ ແລະ ນຳພາປະຊາຊົນຂອງຂ້ອຍໃນການລະຫມາດນັ້ນ»¹.

ຫົວຂໍ້ທີສີ່: ບຸກຄົນທີ່ຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເປັນອີມ່າມ:

ກໍລະນີທີ່ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເປັນອີມ່າມ ມີດັ່ງນີ້:

1- ການທີ່ຜູ້ຍິງເປັນຜູ້ນຳລະຫມດໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊາຍ, ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວໂດຍລວມຂອງທ່ານນະບີ ຊໍລວໍລວໍຣຸ ອະໄລຮີ ວະຊໍລວໍ ລຳ ທີ່ວ່າ:

«لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ امْرَأَةٌ».

"ກຸ່ມຊົນທີ່ມອບໝາຍກົດຈະການຂອງພວກເຂົາໃຫ້ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ນຳນັ້ນ ຈະບໍ່ມີວັນປະສົບຄວາມສຳເລັດໄດ້ເລີຍ"², ແລະ ການເປັນອີມ່າມແມ່ນຮູບແບບໜຶ່ງຂອງການເປັນຜູ້ນຳ, ແລະ ເນື່ອງຈາກວ່າຫຼັກການເດີມແມ່ນໃຫ້ນາງຍືນຢູ່ແຖວທ້າຍສຸດ, ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານໃນຊຸນນະຫໍ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານອະບີ ຮຸໄຮເຣາະຫໍ ອໍດີຍໍລວໍ ອັນຫຼ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານອໍຊຸລຸລວໍຫໍ ຊໍລວໍລວໍຣຸ ອະໄລຮີ ວະຊໍລວໍ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أُولَئِهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أُولَئِهَا».

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຮີ, ເລກທີ (701) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (465).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄຳຮີ: ເລກທີ (4425) ຈາກຫະດີສຂອງອະບີ ບະກັຣ (ຂໍ້ວັດຫໍ ຊົງຟຸພຣະໄທຕໍ່ເຜີ້ນ).

«ແຖວທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງບັນດາຜູ້ຊາຍນັ້ນແມ່ນແຖວທ່າອິດ, ແລະ ແຖວທີ່ຊົ່ວທີ່ສຸດຂອງມັນແມ່ນແຖວສຸດທ້າຍ, ແລະ ແຖວທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງບັນດາແມ່ຍິງແມ່ນແຖວສຸດທ້າຍ, ແລະ ແຖວທີ່ຊົ່ວທີ່ສຸດຂອງມັນແມ່ນແຖວທ່າອິດ»¹ ທັງນີ້ກໍເພື່ອເປັນການປົກປ້ອງ ແລະ ປົກປັດນາງ, ຫາກນາງຖືກໃຫ້ອອກໜ້າເພື່ອເປັນຜູ້ນຳ ກໍຈະເປັນການຂັດຕໍ່ຫຼັກການຜື້ນຖານທາງສາສະໜານີ້, ແລະ ບັນດາຜູ້ຮູ້ກໍໄດ້ມີຄວາມເຫັນເປັນເອກະສັນກັນໃນເລື່ອງນີ້, ທ່ານອີມາມ ອີບນຸ ຮຸລຸໄດ້ກ່າວວ່າ: ແລະ ພວກເຂົາໄດ້ເຫັນດີພ້ອມກັນວ່າ ແມ່ຍິງຈະບໍ່ນຳພາບັນດາຜູ້ຊາຍໃນການລະຫມາດ ໂດຍທີ່ພວກເຂົາຮູ້ວ່ານາງເປັນແມ່ຍິງ, ຖ້າຫາກພວກເຂົາກະທຳເຊັ່ນນັ້ນ ການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາກໍເປັນໂມຄະ ຕາມມະຕິເອກະສັນ.²

2- ການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຂອງຜູ້ທີ່ເສຍນ້ຳລະຫມາດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີນາຈິສ (ສິ່ງສັກກະປົກ), ໂດຍທີ່ລາວຮູ້ໂຕ, ແຕ່ຫາກບັນດາຜູ້ຕາມລະຫມາດບໍ່ຮູ້ເລື່ອງດັ່ງກ່າວຈົນການລະຫມາດໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ, ການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາກໍຖືວ່າໃຊ້ໄດ້, ຕາມທີ່ມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອຸມັຮ ອີບນຸລ ຄັອດຕອບ ຂໍອັລລຸຫຼີຊີ ພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ.

«أَنَّهُ صَلَّى بِاللَّيْلِ وَهُوَ جُنُبٌ، فَأَعَادَ، وَلَمْ يَأْمُرْهُمْ أَنْ يُعِيدُوا».

«ແທ້ຈິງ ທ່ານນະບີ ໄດ້ນຳພາຜູ້ຄົນລະຫມາດ ໃນຂະນະທີ່ທ່ານຢູ່ໃນສະພາບຈຸນຸບ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ລະຫມາດຄືນໃໝ່, ແລະ ທ່າ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (440).

² ໜັງສືອີຈມາອ໌ : (ໜ້າ 27).

ນບໍ່ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ພວກເຂົາລະຫມາດຄືນໃໝ່»¹.

ທ່ານອັບດຸລເຣາະຫ໌ມານ ບິນ ມະຫັດີ ຂໍອະລໍຫ໌ເມດຕາທ່ານ ຍັງໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ: "ນີ້ຄືມະຕິເອກະພາບທີ່ວ່າ: ຜູ້ມີຈຸນບຕ້ອງເຮັດຄືນ, ສ່ວນຄືນອື່ນໆ ບໍ່ຕ້ອງເຮັດຄືນ, ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຮູ້ວ່າມີຄວາມຂັດແຍ້ງໃນເລື່ອງນີ້"².

3- ການເປັນອີມ່າມຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ຈື່ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ຟາຕີຫະຫ໌, ຫຼືອ່ານມັນບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ຫຼື ອ່ານຄວບສຽງຕົວອັກສອນທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຄວບ, ເຊັ່ນຜູ້ທີ່ຄວບສຽງຕົວ ຫ ກັບ ຕົວ ຣ ໃນຄຳດຳລັດຂອງພະອົງທີ່ວ່າ:

(اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)

2. ອັລຮຳດຸລິລລາຮີ ຮອບບິລ ອາລະມິນ. [ສຸເຣາະຫ໌ ອັລ-ຟາຕີຮະຫ໌ : 2]. ເພາະວ່າລາວໄດ້ຄວບຕົວອັກສອນເຂົ້າກັບຕົວອັກສອນທີ່ບໍ່ຄືກັນ ຫຼື ບໍ່ໃກ້ຄຽງກັນ, ຫຼື ບ່ຽນຕົວອັກສອນໜຶ່ງເປັນອີກຕົວອັກສອນໜຶ່ງ, ເຊັ່ນ ຜູ້ທີ່ບ່ຽນສຽງຕົວ ຣໍ ເປັນ ຍາ, ຫຼື ອອກສຽງຜິດພ້ຽນຈົນເຮັດໃຫ້ຄວາມໝາຍບ່ຽນໄປ, ດັ່ງນັ້ນ ການເປັນອີມ່າມນຳລະຫມາດຂອງລາວຈຶ່ງບໍ່ຖືກຕ້ອງ ນອກຈາກຈະນຳໃຫ້ກັບຜູ້ທີ່ເປັນເຊັ່ນດຽວກັບລາວ; ເນື່ອງຈາກຄວາມບໍ່ສາມາດຂອງລາວໃນການປະຕິບັດຮູກັນລະຫມາດ, ຫຼື ການທີ່ລາວເຮັດໃຫ້ມັນຂາດຕົກບົກຜ່ອງ.

4- ການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຂອງຜູ້ທີ່ເຮັດບິດອະຫ໌ທີ່ເປັນການປະຕິເສດສັດທາ; ເນື່ອງຈາກຄຳດຳລັດຂອງພະອົງຕາອາລາທີ່ວ່າ:

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັດດາຮະກຸຕນີ : ເລກທີ (1371).

² ສຸນັນ ອັດ-ດາຮະກຸຕນີ: (2/ 188).

(﴿أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ﴾)

(ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ສັດທາຈະເໝືອນກັບຜູ້ຜ້າຜົນໄດ້ແນວໃດ? ພວກເຂົາຍ່ອມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ 18) [ສູດຮາຫັ ອັສສະຈາດະຫ: 18], ສ່ວນຜູ້ຜ້າຜົນໃນທີ່ນີ້ແມ່ນຜູ້ປະຕິເສດສັດທາ, ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນຈາກບໍລິບົດຂອງບັນດາອາຍາຕ.

5- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໃດເປັນອີມ່າມໃນມັສອິດທີ່ມີອີມ່າມປະຈຳ, ແລະ ການທີ່ຄົນອື່ນຈະມາເປັນອີມ່າມກ່ອນຫນ້າລາວແມ່ນຖືວ່າໃຊ້ບໍ່ໄດ້, ເວັ້ນເສຍແຕ່ຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກລາວ, ຫຼືໃນກໍລະນີທີ່ລາວມາຊ້າ ແລະ ເວລາລະຫມາດໃກ້ຈະຫມົດ¹.

ຫົວຂໍ້ທີຫ້າ:

ບຸກຄົນທີ່ເປັນທີ່ຫນ້າລັງກຽດທີ່ຈະໃຫ້ເປັນອີມ່າ

ການເປັນອີມ່າມນຳລະຫມາດຂອງບຸກຄົນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຖືເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສົມຄວນ:

1- ອັລ-ລະຫັຮານ: ຄືຜູ້ທີ່ອ່ານຜິດຫຼັກໄວຍະກອນເລື້ອຍໆໃນການອ່ານ ໂດຍທີ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມຫມາຍບ່ຽນແປງ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນໃນບົດຟາຕີຮະຫັ ຫຼື ບົດອື່ນໆ ກໍຕາມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນການອ່ານ: (ອັລ-ຮາດະ ລິລລາຮ) ໂດຍອ່ານໂຕດານເປັນສຽງຟັດຮະ, ການລະຫມາດຂອງລາວແມ່ນຖືວ່າໃຊ້ໄດ້, ແລະ ການເປັນອີມ່າມຂອງລາວແມ່ນເປັນທີ່ຫນ້າລັງກຽດ (ມັກຮູ); ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານນະບີ ﷺ:

«يَوْمُ الْقَوْمِ أَقْرَوْهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ».

«ຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ນຳກຸ່ມຊົນ (ໃນການລະຫມາດ) ຄືຜູ້ທີ່ອ່ານ

¹ ເບິ່ງ: ອັລ-ອັສອິລະຫ ອັລ-ອິຈາວີບະຫ ອັລ-ຟີກກີຍະຫ ຂອງສັດມານ: (1/ 163).

ຄຳພີຂອງອັລລ່າໜີໄດ້ຕີທີ່ສຸດໃນໝູ່ພວກເຂົາ»¹.

ແລະ ຖ້າຫາກການອ່ານຜິດພ້ຽນທີ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມຫມາຍບໍ່
ຽນໄປນັ້ນເກີດຂຶ້ນໃນບົດອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນສູ່ເຣາະຫໍອັລຟາຕີຫະຫໍ
ໂດຍການຫຼົງລົມ, ຄວາມບໍ່ຮູ້, ຫຼື ຍ້ອນຄວາມບົກພ່ອງທາງລັ້ນ
ຂອງລາວ, ການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຂອງລາວກໍຖືວ່າໃຊ້ໄດ້ ແ
ຕໍ່ເປັນທີ່ຫນ້າລັງກຽດ (ມັກຮູ້ຫໍ); ເພາະວ່າເຖິງແມ່ນລາວຈະບໍ່
ອ່ານບົດອື່ນນອກເໜືອຈາກສູ່ເຣາະຫໍອັລຟາຕີຫະຫໍ, ການເປັນ
ຜູ້ນຳລະຫມາດຂອງລາວກໍຍັງຖືວ່າໃຊ້ໄດ້ຢູ່ແລ້ວ, ດັ່ງນັ້ນກໍ
ຊັ້ນດຽວກັນເມື່ອລາວອ່ານຜິດພ້ຽນໃນບົດນັ້ນ. ສ່ວນຖ້າລາວ
ຕັ້ງໃຈອ່ານຜິດ, ການລະມາດນັ້ນກໍຈະເປັນໄມຄະ; ເພາະວ່າລາ
ວກຳລັງຫຼົ້ນໆໃນການລະຫມາດຂອງຕົນ.

2- ຜູ້ທີ່ອ່ານຕົວອັກສອນບາງຕົວຊ້ຳ, ເຊັ່ນການອ່ານຕົວ ຟ
າ, ຫຼື ຕົວ ຕາ, ຫຼື ຕົວອັກສອນອື່ນໆ, ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມຕົວອັ
ກສອນໃນການອ່ານ.

3- ຟາສິກ ແລະ ມຸບຕາດຽະ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຕົກເປັນກາຟິຣ ຍ້ອນບົ
ດອະຫໍຂອງເຂົາ².

4- ຜູ້ທີ່ນຳພາຄົນກຸ່ມໜຶ່ງໃນການລະຫມາດ ໂດຍທີ່ສ່ວນຫຼາຍ
ຂອງພວກເຂົາບໍ່ພໍໃຈລາວດ້ວຍເຫດຜົນອັນຊອບທຳ; ລາຍ
ງານຈາກ ອະບີ ອຸມາມະຫໍ ຣໍດີອັລລ່າຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລຸ
ລລ່າຫໍ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«لَا تَلَا تَهُ لَا تَجَاوَزُ صَلَاتَهُمْ آذَانَهُمْ: الْعَبْدُ الْأَبْقَى حَتَّى يَرْجِعَ، وَأَمْرًا بَاتَتْ وَرَوَّجُهَا
عَلَيْهَا سَاخِطٌ، وَإِمَامٌ قَوْمٌ وَهُمْ لَهُ كَارِهُونَ».

¹ ທີ່ມາໄດ້ກ່າວໄວ້ຂ້າງຕົ້ນແລ້ວ.

² ເບິ່ງໃນ ກະຊາຟ ອັນກິນາ (1/ 475).

«ບຸກຄົນສາມຈຳພວກທີ່ການລະຫມາດມາດຂອງພວກເຂົາຈະບໍ່ຂຶ້ນໄປເກີນກວ່າໜຶ່ງຂອງພວກເຂົາ: ທາສທີ່ຫຼົບໜີຈົນກວ່າລາວຈະກັບຄືນມາ, ແລະ ແມ່ຍິງທີ່ຜ່ານຄຳຄືນໄປໂດຍທີ່ສາມຂອງນາງບໍ່ພໍໃຈນາງ, ແລະ ອີໜ້າຜູ້ນຳລະຫມາດມາດຂອງກຸ່ມຄົນ ໂດຍທີ່ພວກເຂົາກຽດຊັງລາວ »¹.

ອີມ່າມ ອັດຕິຣມິຊີ ກ່າວວ່າ: "ແລະ ນັກວິຊາການກຸ່ມໜຶ່ງຖືເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າລັງກຽດ ທີ່ຊາຍຄົນໜຶ່ງຈະນຳພາຄົນກຸ່ມໜຶ່ງລະຫມາດ ໂດຍທີ່ພວກເຂົາບໍ່ພໍໃຈໃນຕົວລາວ, ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າອີໜ້າບໍ່ແມ່ນຜູ້ອະທຳ ບາບການນັ້ນກໍຈະຕົກຢູ່ກັບຜູ້ທີ່ບໍ່ພໍໃຈໃນຕົວລາວ. ແລະທ່ານອະຫມັດ ແລະ ອິສຮາກ ໄດ້ກ່າວກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ວ່າ: ຖ້າຫາກມີຜູ້ບໍ່ພໍໃຈໜຶ່ງຄົນ, ສອງຄົນ ຫຼື ສາມຄົນ ກໍບໍ່ເປັນຫຍັງທີ່ລາວຈະນຳພາພວກເຂົາລະຫມາດ, ຈົນກວ່າຄົນສ່ວນໃຫຍ່ຈະບໍ່ພໍໃຈໃນຕົວລາວ."²

ຖ້າຫາກພວກເຂົາກຽດຊັງລາວ ເພາະວ່າລາວພະຍາຍາມປະຕິບັດຕາມແບບຢ່າງຂອງທ່ານນະບີໃນການລະຫມາດ, ເຊັ່ນການນຳອ່ານບັນດາສູດຮາກຕາມແບບຢ່າງ ແລະ ນຳພາພວກເຂົາລະຫມາດຢ່າງຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ, ການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດຂອງລາວໃນກໍລະນີນີ້ຈຶ່ງບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າລັງກຽດ; ເພາະວ່າພວກເຂົາກຽດຊັງລາວໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນອັນຊອບທຳ, ດັ່ງນັ້ນຄວາມກຽດຊັງຂອງພວກເຂົາຈຶ່ງບໍ່ຖືກນຳມາພິຈາລະນາ, ແລະ ສົມຄວນຢ່າງຍິ່ງທີ່ລາວຈະຕ້ອງຕົກເຕືອນ, ເຕືອນສະຕິ ແລະ ພະຍາຍາມເອົາຊະນະໃຈຂອງພວກເຂົາ; ແລະ ໃຫ້ລາວນຳພາພວກ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັດຕິຣມິຊີ, ເລກທີ (360), ແລະ ທ່ານກ່າວວ່າ: ເປັນຫະດີຊ "ຫະສັນ ກໍຣິບ" ຈາກສາຍລາຍງານນີ້.

² ບັນທຶກໂດຍອີມາມອັດຕິຣມິຊີ (2/ 192).

ກະເຂົາລະຫມາດຕາມທີ່ໄດ້ມີລາຍງານມາໃນແບບຢ່າງຂອງທ່ານນະບີ, ແລະ ເມື່ອໃດທີ່ອັລວ໌ຫຼັງຮູ້ເຖິງຄວາມຈິງໃຈໃນເຈດຕະນາຂອງລາວທີ່ຈະສ້າງຄວາມສາມັກຄີລະຫວ່າງພວກເຂົາ, ພຣະອົງກໍ່ຈະຊົງເຮັດໃຫ້ເລື່ອງນັ້ນເປັນເລື່ອງງ່າຍດາຍສຳລັບລາວ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ຫ້າ:

ຕຳແໜ່ງຂອງອີມ່າມຕໍ່ມະວະມຸມ(ຜູ້ຕາມ)

ແບບຢ່າງສຸນນະໜັດແມ່ນໃຫ້ອີກມາມຢືນນຳໜ້າຜູ້ຕາມ (ມະນຸດ), ໂດຍໃຫ້ພວກເຂົາຢືນຢູ່ທາງຫລັງອີກມາມ ຖ້າຫາກມີສອງຄົນຂຶ້ນໄປ; ເພາະວ່າທ່ານນະບີ ﷺ ເມື່ອໃດທີ່ທ່ານລຸກຂຶ້ນເພື່ອທຳການລະຫມາດ ທ່ານກໍຈະຢືນຢູ່ທາງໜ້າ ແລະບັນດາສໍາຫາບນະໜັດຂອງເພິ່ນກໍຈະຢືນຢູ່ທາງຫລັງເພິ່ນ, ແລະ ຕາມທີ່ມີຫຼັກຖານຢືນຢັນ

«أَنَّ جَابِرًا وَجَبَّارًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا وَقَفَ أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِهِ ﷺ وَهُوَ يُصَلِّي وَالْآخَرُ عَنْ يَسَارِهِ، فَأَخَذَ بِأَيْدِيهِمَا حَتَّى أَقَامَهُمَا خَلْفَهُ».

«ມີລາຍງານວ່າ ທ່ານ ຍາປິຣ ແລະ ທ່ານ ຈັບບາຣ ຮໍດີຢ໌ລ໌ ທຸ ອັນຮຸມາ ໄດ້ຍືນຢູ່ ໂດຍຄົນໜຶ່ງຢູ່ເບື້ອງຂວາຂອງທ່ານນະບີ ຊັລ໌ລ໌ວ໌ ທຸ ອະໄລຣີ ວະສັລ໌ມ ແລະ ອີກຄົນຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍ ໃນຂະນະທີ່ເພິ່ນກຳລັງລະຫມາດ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ຈັບມືຂອງທັງສອງ ແລະ ຈັດໃຫ້ພວກເຂົາໄປຍືນຢູ່ທາງຫຼັງຂອງທ່ານ»².

ແລະ ຜູ້ຊາຍຄົນດຽວໃຫ້ຢືນຢູ່ເບື້ອງຂວາຂອງອີມ່າມ ໂດຍໃ

¹ ອັລ-ຊາຮາຟ໌ ອັລ-ມຸຕີອ໌ ອະລາ ຊາດ ອັລ-ມຸສຕັກນີອ໌ (4/ 253).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: (3010), ສ່ວນຫນຶ່ງຂອງຫະດິຊບົດຍາວ ຈາກ ຍາບຶຣ (ຂໍ້ລວມຫຼ້າງພໍ່ ພຣະໂທດໍເພີ່ນ).

ຫ້ຢືນສະເໝີກັບເພິ່ນ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງ ອິບນຸ ອັບບາສ
ຣ໌ດີຍ໌ລ໌ລຸຣຸ ອັນຮຸມາ:

«قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي، فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ، فَأَخَذَ بِأُذُنِي فَأَدَارَنِي عَنْ يَمِينِهِ».

ທ່ານຮູ້ລູ ຊໍລ໌ລ໌ລຸຣຸ ອະໄລຣີ ວະສ໌ລລຳ ໄດ້ຢືນລະຫມາດ,
ຂ້ອຍຈຶ່ງໄດ້ໄປຢືນຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍຂອງທ່ານ, ແລ້ວທ່ານກໍຈັບຫຼຸຂ
ອງຂ້ອຍ ແລະ ຍ້າຍຂ້ອຍໄປຢູ່ເບື້ອງຂວາຂອງທ່ານ.¹

ແລະ ບັນດາແມ່ຍິງຈະຢູ່ເບື້ອງຫຼັງແຖວຂອງບັນດາຜູ້ຊາຍ;
ຈາກຮະດີຊຂອງທ່ານອານັສ ຣ໌ດີຍ໌ລ໌ລຸຣຸ ອັນຮຸ:

«صَفَفْتُ أَنَا وَالْيَتِيمَ وَرَاءَ النَّبِيِّ ﷺ، وَالْعَجُوزُ مِنْ وَرَائِنَا».

«ຂ້ອຍ ແລະ ເດັກກຳພ້າໄດ້ຢືນເບິ່ງແຖວຢູ່ເບື້ອງຫຼັງທ່ານ
ນະບີ ຊໍລ໌ລ໌ລຸຣຸ ອະໄລຣີ ວະສ໌ລລຳ, ແລະ ແມ່ເຖົ້າຢູ່ເບື້ອງຫຼັງພ
ວກເຮົາ»².

ແລະ ສົມຄວນໃຫ້ອີມ່າມຢືນຊື່ຕົງກັບເຄິ່ງກາງຂອງແຖວ,
ທ່ານ ອັລລາມະຫັ ອິບນີ ບາຊ ຂໍອ໌ລ໌ລ໌ທ໌ເມດຕາທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ:
"ແບບຢ່າງສຸນນະຫັຖິການໃຫ້ອີມ່າມຢູ່ກົງກາງຂອງມັສຍິດ,
ແລະນີ້ຄືແບບຢ່າງສຸນນະຫັຖິພາກປະຕິບັດທີ່ຊາວມຸສລິມໄດ້ຢຶດ
ຖືປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມາ"³.

ແລະ ທ່ານ ຣ໌ຫິມະ ຮຸລ໌ລ໌ຣ໌ ຍັງໄດ້ກ່າວໄວ້ອີກວ່າ: "ການຕັ້ງ
ແຖວລະຫມາດແມ່ນໃຫ້ເລີ່ມຈາກເຄິ່ງກາງທີ່ຢູ່ຫຼັງອີມາມ, ເບື້
ອງຂວາຂອງແຕ່ລະແຖວແມ່ນປະເສີດກວ່າເບື້ອງຊ້າຍ, ແລະ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຣ໌ຣີ, ເລກທີ (6316) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (763).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຣ໌ຣີ, ເລກທີ (380) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (658).

³ ຖ້າຍທອດຈາກທ່ານໂດຍ, ໄຊຄ໌ ຊະອິດ ອັລ-ເກາະຫັດນີ (ຂໍອ໌ລ໌ລ໌ທ໌ເມດຕາເພິ່ນ) ໃນປຶ້ມ
"ອັລອີມາມະຣ໌ ຟີ ອັສສ໌ລາຣ໌" (ໜ້າ: 55).

ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຄື ບໍ່ໃຫ້ເລີ່ມຕັ້ງແຖວໃໝ່ ຈົນກວ່າແຖວທີ່ຢູ່ທາງ
ໜ້າຈະເຕັມເສຍກ່ອນ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ເຈັດ: ການເຮັດລ່ວງໜ້າ ກ່ອນອີມ່າມ

ເປັນຫນ້າທີ່ຂອງມະນຸມ (ຜູ້ຕາມ) ທີ່ຈະຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນການ
ກະທຳຕ່າງໆ ໃນການລະຫມາດ ຫລັງຈາກອີມ່າມຂອງຕົນ, ແລະ
ໃຫ້ເອົາແບບຢ່າງ ແລະ ປະຕິບັດຕາມອີມ່າມໃນການກະທຳ
ຕ່າງໆ ຂອງລາວ. ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງຜູ້ຕາມ ຄື ຈະຕ້ອງບໍ່ເຮັດກ່ອນ
ອີມ່າມ, ແລະ ບໍ່ເຮັດພ້ອມກັນກັບອີມ່າມ, ແຕ່ໃຫ້ສັງເກດ
ບັງການກະທຳຂອງອີມ່າມ ແລ້ວຈຶ່ງປະຕິບັດຕາມໃນລັກສະນະ
ດຽວກັນ, ເຊິ່ງຫມາຍຄວາມວ່າ ຈະຕ້ອງບໍ່ເຮັດຂັດກັບອີມ່າມ
ໃນທຸກໆການກະທຳ; ທັງນີ້ເນື່ອງຈາກມີຫລັກຖານຈາກ ທ່ານ
ອະບູ ຣຸໄຮເຣາະຫ໌ ຂໍອັລລຳຮຸລິຢຸລຸລາວາດີ ໄດ້ລາຍງານ
ຈາກ ທ່ານນະບີ ຊໍລັລລຳຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລັມ ວ່າເພິ່ນໄດ້ກ່າວ
ວ່າ:

«إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَلَا تَحْتَلِفُوا عَلَيْهِ، فَإِذَا رَكَعَ، فَارْكَعُوا، وَإِذَا قَالَ:
سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا، وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا،
فَصَلُّوا جُلُوسًا أَوْ قَائِمًا، وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ فِي الصَّلَاةِ؛ فَإِنَّ إِقَامَةَ الصَّلَاةِ مِنْ حُسْنِ
الصَّلَاةِ».

"ແທ້ຈິງ ອີມ່າມ (ຜູ້ນຳລະຫມາດ) ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອ
ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຈົ້າຢ່າໄດ້ຂັດແຍ້ງກັບລາວ, ແລະ
ເມື່ອລາວໃສ່ງຕົວ ພວກເຈົ້າກໍຈົ່ງໃສ່ງຕົວ, ແລະ ເມື່ອລາວກ່າວ
: ສະມີອັລລຳຮຸ ລິມັນ ຫະມິດະຮີ, ພວກເຈົ້າກໍຈົ່ງກ່າວ: ຮອບບະ
ນາ ວະລາກັລຫັມດີ, ແລະ ເມື່ອລາວກົມກາບ ພວກເຈົ້າກໍຈົ່ງກົມ

ມກາບ, ແລະ ເມື່ອລາວລະຫມາດໃນທ່ານັ່ງ ພວກເຈົ້າທັງຫມົດ ກໍຈົ່ງລະຫມາດໃນທ່ານັ່ງ, ແລະ ຈົ່ງຈັດແຖວໃນການລະຫມາດ ໃຫ້ຊື່ກົງ; ເພາະແທ້ຈິງການຈັດແຖວໃຫ້ຊື່ກົງນັ້ນ ເປັນສ່ວນຫນຶ່ງຈາກຄວາມສວຍງາມຂອງການລະຫມາດ.¹

ແລະ ເປັນທີ່ຕ້ອງຫ້າມໃນການເຮັດລ່ວງໜ້າອີມ່າມໃນທຸກ ໆ ຮູບກຸ່ມ; ໂດຍມີການລາຍງານຈາກທ່ານອະນັສ ອີບນຸ ມາລິກ ຣໍ ດີອັລລຸຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ມື້ໜຶ່ງ ທ່ານນາບີ ﷺ ໄດ້ນຳພາພວກເຮົາ ລະຫມາດ, ຫຼັງຈາກສຳເລັດການລະຫມາດແລ້ວ ເພິ່ນກໍ່ໄດ້ຫັນໜ້າມາທາງພວກເຮົາ ແລ້ວກ່າວວ່າ:

«أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي إِمَامُكُمْ، فَلَا تَسْبِقُونِي بِالرُّكُوعِ وَلَا بِالسُّجُودِ، وَلَا بِالْقِيَامِ وَلَا بِالْإِصْرَافِ؛ فَإِنِّي أَرَاكُمْ أَمَامِي وَمِنْ خَلْفِي».

«ໂອ້ມະນຸດທັງຫລາຍ, ແທ້ຈິງຂ້ອຍເປັນອີມ່າມຂອງພວກທ່ານ, ສະນັ້ນ ພວກທ່ານຢ່າໄດ້ລ່ວງໜ້າຂ້ອຍໃນການຮູກົວະ, ໃນການສຸຍູດ, ການຍືນ ແລະ ການໃຫ້ສະລາມ; ເພາະແທ້ຈິງຂ້ອຍເຫັນພວກທ່ານທັງຢູ່ທາງໜ້າ ແລະ ທາງຫຼັງຂອງຂ້ອຍ»². ລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຮູຮອຍເຣາະຫໍ ຣໍດີອັລລຸຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານນາບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«أَمَّا يَخْشَى أَحَدَكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ، أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ، أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ».

«ຜູ້ໜຶ່ງໃນພວກທ່ານບໍ່ຢ້ານບໍ່ວ່າ ເມື່ອລາວຍົກຫົວຂຶ້ນກ່ອນອີມ່າມ, ອັລລຸຮຸຈະບັນດານໃຫ້ຫົວຂອງລາວກາຍເປັນຫົວ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ, ເລກທີ (722) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (417).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (426).

ຂອງລາ, ຫຼື ບັນດານໃຫ້ຮູບຮ່າງຂອງລາວກາຍເປັນຮູບຮ່າງຂອງລາ »¹.

ສ່ວນຜູ້ໃດທີ່ກ່າວຕົກບີ້ຮຸ່້ນອິໜີຍອມກ່ອນອີ່ມາມຂອງລາວ, ການລະຫມາດຂອງລາວກໍຈະບໍ່ຖືກນັບ; ເພາະວ່າເງື່ອນໄຂຂອງມັນກໍຄືຕ້ອງກ່າວຫຼັງຈາກອີ່ມາມຂອງລາວ, ແລະ ລາວກໍໄດ້ພາດເງື່ອນໄຂນັ້ນໄປແລ້ວ.

ຫົວຂໍ້ທີ່ແປດ : ຂໍ້ຕັດສິນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການເປັນອີ່ມາມ ແລະ ການລະຫມາດຈະມາອະທິ

ບັນດາຂໍ້ກຳນົດເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການເປັນອີ່ມາມ ແລະ ຈະມະອະຮິ:

1- ເປັນທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ບັນດາຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີສະຕິບັນຍາ ແລະ ຄຸນນະທຳ ຢືນຢູ່ແຖວຫຼັງອີ່ມາມໃນຕຳແໜ່ງທີ່ໃກ້ທີ່ສຸດ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານ ຊໍລລັລລຣຸ ອະໄລຮິ ວະສັລລາ ວ່າ:

«لَيْلِي مِنْكُمْ أُولُوا الْأَحْلَامَ وَالنُّحَى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ»

«ຈົ່ງໃຫ້ບັນດາຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຜູ້ມີສະຕິບັນຍາໃນຫມູ່ພວກທ່ານ ມາຢືນຕໍ່ຂ້ອຍ, ຈາກນັ້ນກໍຄືບັນດາຜູ້ທີ່ມາຕໍ່ຈາກເຂົາເຫຼົ່ານັ້ນ, ຈາກນັ້ນກໍຄືບັນດາຜູ້ທີ່ມາຫຼັງຈາກພວກເຂົາ»².

2- ການເອົາໃຈໃສ່ໃນແຖວທຳອິດ: ເປັນທີ່ສົ່ງເສີມສຳລັບບັນດາມະມູມທີ່ຈະກ້າວໄປຢູ່ແຖວທຳອິດ ແລະ ພະຍາຍາມເອົາໃຈໃສ່ກັບມັນ, ແລະ ໃຫ້ລະວັງຈາກການຊັກຊ້າ; ຈາກທ່ານ ອະບິ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ, ເລກທີ (691) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (427).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (432), ຈາກຫະດີສຂອງ ທ່ານ ອັບດຸລລັຫ໌ ອິບນຸ ມັສອຸດ, ຂໍ້ອັດວ່າຫຼັງພຣະໄທຕໍ່ເພີ່ນ.

ສະອິດ ອັນຄຸດຣີ (ຂໍອັລວໍຫໍຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່ທ່ານ) ໄດ້ເລົ່າວ່າ: ແ
ທໍ້ຈົງ ທ່ານຮໍຊຸລລຸລໍຫໍ (ຂໍຄວາມສັນຕິສຸກ ແລະ ຄວາມເມດ
ຕາຈາກອັລວໍຫໍຈົ່ງປະສົບແດ່ທ່ານ) ໄດ້ເຫັນການຢູ່ຊັກຊ້າໃນບັ
ນດທຳຮາບະຫໍຂອງທ່ານ, ທ່ານຈຶ່ງກ່າວແກ່ພວກເຂົາວ່າ:

«تَقَدَّمُوا فَأَتُونِي، وَلْيَأْتِكُمْ مِّنْ بَعْدِكُمْ، لَا يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ حَتَّى يُؤَخِّرَهُمُ اللَّهُ».

«ພວກທ່ານຈຶ່ງກ້າວມາຂ້າງໜ້າ ແລະ ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ອະນຸຍາດ, ແລະໃຫ້ຜູ້ທີ່ຢູ່ຫຼັງຈາກພວກທ່ານ ປະຕິບັດຕາມພວກທ່ານ, ຄົນກຸ່ມໜຶ່ງຈະຍັງຄົງຊັກຊ້າຢູ່ທາງຫຼັງ ຈົນກວ່າອັດລໍຮັຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຕ້ອງຢູ່ລ້າຫຼັງ»

1, ແລະ ລາຍງານຈາກທ່ານອາບ ຮູຮອຍເຣາະຫ໌ ຣໍດີຢ໌ລລໍ ອັ
ນຮ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍຊລລລໍຫ໌ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا».

«ຫາກຜູ້ຄົນຮູ້ເຖິງຄວາມປະເສີດທີ່ມີໃນການອະຊານ ແລະ ແຖວທຳອິດ, ແລ້ວພວກເຂົາບໍ່ພົບວິທີການໃດ (ທີ່ຈະໄດ້ຮັບມັນ) ນອກຈາກການຈັບສະຫຼາກ, ແນ່ນອນວ່າພວກເຂົາຈະຈັບສະຫຼາກກັນ. » [ບົດທີ່ 82], ແລະຄວາມໝາຍແມ່ນ:²

«لَا سْتَهْمُوا عَلَيْهِ».

“ພວກເຂົາກໍຈະຕ້ອງຈັບສະຫຼາກແຂ່ງກັນ” ກໍຄື : ພວກເຂົາກໍຈະຕ້ອງຈັບສະຫຼາກກັນວ່າໃຜຈະໄດ້ຢືນໃນແຖວທຳອິດ.

¹ ບັນທຶກໂດຍມສລິມ, ເລກທີ (438).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (615) ແລະ ມຸສນິມ, ເລກທີ (437).

ສຳຫຼັບແມ່ຍິງແລ້ວ ເປັນທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ພວກນາງຢືນຢູ່ແຖວຫຼັງ, ເນື່ອງຈາກມີລາຍງານຈາກ ທ່ານອະບີ ຮຸໄຮເຣາເຫ໌ ຣໍດີຍ໌ ລວໍ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລວໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລາ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«خَيْرُ صُفُوفِ الرِّجَالِ أُولَئِهَا، وَشَرُّهَا آخِرُهَا، وَخَيْرُ صُفُوفِ النِّسَاءِ آخِرُهَا، وَشَرُّهَا أُولَئِهَا».

«ແຖວທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງບັນດາຜູ້ຊາຍແມ່ນແຖວທຳອິດ, ແລະ ແຖວທີ່ຊົ່ວຮ້າຍທີ່ສຸດແມ່ນແຖວສຸດທ້າຍ, ແລະ ແຖວທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງບັນດາແມ່ຍິງແມ່ນແຖວສຸດທ້າຍ, ແລະ ແຖວທີ່ຊົ່ວຮ້າຍທີ່ສຸດແມ່ນແຖວທຳອິດ»¹. ແລະ ນີ້ແມ່ນໝາຍເຖິງກໍລະນີທີ່ພວກນາງລະຫມາດຢູ່ຫຼັງບັນດາຜູ້ຊາຍໂດຍບໍ່ມີສິ່ງກົດກັ້ນ, ສ່ວນຖ້າຫາກພວກນາງລະຫມາດໃນສະຖານທີ່ລະຫມາດທີ່ຖືກປິດບັງຈາກຜູ້ຊາຍ, ແລ້ວພວກນາງກໍໃຫ້ເຮັດແຖວທຳອິດໃຫ້ເຕັມກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງແຖວຖັດໄປ².

3- ອີມາມບໍ່ຄວນຟ້າວໃນການອ່ານສູ່ເຣາເຫ໌ ອັລ-ຟາຕິຫະຫ໌, ແລະ ຄວນອ່ານຊ້າໆ ເພື່ອໃຫ້ມະມຸມສາມາດອ່ານໄດ້ທັນ³.

4- ການລະຫມາດຂອງຜູ້ຊາຍຄົນດຽວຢູ່ຫຼັງແຖວແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງ; ຈາກການລາຍງານຂອງ ວາບີເຊາເຫ໌ ບິນ ມະອັບດຸ ຣໍດີຍ໌ລວໍຮຸ ອັນຮຸ ວ່າ: ມີຊາຍຄົນໜຶ່ງໄດ້ລະຫມາດຢູ່ຫຼັງແຖວພຽງຄົນດຽວ, ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລວໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລາມ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລີມ, ເລກທີ (440).

² ໜັງສືຜັດຕະວາ ອິບນຸ ບາສ: (12/ 196).

³ ໜັງສື ອັລ-ມັນຊຸຣ ໃນ ບະຍານ ກະສິຣ ມິນ ອັລ-ອັກດາອ໌ ອັຊ-ຊາອີອະຫ໌ ໂດຍ ສັລິຫ໌ ອາລ ອັຊ-ໄຊຣ໌ (53).

ຈົ່ງສັ່ງໃຫ້ລາວລະຫມາດຄືນໃໝ່¹.

ຫົວຂໍ້ທີກ້າ : ແບບສຸນນະຫັຕ່າງໆ ທີ່ອີມ່າຄວນປະຕິບັດ

ອີມ່າມ (ຜູ້ນຳລະຫມາດ) ສົມຄວນທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ ສຸນນະຫັຕຂອງ ທ່ານນະບີ ﷺ ໃນການເປັນຜູ້ນຳລະຫມາດ, ແລະ ສ່ວນຫນຶ່ງຈາກສຸນນະຫັຕເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ:

1- ໃຫ້ເຮັດການລະຫມາດຂອງຕົນບໍ່ຍືດເຍື້ອ ແລະ ໃຫ້ຄຳນຶ ງເຖິງສະພາບຂອງຜູ້ຄົນ. ນັ້ນຄື ຜູ້ນຳລະຫມາດ (ອີມ່າມ) ຄວນຈະຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປໃນການລະຫມາດຂອງຕົນ, ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຮີບຮ້ອນໃນການລະຫມາດ ຈົນເຮັດໃຫ້ຜູ້ຕາມລະຫມາດ (ມະມູມ) ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຫຼັກການຜົ້ນຖານ (ຮູກັນ) ແລະ ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ (ວາຍິບ) ຂອງການລະຫມາດໄດ້.

ຜ້ອມທັງໃຫ້ຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປໃນການອ່ານ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ທີ່ລະຫມາດຢູ່ເບື້ອງຫຼັງລາວສາມາດເຮັດການລະຫມາດຂອງພວກເຂົາໃຫ້ສົມບູນໄດ້. ລາຍງານຈາກ ອະບີ ມັສອູດ ອັລ-ອັນຊໍຣີ, ມີວ່າ ຊາຍຄົນໜຶ່ງໄດ້ກ່າວວ່າ:

وَاللّٰهُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ، إِنِّي لَأَتَأَخَّرُ عَنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ -يَعْنِي: صَلَاةِ الصُّبْحِ- مِنْ أَجْلِ فَلَانٍ مِّمَّا يُطِيلُ بِنَا، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ فِي مَوْعِظَةٍ أَشَدَّ غَضَبًا مِنْهُ يَوْمَئِذٍ، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّ مِنْكُمْ مُتَفَرِّقِينَ، فَأَيْكُمْ مَا صَلَّى بِالنَّاسِ فَلْيُخَفِّفْ؛ فَإِنَّ فِيهِمُ الضَّعِيفَ وَالْكَبِيرَ وَذَا الْحَاجَةِ».

ຂໍສາບານຕໍ່ອັລລຳ ໃຫ້ທ່ານຮູ້ລູລູລຳ, ແທ້ຈິງຂ້ານ້ອຍໂ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັດຕິຣມີຊີ, ເລກທີ (230), ແລະ ທ່ານກ່າວວ່າ: ຫະດີຊຂອງວາບິເລາະຫັ ເປັນຫະດີຊຫະສັນ.

ດ້ມາລະຫມາດຍາມເຊົ້າຊ້າ -ຫມາຍເຖິງ: ລະຫມາດຊຸບຮິ- ຍ້ອນວ່າທ່ານຜູ້ນັ້ນທີ່ນຳພາພວກເຮົາລະຫມາດຍາວນານ, ຂ້ອຍບໍ່ເຄີຍເຫັນທ່ານຮູ້ລຸລຸລວ່າ ຊ່ວຍລຸລຸລວ່າ ອະໄວຮິ ວະສັລວ່າ ໃກດຮ້າຍຢ່າງຮຸນແຮງໃນການຕັກເຕືອນຄັ້ງໃດ ເທົ່າກັບມື້ນັ້ນເລີຍ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: « ແທ້ຈິງໃນຫມູ່ພວກເຈົ້ານັ້ນ ມີຜູ້ທີ່ເຮັດໃຫ້ຄົນອື່ນຫນີຫ່າງ, ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ໃດໃນຫມູ່ພວກເຈົ້າທີ່ນຳພາຜູ້ຄົນລະຫມາດ ກໍ່ຈົ່ງເຮັດໃຫ້ມັນສັ້ນລົງ; ເພາະແທ້ຈິງໃນຫມູ່ພວກເຂົານັ້ນມີທັງຜູ້ທີ່ອ່ອນແອ, ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີທຸລະ »¹.

2- ໃຫ້ສັງຈັດແຖວໃຫ້ຊື່ ແລະ ອັດຊ່ອງຫວ່າງກ່ອນເລີ່ມການລະຫມາດ; ເນື່ອງຈາກເປັນການກະທຳຂອງທ່ານນະບີ ﷺ ແລະ ຄຳສັ່ງຂອງທ່ານຕໍ່ຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ໂດຍມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອັນ-ນຸອຸມານ ບິນ ບະຊິຣ, ຂໍອັລລຸຫຼີຟຟູພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ, ໄດ້ກ່າວວ່າ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُسَوِّي صُفُوفَنَا حَتَّى كَأَنَّمَا يُسَوِّي بِهَا الْقِدَاحَ، حَتَّى رَأَى أَنَّ قَدْ عَقَلْنَا عَنْهُ، ثُمَّ خَرَجَ يَوْمًا فَقَامَ، حَتَّى كَادَ يَكْبُرُ، فَرَأَى رَجُلًا بَادِيًا صَدْرُهُ مِنَ الصَّفِّ، فَقَالَ: «عِبَادَ اللَّهِ لَتُسَوَّنَّ صُفُوفَكُمْ، أَوْ لِيُخَالِفَنَّ اللَّهُ بَيْنَ وَجْهِكُمْ».

ທ່ານຮູ້ລຸລຸລວ່າ ຜູ້ ເຄີຍຈັດແຖວຂອງພວກເຮົາໃຫ້ຊື່ກົງ ບຽບປະໝັ້ງວ່າທ່ານກຳລັງດັດລູກທະນູໃຫ້ຊື່, ຈົນທ່ານເຫັນວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ເຂົ້າໃຈຈາກທ່ານແລ້ວ. ຕໍ່ມາ ມີຢູ່ວັນໜຶ່ງ ທ່ານໄດ້ອອກມາຍືນ (ເພື່ອນຳພາລະຫມາດ) ຈົນເກືອບຈະກ່າວຕັກປິຣ, ແລ້ວທ່ານກໍ່ເຫັນຊາຍຄົນໜຶ່ງທີ່ໜ້າເອິກຂອງລາວຍື່ນອ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄຣີ : ເລກທີ (90).

ອກມາຈາກແຖວ, ທ່ານຈຶ່ງກ່າວວ່າ: «ໂອ້ ບວງຂ້າຂອງອັລລຳຫໍ້!
ພວກເຈົ້າຈຶ່ງຈັດແຖວຂອງພວກເຈົ້າໃຫ້ຊື່ກົງສະເໝີກັນ, ບໍ່ເຊັ່ນ
ນັ້ນ ອັລລຳຫໍ້ຈະເຮັດໃຫ້ໃບໜ້າຂອງພວກເຈົ້າແຕກຕ່າງກັນ
(ຄືເຮັດໃຫ້ຫົວໃຈຂອງພວກເຈົ້າຂັດແຍ້ງກັນ)»¹.

ອີມາມ ອັນນະວະວີ ຂໍອັລລຳຫໍ້ເມດຕາທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ອັລ-
ກີດາຫໍ້ ແມ່ນໄມ້ທີ່ໃຊ້ເຮັດລູກທະນູ ເມື່ອມັນຖືກແກະສະຫຼັກ
ແລະ ຖືກເຫຼົ້າ, ຄວາມຫມາຍຂອງມັນຄື: ການພິຖືພຶ້ນໃນການ
ເຫຼົ້າໃຫ້ມັນຊື່ ຈົນກວ່າມັນຈະກາຍເປັນປະຫນັງວ່າ ມັນສາມາດ
ຖືກໃຊ້ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລູກທະນູ (ອື່ນໆ) ຊື່ຕາມໄດ້; ເນື່ອງຈາກຄວາມ
ຊື່ກົງ ແລະ ຄວາມສົມດຸນຢ່າງອື່ນຂອງມັນ"².

3- ໃຫ້ສັ່ງພວກເຂົາໃຫ້ຈັດແຖວທຳອິດໃຫ້ເຕັມ, ແລ້ວແຖວ
ອື່ນໄປ, ຖ້າຫາກມີການຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ກໍ່ໃຫ້ມັນຢູ່ໃນແຖວ
ອສຸດທ້າຍ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງທ່ານ ﷺ ທີ່ວ່າ:

«أَلَا تَصْفُونَ كَمَا تَصِفُ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟»

<<ພວກເຈົ້າຈະບໍ່ຈັດແຖວຄືດັ່ງທີ່ມະລາອີກະຫໍ້ຈັດແຖວ
ຕໍ່ໜ້າພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງພວກເຂົາດອກຫລື?>> ພວກເຮົາ
ຈຶ່ງກ່າວຂຶ້ນວ່າ: ໂອ້ທ່ານອັລລຳຫໍ້, ແລ້ວທ່ານຈະພັນລະນາ
ຖືງບັນດາມາລາອີກະຮີ ທີ່ຢູ່ຕໍ່ໜ້າພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງພວກ
ເຂົາໄດ້ແນວໃດ? ທ່ານໄດ້ຕອບວ່າ:

«يَتِمُّونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى، وَيَتَرَاوُونَ فِي الصَّفِّ».

«ພວກເຂົາເຮັດໃຫ້ບັນດາແຖວທຳອິດເຕັມສົມບູນ, ແລະ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຮີ, ເລກທີ (717) ແລະ ມຸສລີມ, ເລກທີ (436), ແລະ ສຳນວນແມ່ນ
ຂອງມຸສລີມ.

² ຄຳອະທິບາຍ ສ່ຮັຍະຫໍ້ ມຸສລີມ ໂດຍ ອີມາມ ອັນນະວະວີ: (4/ 157).

ຢືນຊົດຕິດກັນໃນແຖວ»¹.

4- ການເອົາແບບຢ່າງຕາມທ່ານນະບີ ຊັລລັລໍ່ຫຸ ອະລັຍຮີ ວະສັລລັມ ໃນການອ່ານໃນເວລາລະຫມາດ, ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວການອ່ານຂອງທ່ານນະບີ ຊັລລັລໍ່ຫຸ ອະລັຍຮີ ວະສັລລັມ ນັ້ນ ທ່ານຈະອ່ານສູ່ເຮາະຫໍທີ່ຍາວໃນການລະຫມາດອຸບຣີ, ແລະ ອ່ານສູ່ເຮາະຫໍທີ່ສັ້ນໃນການລະຫມາດມັກຣີບ, ແລະ ອ່ານສູ່ເຮາະຫໍທີ່ມີຄວາມຍາວປານກາງໃນການລະຫມາດອີຊາ, ຊຸຫໍຮີ ແລະ ອັສຮີ. ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ສຸໄລມານ ບິນ ຍະຊາຣ, ເຊິ່ງເພິ່ນໄດ້ຮັບລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອະບູ ຮຸໄຣເຮາະຫໍ ເຮາະດີຍັລ ລໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَا صَلَّيْتُ وَرَاءَ أَحَدٍ أَشْبَهَ صَلَاةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ فُلَانٍ، قَالَ سُلَيْمَانُ: كَانَ يُطِيلُ الرُّكْعَتَيْنِ الْأُولَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ، وَيُخَفِّفُ الْآخَرَتَيْنِ، وَيُخَفِّفُ الْعَصْرَ، وَيَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِقَصَارِ الْمُفْصَلِ، وَيَقْرَأُ فِي الْعِشَاءِ بِوَسْطِ الْمُفْصَلِ، وَيَقْرَأُ فِي الصُّبْحِ بِطَوَالِ الْمُفْصَلِ».

«ຂ້ອຍບໍ່ເຄີຍລະຫມາດຕາມຫຼັງຜູ້ໃດ ທີ່ການລະຫມາດຂອງລາວຈະຄືກັບການລະຫມາດຂອງ ທ່ານນະບີ ຊັລລັລໍ່ຫຸ ອະລັຍຮີ ວະສັລລັມ ຍິ່ງໄປກວ່າຄົນຜູ້ນີ້, ສຸໄລມານ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ລາວເຄີຍເຮັດໃຫ້ສອງຮໍກະອັດທຳອິດຂອງການລະຫມາດອຸຫໍຮີຍາວຂຶ້ນ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ສອງຮໍກະອັດສຸດທ້າຍສັ້ນລົງ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ການລະຫມາດອັສຮີສັ້ນລົງ, ແລະ ອ່ານສູ່ເຮາະຫໍທີ່ສັ້ນ (ກີສອສ ອັລ-ມຸຟັສສອລ) ໃນການລະຫມາດມັກຣີບ, ແລະ ອ່ານສູ່ເຮາະຫໍທີ່ມີຄວາມຍາວປານກາງ (ເອົາ-ສັດ ອັລ-ມຸຟັສສອລ) ໃນ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (430), ຈາກຫະດີສຂອງ ຍາບິຣ ບິນ ສະມຸເຮາະຫໍ ຂໍຂໍລວ່າຫໍຊົງເພີ່ມຮະໄທຕໍ່ເພິ່ນ.

ການລະຫມາດອີຊາ, ແລະ ອ່ານສູ່ເຣາະຫ໌ທີ່ຍາວ (ຕູວາລ ອັລ-ມູ ພັສສອລ) ໃນການລະຫມາດຊຸບຮີ»¹.

ສູ່ເຣາະຫ໌ທີ່ຍາວ (ຕູວາລ ອັລ-ມູພັສສອລ) ແມ່ນ: ຈາກ ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ຫຸຈຸຮອດ ຮອດ ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ບູຣູຈ, ສ່ວນ ສູ່ເຣາະຫ໌ ທີ່ມີຄວາມຍາວບານກາງ (ເອົາ-ສັດ) ແມ່ນ: ຈາກ ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ບູຣູຈ ຮອດ ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ບັຍຢິນະຫ໌, ແລະ ສູ່ເຣາະຫ໌ສັ້ນໆ (ກິສອສ) ແມ່ນ: ຈາກ ສູ່ເຣາະຫ໌ ອັລ-ບັຍຢິນະຫ໌ ຮອດທ້າຍຂອງອັລກຸຣອານ².

ຫົວຂໍ້ທີສິບ: ຄຸນສົມບັດຂອງອີມ່າມ

ອີມ່າມປະຈຳມັສຍິດຖືເປັນເສົາຫຼັກ ແລະ ເປັນກຳລັງສຳຄັນຂອງມັສຍິດ, ໂດຍຜ່ານລາວ, ມັສຍິດຈຶ່ງຈະສາມາດບັນລຸພາລະກິດໃນການເຜີຍແຜ່ການຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນ, ສ້າງຄວາມຕື່ນໃຈໃຫ້ກັບສັງຄົມ, ແລະ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງແກ່ຜູ້ຄົນໃນເລື່ອງສາສະໜາຂອງພວກເຂົາ. ດັ່ງນັ້ນ, ຫາກອີມ່າມເປັນຜູ້ມີຄວາມຮູ້, ມີສະຕິປັນຍາ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ, ແລະ ຮັບຮູ້ເຖິງຮິດຄອງປະເພນີ ແລະ ສະພາບຄວາມເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຄົນ, ອິດທິພົນຂອງລາວກໍ່ຈະເປັນໄປໃນທາງທີ່ດີ ແລະ ມີປະໂຫຍດຕໍ່ຍະມາອະຫ໌ຂອງມັດສະຍິດ ແລະ ຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນລະແວກນັ້ນ, ໂດຍລາວຈະສືດສອນ, ຊີ້ນຳ ແລະ ນຳພາພວກເຂົາໄປສູ່ທຸກຄຸນງາມຄວາມດີ ແລະ ຄຸນນະທຳ.

ແລະບັນດາອີມ່າມຜູ້ທີ່ຄົບຖ້ວນຕາມເງື່ອນໄຂຂອງການ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັນນະສາອີ, ເລກທີ (982), ທ່ານຮາຟິດ ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນ ບຸລຸຄຸລມະຮອມ ເລກທີ (286) ວ່າ: ສາຍລາຍງານສີ່ເຫຼັ້ມຫ໌.

² ເບິ່ງໃນ ມີຮັກຕຸລ ມະຟາຕີຫ໌ (2/ 700).

ບັນຜູ້ນຳກໍເປັນເຊັ່ນນັ້ນ. ໃນຍຸກເລີ່ມຕົ້ນຂອງອິສລາມ ທ່ານນະບີ ﷺ ເປັນອີມ່າມ, ຕໍ່ມາແມ່ນບັນດາຄໍລິຟະຫໍຂອງທ່ານຜູ້ທີ່ຍຶດຖືຄວາມຍຸດຕິທຳ, ຈາກນັ້ນກໍແມ່ນບັນດາຜູ້ປົກຄອງ, ບັນດາຜູ້ນຳ, ບັນດາອຸລາມາ ແລະ ບຸກຄົນສຳຄັນ.

ແລະນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈຳເປັນທີ່ຜູ້ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບຕຳແໜ່ງນີ້ ຕ້ອງຢູ່ໃນສະຖານະພາບອັນສູງສົ່ງທາງດ້ານສາສະໜາ, ຈະລີຍະທຳ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະພຶດຕົນ.

ໃນຈຸດນີ້ເອງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງຕຳແໜ່ງນີ້ໃນຊີວິດຂອງຜູ້ຄົນ; ເພາະຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງບັນດາອີມ່າມຈະສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນສັງຄົມຂອງພວກເຂົາ, ແລະ ຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາກໍຈະປາກົດຜົນກະທົບໃນສັງຄົມເຫຼົ່ານັ້ນເຊັ່ນກັນ; ເພາະວ່າ ມັດສະຍິດຄືສະຖານທີ່ທີ່ອົບຮົມສັງສອນສັງຄົມໃຫ້ຮູ້ຈັກເຊື່ອມໂຍງຄຳເວົ້າກັບການກະທຳ, ດັ່ງນັ້ນຫາກອີມ່າມເປັນຜູ້ທີ່ອ່ອນແອໃນດ້ານຄວາມຮູ້, ສະຕິບັນຍາ, ຫຼື ມາລະຍາດ ແລະ ການປະພຶດທີ່ບໍ່ດີ ລາວກໍຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ. ແລະ ຫາກພາລະກິດຂອງອີມ່າມຄືການຊີ້ແນະຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດໄປສູ່ຄວາມດີງາມ, ຄຸນນະທຳ, ແລະ ຄວາມຊອບທຳ ມັນກໍເປັນເລື່ອງຍາກຢື່ງທີ່ອີມ່າມຜູ້ໃໝ່ເຂົາຈະສາມາດບັນລຸພາລະກິດອັນສູງສົ່ງນີ້ໄດ້.

ບາງຄັ້ງ ອີມ່າມ ອາດຈະມີຄຸນສົມບັດຄົບຖ້ວນຕາມເງື່ອນໄຂຂອງຕຳແໜ່ງນີ້ ທັງໃນດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດສ່ວນຕົວ, ແຕ່ລາວອາດມີວຽກອື່ນທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລະດັບການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງລາວ, ດັ່ງນັ້ນ ລາວຈຶ່ງມາສາຍໃນເວລາປະກອບພິທີລະຫມາດ, ແລະ ບໍ່ມີເວລາພຽງພໍທີ່ຈະທົບທວນ ສູດຮາຣະຫໍ ຫຼື ອາຍະຫໍ ຕ່າງໆ ທີ່ຈະນຳມາອ່ານໃນການ

ລະຫມາດ; ເຮົາຈຶ່ງເຫັນລາວນຳລະຫມາດໂດຍອ່ານແຕ່ ສູ່ເຮາະ ຫຼື ອາຍະຫຼັກ ເດີມງຸ້າງ.

ບາງຄັ້ງລາວກໍ່ອາດຈະຖືກຄອບງ່າດ້ວຍອາລົມໄຜ່ຕ່ຳ, ຄວາມບໍ່ຮູ້, ຄວາມຂັດແຍ່ງ ຫຼື ຄວາມສຸດໂຕ່ງທີ່ນຳຕຳຫນົ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາວອອກນອກຈາກຄວາມເປັນກາງ, ການຊື້ແນະໃນການອົບຮົມສັງສອນ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ສາສະໜາດ້ວຍວິທະຍາບັນຍາ ແລະ ຄຳຕັກເຕືອນທີ່ດີງາມ.

ແລະ ແທ້ຈິງ ມັສຍິດນັ້ນມີບົດບາດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໃນສາສະໜານີ້; ເພາະມັນເປັນປະທັບແຫ່ງການຊື້ນຳ ທີ່ບວງບ່າວໄດ້ເຊື່ອມຕໍ່ກັບພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຕົນ, ແລະ ອີມານ (ຄວາມສັດທາ) ຂອງລາວກໍ່ຈະເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ແລະ ລາວໄດ້ພົບປະກັບເພິ່ນອົງຮ່ວມສາສະໜາຂອງລາວ ເພື່ອທີ່ທຸກຄົນຈະໄດ້ຮ່ວມມືກັນໃນການເຜີຍແຜ່ຄຸນນະທຳ ແລະ ຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ, ແລະ ມັສຍິດຈະບໍ່ສາມາດເຮັດເຊັ່ນນັ້ນໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ອັນລ່ວງລ່າງຈະຊົງຈັດຕຽມອິຫມ່າຄົນໜຶ່ງໃຫ້ ຜູ້ທີ່ມີຄຸນສົມບັດພ້ອມທັງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານຈະລິຍະທຳຕາມທີ່ຕ້ອງການ ສຳລັບທຸກຄົນທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງອັນຍິ່ງໃຫຍ່ນີ້, ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອັນສູງສົ່ງນີ້.

ຄຸນສົມບັດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດດ້ານຄວາມຮູ້

ທີ່ຄວນຈະມີໃນໄຕຂອງຜູ້ນຳ:

1. ຄວາມບໍລິສຸດໃຈໃນການງານເພື່ອອັນລ່ວງ; ເພື່ອໃຫ້ການງານນັ້ນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນ, ເປັນທີ່ຕອບຮັບ ແລະ ເປັນທີ່ຮັກໂຄ່ທັງນະທີ່ອັນລ່ວງ ແລະ ນະທີ່ມະນຸດ.

2. ການຢູ່ໃຫ້ຫ່າງໄກຈາກການໂອ້ອວດ ແລະ ການອວດອ້າງຕົນ, ເພາະແທ້ຈິງການງານທັງຫຼາຍແມ່ນຂຶ້ນກັບເຈດຕະນາ,

ແລະ ແທ້ຈິງທຸກຄົນຈະໄດ້ຮັບຕາມທີ່ຕົນໄດ້ຕັ້ງເຈດຕະນາໄວ້, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ເສດຊ່ວຍໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງບໍ່ມີ ອັລວ໌ຫາກຈະຊົງເຮັດໃຫ້ລາວໄດ້ຮັບຄວາມອັບອາຍ.

3 . ເປັນຜູ້ທີ່ທ່ອງຈຳກັດຕາບຂອງອັລວ໌, ຫຼື ທ່ອງຈຳບາງສ່ວນຈາກມັນ, ແລະ ໃຫ້ໝັ້ນທົບທວນສິ່ງທີ່ຕົນເອງໄດ້ທ່ອງຈຳໄວ້, ແລະ ໃຫ້ມີການອ່ານອັລກຸຣອານເປັນປະຈຳວັນ.

4. ໃຫ້ທ່ອງຈຳບັນດາຫະດີຊຂອງທ່ານສາດສະດາຈຳນວນໜຶ່ງ, ຈາກໜັງສື ຣີຍາດ ອັລຊລິຫິນ, ຫຼື ໜັງສື ອັລອັຣບະອິນ ອັນນະວະວິຍະຫຼື, ຫຼື ໜັງສື ບຸລູຄ ອັລມະຣອມ, ຫຼື ຈາກໜັງສືຫະດີຊທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ເຫຼ້ມອື່ນໆ.

5. ໃຫ້ຮຽນຮູ້ຫຼັກການສັດທາທີ່ຖືກຕ້ອງ, ຄືຫຼັກການສັດທາຂອງບັນເພະຊົນທີ່ຊອບທຳ.

6. ໃຫ້ສຶກສາວິຊາຟິກຮ໌ໃນບົດບັນຍັດທາງສາສະໜາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນວິຊາຟິກຮ໌ກ່ຽວກັບພິທີກຳທາງສາສະໜາ, ແລະ ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສຳລະລ້າງທາງພິທີກຳສາສະໜາ, ການລະຫມາດ, ການບໍລິຈາກຊະກູາດ, ແລະ ການຖືສິນອົດ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບວິຊາຟິກຮ໌ກ່ຽວກັບການພົວພັນທາງທຸລະກຳຕ່າງໆ; ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຫຼັກການຂອງການປະກອບອາຊີບ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍ, ແລະ ເຕືອນປະຊາຊົນໃຫ້ລະວັງຈາກການສັ່ງໂກງ, ການຫຼອກລວງ ແລະ ການເອົາຊັບສິນຂອງຜູ້ອື່ນໂດຍບໍ່ເປັນທຳ, ພ້ອມທັງເຕືອນພວກເຂົາໃຫ້ລະວັງຈາກການຟຸມເຟືອຍ, ການໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງສິ້ນເປືອງ, ຄວາມຂີ້ຖີ່ ແລະ ຄວາມຕະໜັ່ງ, ເພື່ອໃຫ້ການປະຕິບັດທາງການເງິນຂອງພວກເຂົາເປັນໄປຕາມແນວທາງຂອງພຣະຄຳພີອັນກຸຣະອານ ແລະ ແບບຢ່າງຂອງທ່ານນາບີ.

7. ຕ້ອງມີຄວາມຊຳນານໃນພາສາອາຣັບ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງສິ່ງທີ່ອັລລຳໂຫ໊ໄດ້ປະທານລົງມາແກ່ສາດສະນະທຸດຂອງພະອົງ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຣີ ວະຊັລສຳ, ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວອັລກຸຣອານໄດ້ຖືກປະທານລົງມາເປັນພາສາອາຣັບ.

8. ການອ່ານຊີວະປະຫວັດຂອງທ່ານນະບີ, ຈະລືຍະວັດອັນງົດງາມຂອງທ່ານມຸຮຳມັດ, ແລະ ປະຫວັດຂອງບັນດາສະລັຟຟຸຊຊໍລິຫ໊; ເພາະໃນນັ້ນປະກອບດ້ວຍແບບຢ່າງທີ່ດີ, ແບບສະບັບທີ່ດີງາມ, ຄັງຄວາມຮູ້ອັນມີຄຸນປະໂຫຍດ, ແລະ ວັດທະນະທຳອິສລາມອັນສູງສົ່ງ.

9. ໃຫ້ຮູ້ຈັກບັນດາອຸລາມາໃນບ້ານເມືອງຂອງຕົນ ແລະ ບັນດາຜູ້ຮູ້ທີ່ເລິກເຊິ່ງທ່ານອື່ນ ໆ ທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກໃນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຫຼັກຄວາມເຊື່ອ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ສະຕິບັນຍາ, ແລະ ໃຫ້ຫັນໄປຫາພວກທ່ານໃນທຸກໆສິ່ງທີ່ຕົນເອງຕ້ອງການ ເຊິ່ງໄດ້ແກ່ບັນຫາທາງສາສະໜາ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງສັງຄົມ.

10. ໃຫ້ຮູ້ຈັກກຸ່ມຕ່າງໆ ໃນອິດສະລາມ ແລະ ຫຼັກຄວາມເຊື່ອຂອງພວກເຂົາ, ແລະ ແນວທາງແຫ່ງຄວາມຄິດ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງມັນ, ແລະ ແນວຄິດທີ່ທຳລາຍລ້າງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງມັນ, ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດວິພາກວິຈານມັນພາຍໃຕ້ແສງສະຫວ່າງຂອງຄຳພີຂອງອັລລຳໂຫ໊ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ ແລະ ແບບຢ່າງຂອງສາດສະດາຂອງພຣະອົງ ﷺ ແລະ ສິ່ງທີ່ບັນດານັກວິຊາການມຸດສະລິມຜູ້ທີ່ຊ່ຽວຊານໄດ້ຂຽນໄວ້, ແລະ ວິຈານຄວາມບໍ່ຈິງຂອງມັນ, ແລະ ເຕືອນໄພຈາກຄວາມຫຼອກລວງຂອງມັນ.

11. ໃຫ້ເຮັດຄວາມຮູ້ຈັກກັບສິ່ງມວນຊົນຕ່າງ ໆ, ແລະ ໃຫ້ຮູ້ຈັກຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍຂອງມັນ, ແລະ ຮູ້ຈັກວິທີນຳໃຊ້ມັນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດໃນການເຜີຍແຜ່ສາສະໜາຂອງອັລລຳໂຫ໊, ແລະ ໃຫ້ລະ

ວັງຈາກໄພອັນຕະລາຍທີ່ຢູ່ໃນນັ້ນ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບຕົນເອງ ແລະ ສັງຄົມຂອງຕົນ.

ແລະ ເມື່ອອີ່ມາມປະຈຳມັດສະຍິດມີຄຸນສົມບັດເຫຼົ່ານີ້ຄົບຖ້ວນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວກໍຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມທ່ຽງທຳ ແລະ ຄວາມສົມດຸນ, ໂດຍພຣະປະສົງຂອງອັລລາຮ໌.

ແລະ

ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງຄຸນນະທຳມາລະຍາດ:

1. ອີ່ມາມປະຈຳມັດສະຍິດສົມຄວນທີ່ຈະເປັນຜູ້ເຊີນຊວນ ແລະ ເປັນຄູສອນໃຫ້ແກ່ຍະມະອະຫ໌ຂອງມັດສະຍິດ ແລະ ຜູ້ທີ່ມາທີ່ມັດສະຍິດຂອງລາວ ຈາກຄົນໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຄົນອື່ນໆ, ສະນັ້ນ ລາວຈຳເປັນຕ້ອງຍຶດຖືເອົາທ່ານຮໍຊູລລຸລາຮ໌ ຊໍລລໍລາຮ໌ ອະໄລຮີ ວະຊັລສຳ ເປັນແບບຢ່າງ; ເພາະເພິ່ນຄືແບບຢ່າງທີ່ດີງາມ, ແບບຢ່າງອັນດີເລີດ ແລະ ເປັນຕົວຢ່າງອັນສູງສົ່ງສຳລັບປະຊາຊາດ ແລະ ບັນດາຜູ້ນຳ, ດັ່ງທີ່ອັລລາຮ໌ ຕະອາລາ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَذِكْرِ اللَّهِ كَتِيرًا﴾

(ໂດຍແນ່ນອນ ໃນຮໍຊູລຂອງອັລລາຮ໌ມີແບບຢ່າງອັນດີງາມສຳຫຼັບພວກເຈົ້າແລ້ວ ສຳຫຼັບຜູ້ທີ່ຫວັງຈະພົບອັລລາຮ໌ ແລະ ວັນໂລກຫນ້າ ແລະ ລຳເລີກເຖິງອັລລາຮ໌ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ)

[ຊູຣາອະຫ໌ ອັລອະຫ໌ຊາບ : 21].

ແລະ ໃຫ້ຕົວເອງ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ມາໃຊ້ບໍລິການມັສຍິດ ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກການສົນທະນາເລື່ອງທາງໂລກ ແລະ ການເມືອງ,

ແລະ ໃຫ້ມັສຍຶດເປັນສະຖານທີ່ສະເພາະສຳລັບການສະແຫວງ
ຫາຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະກອບອິບາດະຫິ.

2. ເປັນຜູ້ທີ່ສະອາດ ແລະ ມີລະບຽບຮຽບຮ້ອຍໃນຕົວເອງ,
ພ້ອມທັງເອົາໃຈໃສ່ຄວາມສະອາດຂອງມັສຍຶດ, ຈັດວາງເຄື່ອງ
ຂອງຕ່າງໆ ໃຫ້ເປັນລະບຽບ, ບົວລະບັດຮັກສາສິ່ງອຳນວຍຄວາ
ມສະດວກຕ່າງໆ, ຫຼີກລ້ຽງຈາກການຜຸ່ມເຜືອຍ ແລະ ຫຼີກຫ່າງ
ຈາກການປະດັບປະດາມັສຍຶດ.

3. ໃຫ້ເປັນຜູ້ມີມາລະຍາດ ແລະ ການວາງຕົວທີ່ດີງາມ, ປະ
ຕິບັດຕາມແບບຢ່າງຂອງທ່ານສາດສະດາ ຊໍລະລົມລໍຖ້າ ອະໄລຮີ
ວະຊັລລຳ ດ້ວຍການໄວ້ຫນວດເຄົາ ແລະ ຕັດຫນວດ, ພ້ອມທັ
ງຫລີກລ້ຽງການນຸ່ງເຄື່ອງຍາວເກີນຕາຕຸ່ມ, ໃຫ້ຍຶດຫມັ້ນໃນຄ
ວາມສະຫງົບສະຫງ່າ ແລະ ຄວາມສຸຂຸມ, ແລະ ໃຫ້ເປັນຜູ້ຈະເ
ລີນຮອຍຕາມແນວທາງຂອງບັນດາຊົນລຸ້ນກ່ອນທີ່ຊອບທຳ ຂໍ
ອົງອໍລໍຣ໌ຊົງໂບດເມດຕາພວກທ່ານ.

4. ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ, ມີຄວາມອົດທົນ ອົດ
ກັ້ນ ແລະ ມີຄວາມເມດຕາ; ເພາະແທ້ຈິງຄວາມອ່ອນໄຫວນັ້ນ
ບໍ່ໄດ້ຖືກວາງໄວ້ໃນສິ່ງໃດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນຈະປະດັບປະດາ
ສິ່ງນັ້ນໃຫ້ສວຍງາມ ແລະ ມັນບໍ່ໄດ້ຖືກຖອດຖອນອອກຈາກສິ
່ງໃດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງນັ້ນມີຕຳໜິ ດັ່ງທີ່ໄດ້ມີ
ລາຍງານໃນຫະດິຊ; ຈາກທ່ານຍິງອາອີຊະຫໍ ຂໍອັນລໍຣ໌ຊົງພໍພຣ
ະໄທຕ່ານາງ ໄດ້ລາຍງານຈາກທ່ານນະບີ ຂໍຄວາມສັນຕິສຸກ ແລະ
ຄວາມເມດຕາຈາກອັນລໍຣ໌ ຈົ່ງປະສົບແດ່ທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ الرَّفَقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ».

« ແທ້ຈິງແລ້ວ ຄວາມອ່ອນໄຫວນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນສິ່ງໃດ ເວັ້ນ

ເສຍແຕ່ມັນຈະປະດັບປະດາສິ່ງນັ້ນ, ແລະ ມັນບໍ່ໄດ້ຖືກຖອດຖອນອອກຈາກສິ່ງໃດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມັນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງນັ້ນມີຕຳໜີ »¹.

ເມື່ອມີຄວາມຜິດພາດເກີດຂຶ້ນຈາກຜູ້ທີ່ມາມັສຍິດຄົນໃດຄົນໜຶ່ງ, ອີ່ມາມກໍບໍ່ຄວນທີ່ຈະຕຳໜີຕິຕຽນລາວຢ່າງຮຸນແຮງ, ແຕ່ຄວນຕັກເຕືອນລາວດ້ວຍຄວາມອ່ອນໄຍນ; ແລະ ສັ່ງສອນລາວດ້ວຍວິທີການທີ່ດີງາມ; ຈາກທ່ານມຸອາວີຍະຫໍ ບິນ ຫະກຳ ອັສ-ສຸລະມີ ຣໍດີຢັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

يَبْنَما أَنَا أَصَلِّي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؛ إِذْ عَطَسَ رَجُلٌ مِّنَ الْقَوْمِ، فَقُلْتُ: يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ، فَرَامَنِي الْقَوْمُ بِأَبْصَارِهِمْ، فَقُلْتُ: وَأَنْكَلُ أُمِّيَاهُ، مَا شَأْنُكُمْ تَنْظُرُونَ إِلَيَّ؟ فَجَعَلُوا يَضْرِبُونَ بِأَيْدِيهِمْ عَلَى أَفْخَازِهِمْ، فَلَمَّا رَأَيْتُهُمْ يُصَمِّتُونِي لِكَيْ سَكْتُ، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَبَّأَنِي هُوَ وَأُمِّي، مَا رَأَيْتُ مُعَلِّمًا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ أَحْسَنَ تَعْلِيمًا مِّنْهُ، فَوَاللَّهِ مَا كَهَرَنِي -أَيُّ: مَا قَهَرَنِي وَلَا نَهَرَنِي- وَلَا حَرَبَنِي وَلَا شَتَمَنِي، قَالَ: «إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ لَا يَصْلُحُ فِيهَا شَيْءٌ مِّنْ كَلَامِ النَّاسِ، إِنَّمَا هِيَ التَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ».

ໃນຂະນະທີ່ຂ້າພະເຈົ້າກຳລັງນະມາຊຢູ່ກັບທ່ານຣໍຊລລໍລໍ ຫໍ ທັນໃດນັ້ນກໍມີຊາຍຄົນໜຶ່ງໃນກຸ່ມຄົນໄດ້ຈາມຂຶ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງກ່າວວ່າ: ຂໍອັລລູຫໍຊົງເມດຕາທ່ານ, ຄົນທັງຫຼາຍກໍພາກັນແນມເບິ່ງຂ້າພະເຈົ້າ, ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງກ່າວວ່າ: ໂອ້ ແມ່ເອີຍ! ເປັນຫຍັງພວກທ່ານຈຶ່ງແນມເບິ່ງຂ້າພະເຈົ້າ? ພວກເຂົາກໍເລີ່ມເອົາມືຕີໃສ່ຂາຂອງພວກເຂົາ, ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າພວກເຂົາກຳລັງເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າງຽບ ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ງຽບໄປ, ເມື່ອ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (2594).

ທ່ານຮູ້ລຸລຸລໍ່ ພໍ ນະມາຊສຳເລັດແລ້ວ, ຂໍອຸທິດພໍ່ ແລະ ແມ່ຂອງຂ້າພະເຈົ້າເພື່ອທ່ານ, ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ເຄີຍເຫັນຄູ່ຜູ້ໃດ ບໍ່ວ່າຈະກ່ອນຫນ້າທ່ານ ຫຼື ຫຼັງຈາກທ່ານ ທີ່ຈະສອນໄດ້ດີອື່ນໄປກວ່າທ່ານ, ຂໍສາບານຕໍ່ອັນລໍ່ ທ່ານບໍ່ໄດ້ດູດຳຂ້າພະເຈົ້າ (ຄື: ທ່ານບໍ່ໄດ້ຂົ່ມເຫັງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮ້າຍໃສ່ຂ້າພະເຈົ້າ) ບໍ່ໄດ້ຕີຂ້າພະເຈົ້າ ແລະ ບໍ່ໄດ້ດຳທໍຂ້າພະເຈົ້າ, ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: «ແທ້ຈິງແລ້ວ ການນະມາຊນີ້ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີຄຳເວົ້າຂອງມະນຸດປະປົນຢູ່ນຳ, ຫາກແຕ່ມັນຄືການກ່າວຕັສບີຫ໌, ການກ່າວຕັກບີຫ໌ ແລະ ການອ່ານອັນກຸຣອານ»¹.

5. ໃຫ້ເປັນຄົນອ່ອນໂຍນ ແລະ ມີຈິດໃຈເມດຕາ; ເພື່ອທີ່ຈະລວບລວມຜູ້ຄົນຢູ່ອ້ອມຂ້າງລາວ ໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກຄວາມເຫັນອົກເຫັນໃຈ, ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງລາວ, ແລະ ໃຫ້ຢືນຄຽງຂ້າງພວກເຂົາໃນຍາມເກີດໄພພິບັດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາ, ແລະ ສົມຄວນທີ່ຈະປຶກສາຫາລືກັບພວກເຂົາໃນສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພາລະກິດຂອງມັສຍິດ.

ແລະ ທ່ານຮູ້ລຸລຸລໍ່ ພໍ ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງສົ່ງທີ່ສຸດໃນທຸກໆ ດ້ານ, ດັ່ງທີ່ອັນລໍ່ຕະອາລາ ໄດ້ກ່າວກ່ຽວກັບທ່ານວ່າ:

(فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْفَلَبِ لَآنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٦﴾)

(ເນື່ອງດ້ວຍຄວາມເມດຕາຈາກອັນລໍ່ ເຈົ້າ (ມຸຮຳມັດ) ຈື່

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (537).

ໆໄດ້ສຸພາບອ່ອນໂຍນຕໍ່ພວກເຂົາ, ແລະ ຫາກເຈົ້າເປັນຜູ້ຫຍາບຄາຍ ແລະ ມີໃຈແຂງກະດ້າງແລ້ວ ພວກເຂົາກໍ່ຄົງຈະແຍກຍ້າຍອອກໄປຈາກອ້ອມຕົວເຈົ້າຢ່າງແນ່ນອນ ດັ່ງນັ້ນ ຈົ່ງອະໄພໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ ແລະ ຈົ່ງຂໍການອະໄພ (ຈາກອັລລໍຫໍ) ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ ແລະ ຈົ່ງປຶກສາຫາລືກັບພວກເຂົາໃນກິດຈະການ ຄັນເມື່ອເຈົ້າໄດ້ຕັດສິນໃຈແລ້ວ ກໍ່ຈົ່ງມອບໝາຍຕໍ່ອັລລໍຫໍ ແທ້ຈິງອັລລໍຫໍຊົງຮັກບັນດາຜູ້ທີ່ມອບໝາຍ.)

[ສູຣາະຫໍ ອະລາອິມຣອນ : 159].

6. ຈະຕ້ອງມີຄວາມອົດທົນ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ; ແລະ ມີຄວາມສັດຈິງໃນຄໍາເວົ້າຂອງຕົນ, ເພື່ອໃຫ້ສົມຄວນໄດ້ຮັບກຽດໃນການເປັນຜູ້ນຳໃນມັດສະຍິດ ແລະ ທ່າມກາງກຸ່ມຍະມະອະຫໍຂອງລາວ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ຄວາມອົດທົນ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ຈະນຳພາບ່າວຂອງພຣະອົງໄປສູ່ຕໍາແໜ່ງຂອງການເປັນຜູ້ນຳໃນສາສະໜາ, ດັ່ງທີ່ອັລລໍຫໍຕຣັດວ່າ:

﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَمَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾

(ແລະ ເຮົາໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ນຳຂຶ້ນຈາກພວກເຂົາ ເພື່ອເປັນຜູ້ຊີ້ແນະແນວທາງຕາມຄໍາສັ່ງຂອງເຮົາ ເມື່ອງດ້ວຍພວກເຂົາມີຄວາມອົດທົນ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ເປັນຜູ້ທີ່ເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ສັນຍານທັງຫຼາຍຂອງເຮົາ) [ສູຣາະຫໍອັສສະຈາດະຫໍ: :24]

7. ຕ້ອງມີຄວາມສັດຈິງໃນສິ່ງທີ່ລາວເວົ້າ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນໃນການຄຸດບະຫໍວັນສຸກ, ຫຼື ໃນບົດຮຽນການສຶດສອນ ແລະ ການຕັກເຕືອນ, ຫຼື ໃນຄໍາເວົ້າຂອງລາວກັບຜູ້ຄົນ; ເພື່ອທີ່ລາວຈະໄດ້ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາຜູ້ສັດຈິງ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບທາງນຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໄຊຊະນະ; ເຊິ່ງມີລາຍງານໃນຫະດິດຈາກທ່ານນະບີ ﷺ ວ່າ

ພິນໄດ້ກ່າວວ່າ:

«عَلَيْكُمْ بِالصَّدَقِ؛ فَإِنَّ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدَقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا».

«ພວກທ່ານຈົ່ງຍືດໝັ້ນໃນຄວາມສັດຊື່; ເພາະແທ້ຈິງຄວາມສັດຊື່ຈະນຳໄປສູ່ຄວາມດີງາມ, ແລະ ແທ້ຈິງຄວາມດີງາມຈະນຳໄປສູ່ສວນສະຫວັນ, ແລະ ຊາຍຄົນໜຶ່ງຈະຍັງຄົງເວົ້າແຕ່ຄວາມຈິງ ແລະ ໝັ້ນຊອກຫາຄວາມສັດຊື່ ຈົນກະທັ່ງລາວຖືກບັນທຶກ ນະ ທີ່ອັລລຳ ວ່າເປັນຜູ້ສັດຈິງຢ່າງຍິ່ງຍອດ (ຊິດດີກ່ອນ), ແລະ ພວກທ່ານຈົ່ງລະວັງການຂີ້ຕົວະໂກຫົກ, ເພາະແທ້ຈິງການຂີ້ຕົວະໂກຫົກຈະນຳໄປສູ່ການຊົ່ວຝາຜົນ, ແລະ ແທ້ຈິງຄວາມຊົ່ວຈະນຳໄປສູ່ໄຟນະລົກ, ແລະ ຊາຍຄົນໜຶ່ງຈະຍັງຄົງໂກຫົກ ແລະ ໝັ້ນໃນການໂກຫົກ ຈົນກະທັ່ງລາວຖືກບັນທຶກ ນະ ທີ່ອັລລຳ ວ່າເປັນຄົນຂີ້ຕົວະ ຫຼອກຫລວງ "ກັສຊາບ" »¹.

ແລະ ການຂີ້ຕົວະໂກຫົກນັ້ນເປັນຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ ແລະ ໄພພິບັດ, ແລະ ການໂກຫົກທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ທີ່ສຸດຄືການໂກຫົກຕໍ່ອັລລຳ ທີ່ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ ແລະ ການກ່າວອ້າງກ່ຽວກັບພຣະອົງໂດຍບາສະຈາກຄວາມຮູ້, ດັ່ງທີ່ອັລລຳໄດ້ກ່າວວ່າ:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ۖ وَالْإِنَّمِ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ وَأَنْ تَشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾﴾

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (6094) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (2607), ຈາກຫະດີສຂອງ ອັບດຸລລຳ ບິນ ມັສອຸດ, ຂໍ້ອັລລຳຊົງພິພາດໄທຕໍ່ເພີ່ນ.

(ຈົ່ງກ່າວເຖິງ ມຸຮຳມັດ ວ່າ: ແທ້ຈິງພຣະເຈົ້າຂອງຂ້ອຍຊົງ
ຫ້າມພຽງແຕ່ການອະນາຈານທັງບາກົດຊັດແຈ້ງ ຫຼື ເຊື່ອງບໍ່ໃ
ຫ້ຄົນເຫັນ, ແລະຄວາມບາບ, ແລະການອະທຳໂດຍບໍ່ເປັນທຳ,
ແລະການທີ່ພວກເຈົ້າຕັ້ງພາຄີກັບອັລລຳ ໃນສິ່ງທີ່ພຣະອົງບໍ່ໄ
ດ້ປະທານຫຼັກຖານໃດໆ ລົງມາ, ແລະການທີ່ພວກເຈົ້າກ່າວອ້າ
ງເຖິງອັລລຳໃນສິ່ງທີ່ພວກເຈົ້າບໍ່ຮູ້)

[ສູເຣາະຫໍ ອັລ-ອະຮັຟ 33].

ດັ່ງນັ້ນ ອາຍະຫຼັກຖານນີ້ ໄດ້ລວບລວມບັນດາບາບທີ່ໃ
ຫຍ່ຫຼວງໄວ້ ໂດຍເລີ່ມຈາກບາບທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດ ໄປຫາບາບທີ່ໃຫ
ຍ່ທີ່ສຸດ, ເຊິ່ງບາບທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດນັ້ນກໍ່ຄື ການກ່າວອ້າງກ່ຽວກັບ
ອັລລຳໂດຍປາສະຈາກຄວາມຮູ້ ໃນເລື່ອງພຣະນາມ, ຄຸນລັກສ
ະນະ ແລະ ບົດບັນຍັດຂອງພຣະອົງ.

ແລະ ການເວົ້າຕົວະຕໍ່ສາດສະດາທູດຂອງອັລລຳ ﷺ ແມ່ນ
ການເວົ້າຕົວະທີ່ອົງໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ແລະ ເປັນບາບກຳທີ່ໜ້າລັງກຽ
ດທີ່ສຸດ, ແລະມັນເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາບາບໃຫຍ່ທີ່ຜູ້ກະທຳມັນ
ຈະຖືກຂົ່ມຂູ່ດ້ວຍໄພນະລົກ; ຈາກການລາຍງານຂອງ ທ່ານ ອັ
ລມຸຄີເຣາະຫໍ ບິນ ຊອຸບະຫໍ (ຂໍອັລລຳຊົງພໍພຣະໂທດທ່ານ) ໄດ້
ກ່າວວ່າ: ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຍືນທ່ານນາບີ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَذِبًا عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَدًّا، فَلْيَبْتَئُوا مَقْعَدَهُ مِنَ

النَّارِ».

« ແທ້ຈິງການເວົ້າຕົວະຕໍ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຄືກັບການເວົ້າຕົວະ
ຕໍ່ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ, ຜູ້ໃດທີ່ເວົ້າຕົວະຕໍ່ຂ້າພະເຈົ້າໂດຍເຈດຕະນາ, ກໍ່
ຈົ່ງຕຽມທີ່ຜ່ານກະຂອງລາວໃນໄພນະລົກເຖິງ »¹.

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (1291) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (4).

ແລະ ໃຫ້ຫຼີກລ້ຽງການຂີ້ຕົວະໂກຫົກ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະເປັນ
ການກະທຳດ້ວຍເຈດຕະນາທີ່ດີ ເພື່ອຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດຄວາມ
ດີ ແລະ ເຕືອນໃຫ້ຢ້ານກົວຕໍ່ຄວາມຊົ່ວ, ດັ່ງທີ່ນັກເທດສະໜາ
ບາງຄົນໄດ້ກະທຳ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວມັນຄືຄວາມຊົ່ວຊ້ຳທີ່ບໍ່ມີ
ຄວາມດີງາມ ແລະ ບໍ່ມີການຊື້ນຳໃດໆ ຢູ່ໃນນັ້ນ, ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່າວ
ມັນຈະເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບບາບ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນບຸນ, ເປັນຜູ້
ທີ່ເຮັດບາບ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນທີ່ດີ.

8. ຕ້ອງເປັນຜູ້ມີຄວາມຊື່ສັດໃນການນຳຄຳເວົ້າໄປບອກຕໍ່
ແລະ ຕ້ອງກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂ່າວສານ, ບໍ່ເລັ່ງຮີ
ບໃນການຮັບເອົາຂ່າວລື, ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເຊື່ອຖືສິ່ງໃດ ນອກຈາກ
ຄຳເວົ້າທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື, ແລະ ແທ້ຈິງອົງອັລລຳຮ໌ ຊຸບຮານະຮູ ວະຕ
ະອາລາ ໄດ້ບັນຊາເຮົາໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ ໃນຄຳດຳລັດຂອງພະອົ
ງທີ່ວ່າ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِمُجْهَلَةٍ
فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ۝﴾

(ໂອ້ ບັນດາຜູ້ສັດທາທັງຫຼາຍ! ຖ້າຫາກມີຜູ້ຜ່າຜົນນຳຂ່າວ
ໃດໜຶ່ງມາຍັງພວກເຈົ້າ ກ່ຳລັງກວດສອບໃຫ້ແຈ່ມແຈ້ງ, ຢ້ານວ່າ
ພວກເຈົ້າຈະທຳຮ້າຍຊົນກຸ່ມໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຮູ້ ແລ້ວພວກເຈົ້າຈະ
ກາຍເປັນຜູ້ທີ່ເສຍໃຈຕໍ່ສິ່ງທີ່ພວກເຈົ້າໄດ້ກະທຳລົງໄປ)

[ສູເຣາະຫັອລ ຮຸຈຸຮອຕ: 6]

9. ພະຍາຍາມຢ່າງເຕັມທີ່ໃນການປົກປັດ (ຄວາມຜິດ) ຂອ
ງຜູ້ຄົນ, ແລະ ປັດບັງຄວາມລັບຂອງພວກເຂົາ, ເພາະຜູ້ໃດທີ່ປົ
ກປັດຄວາມຜິດຂອງມຸສລິມ, ອັລລຳຮ໌ກໍ່ຈະປົກປັດ (ຄວາມຜິ
ດ) ຂອງລາວທັງໃນໂລກນີ້ ແລະ ໂລກໜ້າ, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ຕິດຕ

າມຈັບຜິດຊາວມຸສລິມ, ອັລລຳຮັກ້ຈະຕິດຕາມຈັບຜິດລາວ ຈົນ
ກວ່າພຣະອົງຈະເປີດໂປງລາວ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຢູ່ໃນບ້ານຂອງເຂົາ
ຂ້າເອງກໍຕາມ; ຈາກທ່ານ ອັບດຸລລັຫ໌ ອິບນູ ອຸມັຮ ຣໍດີຍ໌ລວ໌ຫຼ
ອັນ ຮູມາ, ວ່າ ທ່ານລໍຊຸລລວ໌ຮ໌ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«ຜູ້ໃດທີ່ປົກປັດຄວາມຜິດຂອງມຸສລິມ, ອັລລຳຮ໌ກໍ່ຈະປົກປັດລາວໃນວັນຟັ້ນຄົນຊົບ.»¹ ແລະ ລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອະບີ ບັຣຊະຫ໌ ອັລ-ອັສລະມີ ຣໍດີອັລລຳຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລຸລລ໌ຫ໌ عليه السلام ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الْإِيمَانُ قُلُوبَهُ، لَا تَعْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ، وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ؛ فَإِنَّ مَنِ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ، وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِي بَيْتِهِ».

«ໂອ້ບັນດາຜູ້ທີ່ສັດທາພຽງບາກ ແຕ່ການສັດທາອັງບໍ່ໄດ້ຂ້າໄປໃນຫົວໃຈຂອງພວກເຂົາ, ຢ່າມີນິທານບັນດາມຸສລິມ, ແລະ ຢ່າສອດສ່ອງຫາຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງພວກເຂົາ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ຜູ້ໃດທີ່ສອດສ່ອງຫາຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງພວກເຂົາ ອົງອັດລໍຫໍກໍຈະຊົງຕິດຕາມຫາຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງເຂົາຜູ້ນັ້ນ, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ອົງອັດລໍຫໍຊົງຕິດຕາມຫາຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງເຂົາ ພຣະອົງກໍຈະຊົງເປີດໂບງເຂົາຜູ້ນັ້ນ ແມ້ວ່າຈະຢູ່ໃນບ້ານຂອງເຂົາເອງກໍຕາມ»².

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍາຣີ, ເລກທີ (2442) ແລະ ມສວິມ, ເລກທີ (2580).

² ບັນທຶກໂດຍ ອະບຸດາວູດ: (4880), ແລະ ສຳລັບບັນດາຜົນຖານເຫຼົ່ານີ້ ໃຫ້ເບິ່ງໃນປຶ້ມ ອີມ່າ ມມັສຍິດ ບັນດາຜົນຖານດ້ານວິຊາການ ແລະ ຈະລິຍະທຳຂອງເພິ່ນ ໂດຍ ເຊຄ ຊະອູດ ປິນ ມຮຳມັດ ອັວ-ປະຊັຣ.

ບົດທີ່ສາມ : ລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ ການຂຶ້ນຄູດບະຫັ

ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ການລະຫມາດວັນສຸກ

ປະດັບປັນຫາທີ່ໜຶ່ງ: ຄວາມໝາຍ ແລະ ເວລາຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ

ໜຶ່ງ: ນິຍາມຂອງລະຫມາດວັນສຸກ:

ວັນສຸກ: ເປັນມື້ໜຶ່ງຂອງອາທິດ, ເຊິ່ງໃນມື້ນັ້ນຈະມີການລະຫມາດແບບພິເສດ ນັ້ນກໍຄືການລະຫມາດວັນສຸກ¹.

ການທີ່ອັລລຳໄດ້ຊົງຊີ້ນຳປະຊາຊາດນີ້ມາສູ່ວັນສຸກນັ້ນ ຖືເປັນຄວາມໂປດບານອັນຍິ່ງໃຫຍ່; ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຫຼຸຣອຍເຣາະຫັ ຣິດີຢັລລໍອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣິສູລູລລໍຫັ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«نَحْنُ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بَيِّدَ -أَي: غَيْرَ- أَكْثُهُمْ أَوْثُوا الْكِتَابِ مِنْ قَبْلِنَا، وَأَوْتَيْنَاهُ مِنْ بَعْدِهِمْ، وَهَذَا يَوْمُهُمُ الَّذِي فُرِضَ عَلَيْهِمْ فَاحْتَلَفُوا فِيهِ، فَهَذَا اللَّهُ لَهُ، فَهُمْ لَنَا فِيهِ تَبَعٌ، فَالْيَهُودُ عَدَا، وَالنَّصَارَى بَعْدَ عَدَا».

«ພວກເຮົາຄືກຸ່ມຊົນສຸດທ້າຍ ແຕ່ເປັນກຸ່ມຊົນທຳອິດໃນວັນກຶຍາມະຫັ, ພຽງແຕ່ວ່າພວກເຂົາໄດ້ຮັບຄຳພີກ່ອນໜ້າພວກເຮົາ, ແລະ ພວກເຮົາໄດ້ຮັບມັນຫຼັງຈາກພວກເຂົາ, ແລະນີ້ຄືວັນຂອງພວກເຂົາທີ່ຖືກກຳນົດໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ ແຕ່ພວກເຂົາກໍຂັດແຍ້ງກັນໃນເລື່ອງນັ້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ອັລລຳຈຶ່ງໄດ້ຊົງນຳພາພວກເຮົາໄປສູ່ມັນ, ສະນັ້ນ ພວກເຂົາຈຶ່ງເປັນຜູ້ຕາມພວກເຮົາໃ

¹ ເບິ່ງໃນ ມຸອັຈມ ລຸກັຫັ ອັລ-ຟຸເກາະຮາອັ: (ໜ້າ 166).

ນເລື່ອງນີ້, ຊາວຢິວຄືມື້ອື່ນ, ແລະ ຊາວຄຣິສຕຽນຄືມື້ຮີ»¹.

ແລະ ວັນສຸກຄືວັນທີ່ປະເສີດທີ່ສຸດທີ່ດວງຕາເວັນໄດ້ຂຶ້ນມາ ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຮູຮອຍເຣາະຫ໌ ຣໍດີຢັລ໌ລໍອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລຸລ໌ຫ໌ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فِيهِ خُلِقَ آدَمُ، وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ، وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا».

«ວັນທີ່ປະເສີດທີ່ສຸດທີ່ດວງຕາເວັນໄດ້ຂຶ້ນຄືວັນສຸກ, ໃນມື້ນັ້ນເປັນມື້ທີ່ອະດຳຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ແລະໃນມື້ນັ້ນເປັນມື້ທີ່ລາວໄດ້ເຂົ້າສວນສະຫວັນ, ແລະໃນມື້ນັ້ນເປັນມື້ທີ່ລາວຖືກໃຫ້ອອກຈາກມັນ.»².

ແລະ ວັນສຸກ ຫາ ວັນສຸກ ເປັນການລົບລ້າງຄວາມຜິດບາບໃນລະຫວ່າງນັ້ນ; ໂດຍມີລາຍງານຫາດິຊ ຈາກທ່ານອະບີ ຫຼຸຮອຍເຣາະຫ໌ ຣໍດີຢັລ໌ລໍຮຸ ອັນຮຸ, ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊໍລ໌ລ໌ລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລຳ ເຄີຍກ່າວໄວ້ວ່າ:

«الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبْتَ الْكَبَائِرَ».

«ການລະໝາດທັງ 5 ເວລາ, ແລະ ວັນສຸກ ຫາ ວັນສຸກ, ແລະ ຣໍມະດອນ ຫາ ຣໍມະດອນ, ເປັນສິ່ງທີ່ລົບລ້າງບາບຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງມັນ ຕາບໃດທີ່ບັນດາບາບໃຫຍ່ຖືກຫຼີກເວັ້ນ»³.

ການລະໝາດວັນສຸກ: ເປັນການລະໝາດສະເພາະຕ່າງໆ ຫາກ, ເຊິ່ງແຕກຕ່າງຈາກການລະໝາດອຸຫ໌ຮີ ໃນເລື່ອງຈຳນວນ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (876) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (855).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (854).

³ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (233).

ນຳກະອັດ, ການອ່ານສຽງດັງ, ການຄຸດບະຫ໌, ແລະ ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆ ທີ່ຖືກກຳນົດໄວ້, ແຕ່ຈະຄືກັນໃນເລື່ອງຂອງເວລາ.

ສອງ: ເວລາຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ:

ເວລາລະຫມາດວັນສຸກແມ່ນເວລາລະຫມາດອຸຣຸຮີ, ເຊິ່ງເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ຫຼັງຈາກດວງຕາເວັນຄ້ອຍ ຈົນກວ່າເງົາຂອງວັດຖຸຈະເທົ່າກັບຄວາມຍາວຂອງມັນ;

ຈາກຫະດີສຂອງທ່ານອານັສ ບິນມາລິກ ຂໍອະໄພໃຈຕໍ່ທ່ານ ເລົ່າວ່າ ທ່ານນະບີ ﷺ ເຄີຍລະຫມາດວັນສຸກ ໃນເວລາທີ່ດວງຕາເວັນເລີ່ມຄ້ອຍ¹.

ກ່າວຄື: ມັນຄ້ອຍໄປທາງທິດຕາເວັນຕົກ, ແລະ ເຄື່ອນອອກຈາກຈຸດສູນກາງຂອງທ້ອງຟ້າ, ເຊິ່ງເປັນເວລາຂອງການລະຫມາດອຸຣຸຮີ.

ປະເດັນບັນຫາທີ່ສອງ:

ຂໍ້ກຳນົດຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ

ບັງຄັບໃຊ້ກັບຜູ້ໃດ?

ໜຶ່ງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງລະຫມາດວັນສຸກ:

ການລະຫມາດວັນສຸກແມ່ນຜັດດູອິນ ບັງຄັບເໝືອບັນດາຜູ້ຊາຍ;

ດັ່ງພຣະດຳລັດຂອງພຣະອົງທີ່ວ່າ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾⁽¹⁾

ຄວາມໝາຍ (ໂອ້ ບັນດາຜູ້ສັດທາເອີ້ຍ ເມື່ອໄດ້ມີສຽງຮຽກ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັດບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (904)

ຮ້ອງ "ອະຊານ" ເພື່ອເຮັດລະຫມາດໃນວັນສຸກ ກໍ່ຈົ່ງຮີບຜ່າວໄປສູ່ການລ່າເລີກເຖິງອັລລ່າ ແລະ ຈົ່ງລະຖິ້ມການຄ້າຂາຍເສຍນັ້ນເປັນການດີສຳຫຼັບພວກເຈົ້າຫາກພວກເຈົ້າຮູ້) [ສຸຣາເຫລືອ ຈຸມມະອະຫ໌ : 9], ແລະ ລາຍງານຈາກ ທ່ານອັບດຸລລ່າ ບິນ ອຸມຣ ແລະ ທ່ານ ອາບີ ຮູຮອຍເຣາເຫ໌ ຣໍດີອັລລ່າຮຸ ອັນຮຸມາ, ແທ້ຈິງທ່ານທັງສອງໄດ້ຍືນ ທ່ານຣໍຊຸລລຸລລ່າ ທີ່ ໄດ້ກ່າວຢູ່ເທິງມືນບັຣຂອງເພິ່ນວ່າ:

«اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَنْ وَدْعِهِمْ - أَيُّ: تَرْكِهِمْ- الْجُمُعَاتِ، أَوْ لِيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ لِيَكُونُوا مِنَ الْغَافِلِينَ».

«ຄົນບາງກຸ່ມຈະຕ້ອງຢຸດເຊົາຈາກພຶດຕິກຳການທອດຖິ້ມການລະຫມາດວັນສຸກ; ຖ້າບໍ່ເຊັ່ນນັ້ນ ອັລລ່າຈະປະທັບກາບິດລົງບົນຫົວໃຈຂອງພວກເຂົາ, ພວກເຂົາກໍ່ຈະກາຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງພວກທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກຕົນຕົວ (ຜູ້ທີ່ລົງລືມ)»¹.

ແລະ ບັນດາຊາວມຸສລິມໄດ້ມີມະຕິເປັນເອກະພາບກັນແລ້ວວ່າ ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ, ທ່ານ ອິບນຸ ມຸນຊິຣ - ຂໍອົງອັລລ່າຮຸ ຊົງໄປດເມດຕາເພິ່ນ- ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ແລະ ບັນດາ ອຸລະມາອຸ ມີຄວາມເຫັນເປັນເອກະພາບກັນວ່າ ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນເປັນເລື່ອງວາຈິບ ສຳລັບຜູ້ເປັນອິສລະ, ຜູ້ທີ່ບັນລຸ ສາສະນະພາວະ, ຜູ້ທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ອ້າງໃດໆ"².

ສອງ: ເປັນວາຈິບເຫນືອໃຜແດ່?

ການລະຫມາດວັນສຸກເປັນວາຈິບສຳຫຼັບມຸສລິມທຸກຄົນທີ່

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (865).

² ອັລ-ອິຈມາອ໌: (ໜ້າ 40).

ເປັນ ຜູ້ຊາຍ, ເປັນ ທີ່ອາໄສ, ບັນດາມິຕິພາວະ, ມີສະຕິບັນຍາຄົບຖ້ວນ, ມີຄວາມສາມາດທີ່ຈະໄປຮ່ວມໄດ້, ເປັນຜູ້ພັກອາໄສ, ສະນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ເປັນວາຈິບສຳຫຼັບ: ຂ້າຮັບໃຊ້ ທາສ, ຫຼື ແມ່ຍິງ, ຫຼື ເດັກນ້ອຍ, ຫຼື ຜູ້ທີ່ເສຍສະຕິ, ຫຼື ຄົນເຈັບປ່ວຍ, ຫຼື ຜູ້ເດີນທາງ, ດັ່ງທີ່ລາຍງານໂດຍ ຕໍຣິກ ບິນ ຊີຮາບ (ຂໍຄວາມພໍໃຈຈາກອັລລຳຫຼັງມີແດ່ເພິ່ນ) ເລົ່າຈາກທ່ານນະບີ ຊລ.ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي جَمَاعَةٍ، إِلَّا أَرْبَعَةً: عَبْدٌ مَمْلُوكٌ، أَوْ امْرَأَةٌ، أَوْ صَبِيٌّ، أَوْ مَرِيضٌ».

«ການລະຫມາດວັນສຸກເປັນສິດທິທີ່ວາຈິບເໝືອນມຸສລິມທຸກຄົນໃນຍະມາອະຫ, ຍົກເວັ້ນສີ່ຈຳພວກ: ທາສທີ່ຖືກຄອບຄອງ, ຫຼື ແມ່ຍິງ, ຫຼື ເດັກນ້ອຍ, ຫຼື ຄົນປ່ວຍ»¹.

ສ່ວນຜູ້ເດີນທາງນັ້ນ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງປະຕິບັດລະຫມາດວັນສຸກ, ເພາະວ່າທ່ານນະບີ ຊລລັລລໍ ອະໄລຮີ ວະສັລລັມ ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດມັນໃນລະຫວ່າງການເດີນທາງຂອງທ່ານ, ແລະ ວັນອະຣໍ ພະຫັໃນການເຮັດຮັຈຂອງທ່ານກໍໄດ້ກົງກັບວັນສຸກ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ທ່ານກໍໄດ້ລະຫມາດຊຸຮຮີ ແລະ ໄດ້ລວມເອົາລະຫມາດອັສຮີເຂົ້າກັບມັນ.

ແລະ ທ່ານ ອິບນຸ ອັລ-ມຸນຊີຣ ຂໍອັລລໍຫໍເມດຕາທ່ານ ໄດ້ລາຍງານຄວາມເປັນເອກະພາບໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ໂດຍໄດ້ກ່າວວ່າ: "ແລະ ບັນດານັກວິຊາການໄດ້ລົງມະຕິເປັນເອກະພາບກັນວ່າ ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນບໍ່ໄດ້ຖືກບັງຄັບເໝືອດັກນ້ອຍ ແລະ ແມ່ຍິງ... ແລະ ໄດ້ລົງມະຕິເປັນເອກະພາບອີກວ່າ ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ (ວາຢິບ) ເໝືອຜູ້ທີ່ເປັນໄ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ: ເລກທີ (1067).

ທອສລະ, ຜູ້ບັນລຸສາສະໜະພາວະ, ເປັນຜູ້ຮັກເຊົາປະຈຳຖິ່ນ ທີ່
ບໍ່ມີເຫດຈຳເປັນທາງສາສະໜາ"¹.

ແລະ ຫາກວ່າທາສ, ຫຼື ແມ່ຍິງ, ຫຼື ເດັກນ້ອຍ, ຫຼື ຄົນເຈັບປ່ວຍ, ຫຼື ຄົນເດີນທາງ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການລະຫມາດດັ່ງກ່າວ, ການ
ລະຫມາດຂອງພວກເຂົາກໍ່ຖືວ່າໃຊ້ໄດ້, ແລະ ພຽງພໍແທນການ
ລະຫມາດຊຸຮຶ.

ແລະ ລະຫມາດວັນສຸກບໍ່ເປັນວາຍີບຕໍ່ຊາວຊົນນະບົດທີ່ເລ່ວ
ລ້ອນ ຜູ້ທີ່ຍ້າຍຖິ່ນຖານເພື່ອສະແຫວງຫາທັງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ແ
ລະ ແຫຼ່ງນ້ຳ; ເພາະວ່າບັນດາຊາວຊົນນະບົດໃນສະໄໝຂອງທ່ານ
ນະບີ ເຄີຍອາໄສຢູ່ອ້ອມຮອບເມືອງມະດີນະຫ, ແລະ ທ່ານນະ
ບີ ກໍ່ບໍ່ໄດ້ສັ່ງພວກເຂົາໃຫ້ລະຫມາດວັນສຸກ, ແລະ ທ່ານອີມາມ
ອະຫມັດ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ບໍ່ມີການລະຫມາດວັນສຸກສຳລັບຊາວຊົນ
ນະບົດທີ່ເລ່ວລ້ອນ; ເພາະວ່າພວກເຂົາຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ສະນັ້ນ, ຕ
ຫດຜົນທີ່ມັນຖືກຍົກເວັ້ນໃຫ້ກໍ່ຄືການຍ້າຍຖິ່ນຖານ, ດັ່ງນັ້ນ,
ທຸກຄົນທີ່ເປັນຜູ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ບໍ່ໄດ້ຍ້າຍອອກໄປຕາມຄວາມສະ
ໝັກໃຈຂອງຕົນ ກໍ່ຖືວ່າເປັນຊາວເມືອງ".².

ການລະຫມາດວັນສຸກ ປະກອບດ້ວຍສາມຄົນຄື: ຜູ້ໜຶ່ງກ່າ
ວອດຸດບະຫ, ແລະສອງຄົນຮັບຟັງ; ດັ່ງຄຳດຳລັດຂອງພຣະອົງທີ່
ວ່າ:

{...فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ...}

(...ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຈົ້າຈົ່ງຮີບຮ້ອນໄປສູ່ການວາລຶກເຖິງອັລ
ລໍຫ໌ເຖິດ...) [ສຸຣາະຫ໌ ຈຸມມະອະຫ໌ : 9]. ແລະ ນີ້ແມ່ນຈຳນວນ

¹ ອັລ-ອີຈມາອ໌: (ໜ້າ 40).

² ໜັງສືອັລ-ຟັດຕະວາ (24/ 166).

ຫຼາຍ, ແລະ ຂຶ້ນຕໍ່າຂອງມັນແມ່ນສາມ.

ປະເດັນບັນຫາທີ່ສາມ:

ວິທີການລະຫມາດວັນສຸກ:

ລະຫມາດວັນສຸກ ມີສອງຮູບກະອັດ, ໂດຍຈະອ່ານສຽງດັງໃນລະຫມາດ; ເບື້ອງຈາກວ່າ ທ່ານນະບີ ຊົດລັດລໍ ອະໄລຮີ ວະສັດລັມ ທ່ານໄດ້ປະຕິບັດເຊັ່ນນັ້ນ, ແລະ ບັນດານັກວິຊາການກໍມີຄວາມເຫັນເປັນເອກະພາບໃນເລື່ອງນີ້.

ທ່ານ ອິບນຸ ຣະຊໍາ ຣໍຮີມາ ຮຸລລໍ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ບັນດາອຸລະມາອ໌ໄດ້ລົງມະຕິເປັນເອກະພາບກັນວ່າ: ການລະຫມາດວັນສຸກ - ເມື່ອຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນຕາມເງື່ອນໄຂຂອງມັນ - ມີສອງຮູບກະອັດ, ໂດຍອ່ານສຽງດັງໃນທັງສອງຮູບກະອັດນັ້ນ"¹.

ເປັນສຸນນະຫິໃຫ້ອ່ານຊູຣາະຫໍ ອັລ-ຟາຕີຣະຫໍ ແລະ ຊູຣາະຫໍ ອັລ-ອະອັລາ ໃນຮູບກະອັດທໍາອິດ, ແລະ ອ່ານຊູຣາະຫໍ ອັລ-ຟາຕີຣະຫໍ ແລະ ຊູຣາະຫໍ ອັລ-ກໍຊີຍະຮີ ໃນຮູບກະອັດທີສອງ; ຈາກການລາຍງານຂອງ ທ່ານ ນຸອຸມານ ອິບນຸ ບະຊີຣ ເຣາະດີອັລລໍຮຸອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ فِي الْعِيدَيْنِ فِي الْجُمُعَةِ بِسَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى، وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ».

«ທ່ານຮໍຊູລ ລຸລລໍຮີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊັດລໍາ ເຄີຍອ່ານສຸຣາະຫໍ ອັລ-ອະອັລາ ແລະ ສຸຣາະຫໍ ອັລ-ກໍຊີຍະຫໍ ໃນການລະຫມາດສອງມື້ອິດ ແລະ ວັນສຸກ»².

¹ ໜັງສື ມະຕິບ ອັລ-ອີຈມາອ໌: (ໜ້າ 33).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ: ເລກທີ (878).

ຫຼື ໃຫ້ອ່ານໃນຮູ້ກະອະຫ໌ທຳອິດດ້ວຍສູຣາຫ໌ ອັລ-ຟາຕີຫະ ຫ໌ ແລະ ສູຣາຫ໌ ອັລ-ຈຸມອະຫ໌, ແລະ ໃນຮູ້ກະອະຫ໌ທີສອງດ້ວຍ ສູຣາຫ໌ ອັລ-ຟາຕີຫະຫ໌ ແລະ ສູຣາຫ໌ ອັລ-ມຸນາຟິກູນ; ດັ່ງທີ່ ມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອີບນຸ ອະບີ ຣໍເຟອະ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ທ່ານ ມັ ຣວານ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ ທ່ານ ອະບູ ຮຸໂຣຣາຫ໌ ເປັນຜູ້ດູແລເມື ອງມະດີນະຫ໌ແທນ, ແລະ ທ່ານໄດ້ອອກເດີນທາງໄປຍັງເມືອງມັ ກກະຫ໌, ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານ ອະບູ ຮຸໂຣຣາຫ໌ ຈຶ່ງໄດ້ນຳພາພວກເຮົາ ລະຫມາດວັນສຸກ, ໂດຍທ່ານໄດ້ອ່ານສູຣາຫ໌ ອັລ-ຈຸມອະຫ໌, ແ ລະ ໃນຮູ້ກະອະຫ໌ສຸດທ້າຍໄດ້ອ່ານສູຣາຫ໌ ອັລ-ມຸນາຟິກູນ. ທ່າ ນ (ອີບນຸ ອະບີ ຣໍເຟອະ) ໄດ້ກ່າວຕໍ່ໄປວ່າ: ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພົບກັບ ທ່ານ ອະບູ ຮຸໂຣຣາຫ໌ ຫຼັງຈາກທີ່ທ່ານໄດ້ລະຫມາດສຳເລັດ, ຂ້າ ພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ກ່າວກັບທ່ານວ່າ: “ແທ້ຈິງແລ້ວ ທ່ານໄດ້ອ່ານສ ອງສູຣາຫ໌ ຊຶ່ງເປັນສອງສູຣາຫ໌ທີ່ ທ່ານ ອະລີ ບິນ ອະບີ ຕໍລີ ບ ເຄີຍໃຊ້ອ່ານທີ່ເມືອງກູຟະຫ໌.” ທ່ານ ອະບູ ຮຸໂຣຣາຫ໌ ຈຶ່ງຕ ອບວ່າ:

«إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقْرَأُ بِهِمَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ».

«ແທ້ຈິງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຍິນ ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະ ສັລລຳ ອ່ານທັງສອງ ໃນວັນສຸກ»¹.

ປະເດັນບັນຫາທີ່ສີ່: ການລະຫມາດວັນສຸກ ຈະຖືວ່າມາທັນແມ່ນແນວໃດ?

ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນຖືວ່າມາທັນ ດ້ວຍການທັນຫນຶ່ງ ຮູ້ກະອັດຟ້ອມກັບອີມ່າມ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກ ທ່ານອັບດຸລລໍ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (877).

ຮີ ອົບນຸ ອຸມັຮ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລໍ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ الْجُمُعَةِ أَوْ غَيْرَهَا فَقَدْ تَمَّتْ صَلَاتُهُ»

«ຜູ້ໃດທີ່ທັນໜຶ່ງຮໍກະອັດຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ ຫຼື ການລະຫມາດອື່ນໆ, ຜູ້ນັ້ນກໍຖືວ່າການລະຫມາດຂອງລາວສົມບູນແລ້ວ»¹.

ແລະ ຖ້າລາວທັນໜ້ອຍກວ່າໜຶ່ງຮໍກະອັດ, ກໍໃຫ້ລາວລະຫມາດດຸຫໍຮີ².

ສະນັ້ນ ຜູ້ໃດທີ່ພາດໜຶ່ງຮໍກະອັດຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ ໄດ້ທັນອີມ່າມໃນຮໍກະອັດທີສອງ ໃນຂະນະທີ່ກຳລັງຮຸກົວ ຫຼື ກ່ອນນັ້ນ, ຜູ້ນັ້ນກໍໃຫ້ລະຫມາດຊົດເຊີຍພຽງໜຶ່ງຮໍກະອັດເທົ່ານັ້ນ, ດັ່ງມີຫະດີສວ່າ:

«وَمَنْ أَدْرَكَ الرَّكْعَةَ فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ»

«ແລະຜູ້ໃດທີ່ທັນໜຶ່ງຮໍກະອັດ, ຜູ້ນັ້ນກໍໄດ້ທັນການລະຫມາດແລ້ວ»³.

ປະເດັນບັນຫາທີຫ້າ: ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຫຼື

ບໍ່ສົມຄວນກະທຳໃນວັນສຸກ.

1- ເປັນທີ່ຕ້ອງຫ້າມໃນການເວົ້າຈາ ຂະນະທີ່ອີມ່າມກຳລັງກ່າວຄຸຕບະຫ; ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຮຸຮອຍເຣາະຫໍຮໍດີຍັລລໍ ອັນຮຸ ແທ້ຈິງທ່ານຣໍສູລຸລລໍຫໍ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັນນະສາອີ, ເລກທີ (557).

² ອັລ-ມຸຄນີ (2/ 231).

³ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ (893).

«إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ: أَتَيْتُ، وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَغَوْتَ».

«ຫາກເຈົ້າກ່າວກັບເພື່ອນຂອງເຈົ້າໃນວັນສຸກວ່າ: ຈົ່ງມີດງຽບ, ຂະນະທີ່ອີມ່າມກຳລັງກ່າວຄຸດບະຮ໌, ແທ້ຈິງເຈົ້າກໍໄດ້ກະທຳໃນສິ່ງທີ່ໄຮ້ສາລະແລ້ວ»¹ ຄື: ໄດ້ເວົ້າຄຳເວົ້າທີ່ໄຮ້ສາລະ, ເຊິ່ງເປັນຄຳເວົ້າທີ່ເປັນໂມຄະ ແລະ ຖືກປະຕິເສດ, ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງວັນສຸກຂອງເຈົ້າກໍເປັນໂມຄະໄປ.

ອີມ່າມ ອັນນະວະວີ ຂໍອັລລຳຟັງເມດຕາເພີ່ນ ໄດ້ກ່າວວ່າ: " ໃນຫະດີຊນີ້ ແມ່ນການຫ້າມເວົ້າທຸກປະເພດໃນຂະນະທີ່ກຳລັງຄຸຕະບະຫ໌, ແລະນີ້ເປັນການເຕືອນເຖິງຄຳເວົ້າປະເພດອື່ນໆ; ເພາະວ່າ ຖ້າຫາກເຂົາເວົ້າວ່າ: "ຈົ່ງມີດງຽບ", ເຊິ່ງເດີມທົດແລ້ວມັນເປັນການສັ່ງໃຊ້ໃຫ້ເຮັດຄວາມດີ, ແຕ່ກໍຍັງຖືກເອີ້ນວ່າເປັນຄຳເວົ້າທີ່ໄຮ້ສາລະ ດັ່ງນັ້ນ ການເວົ້າພຽງເລັກນ້ອຍກໍຍິ່ງສົມຄວນທີ່ຈະຖືກເອີ້ນວ່າເປັນຄຳເວົ້າທີ່ໄຮ້ສາລະຍິ່ງກວ່າ"².

ແລະ ໄດ້ລວມຢູ່ໃນຂໍ້ຫ້າມໃນການເວົ້າຄື: ການຂໍດູອາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຈາມ ແລະ ການຕອບສະລາມ, ເຊິ່ງບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ກະທຳໃນຂະນະທີ່ອີມ່າມກຳລັງຄຸຕະບະຫ໌. ສ່ວນກ່ອນທີ່ຜູ້ຄຸຕະບະຫ໌ຈະເລີ່ມຄຸຕະບະຫ໌ ແລະ ໃນຊ່ວງຢຸດພັກລະຫວ່າງສອງຄຸຕະບະຫ໌, ຖືວ່າບໍ່ເປັນຫຍັງໃນການເວົ້າ.

ສ່ວນການສົນທະນາຂອງຜູ້ມາລະຫມາດກັບຜູ້ກ່າວຄຸຕະບະຫ໌ນັ້ນ ຖືວ່າບໍ່ເປັນຫຍັງ, ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານອານັສ ບິນມາລິກ ຄໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ກ່າວວ່າ:

«أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ بَابٍ كَانَ نَحْوَ دَارِ الْقَضَاءِ وَرَسُولُ اللَّهِ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຳຮີ, ເລກທີ (934) ແລະ ມຸສລີມ, ເລກທີ (851).

² ຊາຣະຫ໌ ມຸສລີມ: (6/ 138).

ກຳລັງຄຸດບະຫຍໍ້, ທ່ານນະບີ ﷺ ຈຶ່ງໄດ້ກ່າວແກ່ລາວວ່າ:

«الْجُلُسُ فَقَدْ آذَيْتَ».

«ຈົ່ງນັ່ງລົງ, ເພາະແທ້ຈິງເຈົ້າໄດ້ສ້າງຄວາມເດືອດຮ້ອນແລ້ວ»¹.

ທັງນີ້ກໍເພາະວ່າການຢ່າງຂ້າມບ່າໄຫລ່ຂອງຜູ້ອື່ນນັ້ນເປັນການລົບກວນບັນດາຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ເພວກເຂົາບໍ່ມີສະມາທິໃນການຟັງຄຸຕບະຫຍໍ້. ສ່ວນອີ່ມາມນັ້ນ, ບໍ່ເປັນຫຍັງທີ່ຈະຢ່າງຂ້າມບ່າໄຫລ່ຂອງຜູ້ອື່ນ ຖ້າຫາກລາວບໍ່ສາມາດໄປເຖິງສະຖານທີ່ຂອງລາວໄດ້ ຍົກເວັ້ນດ້ວຍວິທີດັ່ງກ່າວ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຜູ້ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຢ່າງຂ້າມ ເນື່ອງຈາກຄວາມຈຳເປັນທີ່ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້, ເຊັ່ນ: ການໄປເຮັດນ້ຳລະຫມາດ (ວູດູ), ຫຼື ເພື່ອໄປບິດຊ່ອງວ່າງທີ່ຢູ່ທາງຫນ້າຂອງລາວ, ຫຼື ກໍລະນີອື່ນໆ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

4- ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງລຸກອອກຈາກບ່ອນທີ່ລາວມານັ່ງກ່ອນ, ແລະ ເຂົ້າໄປນັ່ງແທນທີ່ຂອງລາວ; ເນື່ອງຈາກມີຫຼັກຖານທີ່ຖືກຍັ້ງຢືນຈາກທ່ານ ຈາບິຣ ບິນ ອັບດີລລາຫ໌ ຣໍດີຍ໌ ລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ, ວ່າທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«لَا يُقِيمَنَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، ثُمَّ لِيُخَالِفَ إِلَى مَقْعَدِهِ فَيَقْعُدَ فِيهِ، وَلَكِنْ افْسَحُوا».

«ເພວກທ່ານຄົນໃດຢ່າໄດ້ໃຫ້ຜູ້ນັ່ງຂອງລາວລຸກຂຶ້ນໃນວັນສຸກ, ແລ້ວຕົນເອງກໍໄປນັ່ງແທນໃນບ່ອນຂອງລາວ, ແຕ່ຈົ່ງ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ: (1118)

ຂະຍັບຂະຍາຍບ່ອນນັ່ງໃຫ້ກັນ »¹.

5- ຖືເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ສົມຄວນໃນການແຍກລະຫວ່າງຄົນສອງຄົນ ດ້ວຍການເຂົ້າໄປນັ່ງລະຫວ່າງພວກເຂົາ ຫຼື ຍ່າງຂ້າມພວກເຂົາ; ເຊິ່ງມີລາຍງານທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ຈາກ ທ່ານ ສັລມານ ອັນ-ຟາຣີ ຊີ ຣໍດີຢ໌ລ໌ຮຸ ອັນຮຸ ກ່າວວ່າ: ທ່ານລໍຊູລຸລ໌ຫໍ້ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ... ثُمَّ رَاحَ فَلَمْ يُفَرِّقْ بَيْنَ اثْنَيْنِ، فَصَلَّى مَا كُتِبَ لَهُ، ثُمَّ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ أَنْصَتَ، غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْآخِرَى».

«ຜູ້ໃດອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ... ແລ້ວໄປ (ສູ່ມັສຢິດ) ໂດຍບໍ່ແຍກລະຫວ່າງສອງຄົນ, ແລ້ວລະຫມາດຕາມທີ່ຖືກກຳນົດໃຫ້ແກ່ລາວ, ຈາກນັ້ນເມື່ອອີ່ມາມໄດ້ອອກມາ ກໍ່ສະງົບງຽບ, ພຣະອົງຈະຊົງອະໄພບາບໃຫ້ແກ່ລາວທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງວັນສຸກນັ້ນ ແລະ ວັນສຸກຕໍ່ໄປ»², ດັ່ງນັ້ນ, ສິ່ງນີ້ຈຶ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ໃດທີ່ສ້າງຄວາມແຕກແຍກລະຫວ່າງສອງຄົນ ລາວກໍ່ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການອະໄພໂທດດັ່ງກ່າວ.

ປະດັບບັນຫາທີ່ຫົກ: ສຸນນະຫິໃນວັນສຸກ

1- ເປັນສຸນນະຫິໃຫ້ອ່ານສູ່ເຣາະຫໍ້ ອັສ-ຊັຈດະຫໍ້ ແລະ ສູ່ເຣາະຫໍ້ ອັລ-ອິນຊານ ໃນການລະຫມາດພະຈັຣຂອງວັນສຸກ; ເນື່ອງຈາກເປັນການປະຕິບັດຂອງທ່ານນະບີ ຊັລລ໌ລ໌ຫໍ້ ອະລັຍຮີ ວະ ສັລລ໌ມ ເປັນປະຈຳ, ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານຈາກທ່ານ ອະບີ ຮຸໄຣເຣາະຫໍ້ ຂໍອັລລ໌ຫໍ້ຊົງພະພຣະໄທຕໍ່ເຜີ້ນ ທີ່ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَفْرَأُ فِي الْجُمُعَةِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ الْم تَزِيلُ السَّجْدَةِ، وَهَلْ أُنِيَ عَلَى

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (2178).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄາຣີ : ເລກທີ (910)

الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ».

«ທ່ານນາບີ (ຂໍຄວາມສັນຕິສຸກຈົ່ງມີແຕ່ທ່ານ) ເຄີຍອ່ານ ສຸຣາະຫໍ ອັສ-ຊັຈດະຫໍ ແລະ ສຸຣາະຫໍ ອັລ-ອິນຊານ ໃນການລະຫມາດຊຸບຮີຂອງວັນສຸກ»¹.

2- ການອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ, ເຊິ່ງມັນເປັນຊຸນນະທຳທີ່ຖືກເນັ້ນໜັກ; ໂດຍອີງຕາມຫະດີຊ ຈາກທ່ານອັບດຸລລໍຫໍ ບິນ ອຸມັຣ ອໍ ດີອັລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ, ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊໍລໍລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລໍ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْجُمُعَةَ فَلْيَغْتَسِلْ».

«ເມື່ອຄົນໜຶ່ງຈາກພວກເຈົ້າມາລະຫມາດວັນສຸກ, ກໍ່ຈົ່ງອາບນ້ຳ»². ຄວນໃສ່ໃຈ ແລະ ບໍ່ລະເລີຍມັນ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຜູ້ທີ່ມີກິນເໝັນ.

ເວລາຂອງການອາບນ້ຳວັນສຸກແມ່ນເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ເວລາຮຸ່ງເຮົ້າຂຶ້ນ, ແລະ ການອາບນ້ຳຍົກຫະດັຊໃຫຍ່ (ຈຸນຸບ) ກໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນການອາບນ້ຳວັນສຸກໄດ້; ເພາະວ່າຈຸດປະສົງຂອງການອາບນ້ຳວັນສຸກນັ້ນຄືການທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ກຳຈັດກິນທີ່ບໍ່ເພິງປະສົງອອກຈາກຮ່າງກາຍ, ເຊິ່ງສິ່ງນີ້ກໍ່ບັນລຸໄດ້ດ້ວຍການອາບນ້ຳຍົກຫະດັຊໃຫຍ່ (ຈຸນຸບ) ເຊັ່ນກັນ. ແຕ່ທະວ່າ ສິ່ງເສີມໃຫ້ຕັ້ງເຈດຕະນາລວມການອາບນ້ຳວັນສຸກເຂົ້າໄປໃນການອາບນ້ຳຍົກຫະດັຊໃຫຍ່ (ຈຸນຸບ) ດ້ວຍ; ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນບຸນຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ.

3- ມີແບບຢ່າງໃຫ້ໃສ່ນ້ຳຫອມ ແລະ ເຮັດຄວາມສະອາດຮ່າ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຮີ, ເລກທີ (891) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (880).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຮີ, ເລກທີ (877) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (844).

ງກາຍ, ແລະ ກຳຈັດສິ່ງທີ່ສົມຄວນກຳຈັດອອກຈາກຮ່າງກາຍ;
ເຊັ່ນ: ການຕັດເລັບ, ການໂກນຂົນຈຸດລັບ, ການຖອນຂົນຂີ້ແ
ຮ້, ແລະ ການຕັດຫນວດ; ຈາກຮະດິຊຂອງທ່ານ ຊັ້ນມານ ອາລ
ະຟາຣີຊີ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ທ່ານຮໍສຸລຂອງອັນລໍຮ໌ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنِ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَتَطَهَّرَ بِمَا اسْتَطَاعَ مِنْ طَهْرٍ، ثُمَّ أَدَّاهَنْ أَوْ مَسَّ مِنْ
طَيِّبٍ، ثُمَّ رَاحَ فَلَمْ يُفَرِّقْ بَيْنَ اثْنَيْنِ، فَصَلَّى مَا كُتِبَ لَهُ، ثُمَّ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ أَنْصَتَ،
غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى».

«ຜູ້ໃດອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ, ແລະ ຊຳລະລ້າງຮ່າງກາຍເທົ່າທີ່
ລາວສາມາດ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ທານ້ຳມັນ ຫຼື ສຳພັດນ້ຳຫອມ, ແລ້ວ
ວ່າອອກໄປ ໂດຍບໍ່ແຍກລະຫວ່າງສອງຄົນ, ແລ້ວລະຫມາດຕາ
ມທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃຫ້ລາວ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເມື່ອອີ່ມາມອອກມາ
ກໍ່ສະງົບງຽບ, ພຣະອົງຈະຊົງອະໄພບາບຂອງລາວທີ່ຢູ່ລະຫວ່າ
ງວັນສຸກນັ້ນ ແລະ ວັນສຸກຕໍ່ໄປ»¹.

ເຊັ່ນດຽວກັນນີ້ ຍັງໄດ້ມີການເນັ້ນໜັກໃຫ້ໃຊ້ສີວາກໃນວັນ
ນີ້; ໂດຍມີຫະດິຊ: ລາຍງານຈາກ ອະບີ ສະອິດ ອັລ-ຄຸດຣີ ຮໍດີຍ໌
ລວໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ຂ້າພະເຈົ້າຂໍເປັນເພະຍານຕໍ່ທ່ານຮໍສຸ
ລລຸລວໍຫ໌ ﷺ ວ່າທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ:

«الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَقَّ -أَيَّ: يَسْتَكَ- وَأَنْ يَمَسَّ
طَيِّبًا إِنْ وَجَدَ».

« ອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ ວາຈົບ ສຳຫຼັບມຸສລິມສາວໜຸ່ມທຸກຄົ
ນ, ແລະ ໃຫ້ເຮັດຄວາມສະອາດແຂ້ວ (ດ້ວຍການໃຊ້ໄມ້ສີວາກ)

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (910).

, ແລະ ໃຫ້ສຳພັດໃສ່ນ້ຳຫອມ ຖ້າຫາກມີ».¹

4- ເປັນສຸນັດໃຫ້ລາວສ່ວມໃສ່ເສື້ອຜ້າທີ່ດີງາມທີ່ສຸດເທົ່າທີ່
ຈະຫາໄດ້; ຕາມຫະດີຊຂອງ ທ່ານ ອຸມັຣ ອິບນຸ ຄັອດຕິອບ ຣໍດີ
ຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ.

«أَنَّهُ رَأَى حُلَّةَ سَيِّرَاءٍ عِنْدَ بَابِ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ اشْتَرَيْتَ هَذِهِ،
فَلَبِسْتُهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلِلْوَفْدِ إِذَا قَدِمُوا عَلَيْكَ...».

«ລາວໄດ້ເຫັນຊຸດຜ້າໄໝຢູ່ໃກ້ບະຕູມັດສະຍິດ, ລາວຈຶ່ງກ່າ
ວ່າ: ໂອ້ ທ່ານສາດສະດາຂອງອັລລໍຮຸ, ຈະເປັນການດີພຽງໃດ
ຖ້າຫາກທ່ານຊື້ຊຸດນີ້, ເພື່ອທ່ານຈະໄດ້ສ່ວມໃສ່ມັນໃນວັນສຸກ
ແລະ ເພື່ອຕ້ອນຮັບບັນດາຄະນະຜູ້ແທນເມື່ອພວກເຂົາມາພົ
ບທ່ານ...»².

5- ຖືເປັນສຸນນະຫິໃນການຜ້າວໄປມັສຍິດຕັ້ງແຕ່ເນື່ອງ ໃ
ນວັນສຸກ; ເນື່ອງຈາກທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລໍາ ໄ
ດ້ສົ່ງເສີມໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ; ໂດຍມີລາຍງານຫາດີຊຈາກທ່ານ
ອະບີ ຫຼຸຮອຍເຣາະຫໍ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ
ອະໄລຮີ ວະສັລລໍາ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ -أَيُّ: غُسْلًا صِفَتْهُ كَصِفَةِ غُسْلِ
الْجَنَابَةِ- ثُمَّ رَاحَ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَهُ -وَهِيَ وَاحِدَةٌ مِنَ الْإِبِلِ ذَكَرًا أَمْ أُنْثَى- وَمَنْ رَاحَ
فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ
كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ
الْخَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلَائِكَةُ يَسْتَمِعُونَ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (880).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ: ເລກທີ (886) ແລະ ມຸສລິມ: ເລກທີ (2068).

«ຜູ້ໃດທີ່ອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ (ການອາບນ້ຳທີ່ສົມບູນແບບ ຄືກັບການອາບນ້ຳຍົກຫະດັສໃຫຍ່), ແລ້ວຜ່າວໄປມັສຍົດໃນຊ່ວງເວລາທຳອິດ, ກໍ່ເໝືອນດັ່ງວ່າລາວໄດ້ຖະວາຍອຸດໂຕໜຶ່ງ (ເຊິ່ງແມ່ນອຸດໂຕໜຶ່ງ ບໍ່ວ່າຈະເປັນໂຕຜູ້ ຫຼື ໂຕແມ່), ແລະ ຜູ້ໃດໄປໃນຊ່ວງເວລາທີສອງ ກໍ່ເໝືອນດັ່ງວ່າລາວໄດ້ຖະວາຍງົວໂຕໜຶ່ງ, ແລະ ຜູ້ໃດໄປໃນຊ່ວງເວລາທີສາມ ກໍ່ເໝືອນດັ່ງວ່າລາວໄດ້ຖາວາຍແກະຜູ້ ມີເຂົ້າໂຕໜຶ່ງ, ແລະ ຜູ້ໃດໄປໃນຊ່ວງເວລາທີສີ່ ກໍ່ເໝືອນດັ່ງວ່າລາວໄດ້ຖະວາຍໄກ່ໂຕໜຶ່ງ, ແລະ ຜູ້ໃດໄປໃນຊ່ວງເວລາທີຫ້າ ກໍ່ເໝືອນດັ່ງວ່າລາວໄດ້ຖະວາຍໄຂ່ໜ່ວຍໜຶ່ງ, ພໍເມື່ອອີ່ມາມອອກມາ, ບັນດາມະລາອີກະຫກໍ່ຈະເຂົ້າມາເພື່ອຮັບຟັງການຕັກເຕືອນ (ຄຸດບະຫິ).»¹

6- ເປັນສຸນນະຫັສສຳລັບຜູ້ທີ່ເຂົ້າໄປໃນມັສຍົດໃນວັນສຸກ ຂະນະທີ່ອີ່ມາມກຳລັງກ່າວຄຸດບະຫິຢູ່ ບໍ່ໃຫ້ນັ່ງລົງຈົນກວ່າຈະໄດ້ລະຫມາດສອງຮໍກະອັດແບບຫຍິ່ງເສຍກ່ອນ; ເນື່ອງຈາກຄຳສັ່ງຂອງທ່ານນະບີ ຊັລລ໌ລ໌ຫຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ ຕໍ່ຜູ້ທີ່ເຂົ້າມາໃນຂະນະທີ່ກຳລັງຄຸດບະຫິໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ໂດຍມີລາຍງານຈາກທ່ານ ຍາບີຣ ບິນ ອັບດຸລລ໌ຫັ ຣໍດີຍັລລ໌ຫຸ ອັນຮຸມາ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ທ່ານ ສຸໄລກ໌ ອັລ-ຄອດຕໍ່ຟານີ ໄດ້ເຂົ້າມາໃນວັນສຸກ, ໃນຂະນະທີ່ທ່ານລໍຊຸລລ໌ຫັ ຊັລລ໌ລ໌ຫຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ ກຳລັງຂຶ້ນຄຸດບະຫິຢູ່, ແລ້ວລາວກໍ່ໄດ້ນັ່ງລົງ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ກ່າວກັບລາວວ່າ:

«يَا سَلِيكَ قُمْ فَارْكَعْ رُكْعَتَيْنِ، وَتَجَوِّزْ فِيهِمَا».

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (881) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (850).

«ສຸໂລກ ເອີຍ, ເຈົ້າຈົ່ງລຸກຂຶ້ນລະໝາດສອງຮ່າກະອັດ, ແລະ ໃຫ້ເຮັດທັງສອງແບບຫຍິບໆ (ບໍ່ຕ້ອງຍືດຍາວ)» ແລະ ກ່າວຕໍ່ອີກວ່າ:

«إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَالْإِمَامُ يَخْطُبُ، فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ، وَلْيَتَجَوَّزْ فِيهِمَا».

«ເມື່ອພວກທ່ານຄົນໃດມາໃນວັນສຸກ ຂະນະທີ່ອີມາມກຳລັງກ່າວຄຸດບະຫຍິບ, ກໍ່ຈົ່ງລະໝາດສອງຮ່າກະອັດ, ແລະ ໃຫ້ເຮັດໂດຍຫຍິບ».¹

7- ເປັນສູນນະຫຼັກໃຫ້ອ່ານສຸຣາຫຼັກ ອັລ-ກະຫຼີຟ ໃນວັນສຸກ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອະບີ ສະອີດ ອັລ-ຄຸດຣີ, ວ່າ ທ່ານນະບີ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَصَاءَ لَهُ مِنَ الثَّوَرِ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ».

«ໃຜທີ່ອ່ານສຸຣາຫຼັກ ອັລ-ກະຫຼີຟໃນວັນສຸກ, ລາວຈະໄດ້ຮັບແສງນູຣຸຄຸ້ມຄອງ ລະຫວ່າງສອງສຸກ ຄືວັນສຸກນີ້ ແລະ ວັນສຸກທີ່ຈະມາຮອດ».²

8- ເປັນສູນນະຫຼັກໃຫ້ກ່າວສໍລະວາດຕໍ່ທ່ານນະບີ ﷺ ຫຼາຍໆ ໃນວັນ ແລະ ຄືນຂອງມັນ; ໂດຍມີລາຍງານຈາກ ທ່ານ ເອີສັ ບິນ ເອີສັ (ຂໍພຣະອົງອັລລໍຫຼົງພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ) ວ່າ, ທ່ານນາບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَأَكْثِرُوا عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ؛ فَإِنَّ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (930) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (875).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລຫາກິມ ໃນ ອັລມຸສຕັດຣັອກ, ເລກທີ: (3392), ແລະ ຫະດີຊດັງກ່າວມີຂໍ້ບົກຜິດ ໂດຍສິ້ນສຸດສາຍລາຍງານທີ່ ອາບຸ ສະອີດ.

صَلَاتُكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ».

«ແທ້ຈິງ ໃນບັນດາວັນທີ່ງຫຼາຍຂອງພວກທ່ານ ວັນດີທີ່ສຸດແມ່ນວັນສຸກ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກທ່ານຈຶ່ງກ່າວສໍລະວາດໃຫ້ຫຼາຍໆ ແກ່ຂ້ອຍໃນມື້ນັ້ນ, ເນື່ອງຈາກວ່າການສໍລະວາດຂອງພວກທ່ານຈະຖືກນໍາມາສະເໜີຕໍ່ຂ້ອຍ.»¹

9- ເປັນສູນນະຫຼີໃຫ້ຂໍດູອາຫຼາຍໆໃນວັນນີ້ ແລະ ສະແຫວງຫາຊ່ວງເວລາທີ່ດູອາຖືກຕອບຮັບ, ໂດຍມີລາຍງານຫາດີຊ ຈາກທ່ານອະບີ ຫຼຸຣອຍເຣາະຫໍ ຣໍດີຍໍລວໍຣຸ ອັນຮຸ ເລົ່າຈາກທ່ານນະບີ ຊໍລວໍລວໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສໍລວໍ ເຄີຍກ່າວໄວ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງວັນສຸກ ວ່າ:

«فِيهِ سَاعَةٌ، لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ».

« ໃນວັນສຸກນັ້ນ ມີຊ່ວງເວລາໜຶ່ງ ທີ່ບ່າວມຸສລິມຄົນໃດກໍຈະກັບມັນ ຂະນະທີ່ລາວຍືນລະຫມາດ ແລະ ວົງວອນຂໍຕໍ່ອົລວໍຫໍຕະອາລາ ໃນສິ່ງໃດກໍຕາມ ອົລວໍຫໍຈະປະທານສິ່ງນັ້ນແກ່ລາວ».²

ເວລາທີ່ຄາດຫວັງວ່າດູອາຈະຖືກຕອບຮັບໃນວັນສຸກນັ້ນມີທຸກຊ່ວງເວລາຂອງວັນສຸກ, ແຕ່ຊ່ວງເວລາທີ່ເປັນທີ່ມີຄວາມຫວັງທີ່ສຸດແມ່ນລະຫວ່າງທີ່ອີມໍາມນັ່ງລົງເພື່ອຂຶ້ນຄຸດບະຫໍ ຈົນກວ່າການລະຫມາດຈະສໍາເລັດ, ແລະຊ່ວງເວລາສຸດທ້າຍຂອງວັນສຸກສໍາລັບຜູ້ທີ່ນັ່ງລໍຖ້າການລະຫມາດມັກຮີບ, ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນມັສຍິດ ຫຼື ຢູ່ເຮືອນຂອງລາວກໍຕາມ; ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານໃນຫະ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ (1531).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (935) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (852).

ດຶສຂອງ ທ່ານ ອະບີ ມູຊາ ອັນອັຊອະຣີ ທີ່ເລົ່າວ່າ ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວກ່ຽວກັບຊ່ວງເວລາຝະເຈດໃນວັນສຸກວ່າ:

«هِيَ مَا بَيْنَ أَنْ يَجْلِسَ الْإِمَامُ إِلَى أَنْ تُقْضَى الصَّلَاةُ»

«ຄືດັ່ງແຕ່ອີມ່າມນັ່ງລົງ ຈົນກວ່າການລະຫມາດຈະສິ້ນສຸດລົງ»¹.

ປະດັບບັນຫາທີ່ເຈັດ:

ການລະຫມາດນາຝະລະຫັປະຈຳວັນສຸກ:

ການລະຫມາດວັນສຸກ ບໍ່ມີຊຸນນະຫັ ຣໍວາຕົບ ກ່ອນຫນ້ານັ້ນ, ແຕ່ເປັນທີ່ສົ່ງເສີມສຳລັບຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດ ວັນສຸກ ໃຫ້ລະຫມາດຕາມທີ່ລາວປະສົງ, ສອງຣໍກະອັດ, ຫຼື ສີ່, ຫຼື ຫົກ, ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ, ໂດຍໃຫ້ສະລາມໃນທຸກ ໆ ສອງຣໍກະອັດ; ເນື່ອງຈາກການສົ່ງເສີມຂອງທ່ານນະບີ ຊົດລົດລໍຫຸ ອະລັຍຣີ ວະສັລລັມ ໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ດັ່ງທີ່ບາກົດໃນຫະດີຊຂອງ ທ່ານ ສະມານ ອັລ-ຟາຣີຊີ ຣໍດີຍັດລໍຣຸ ອັນຣຸ, ລາວໄດ້ກ່າວວ່າ: ທ່ານຣໍຊູລ ລຸດລໍຫັ ຊົດລົດລໍຫຸ ອະລັຍຣີ ວະສັລລັມ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ... ثُمَّ رَاحَ فَلَمْ يُقِرِّقْ بَيْنَ اثْنَيْنِ، فَصَلَّى مَا كَتَبَ لَهُ، ثُمَّ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ أَنْصَتَ، غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى».

«ຜູ້ໃດທີ່ອາບນ້ຳໃນວັນສຸກ... ແລ້ວກໍໄປຍັງມັສຢິດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ແຍກລະຫວ່າງສອງຄົນ, ແລ້ວລະຫມາດຕາມທີ່ຖືກກຳນົດໃຫ້ລາວ, ຈາກນັ້ນເມື່ອອີມ່າມອອກມາ ກໍ່ສະງົບງຽບ, ພຣະອົງຈະຊົງອະໄພລົບລ້າງບາບຂອງລາວທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງວັນສຸກນັ້ນ ແລະ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (853).

ວັນສຸກຕໍ່ໄປ»¹. ຍ້ອນການກະທຳຂອງບັນດາສໍຣາບະຫ໌, ແລະ ຄວາມບະເສີດໂດຍທົ່ວໄປທີ່ຖືກກ່າວໄວ້ໃນການອົບາດະຫ໌ແບບສະໝັກໃຈ.

ສ່ວນວ່າການລະຫມາດສຸນັດ ອັຣ-ຣໍວາຕິບ ຫຼັງຈາກລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນ, ໃຫ້ລະຫມາດສອງຣໍກະອັດຢູ່ເຮືອນ, ຫຼື ສີ່ຣໍກະອັດຢູ່ມັສຢິດ;

«فَقَدْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي بَعْدَ الْجُمُعَةِ رَكَعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ».

ຄວາມໝາຍວ່າ: “ທ່ານນະບີ ﷺ ເຄີຍລະຫມາດສອງຣໍກະອັດ ຫຼັງການລະຫມາດຈຸມອະຫ໌ ຢູ່ເຮືອນຂອງທ່ານ”². ລາຍງານຈາກທ່ານອາບູ ຮູຣອຍເຣາະຫ໌ ຣໍດີຢ໌ລວໍອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລຸລວໍຫ໌ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا أَرْبَعًا».

« ເມື່ອພວກທ່ານຄົນໃດໄດ້ລະຫມາດວັນສຸກແລ້ວ, ກໍ່ຈົ່ງລະຫມາດຕໍ່ອີກສີ່ຣໍກະອັດ »³.

ຣໍວາຕິບ ຂອງວັນສຸກ; ຖ້າລະຫມາດຢູ່ມັດສະຍິດ ໃຫ້ລະຫມາດສີ່ຣໍກະອັດ, ແລະ ຖ້າລະຫມາດຢູ່ເຮືອນ ໃຫ້ລະຫມາດສອງຣໍກະອັດ.

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (910).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (937) ແລະ ມຸສນີມ, ເລກທີ (729), ຈາກຫະດີສຂອງ ອິບນຸ ອຸມັຣ (ຂໍໃຫ້ອັດວໍຣຸຊິງຜ່ານຮະໂທເຟ້ນທັງສອງ).

³ ບັນທຶກໂດຍມຸສນີມ, ເລກທີ (881).

ຫົວຂໍ້ທີສອງ : ຄຸດບະຫ໌ໃນວັນສຸກ

ປະເດັນທີ່ໜຶ່ງ : ຄຸດບະຫ໌ວັນສຸກແມ່ນຫຍັງ:

ຄື ຄຳກ່າວທີ່ກ່າວຕໍ່ຫນ້າກຸ່ມຄົນຈຳນວນຫນຶ່ງ, ກ່ອນການລະຫມາດວັນສຸກ, ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍການສັນລະເສີນ ແລະ ການຍ້ອງຍໍຕໍ່ອັລລຳ, ການກ່າວສໍລະວາດ ແລະ ສະລາມຕໍ່ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ, ແລະ ການຕັກເຕືອນ ແລະ ການໃຫ້ຂໍ້ຄຶດ.

ປະເດັນທີສອງ: ຂໍ້ກຳນົດການຄຸດບະຫ໌:

ການຂຶ້ນຄຸດບະຫ໌ເປັນເງື່ອນໄຂໃນລະຫມາດວັນສຸກ, ຈະບໍ່ຖືກຕ້ອງຖ້າບາດສະຈາກມັນ; ເນື່ອງຈາກຄຳດຳລັດຂອງພະອົງອັລລຳ ທີ່ກ່າວວ່າ:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ...)

(ໃອ້ ບັນດາຜູ້ສັດທາເອີ້ຍ ເມື່ອໄດ້ມີສຽງຮຽກຮ້ອງ "ອະຊານ" ເພື່ອເຮັດລະຫມາດໃນວັນສຸກ ກໍ່ຈົ່ງຮີບຜ່າວໄປສູ່ການລໍາລຶກເຖິງອັລລຳ...) [ສຸຣາອະຫ໌ ຈຸມມະອະຫ໌ : 9] ການລໍາລຶກເຖິງອັລລຳ ໄດ້ຖືກຕີຄວາມໝາຍວ່າແມ່ນ ຄຸດບະຫ໌;

ຫາກຄຸດບະຫ໌ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ບັງຄັບ, ການຂົນຂວາຍໄປຫາມັນກໍ່ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ບັງຄັບເຊັ່ນກັນ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການທີ່ທ່ານນະບີ ຊລ. ໄດ້ປະຕິບັດມັນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ບໍ່ເຄີຍລະຖິ້ມມັນເລີຍ.

¹ ເບິ່ງໃນ ມຸອຸຈຳ ລຸກຕຸລ ເຟກຮາຣ໌ (197), ແລະ ຄຸດບະຕຸລ ຍຸມອະຫ໌ ວະ ອະຫ໌ກມຸຮາ ອັລ-ຟີກຣີຍະຫ໌ ຂອງຫຼາຍລານ (22).

² ຕັມຊີຣ ອັລ-ຕຳບໍຣີ: (22/ 642).

ທ່ານອີຫມ່າ ອິບນີ ກຸດາມະຫ໌ ອັລຮ່າບະລີ ຂໍອະໄວ້ຫໍ່ເມດຕາ ທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ໂດຍສະຫຼຸບກໍຄື ການຄຸຕບະຫ໌ແມ່ນເງື່ອນໄຂຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ, ເຊິ່ງຈະໃຊ້ບໍ່ໄດ້ ຫາກຂາດມັນໄປ"¹.

ປະເດັນທີ່ສາມ: ເງື່ອນໄຂຂອງການຄຸຕບະຫ໌:

1- ການທີ່ມັນປະກອບດ້ວຍສອງຄຸຕບະຫ໌; ລາຍງານຈາກ ທ່ານອັບດຸລລໍຫ໌ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີອັລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُحْطَبُ خُطْبَتَيْنِ يَقْعُدُ بَيْنَهُمَا».

ທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊັລລໍ ເຄີຍຄຸຕບະຫ໌ສອງ ຄັ້ງ ໂດຍຈະນັ່ງລະຫວ່າງທັງສອງ"².

2- ຕ້ອງໃຫ້ກະທຳຫຼັງຈາກເຂົ້າເວລາລະຫມາດວັນສຸກ, ຖ້າ ຫາກວ່າໄດ້ກະທຳ ຫຼື ພຽງສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງຂອງມັນ ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າເວລາ, ຖືວ່າໃຊ້ບໍ່ໄດ້.

3- ການຂຶ້ນຄຸຕບະຫ໌ສອງຄັ້ງກ່ອນການລະຫມາດ; ໂດຍມີ ຫະດີຊ: ລາຍງານຈາກ ອັສ-ຊາອິບ ອິບນຸ ຍະຊິດ ຣໍດີອັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ الْأَذَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَانَ أَوَّلَهُ حِينَ يَجْلِسُ الْإِمَامُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا».

«ແທ້ຈິງການອາຊານໃນວັນສຸກຄັ້ງທຳອິດນັ້ນ ແມ່ນເມື່ອ ອີມາມຂຶ້ນນັ່ງເທິງມິມບັຣ ໃນສະໄໝຂອງ ທ່ານຣໍຊູລຂອງອັລລໍຮີ, ທ່ານ ອະບີ ບັກຣ໌ ແລະ ທ່ານ ອຸມັຣ, ຂໍອະໄວ້ຊົງພໍພຣະ

¹ ອັລ-ມຸຄນີ (2/224).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (928).

ໂທດຸ່ພວກເຜີ້ນທັງສອງ»¹ ແລະ ນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ຊັດເຈນໃນການໃຫ້ຄຸດບະຫັທັງສອງມາກ່ອນການລະຫມາດ.

ແລະ ດັ່ງທີ່ທ່ານນາບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ:

«صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

«ທ່ານທັງຫຼາຍຈົ່ງລະຫມາດຄືທີ່ທ່ານເຫັນຂ້ອຍລະຫມາດ»², ແລະ ທ່ານ ﷺ ບໍ່ໄດ້ລະຫມາດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຈະຫຼັງຈາກສອງຄຸດບະຫັ, ແລະ ທ່ານ ອັລ-ມັຣດາວີ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ຖືກຕັ້ງເປັນເງື່ອນໄຂໃຫ້ທັງສອງຢ່າງນັ້ນ -ໝາຍເຖິງ: ສອງຄຸດບະຫັ- ມາກ່ອນການລະຫມາດ ໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ້ງ»³.

4- ອັລມຸວາລາຕຸ ລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງຄຸດບະຫັ, ທ່ານ ອີມາມ ອິບນຸ ກຸດາມະຫັ ຄໍຫຼີມະຮຸລລໍຣ໌ ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ອັລມຸວາລາຕຸ" (ການກະທຳຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ) ແມ່ນເງື່ອນໄຂໃນຄວາມຖືກຕ້ອງສົມບູນຂອງຄຸດບະຫັ. ສະນັ້ນ, ຫາກມີການຂາດຕອນລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງມັນ ດ້ວຍການສົນທະນາທີ່ຍາວນານ, ຫຼື ການມີດຽບທີ່ຍາວນານ, ຫຼື ສິ່ງອື່ນໃດທີ່ເຮັດໃຫ້ອັລມຸວາລາຕຸ ຂາດຕອນ, ກໍຕ້ອງເລີ່ມຕົ້ນມັນໃໝ່. ແລະ ມາດຕະຖານໃນການຕັດສິນຄວາມຍາວ ຫຼື ຄວາມສັ້ນຂອງການຂາດຕອນນັ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບຮີດຄອງປະເພນີທີ່ຮັບຮູ້ກັນທົ່ວໄປ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, "ອັລມຸວາລາຕຸ" ກໍເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນລະຫວ່າງຄຸດບະຫັ ແລະ ການລະຫມາດ. ແລະ ຫາກລາວຈຳເປັນຕ້ອງຊຳລະຮ່າງກາຍ, ກໍໃຫ້ລາວຊຳລະຮ່າງກາຍ ແລະ ສືບຕໍ່ຄຸດບະ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄາຣີ : ເລກທີ (916).

² ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄາຣີ : ເລກທີ (631) ຈາກຫະດີສຂອງ ມາລິກ ບິນ ອັລຫຸໄວຣິສ, ຂໍ້ອັລວັຫ໌ຊິງພິເສດໂທດຸ່ເຜີ້ນ.

³ ອັນອິນຊາຟ: (2/ 389).

ຫໍຂອງລາວໄດ້, ຕາບໃດທີ່ການຂາດຕອນນັ້ນບໍ່ຍາວນານເກີນໄປ.

5- ການຂຶ້ນຄຸດບະຫໍອອກສຽງດັງ; ທັງນີ້ກໍ່ເພາະວ່າການຂຶ້ນຄຸດບະຫໍເປັນສິ່ງທີ່ວາຍົບ ແລະ ເປັນເງື່ອນໄຂໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ການລະຫມາດວັນສຸກນັ້ນໃຊ້ໄດ້, ແລະ ການອອກສຽງດັງເປັນສື່ກາງໃນການປະຕິບັດມັນ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງມັນ, ເຊິ່ງກໍ່ຄືການຕັກເຕືອນ ແລະ ການກ່າວເຕືອນ, ແລະສິ່ງໃດທີ່ວາຍົບຈະບໍ່ສົມບູນໄດ້ ນອກຈາກຈະຕ້ອງມີມັນ ສິ່ງນັ້ນກໍ່ຖືເປັນວາຍົບ.

6- ການມີຈຳນວນຄົນຄົບຖ້ວນຕາມເງື່ອນໄຂຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ; ເພາະການຄຸດບະຫໍເປັນການລະນຶກເຖິງ (ອັລລໍ) ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງພະຍາຍາມເຂົ້າຮ່ວມ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຳນວນຄົນດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງຮັບຟັງ.

ປະເດັນທີ່ສີ່: ຫຼັກການຄຸດບະຫໍ:

1- ການເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການສັນລະເສີນສະດຸດີຕໍ່ອັລລໍ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ; ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານໃນຫະດີສຂອງ ທ່ານ ຍາບິຣ ບິນ ອັບດຸລລໍຫໍ, ຣໍດີອັລລໍຮຸ ອັນຮຸມາ, ເພິ່ນໄດ້ກ່າວວ່າ:

«كَانَتْ خُطْبَةُ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَحْمَدُ اللَّهَ، وَيُثْنِي عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ عَلَى إِثْرِ ذَلِكَ...» الحديث.

«ຄຸດບະຮໍຂອງທ່ານນະບີ ຊໍລລໍລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລໍ ໃນວັນສຸກ ແມ່ນການກ່າວສັນລະເສີນຕໍ່ອັລລໍ ແລະ ຍ້ອງຍໍພະອົງ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ຈະກ່າວວ່າ...»

¹ ອັລ-ມຸຄນີ: (2/ 230).

ຫະດີຊ¹.

2- ປະກອບມີການຊໍລະວາດຕໍ່ທ່ານນະບີ ﷺ; ເພາະວ່າການຊໍລະວາດຕໍ່ທ່ານນະບີ ﷺ ໃນຄຸຕບະນັ້ນ ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນຫມູ່ບັນດາສໍາຫາບະຫໍ ຂໍພຣະອົງອໍລົມຫໍຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່ພວກເຂົາ².

3- ປະກອບດ້ວຍຄໍາຕັກເຕືອນ ແລະ ຄໍາສັ່ງສອນໃຫ້ມີຄວາມຍ່າເກງຕໍ່ອໍລົມຫໍຊົງສູງສົ່ງ; ດັ່ງລາຍງານຈາກ ທ່ານ ຈາບິຣບິນ ສະມຸຣາະຫໍ ຣໍດີຍໍລົມຮຸ ອັນຮຸ ກ່າວວ່າ:

«كَانَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ خُطَبَتَانِ، يَجْلِسُ بَيْنَهُمَا، يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، وَيُذَكِّرُ النَّاسَ».

«ທ່ານນະບີ ຊໍລົມຮຸ ອະໄລຣີ ວະຊໍລົມ ເຄີຍມີຄຸຕບະຫໍສອງຄັ້ງ, ໂດຍຈະນັ່ງລົງຂັ້ນລະຫວ່າງກາງ, ອ່ານອໍລກຣຸອານ ແລະ ຕັກເຕືອນຜູ້ຄົນ»; ເພາະວ່ານັ້ນຄືຈຸດປະສົງຂອງການກ່າວຄຸຕບະຫໍ.

4- ການອ່ານບາງສ່ວນຈາກອໍລກຣຸອານ; ໂດຍອີງຕາມຫະດີຊຂອງ ຍາບິຣບິນ ສະມຸຣາະຫໍ ຣໍດີຍໍລົມຮຸ ອັນຮຸ:

«كَانَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ خُطَبَتَانِ، يَجْلِسُ بَيْنَهُمَا، يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، وَيُذَكِّرُ النَّاسَ».

«ທ່ານນະບີ ຊໍລົມຮຸ ອະໄລຣີ ວະຊໍລົມ ເຄີຍຄຸຕບະຫໍສອງຄັ້ງ, ໂດຍຈະນັ່ງລົງລະຫວ່າງກາງ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນທ່ານຈະອ່ານອໍລກຣຸອານ ແລະ ຕັກເຕືອນຜູ້ຄົນ».

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (867).

² ໜັງສື ຈະລາອໍ ອົລ-ອໍພາມ ລິ-ອິບນີ ອົລ-ກໍອຍມິມ (371).

³ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (862).

ປະເດັນທີ່ຫ້າ: ແບບຢ່າງຂອງການຄຸຕບະຫີ (ຊຸນນະຂອງການຄຸຕບະຫີ)

1- ກ່າວຄຸຕບະຫີຢູ່ເທິງມົນບັຣ ຫຼື ສະຖານທີ່ທີ່ສູງ;

«فَقَدْ صُنِعَ لَهُ ﷺ مِنْبَرٌ، فَخَطَبَ عَلَيْهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ».

«ໄດ້ມີການສ້າງມົນບັຣຂຶ້ນແກ່ທ່ານ ຊົດລັດລໍຮຸ ອະໄລຣີ ວະ
ສັລລາ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ກ່າວຄຸຕບະຫີເທິງມັນໃນວັນສຸກ»¹, ແລະ ໄດ້
ມີລາຍງານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຈາກບັນດາສັຮາບະຣີ ຄໍຕິຍັດລໍຮຸ ອັ
ນຮຸມ ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊົດລັດລໍຮຸ ອະໄລຣີ ວະຊັລລາ ເຄີຍຄຸຕບະ
ຫີຢູ່ເທິງມົນບັຣ², ແລະ ທ່ານ ອັນ-ນະວະວີ ຄໍຫີມະຮຸລລໍຫໍ ໄດ້ອ້າ
ງເຖິງມະຕິເອກະພາບກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມໃຫ້ກະທຳສິ່ງດັ່ງກ່າ
ວ ໂດຍກ່າວວ່າ: "ບັນດາອຸລະມາໄດ້ມີມະຕິເປັນເອກະສັນກັນ
ວ່າ ສົມຄວນໃຫ້ການກ່າວຄຸຕບະຫີເທິງມົນບັຣ"³, ເພາະວ່າສິ່ງ
ນັ້ນເປັນການປະກາດໃຫ້ຮູ້ທີ່ສິ່ງຜົນດີຢື່ງກວ່າ, ແລະ ເພາະວ່າ
ມື້ອຜູ້ຄົນໄດ້ເຫັນຄໍຕີບ ກໍຈະເປັນການຕັກເຕືອນພວກເຂົາທີ່
ສິ່ງຜົນດີຢື່ງກວ່າ.

2- ການຍືນຂອງຜູ້ກ່າວຄຸຕບະຫີໃນຂະນະກ່າວຄຸຕບະຫີ; ຈ
າກຄຳຕຣັດຂອງອັລລໍຫີ:

{وَإِذَا رَأَوْا تَجَرَّةً أَوْ لَهْوًا أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا...}

(ແລະ ເມື່ອພວກເຂົາເຫັນການຄ້າຂາຍ ຫຼື ການລະຫຼິ້ນໃດ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (2095) ຈາກຫະດີສຂອງ ຍາບິຣ ຂໍອັລລໍຫີຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່
ເຜີ້ນ.

² ໜັງສື ອີຣວາອຸ ອັລ-ຄໍລິດ ໃນຕະຄອຣຣີຈໍ ອະຫາດີຊ ມະນາຣ ອັຊ-ຊະບິດ (3/ 75) ແລະສິ່ງ
ທີ່ຕາມຫຼັງມາ.

³ ໜັງສື ອັລ-ມັຈມຸອ ຊາເຣາະຫໍ ອັລ-ມຸຫໍຊັບ: (4/ 527).

ໆ ພວກເຂົາກໍ່ພາກັນແຕກອອກໄປຫາມັນ ແລະ ປະຖິ້ມເຈົ້າໄວ້
ໃຫ້ຍືນຍູ່...) [ສຸເຣາະຫໍ ຈຸມມະອະຫໍ ອາຍະຫໍ :11] ລາຍງານຈາກ
ທ່ານ ອັບດຸລລໍຫໍ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍໍລໍລຸ ອັນຮຸມາ ເລົ່າວ່າ:

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ قَائِمًا، ثُمَّ يَقْعُدُ، ثُمَّ يَقُومُ كَمَا تَفْعَلُونَ الْآنَ».

«ທ່ານນະບີ ຊໍລໍລໍລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະຊໍລໍລໍ ເຄີຍກ່າວອຸຕບະ
ຫໍໃນສະພາບທີ່ຍືນ, ຫຼັງຈາກນັ້ນທ່ານກໍ່ໄດ້ນັ່ງລົງ, ແລ້ວທ່ານກໍ່
ລຸກຂຶ້ນຍືນ ດັ່ງທີ່ພວກທ່ານປະຕິບັດກັນໃນປັດຈຸບັນນີ້»¹.

3- ຖືເປັນສຸນັດໃຫ້ຜູ້ອຸຕະບະຫໍຫັນໜ້າໄປຫາບັນດາມະອົມ
ມ; ດັ່ງລາຍງານຈາກທ່ານອັບດຸລລໍຫໍ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍໍລໍລຸ ອັນ
ຮຸມາ,

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا دَنَا مِنْ مِنبَرِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَلَّمَ عَلَى مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الْجُلُوسِ،
فَإِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ اسْتَقْبَلَ النَّاسَ بِوَجْهِهِ ثُمَّ سَلَّمَ».

«ເມື່ອທ່ານນະບີ ﷺ ເຂົ້າໃກ້ມືມບັຣຂອງທ່ານໃນວັນສຸກ, ທ່ານ
ກໍ່ຈະໃຫ້ສະລາມແກ່ຜູ້ທີ່ນັ່ງຢູ່ໃກ້ທ່ານ, ແລະ ເມື່ອທ່ານຂຶ້ນ
ສູ່ມືມບັຣແລ້ວ ທ່ານກໍ່ຈະຫັນໜ້າໄປຫາຜູ້ຄົນ ແລ້ວກໍ່ໃຫ້ສະລາ
ມ»².

ທ່ານ ອັລ-ຮາຟິຊ ອິບນີ ຣໍຈັບ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ການທີ່ອີມ່າມຫໍ
ນໜ້າໄປຫາມະອົມ ແລະ ຫັນຫຼັງໃຫ້ກົບລັດນັ້ນ ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່
ນດານັກວິຊາການມີຄວາມເຫັນເອກະພາບກັນ, ແລະ ຍັງມີຫຼັກ
ຖານຈາກຕົວບົດຕ່າງໆ ທີ່ຊີ້ບອກເຖິງເລື່ອງດັ່ງກ່າວເຊັ່ນກັນ;
ເພາະວ່າອີມ່າມຈະກ່າວຕໍ່ພວກເຂົາ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (920) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (861).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລໂບຣະກີ ໃນ ອັສ ສຸນັນ ອັລກຸບຣໍ: ເລກທີ (5742).

ໃຈໃນສິ່ງທີ່ເພິ່ນກ່າວ, ແລະ ທັງໝົດນັ້ນລ້ວນເປັນສຸນນະຫັດ. ດັ່ງນັ້ນ ຫາກອີມາມຝ່າຜົນສິ່ງດັ່ງກ່າວ ກໍຖືວ່າລາວໄດ້ຝ່າຜົນຕໍ່ສຸນນະຫັດ, ແຕ່ການລະຫມາດວັນສຸກ (ຈຸມອະຫັ) ຂອງລາວກໍຍັງຖືວ່າໃຊ້ໄດ້”¹.

4- ເປັນສຸນນະຫັດໃຫ້ຄໍຕົບໃຫ້ສະລາມແກ່ບັນດາມະຮົມ ແລະ ມື້ອເພິ່ນຂຶ້ນມາປະເຊີນໜ້າກັບພວກເຂົາ; ໂດຍອີງຕາມຫະດີຊຂອງ ຍາບິຣ (ຂໍອັລລໍຮຸຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນ),

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ سَلَّمَ».

«ເມື່ອທ່ານນະບີ ﷺ ຂຶ້ນມືນບ້ຣ, ທ່ານກໍຈະກ່າວສະລາມ»².

5- ເປັນສຸນນະຫັດໃຫ້ນັ່ງເທິງມືນບ້ຣຈົນກວ່າຜູ້ອາຊານຈະອາຊານແລ້ວ; ເນື່ອງຈາກຄຳກ່າວຂອງ ອິບນຸ ອຸມັຣ (ຂໍອັລລໍຮຸຊົງພໍພຣະໄທຕໍ່ເພິ່ນທັງສອງ):

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَخْطُبُ خُطْبَتَيْنِ، كَانَ يَجْلِسُ إِذَا صَعِدَ الْمِنْبَرَ حَتَّى يَقْرَعَ الْمُؤَدُّ، ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ، ثُمَّ يَجْلِسُ فَلَا يَتَكَلَّمُ، ثُمَّ يَقُومُ فَيَخْطُبُ».

«ທ່ານນະບີ ﷺ ເຄີຍຄຸຕະບະຫັສອງຄັ້ງ, ເມື່ອທ່ານຂຶ້ນເທິງມືນບ້ຣແລ້ວ ທ່ານຈະນັ່ງລົງຈົນກວ່າຜູ້ອະຊານຈະອະຊານແລ້ວ, ຫຼັງຈາກນັ້ນທ່ານກໍລຸກຂຶ້ນຄຸຕະບະຫັ, ແລ້ວທ່ານກໍນັ່ງລົງໂດຍບໍ່ເວົ້າຫຍັງ, ຈາກນັ້ນກໍລຸກຂຶ້ນຄຸຕະບະຫັອີກຄັ້ງ»³. ແລະ ມີຫະດີຊເປັນຫຼັກຖານຍັງຢືນ: ລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອັສ-ສາອິບ ບິນ ຍະຊິດ ຣໍດີອັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

¹ ພັຕຫັ ອັລ-ບາຣີ ຂອງອິບນີ ຣໍຈັບ: (8/ 250).

² ບັນທຶກໂດຍ ທ່ານອິບນຸມາຈະຫັ : ເລກທີ (1109).

³ ບັນທຶກໂດຍ ອະບຸ ດາວຸດ ເລກທີ (1092).

«إِنَّ الْأَذَانَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَأَن أَوَّلَهُ حِينَ يَجْلِسُ الْإِمَامُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى الْمِنْبَرِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَأَيُّ بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا».

«ແທ້ຈິງ ການອະຊານຄັ້ງທຳອິດໃນວັນສຸກ ແມ່ນເມື່ອອີມ່າມໄດ້ນັ່ງລົງເທິງມົມບັຣ ໃນສະໄໝຂອງ ທ່ານລ່ຽມລຸລຸລັຣ ﷺ ແລະ ທ່ານອະບູບັກຣ ແລະ ທ່ານອຸມັຣ ຂໍອົງອັລລຸລັຣຈົ່ງພິພາດຢ່າງເປັນທາງສອງ»¹.

6- ໃຫ້ຍົກສຽງຂຶ້ນໃນເວລາຄຸດບະຫັຕາມຄວາມສາມາດ; ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານໃນຫະດີສຈາກ ທ່ານ ຍາບິຣ ບິນ ອັບດຸລລຸຫັ ຂໍອັລລຸລັຣເພິງພິຈາລະນາທັງສອງໄດ້ກ່າວວ່າ: ເມື່ອໃດທີ່ ທ່ານອັລລຸລັຣ ຄຸດບະຫັຕ ຕາທັງສອງຂອງເພິ່ນຈະແດງຂຶ້ນ, ສຽງຂອງເພິ່ນຈະດັງຂຶ້ນ, ແລະ ຄວາມໂກດຂອງເພິ່ນຈະຮຸນແຮງຂຶ້ນ, ຈົນເໝືອນກັບວ່າເພິ່ນກຳລັງຕັກເຕືອນກອງທັບ ໂດຍກ່າວວ່າ:

«صَبَّحَكُمْ وَمَسَّكُمْ».

«ຂໍໃຫ້ຕອນເຊົ້າ ແລະ ຕອນແລງທີ່ດີງາມຈົ່ງປະສົບແກ່ພວກທ່ານ»², (صَبَّحَكُمْ) ໝາຍເຖິງ: ກອງທັບໄດ້ມາຫາພວກທ່ານໃນຢາມເຊົ້າ, ແລະ (مَسَّكُمْ) ໝາຍເຖິງ: ໄດ້ມາຫາພວກທ່ານໃນຢາມແລງ, ແລະ ຜູ້ທີ່ຂົ່ມຂູ່ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ກໍ່ສາມາດກ່າວສອງຄຳນີ້ໄດ້.

7- ໃຫ້ນັ່ງລະຫວ່າງຄຸດບະຫັຕສອງເລັກໜ້ອຍ; ຕາມຫະດີຊຂອງ ທ່ານ ອິບນ ອຸມັຣ ຂໍອັລລຸລັຣຈົ່ງພິພາດຢ່າງເປັນທາງສອງ:

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄາຣີ : ເລກທີ (916).

² ບັນທຶກໂດຍມຸຊວິມ, ເລກທີ (867).

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُخْطِبُ خُطْبَتَيْنِ يَفْعُدُ بَيْنَهُمَا».

ທ່ານນະບີ ຊໍລລົວລໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊັລລໍາ ເຄີຍກ່າວສອງຄູຕບະຫ໌ ໂດຍຈະນັ່ງຄັ້ງນະຫວ່າງຄູຕບະຫ໌¹.

8- ເປັນສູນນະຫ໌ໃຫ້ກ່າວຄູຕບະຫ໌ທັງສອງໃຫ້ສັ້ນ, ໂດຍໃຫ້ຄູຕບະຫ໌ທີ່ສອງ ສັ້ນກວ່າຄູຕບະຫ໌ທໍາອິດ, ແລະ ໃຫ້ລະຫມາດຍາວຂຶ້ນ; ດັ່ງທີ່ມີລາຍງານໃນຫະດີສຈາກທ່ານ ອໍາມາຣ (ຂໍອັລລອຮຸຊິງພໍພຣະໄທຕໍ່ເຝີນ) ວ່າ ທ່ານເຣາະສູລຂອງອັລລອຮຸ ෈ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ طَوْلَ صَلَاةِ الرَّجُلِ وَقَصَرَ خُطْبَتِهِ مِثْلُ -أَي: عَلَامَةٌ- مِنْ فَفْهِهِ، فَأَطِيلُوا الصَّلَاةَ، وَاقْصُرُوا الْخُطْبَةَ».

«ແທ້ຈິງຄວາມຍາວນານໃນການລະຫມາດຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ແລະ ຄວາມສັ້ນກະທັດຮັດໃນການຄູຕບະຫ໌ຂອງລາວ, ນັ້ນຄືສັນຍານແຫ່ງຄວາມເຂົ້າໃຈໃນສາສະໜາຂອງລາວ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກທ່ານຈົ່ງຍືດເວລາການລະຫມາດໃຫ້ຍາວ ແລະ ຈົ່ງກ່າວຄູຕບະຫ໌ໃຫ້ສັ້ນລົງ»².

9- ສົມຄວນດູອາໃຫ້ແກ່ບັນດາມຸສລິມໃນສິ່ງທີ່ຈະເປັນຄວາມດີງາມແກ່ພວກເຂົາທັງໃນເລື່ອງສາສະໜາ ແລະ ໂລກດຸນຍາ, ແລະ ດູອາໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ປົກຄອງຊາວມຸສລິມ ໃຫ້ມີຄວາມຊອບທໍາ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊີ້ທາງນໍາ; ທ່ານ ອັນ-ນະວະວີ ຂໍພຣະອົງອັລລໍຫ໌ຊິງເມດຕາເຝີນ ໄດ້ກ່າວວ່າ: «ສ່ວນການດູອາໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ນໍາຊາວມຸສລິມ ແລະ ຜູ້ປົກຄອງຂອງພວກເຂົາ ໃຫ້ມີຄວາມດີງາມ, ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຍືດໝັ້ນສັດຈ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຮີ: (928).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (869).

ທ່າ, ດຳລົງໄວ້ເຊິ່ງຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ອື່ນໆໃນທ່ານອງດຽວ
ກັນ, ແລະ ດູອາໃຫ້ແກ່ກອງທັບອິສລາມນັ້ນ, ຖືເປັນສິ່ງທີ່ສົ່ງ
ເສີມໃຫ້ກະທຳຕາມມະຕິເອກະສັນ»¹.

ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ຖືກບັນຍັດໃຫ້ອີ່ມ່າມຍົກມືທັງສອງຂັ້ນໃນຂະ
ນະດູອາໃນຄຸດບະຫວັນສຸກ, ຍົກເວັ້ນໃນການດູອາຂໍຝົນ, ແລະ
ສົ່ງເສີມໃຫ້ລາວຊື້ດ້ວຍນີ້ວຊື້; ຈາກທ່ານ ອຸມາເຣາະຫ໌ ບິນ ຣຸໂອ
ບະຫ໌ ຂໍອະໄວ້ໃຈຕໍ່ລາວ ວ່າລາວໄດ້ເຫັນ ບະຊັຣ ບິນ ມັຣ
ວານ ຢູ່ເທິງມືນບັຣກຳລັງຍົກມືທັງສອງຂັ້ນ ແລະ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«قَبَّحَ اللَّهُ هَاتَيْنِ الْيَدَيْنِ؛ لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَا يَزِيدُ عَلَى أَنْ يَقُولَ بِيَدِهِ
هَكَذَا، وَأَشَارَ بِأَصْبِعِهِ الْمُسَبَّحَةِ».

«ຂໍອະໄວ້ຫຼົງເຮັດໃຫ້ມືທັງສອງນີ້ເປັນທີ່ຊົ່ວຊ້າເຖິດ; ແທ້
ຈິງ ຂ້ອຍໄດ້ເຫັນທ່ານຮູ້ລຂອງອະໄວ້ ບໍ່ໄດ້ເຮັດສິ່ງໃດເກີນ
ໄປກວ່າການເຮັດດ້ວຍມືຂອງທ່ານແບບນີ້, ແລະ ທ່ານໄດ້ຊື້ດ້
ວຍນີ້ວຊື້ຂອງທ່ານ»².

10- ໃຫ້ຜູ້ທີ່ກ່າວຄຸຕະບະຫ໌ ເປັນຜູ້ນຳພາລະຫມາດ. ເພາະ
ວ່າ ທ່ານນະບີ ຊົ່ວລັລຸ ອະໄລຣີ ວະຊັລລຳ ເຄີຍເປັນຜູ້ດຳເນີ
ນທັງສອງຢ່າງນັ້ນດ້ວຍຕົວທ່ານເອງ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບບັນດາ
ຄໍລິຟະຣ໌ຂອງເພິ່ນທີ່ສືບທອດຕໍ່ມາ, ແລະຖ້າຫາກວ່າຄົນໜຶ່ງ
ກ່າວຄຸຕະບະຫ໌ ແລະ ອີກຄົນໜຶ່ງນຳລະຫມາດ ເນື່ອງຈາກມີເຫ
ດຈຳເປັນ, ກໍຖືວ່າເປັນທີ່ອະນຸຍາດ³.

¹ ໜັງສື ອັລ-ມັດຈິມູຣ໌ ຊາຣະຫ໌ ອັລ-ມຸຫັດທັບ: (4/ 521).

² ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (874).

³ ອັລ-ມຸຄນີ ຂອງ ອິບນຸ ກຸດາມະ: (2/ 228).

ປະດັບທີ່ຫົກ: ການແປຄຸຕບະຫວັນສຸກ:

ອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ຄຸຕບະຫວັນໃນດິນແດນທີ່ປະຊາຊົນ ຫຼື ສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ຮູ້ພາສາອາຣັບ ສາມາດກ່າວຄຸຕບະຫວັນດ້ວຍພາສາຂອງພວກເຂົາໄດ້; ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈຄຸຕບະຫວັນ, ບັນດາຕາມຈຸດປະສົງຂອງມັນ, ແລະ ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກຄວາມຮູ້, ຄຳຕັກເຕືອນ ແລະ ການເຕືອນສະຕິທີ່ມີຢູ່ໃນນັ້ນ. ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີຫຼັກຖານຍືນຍັນຈາກທ່ານນະບີ ﷺ ທີ່ຊີ້ບອກວ່າ ການຄຸຕບະຫວັນສຸກມີເງື່ອນໄຂວ່າຕ້ອງເປັນພາສາອາຣັບ. ແທ້ຈິງແລ້ວທີ່ທ່ານ ﷺ ໄດ້ຄຸຕບະຫວັນດ້ວຍພາສານັ້ນ ກໍເພາະວ່າມັນເປັນພາສາຂອງເພິ່ນ ແລະ ພາສາຂອງຊົນຊາດຂອງເພິ່ນ.

ສິ່ງທີ່ດີກວ່າສຳລັບຜູ້ຄຸຕບະຫວັນ (ຜູ້ກ່າວຄຳປາໄສ) ແມ່ນໃຫ້ກ່າວຄຸຕບະຫວັນເປັນພາສາອາຣັບ ຈາກນັ້ນກໍໃຫ້ແປເປັນພາສາຂອງປະເທດຕົນ, ເພື່ອເປັນການຕາມແບບຢ່າງທ່ານນະບີ ສັລລັລໍຮອຢະໄລຣິອະສັລລັມ ໃນການຄຸຕບະຫວັນຕ່າງໆຂອງທ່ານ, ແລະ ເພື່ອອອກຈາກຄວາມຂັດແຍ້ງໃນປະດັບນີ້.

ໃນການແປພາສາ, ຄວນຄຳນຶງເຖິງສິ່ງທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບຜູ້ຟັງ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນການແປເປັນຕອນໆ ຫຼັງຈາກແຕ່ລະສ່ວນຂອງຄຸຕບະຫວັນ, ຫຼື ການແປພາຍຫຼັງຈາກເສັດສິ້ນຄຸຕບະຫວັນເປັນພາສາອາຣັບ ແລະ ກ່ອນການລະຫມາດ.

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການແປຄຸຕບະຫວັນແບບທັນທີ, ພ້ອມທັງຖ່າຍທອດການແປນັ້ນຜ່ານສະຖານີສົ່ງສັນຍານ, ແລະ ໃຫ້ຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດທີ່ບໍ່ເຂົ້າໃຈພາສາອາຫຣັບໄດ້ນຳໃຊ້ເຄື່ອງຮັບສັນຍານເພື່ອຟັງ. ການກະທຳດັ່ງກ່າວບໍ່ຖືວ່າເປັນການເວົ້າຈາໄຮ້ສາລະທີ່ຖືກຫ້າມ, ທັງຈາກຝ່າຍຜູ້ແປ ແລະ ຜູ້ຮັບຟັງ, ເນື່ອງຈາກວ່າມັນເປັນຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມ ແລະ ເພື່ອໃຫ້

ບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງຄູຕາບະຫ໌.

**ປະເດັນທີ່ເຈັດ: ຄຸນສົມບັດຂອງຄໍຕົບ
(ຜູ້ກ່າວບັນຍາຍ):**

ຜູ້ບັນຍາຍທີ່ປະຈຳຢູ່ມັດສະຍິດ ຖືເປັນເລົ່າຄໍາຫຼັກ ແລະ ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງມັດສະຍິດ, ໂດຍຜ່ານລາວ ມັດສະຍິດຈຶ່ງສາມາດປະຕິບັດພາລະກິດຂອງຕົນໃນການເຜີຍແຜ່ການເຊື່ອຊວນ, ສ້າງຄວາມຕື່ນໂຕໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ແລະ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງແກ່ຜູ້ຄົນໃນເລື່ອງສາສະໜາຂອງພວກເຂົາ. ດັ່ງນັ້ນ ຫາກຜູ້ບັນຍາຍເປັນຜູ້ມີຄວາມຮູ້, ມີສະຕິບັນຍາ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ, ແລະ ຮູ້ຈັກຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ສະພາບຄວາມເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ຄົນ, ອິດທິພົນຂອງລາວກໍຈະເປັນຜົນດີ ແລະ ມີປະໂຫຍດຕໍ່ຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດໃນມັດສະຍິດ ແລະ ຕໍ່ຊາວບ້ານທີ່ອາໄສຢູ່ໃນລະແວກນັ້ນ, ໂດຍລາວຈະສັ່ງສອນ, ຊີ້ນຳ ແລະ ນຳພາພວກເຂົາໄປສູ່ທຸກຄວາມດີງາມ ແລະ ຄຸນນະທຳ.

ແລະ ນີ້ຄືສະພາບຂອງບັນດາຜູ້ບັນຍາຍທັມ ທີ່ມີຄຸນສົມບັດຄົບຖ້ວນ. ໃນຍຸກທຳອິດຂອງອິດສະລາມ ທ່ານນະບີ ຊໍລ໌ລວ໌ຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊ໌ລວ໌ ເປັນຜູ້ບັນຍາຍເອງ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍແມ່ນບັນດາຜູ້ສືບທອດອຳນາດຜູ້ຈົງທັມ, ຕໍ່ມາແມ່ນບັນດາຜູ້ນຳ, ບັນດາແມ່ທັບ, ບັນດາຜູ້ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ບຸກຄົນສຳຄັນ. ສິ່ງນີ້ຈຶ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບໜ້າທີ່ນີ້ ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີສະຖານະພາບສູງສົ່ງ ທາງດ້ານສາສະໜາ, ຄຸນນະທຳ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະພຶດຕົນ.

ແລະ ໃນຈຸດນີ້ເອງ ຄວາມສຳຄັນຂອງໜ້າທີ່ນີ້ໃນຊີວິດຂອງຜູ້ຄົນກໍຈະປາກົດໃຫ້ເຫັນ; ເພາະຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງບັນດາ

ຜູ້ກ່າວອຸຕຸບະຫັ (ນັກເທດສະໜາ) ນັ້ນ ຈະສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນ ສັງຄົມຂອງພວກເຂົາ, ແລະ ຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາ ກໍ່ ຈະສະແດງຜົນກະທົບໃຫ້ເຫັນໃນສັງຄົມເຫຼົ່ານັ້ນເຊັ່ນກັນ; ເພາະ ມັດສະຍິດສະຖານທີ່ທີ່ສອນສັງຄົມໃຫ້ຮູ້ຈັກເຊື່ອມໂຍງຄຳ ວ່າກັບການກະທຳ, ດັ່ງນັ້ນ ຫາກຜູ້ກ່າວອຸຕຸບະຫັເປັນຜູ້ທີ່ອ່ອນ ແອດ້ານຄວາມຮູ້, ສະຕິປັນຍາ, ຫຼື ບຸກຄະລິກກະພາບ, ຫຼື ເປັນ ຜູ້ທີ່ມີມາລະຍາດ ແລະ ການປະພຶດທີ່ບໍ່ດີ, ລາວກໍ່ຈະສ້າງຄວາມ ເສຍຫາຍ ແລະ ບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ, ແລະ ເມື່ອໜ້າທີ່ໜຶ່ງ ຂອງຜູ້ກ່າວອຸຕຸບະຫັຄືການຊີ້ແນະຜູ້ທີ່ມາລະຫມາດໄປສູ່ຄວາມ ດົງາມ, ຄຸນນະທຳ ແລະ ຄວາມຊອບທຳ, ມັນກໍ່ເປັນເລື່ອງຍາກ ຢ່າງຍິ່ງທີ່ຜູ້ກ່າວອຸຕຸບະຫັທີ່ຂາດຄວາມຮູ້ຈະສາມາດບັນລຸ ພາລະກິດອັນສູງສົ່ງນີ້ໄດ້.

ຄໍຕົບ ອາດຈະເປັນຜູ້ທີ່ມີຄຸນສົມບັດຄົບຖ້ວນສຳລັບຫນ້າທີ່ນີ້ ທັງໃນດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດສ່ວນຕົວ, ແຕ່ລາວ ກັບມີວຽກງານອື່ນທີ່ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ລະດັບການປະຕິບັດຫນ້າທີ່ຂອງລາວ.

ແລະ ເຊັ່ນດຽວກັນ ລາວອາດຈະບໍ່ມີເວລາພຽງພໍໃນການກະ ກຽມອຸຕຸບະຫັໃຫ້ເໝາະສົມກັບສະຖານະການ, ລາວຈຶ່ງອອກ ມາຫາຜູ້ຄົນ -ດັ່ງທີ່ທ່ານ ອິບນຸ ກ້ອຍຍິມ ອັລ-ເຢົາຊີຍະຫັ (ຂໍອະ ລຸໝະສັດ) ໄດ້ກ່າວໄວ້- ດ້ວຍອຸຕຸບະຫັທີ່ບໍ່ສາມາດ ເຮັດໃຫ້ຫົວໃຈມີການອີມານຕໍ່ອະລຳຫັ, ທັງບໍ່ມີການໃຫ້ເອກະ ພາບ (ເຕົ້າຮຶດ) ຕໍ່ພຣະອົງ, ທັງບໍ່ມີການຮູ້ຈັກພຣະອົງເປັນການ ສະເພາະ, ທັງບໍ່ມີການເຕືອນສະຕິເຖິງວັນເວລາຂອງພຣະອົງ, ແລະ ທັງບໍ່ມີການບຸກຈິດວິນຍານໃຫ້ຮັກພຣະອົງ ແລະ ໂຫຍ

ຫາທີ່ຈະພົບພຣະອົງ.

ບາງຄັ້ງລາວກໍ່ອາດຈະຖືກຄອບງ່າໂດຍອາລົມໄຜ່ຕ່ຳ, ຄວາມບໍ່ຮູ້, ຄວາມຂັດແຍ່ງ ຫຼື ການມີແນວຄິດສຸດໃຕ້ງທີ່ນ່າຕຳຫນິ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາວອອກນອກຂອບເຂດຂອງຄວາມເປັນກາງ, ການຊື່ແນະໃນທາງທີ່ສ້າງສັນ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງເຊີນຊວນຜູ້ຄົນດ້ວຍວິທະຍາບັນຍາ ແລະ ຄຳຕັກເຕືອນທີ່ດີງາມ.

ແທ້ຈິງ ມັສຍິດນັ້ນມີບົດບາດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໃນສາສະໜານີ້; ພາະມັນເປັນດັ່ງປະທັບແຫ່ງການຊື່ນຳ ທີ່ບ່າວໄດ້ເຊື່ອມຕໍ່ກັບພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງລາວໃນນັ້ນ, ຄວາມສັດທາຂອງລາວກໍ່ຈະເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ແລະ ໄດ້ພົບປະກັບອ້າຍນ້ອງຂອງລາວ ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຮ່ວມມືກັນໃນການເຜີຍແຜ່ຄຸນງາມຄວາມດີ ແລະ ຕໍ່ສູ້ກັບຄວາມຊົ່ວຊ້າ, ແລະ ມັສຍິດຈະບໍ່ສາມາດເຮັດພາລະກິດດັ່ງກ່າວໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ອັລລຳຫຼໍ່ຈະຊົງຈັດຕັ້ງມອີຫມ່າຜູ້ໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ມັນ ຜູ້ທີ່ມີພ້ອມດ້ວຍຄຸນສົມບັດທາງດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ດ້ານຈັນຍາທຳທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບທຸກຄົນທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງອັນຍິ່ງໃຫຍ່ນີ້, ແລະ ປະຕິບັດ ພາລະກິດຂອງໜ້າທີ່ອັນສູງສົ່ງນີ້.

ບັນດາອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານວິຊາການທີ່ຜູ້

ບັນຍາຍຈຳເປັນຕ້ອງມີ:

1. ຕ້ອງມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈໃນການງານຕໍ່ອັລລຳຫຼໍ່, ເພື່ອໃຫ້ການງານນັ້ນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນ, ໄດ້ຮັບໄຊຊະນະ, ເປັນທີ່ຖືກຕອບຮັບ ແລະ ເປັນທີ່ຮັກແພງທັງນະທີ່ອັລລຳຫຼໍ່ ແລະ ນະທີ່ມະນຸດ.

¹ ຊາດ ອັລ-ມະອາດ ໃນ ຮະດີ ຄັອຍຣ໌ ອັລ-ອີບາດ: (1/ 409).

2. ການຢູ່ໃຫ້ຫ່າງໄກຈາກການໂອ້ອວດ ແລະ ການອວດອ້າງຕົນ, ເພາະແທ້ຈິງການງານທັງຫຼາຍແມ່ນຂຶ້ນກັບເຈດຕະນາ, ແລະ ແທ້ຈິງທຸກຄົນຈະໄດ້ຮັບຕາມທີ່ຕົນໄດ້ຕັ້ງເຈດຕະນາໄວ້, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ເສດຊ່ອງໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງບໍ່ມີ ອັດວ່າກໍຈະຊົງເຮັດໃຫ້ລາວໄດ້ຮັບຄວາມອັບອາຍ.

3. ເປັນຜູ້ທີ່ທ່ອງຈຳອັລກຸຣອານ, ຫຼື ທ່ອງຈຳບາງສ່ວນຂອງມັນ, ແລະ ໃຫ້ໝັ້ນທົບທວນສິ່ງທີ່ຕົນໄດ້ທ່ອງຈຳໄວ້, ແລະ ໃຫ້ມີການອ່ານອັລກຸຣອານເປັນປະຈຳທຸກໆມື້.

4. ໃຫ້ທ່ອງຈຳຫະດີສຈຳນວນໜຶ່ງ, ຈາກໜັງສື ຣີຍາດ ອັຊຊໍລິຫົນ, ຫຼື ອັລອັຣບະອິນ ອັນນະວະວິຍະຫັດ, ຫຼື ບຸລູຄ ອັລມະຣອມ, ຫຼື ຈາກບັນດາໜັງສືຫະດີສທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ອື່ນໆ.

5. ໃຫ້ຮຽນຮູ້ຫຼັກການສັດທາທີ່ຖືກຕ້ອງ, ຄືຫຼັກການສັດທາຂອງບັນເພະຊົນທີ່ຊອບທຳ.

6. ການສຶກສາວິຊາຟິກຮຸ່ງວກັບບົດບັນຍັດທາງສາສະໜາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຟິກຮຸ່ງວກັບການອົບາດະຫັດ (ການເຄົາລົບສັກກະລະ), ແລະສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນນັ້ນແມ່ນສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເລື່ອງຄວາມສະອາດ ແລະ ການຊຳລະລ້າງທາງພິທີກຳສາສະໜາ, ການລະຫມາດ, ການບໍລິຈາກຊະກາດ, ແລະ ການຖືສິນອົດ, ແລະເຊັ່ນດຽວກັນກັບຟິກຮຸ່ງວກັບທຸລະກຳຕ່າງໆ; ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮູ້ຈັກຂໍ້ກຳນົດໃນການຫາລາຍໄດ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍ, ແລະ ເຕືອນປະຊາຊົນໃຫ້ລະວັງຈາກການສໍ້ໂກງ, ການຫຼອກລວງ, ແລະ ການເອົາຊັບສິນຂອງຜູ້ອື່ນມາໂດຍບໍ່ຊອບທຳ, ພ້ອມທັງເຕືອນພວກເຂົາໃຫ້ລະວັງຈາກການຟຸມເຟືອຍ, ການໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງສິ້ນເປືອງ, ແລະ ຄວາມຕະຫຼົ່ງຂໍ້ຖີ່, ເພື່ອໃຫ້ການດຳເນີນທຸລະກຳທາງການເງິນຂອງພວກເຂົາເປັນໄປຕາມ

ແນວທາງຂອງຄຳພີອັລກຸລອານ ແລະ ຊຸນນະຫັ.

7. ຕ້ອງມີຄວາມຊຳນານໃນພາສາອາຣັບ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງສິ່ງທີ່ອັລລຳໄດ້ປະທານລົງມາແກ່ສາລະທູດຂອງພະອົງ ຊໍລັລລຳຮຸ ອະໄລຮີ ວະຊັລສຳ, ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວອັລກຸລອານໄດ້ຖືກປະທານລົງມາເປັນພາສາອາຣັບ.

8. ການອ່ານຊີວະປະຫວັດຂອງສາດສະດາ, ຄຸນລັກສະນະ ແລະ ຈະລິຍະວັດອັນສູງສົ່ງຂອງທ່ານ, ແລະ ປະຫວັດຂອງບັນພະຊົນຜູ້ຊອບທຳ; ເຊິ່ງໃນນັ້ນປະກອບດ້ວຍແບບຢ່າງທີ່ຊອບທຳ, ແບບຢ່າງອັນດີງາມ, ຄັງບັນຍາຄວາມຮູ້ທີ່ມີປະໂຫຍດ ແລະ ວັດທະນະທຳອິສລາມອັນສູງສົ່ງ.

9. ໃຫ້ຮູ້ຈັກບັນດາອຸລາມາໃນບ້ານເມືອງຂອງຕົນ ແລະ ບັນດາຜູ້ມີຄວາມຮູ້ທີ່ໜັກແໜ້ນທ່ານອື່ນໆ ທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນໃນເລື່ອງຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຫຼັກຄວາມເຊື່ອ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ສະຕິບັນຍາ, ແລະ ໃຫ້ກັບໄປຫາພວກເພິ່ນໃນທຸກໆເລື່ອງທີ່ຕົນຕ້ອງການຄຳປຶກສາ ທັງໃນບັນຫາທາງສາສະໜາ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາຂອງສັງຄົມ.

10. ໃຫ້ຮູ້ຈັກບັນດານິກາຍໃນອິດສະລາມ ແລະ ຫຼັກຄວາມເຊື່ອຂອງພວກເຂົາ, ແນວຄິດທິດທາງຕ່າງໆ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງມັນ, ແລະ ລັດທິທີ່ຫຼົງຜິດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງພວກເຂົາ, ເພື່ອໃຫ້ສາມາດໃຕ້ແຍ້ງກັບສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ ພາຍໃຕ້ແສງສະຫວ່າງຂອງຄຳພີຂອງອັລລຳ ຜູ້ສູງສົ່ງ, ແບບຢ່າງ (ສຸນນັດ) ຂອງສາດສະດາທູດຂອງພຣະອົງ ﷺ, ແລະ ສິ່ງທີ່ບັນດານັກວິຊາການມຸດສະລິມຜູ້ຊ່ຽວຊານໄດ້ຂຽນໄວ້, ພ້ອມທັງວິຈານຄວາມບໍ່ຈິງຂອງມັນ ແລະ ເຕືອນໃຫ້ລະວັງຈາກຄວາມໂມຄະຂອງມັນ.

11. ຕ້ອງມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ສະພາບການຂອງຊາວມຸສລີ

ມ, ຄວາມອ່ອນແອຂອງພວກເຂົາ ແລະ ການຖືກຄອບງ່າຈາກ ບັນດາສັດຕູ, ແລະ ຕ້ອງຮູ້ວ່າສາເຫດນັ້ນແມ່ນຍ້ອນການທີ່ພວກເຂົາຫ່າງໄກຈາກແນວທາງອັນທ່ຽງຕົງຂອງອັລລຳຫໍ້, ຄວາມອ່ອນແອໃນການສັດທາຕໍ່ອັລລຳຫໍ້ ແລະ ການຍອມຈຳນົນຕໍ່ບົດບັນຍັດຂອງພຣະອົງ, ສະນັ້ນ ລາວຈຶ່ງຕ້ອງພະຍາຍາມສຶດສອນພວກເຂົາໃນສິ່ງທີ່ຈະເປັນປະໂຫຍດແກ່ພວກເຂົາໃນເລື່ອງສາສະໜາ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃນໂລກນີ້ຂອງພວກເຂົາ.

12. ໃຫ້ເຮັດຄວາມຮູ້ຈັກກັບສີ່ມວນຊົນຕ່າງໆ, ໃຫ້ຮູ້ເຖິງຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍຂອງມັນ, ຮູ້ຈັກວິທີນຳໃຊ້ມັນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດໃນການເຊີນຊວນໄປສູ່ອັລລຳຫໍ້, ແລະ ໃຫ້ລະວັງຈາກໄພອັນຕະລາຍຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃນສິ່ງນັ້ນ ທີ່ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຕົນເອງ ແລະ ສັງຄົມ.

ແລະ ເມື່ອຄຸນສົມບັດເຫຼົ່ານີ້ມີຄົບຖ້ວນໃນໂຕຂອງຄຳຕົບໃນວັນສຸກ, ສິ່ງນັ້ນກໍຈະນຳມາເຊິ່ງຄວາມຊື່ກາງ ແລະ ຄວາມສົມດຸນ, ໂດຍພຣະປະສົງຂອງອັລລຳຫໍ້ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ.

ແລະ ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງຄຸນນະທຳ

ມາລະຍາດ:

1. ຜູ້ກ່າວຄຸຕບະປະຈຳມັດສະຍິດຄວນຈະເປັນຜູ້ເຜີຍແຜ່ ແລະ ເປັນຜູ້ສຶດສອນໃຫ້ແກ່ຊາວມັດສະຍິດ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ມາປະຈຳຢູ່ມັດສະຍິດຂອງລາວ ຈາກຄົນໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຄົນອື່ນໆ, ສະນັ້ນ ລາວຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງຍຶດຖືເອົາສາສະດາທູດຂອງອັລລຳຫໍ້ ຊໍລະລັດຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລຳ ເປັນແບບຢ່າງ; ເພາະທ່ານຄືແບບຢ່າງທີ່ດີງາມ, ເປັນແບບຢ່າງອັນດີເລີດ ແລະ ເປັນຕົວຢ່າງອັນສູງສົ່ງສຳລັບປະຊາຊາດ ແລະ ບັນດາຜູ້ນຳ, ດັ່ງທີ່ອັລລຳຫໍ້ ຜູ້ສູງສົ່ງໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ:

(لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾)

(ໂດຍແນ່ນອນ ໃນຮູບຂອງອັລລາຮັມມີແບບຢ່າງອັນດີງາມສຳຫຼັບພວກເຈົ້າແລ້ວ ສຳຫຼັບຜູ້ທີ່ຫວັງຈະພົບອັລລາຮັມ ແລະ ວັນໂລກຫນ້າ ແລະ ລຳເລີກເຖິງອັລລາຮັມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ)

[ຊູຣາອາຫັ ອັລອະຫັຊາບ : 21].

ແລະ ໃຫ້ຕົວເອງ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ມາໃຊ້ບໍລິການມັສຍິດ ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກການສົນທະນາເລື່ອງທາງໂລກ ແລະ ການເມືອງ, ແລະ ໃຫ້ມັສຍິດເປັນສະຖານທີ່ສະເພາະສຳລັບການສະແດງຫາຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະກອບອິບາດະຫັ

2. ເປັນຄົນສະອາດ ແລະ ມີລະບຽບໃນຕົວຂອງຕົນເອງ, ພ້ອມທັງເອົາໃຈໃສ່ຄວາມສະອາດຂອງມັສຍິດ, ຈັດວາງ ແລະ ຈັດສັນສິ່ງຂອງຕ່າງໆໃຫ້ເປັນລະບຽບ, ບຳລຸງຮັກສາສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ, ຫຼີກຫ່າງຈາກການຜຸ່ມເຜື້ອຍໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຫຼີກຫ່າງຈາກການປະດັບປະດາຕົບແຕ່ງມັສຍິດ.

3. ໃຫ້ເປັນຜູ້ທີ່ມີແນວທາງ ແລະ ການປະພຶດຕົນທີ່ດີງາມ, ປະຕິບັດຕາມແບບຢ່າງ (ຊຸນນະຫັ) ຂອງທ່ານສາດສະດາ ຊໍລະລາລຸ ອະໄລຮີ ວະຊັລສຳ ດ້ວຍການໄວ້ຫນວດເຄົາ ແລະ ຕັດລ້ຽມຫນວດບາກ ພ້ອມທັງຫລົງງານສວມໃສ່ເສື້ອຜ້າຍາວເກີນຕາຕຸ່ມ, ມີຄວາມສະຫງົບສະຫງ່າ ແລະ ຄວາມສຸຂຸມ, ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ດຳເນີນຮອຍຕາມແນວທາງຂອງບັນພະຊົນຄົນດີງາມທີ່ລ່ວງລັບໄປແລ້ວ ຂໍອັລລາຮັຊິເມດຕາພວກເຂົາ.

4. ຕ້ອງເປັນຄົນທີ່ອ່ອນໄຫວ, ມີຄວາມອົດທົນ ອົດກັ້ນ ແລະ ມີຄວາມເມດຕາ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວ ຄວາມອ່ອນໄຫວນັ້ນ ບໍ່

ໄດ້ຢູ່ໃນສິ່ງໃດ ນອກຈາກມັນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງນັ້ນສວຍງາມ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກຖອດຖອນອອກຈາກສິ່ງໃດ ນອກຈາກມັນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງນັ້ນເປັນຕາໜ້າຕຳໜີ ດັ່ງທີ່ໄດ້ມີລາຍງານໃນຫະດີຊ; ຈາກທ່ານຍິງອາອີຊະຫ໌ ຂໍອັລລຳຟັງຟຸລາດະໂທຕ່າງໆ ໄດ້ລາຍງານຈາກທ່ານນະບີ ຊລ. ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ الرَّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ».

« ແທ້ຈິງ ຄວາມອ່ອນໄຍນ ຈະບໍ່ຢູ່ໃນສິ່ງໃດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນຈະປະດັບປະດາສິ່ງນັ້ນ, ແລະ ມັນຈະບໍ່ຖືກຖອດຖອນອອກຈາກສິ່ງໃດ ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງນັ້ນມີຕຳໜີ »¹.

ສະນັ້ນ ຖ້າຫາກມີຜູ້ທີ່ມາມັສຍິດເຮັດສິ່ງທີ່ຜິດພາດ, ຄໍຕົບບໍ່ຄວນຕຳໜີຕິຕຽນເຂົາ, ແຕ່ຄວນຕັກເຕືອນດ້ວຍຄວາມອ່ອນໄຍນ ແລະ ສັ່ງສອນດ້ວຍວິທີການທີ່ດີງາມ; ດັ່ງມີລາຍງານຈາກ ມຸອາວີຍະຫ໌ ບິນ ອັນ-ຮະກັມ ອັສ-ສຸລະມີ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

بَيْنَمَا أَنَا أَصَلِّيَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؛ إِذْ عَطَسَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ، فَقُلْتُ: يَرْحَمُكَ اللَّهُ، فَرَامَنِي الْقَوْمُ بِأَبْصَارِهِمْ، فَقُلْتُ: وَائْكَلْ أُمِّيَا، مَا شَأْنُكُمْ تَنْظُرُونَ إِلَيَّ؟ فَجَعَلُوا يَضْرِبُونَ بِأَيْدِيهِمْ عَلَى أَفْحَادِهِمْ، فَلَمَّا رَأَيْتُهُمْ يُصَمِّتُونَنِي لِكَيْ سَكْتُ، فَلَمَّا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، قَبَّأِي هُوَ وَأَيِّي، مَا رَأَيْتُ مُعَلِّمًا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ أَحْسَنَ تَعْلِيمًا مِّنْهُ، فَوَاللَّهِ مَا كَهَرَنِي -أَيَّ: مَا قَهَرَنِي وَلَا نَهَرَنِي- وَلَا صَرَبَنِي وَلَا شَتَمَنِي، قَالَ: «إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ لَا يَصْلُحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ، إِنَّمَا هِيَ التَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ وَقِرَاءَةُ

¹ ບັນທຶກໂດຍມຸສລິມ, ເລກທີ (2594).

ແລະ ທ່ານຮຸ່ນ ລຸລະ ຜູ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສູງສົ່ງທີ່ສຸດໃນທຸກ
ໆ ດ້ານ, ດັ່ງທີ່ອັລລູຫາລາໄດ້ກ່າວກ່ຽວກັບທ່ານວ່າ:

﴿فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾﴾

(ເນື່ອງດ້ວຍຄວາມເມດຕາຈາກອັລລູ ເຈົ້າ (ມູຮຳມັດ) ຈຶ່ງ
ໄດ້ສຸພາບອ່ອນໂຍນຕໍ່ພວກເຂົາ, ແລະ ຫາກເຈົ້າເປັນຜູ້ຫຍາ
ບຄາຍ ແລະ ມີໃຈແຂງກະດ້າງແລ້ວ ພວກເຂົາກໍ່ຄົງຈະແຍກຍ້າຍ
ອອກໄປຈາກອ້ອມຕົວເຈົ້າຢ່າງແນ່ນອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈົ່ງອະໄພ
ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ ແລະ ຈົ່ງຂໍການອະໄພ (ຈາກອັລລູ) ໃຫ້ແກ່
ພວກເຂົາ ແລະ ຈົ່ງປຶກສາຫາລືກັບພວກເຂົາໃນກິດຈະການ.
ຄັນເມື່ອເຈົ້າໄດ້ຕັດສິນໃຈແລ້ວ ກໍ່ຈົ່ງມອບໝາຍຕໍ່ອັລລູ. ແ
ທັງຈົງອັລລູຊົງຮັກບັນດາຜູ້ທີ່ມອບໝາຍ.)

[ສຸຣາຫຼ້າ ອະລາອິມຣອນ : 159].

6. ຈະຕ້ອງປະດັບຕົນດ້ວຍຄວາມອົດທົນ ແລະ ຄວາມເຊື່ອ
ໝັ້ນ; ເພື່ອໃຫ້ສົມຄວນກັບກຽດຕິຍົດຂອງການເປັນອີມາມໃນ
ມັດສະຍິດ ແລະ ທ່າມກາງຈະມາອະຫຼ່ຂອງຕົນ; ເພາະແທ້ຈິງ
ແລ້ວ ຄວາມອົດທົນ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ຈະນຳພາບ່າວໄປສູ່
ຕຳແໜ່ງຂອງການເປັນຜູ້ນຳໃນສາສະໜາ, ດັ່ງທີ່ອັລລູຕຣັດ
ວ່າ:

﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَمَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿١٦٠﴾﴾

(ແລະ ເຮົາໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງບັນດາຜູ້ນຳຂຶ້ນຈາກພວກເຂົາ ເພື່ອ
ຊີ້ນຳຕາມຄຳສັ່ງຂອງເຮົາ ເມື່ອພວກເຂົາໄດ້ອົດທົນ ແລະ ພ

ວກເຂົາກໍເປັນຜູ້ທີ່ເຊື່ອໝັ້ນຢ່າງແທ້ຈິງຕໍ່ບັນດາອາຍາຕຂອງ
(ເຮົາ) [ສູ່ເຣາະຫໍອັສສະຈາດະຫໍ : 24]

7. ຕ້ອງມີຄວາມສັດຈິງໃນສິ່ງທີ່ລາວເວົ້າ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນໃນ
ການຄຸກຄະຫວັດສຸກ, ຫຼື ໃນບົດຮຽນການສຶດສອນ ແລະ ການ
ຕັກເຕືອນ, ຫຼື ໃນຄຳເວົ້າຂອງລາວກັບຜູ້ຄົນ; ເພື່ອທີ່ລາວຈະໄດ້
ດັບເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາຜູ້ສັດຈິງ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບທາງນຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້
ຮັບໄຊຊະນະ; ເຊິ່ງມີລາຍງານໃນຫະດີຊາກທ່ານນະບີ ﷺ ທ່ານ
ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«عَلَيْكُمْ بِالصَّدْقِ؛ فَإِنَّ الصَّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا
يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصَّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا، وَإِيَّاكُمْ
وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ
الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا».

«ພວກທ່ານຈົ່ງຍືດໝັ້ນໃນຄວາມສັດຈິງ; ເພາະແທ້ຈິງຄວາມ
ສັດຈິງຈະນຳໄປສູ່ຄວາມດີງາມ, ແລະ ແທ້ຈິງຄວາມດີງາມຈະ
ນຳໄປສູ່ສອນສະຫວັນ, ແລະ ຊາຍຄົນໜຶ່ງຈະຍັງຄົງເວົ້າແຕ່ຄວາມ
ຈິງ ແລະ ມັ່ງໝັ້ນໃນຄວາມສັດຈິງ ຈົນກະທັ່ງລາວຖືກບັນທຶກ
ນະ ທີ່ອັລລະຫໍວ່າເປັນຜູ້ສັດຈິງຢ່າງຍິ່ງຍອດ (ສິດດີກ່ອນ), ແລະ
ພວກທ່ານຈົ່ງລະວັງການຂີ້ຕົວະໂກຫົກ, ເພາະແທ້ຈິງການ
ຂີ້ຕົວະໂກຫົກຈະນຳໄປສູ່ການຊົ່ວຝ່າຜົນ, ແລະ ແທ້ຈິງຄວາມ
ຊົ່ວຈະນຳໄປສູ່ໄຟນະລົກ, ແລະ ຊາຍຄົນໜຶ່ງຈະຍັງຄົງໂກຫົກ ແລະ
ມັ່ງໝັ້ນໃນການໂກຫົກ ຈົນກະທັ່ງລາວຖືກບັນທຶກ ນະ ທີ່ອັ
ລລະຫໍວ່າເປັນຄົນຂີ້ຕົວະ ຫຼອກຫລວງ "ກັສຊາບ"»¹.

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (6094) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (2607), ຈາກຫະດີສຂອງ
ອັບດຸລລະຫໍ ບິນ ມັສອຸດ (ຂໍອັລລະຫໍຊົງພະພຣະໂທດເພີ່ນ).

ແລະ ການຂີ້ຕົວະໂກຫົກນັ້ນເປັນຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ ແລະ ເປັນ
ໄພພິບັດ, ແລະ ການຂີ້ຕົວະທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດຄື ການເວົ້າຕົວະ
ຕໍ່ອັນລ່າສະຫຼາຍ ແລະ ການກ່າວອ້າງກ່ຽວກັບພຣະອົງໂດຍບາ
ສະຈາກຄວາມຮູ້, ດັ່ງທີ່ອັນລ່າສະຫຼາຍໄດ້ກ່າວວ່າ:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (33)

(ຈົ່ງກ່າວເຖິງ (ມຸຮາມັດ) ວ່າ: ພຣະເຈົ້າຂອງຂ້ອຍຊົງຫ້າມ
ພຽງແຕ່ການອະນາຈານທັງບາກົດຊັດແຈ້ງຫຼືເຊື່ອງບໍ່ໃຫ້ຄົນ
ຫັນ, ແລະຄວາມບາບ, ແລະການອະທຳໂດຍບໍ່ເປັນທຳ, ແລະກ
ານທີ່ພວກເຈົ້າຕັ້ງພາຄີກັບອັນລ່າສະຫຼາຍໂດຍທີ່ພຣະອົງບໍ່ໄດ້ປະທາ
ນຫລັກຖານໃດໆລົງມາ, ແລະການທີ່ພວກເຈົ້າກ່າວອ້າງເຖິງອ
ັນລ່າສະຫຼາຍໃນສິ່ງທີ່ພວກເຈົ້າບໍ່ຮູ້) [ສູຣາະຫໍ ອັລ-ອະຣໍຟ : 33].

ດັ່ງນັ້ນ ອາຍະຫັອນມີກຽດນີ້ໄດ້ລວບລວມບັນດາບາບທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງ
ໂດຍໄດ້ເລີ່ມຈາກບາບທີ່ນ້ອຍກວ່າໄປຫາບາບທີ່ໃຫຍ່ທີ່
ສຸດ, ເຊິ່ງກໍຄືການກ່າວເຖິງອັນລ່າສະຫຼາຍໂດຍບາສະຈາກຄວາມຮູ້ ໃນ
ເລື່ອງພະນາມຕ່າງໆ, ຄຸນລັກສະນະຕ່າງໆ ແລະ ບົດບັນຍັດຂອ
ງພຣະອົງ.

ການເວົ້າຕົວະຕໍ່ສາດສະດາທູດຂອງອັນລ່າສະຫຼາຍ ແມ່ນການ
ຕົວະທີ່ໃຫຍ່ຫລວງທີ່ສຸດ ແລະ ເປັນບາບທີ່ຊົ່ວຊ້າທີ່ສຸດ, ແລະ
ມັນເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາບາບໃຫຍ່ທີ່ຜູ້ກະທຳມັນຖືກຄາດໂທດ
ດ້ວຍໄພນະລົກ; ຈາກ ທ່ານ ມຸກີເຣາະຫໍ ບິນ ຊອຸບະຫໍ ຂໍອັນລ່າສະຫຼາຍ
ຊົງພິພາດໂທດຕໍ່ເພິ່ນ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຍິນ ທ່ານນະບີ
ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ كَذِبًا عَلَى لَيْسَ كَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ، مَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَمِّدًا، فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ

« ແທ້ຈິງການໂກຫົກຕໍ່ຂ້າພະເຈົ້ານັ້ນ ບໍ່ຄືກັບການໂກຫົກ ຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຜູ້ໃດທີ່ໂກຫົກຕໍ່ຂ້າພະເຈົ້າໂດຍເຈດຕະນາ, ກໍຈຶ່ງຈັບຈອງທີ່ນັ່ງຂອງລາວໃນໄຟນະລົກເຖິດ »¹.

ແລະ ໃຫ້ລະເວັ້ນຈາກການຂີ້ຕົວະໂກຫົກ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະເປັນໄປດ້ວຍເຈດຕະນາທີ່ດີ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດຄວາມດີ ແລະ ເຕືອນໃຫ້ຍ້ານກົວຈາກຄວາມຊົ່ວ, ດັ່ງທີ່ນັກເທດສະໜາບາງຄົນໄດ້ກະທຳ; ເພາະມັນເປັນຄວາມຊົ່ວທີ່ບໍ່ມີຄວາມດີ ແລະ ບໍ່ມີການຊີ້ນຳໃດໆ ຢູ່ໃນນັ້ນ, ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່າວມັນຈະໄດ້ຮັບບາບ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນບຸນ, ເປັນຜູ້ທີ່ຜິດບາບ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລ.

8. ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ຊື່ສັດໃນການຖ່າຍທອດຄຳເວົ້າ, ກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂ່າວສານ, ບໍ່ເລັ່ງຮີບໃນການຮັບເອົາຂ່າວລື, ແລະ ບໍ່ອີງໃສ່ສິ່ງໃດ ນອກຈາກຄຳເວົ້າທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້, ແລະ ແທ້ຈິງ ອົງອັລລຳ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ ໄດ້ບັນຊາເຮົາໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ ໃນຄຳດຳລັດຂອງພຣະອົງທີ່ວ່າ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِمُهِلَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ﴾⁽¹⁾

(ໂອ້ ບັນດາຜູ້ສັດທາທັງຫຼາຍ! ຖ້າຫາກມີຜູ້ຜ່າຜົນຄົນໃດ ນຳຂ່າວມາແຈ້ງແກ່ພວກເຈົ້າ, ກໍຈຶ່ງສອບສວນໃຫ້ແຈ່ມແຈ້ງ ເສຍກ່ອນ, ຍ້ານວ່າພວກເຈົ້າຈະກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍແກ່ກຸ່ມຊົນໜຶ່ງໂດຍບໍ່ຮູ້, ແລ້ວພວກເຈົ້າຈະກາຍເປັນຜູ້ເສຍໃຈໃນສິ່ງທີ່ພ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (1291) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (4).

ວກເຈົ້າໄດ້ກະທຳໄປ) [ສູ່ເຣາະຫໍອັລ ຮຸຈຸອອຕ : 6]

9. ໃຫ້ມີຄວາມເພະຍາຍາມຢ່າງຍິ່ງໃນການປົກປັດຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄົນ, ແລະ ປົກປັດຄວາມລັບຂອງພວກເຂົາ, ສະນັ້ນຜູ້ໃດທີ່ປົກປັດຄວາມຜິດຂອງມຸສລິມ, ອັນວ່າກໍ່ຈະປົກປັດຄວາມຜິດຂອງເຂົາທັງໃນໂລກນີ້ ແລະ ໂລກໜ້າ, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ຕິດຕາມຊອກຫາຄວາມຜິດຂອງບັນດາມຸສລິມ, ອັນວ່າກໍ່ຈະຕິດຕາມຊອກຫາຄວາມຜິດຂອງລາວ ຈົນກວ່າພຣະອົງຈະເປີດໂປງລາວ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຢູ່ໃນບ້ານຂອງລາວເອງກໍ່ຕາມ; ຈາກທ່ານ ອັບດຸລລໍ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລ ລຸລລໍ ຫາວ່າ: ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

«ຜູ້ໃດທີ່ປົກປັດຄວາມຜິດຂອງມຸສລິມ, ອັນວ່າກໍ່ຈະປົກປັດຄວາມຜິດຂອງເຂົາໃນວັນຝົ້ນຄືນຊີບ»¹. ຈາກທ່ານອະບີ ບັຣຊະຫໍ ອັລ-ອັສລະມີ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານຣໍສູລ ລຸລລໍ ຫາວ່າ:

«يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ، وَلَمْ يَدْخُلِ الْإِيمَانُ قَلْبَهُ، لَا تَغْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ، وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ؛ فَإِنَّهُ مَنِ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ، وَمَنْ اتَّبَعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِي بَيْتِهِ».

«ໂອ້ບັນດາຜູ້ທີ່ສັດທາດ້ວຍລິ້ນ, ແຕ່ການສັດທາຫຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໄປໃນຫົວໃຈ, ພວກເຈົ້າຢ່າໄດ້ນິນທາບັນດາມຸສລິມ, ແລະ ຢ່າໄດ້ຕິດຕາມຂໍ້ບົກຜ່ອງຂອງພວກເຂົາ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວຜູ້ໃດທີ່ຕິດຕາມຂໍ້ບົກຜ່ອງຂອງພວກເຂົາ, ອົງອັນວ່າກໍ່ຈະຊົງ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (2442) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (2580).

ຕິດຕາມຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງລາວຜູ້ນັ້ນ, ແລະ ຜູ້ໃດທີ່ອົງອໍລໍາວັດຊົງຕິດຕາມຂໍ້ບົກພ່ອງຂອງລາວ, ພຣະອົງກໍຈະຊົງເປີດໂບງລາວ ແມ້ຈະຢູ່ໃນບ້ານຂອງລາວເອງກໍຕາມ »¹.

ປະເດັນທີ່ແປດ: ມາລະຍາດຂອງການຄຸດບະຫັ

ແລະ ຜູ້ຄຸດບະຫັ:

1. ການຄຸດບະຫັວັນສຸກຈຳເປັນຈະຕ້ອງປາດສະຈາກການຖືກໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອໂຄສະນາໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ, ຫຼື ພັກຝ່າຍ, ຫຼື ອົງກອນ, ຫຼື ສິ່ງອື່ນໆ, ແລະ ຈະຕ້ອງມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈຕໍ່ອໍລໍາວັດ ແລະ ສາສະໜາຂອງພຣະອົງ, ເພື່ອເຜີຍແຜ່ການເຊື່ອຊົນຊວນຂອງພຣະອົງ ແລະ ເຊື່ອຊູພະດຳລັດຂອງພຣະອົງ, ດັ່ງທີ່ພຣະອົງອໍລໍາວັດໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ:

{وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا}

(ແລະ ແທ້ຈິງບັນດາມັສຢິດນັ້ນເປັນຂອງອໍລໍາວັດ ດັ່ງນັ້ນພວກເຈົ້າຢາໄດ້ວົງວອນຂໍຜູ້ໃດຄຸນງຄູ່ກັບອໍລໍາວັດ)

[ອຸເຣາະຫັ ອັລ-ຈິນ : 18].

2. ບໍ່ຄວນບັນຍາຍຍາວຈົນເກີນໄປ ຈົນເຮັດໃຫ້ຜູ້ຟັງວ່າຄານ ແລະ ເປື້ອໜ່າຍ, ແລະ ກໍບໍ່ຄວນບັນຍາຍສັ້ນຈົນເກີນໄປ ຈົນເຮັດໃຫ້ເນື້ອໃນຂອງຫົວຂໍ້ຂາດຕົກບົກພ່ອງ.

3. ຜູ້ກ່າວຄຸດບະຫັຄວນຄຳນຶງເຖິງສະພາບຂອງຜູ້ຟັງ, ໃດຍບັບການໃຊ້ຄຳເວົ້າໃຫ້ເໝາະສົມກັບຄົນທົ່ວໄປຕາມລະດັບຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງຄຳສັບທີ່ຍາກເກີນໄປ; ໃຊ້ພາສາລະດັບບານກາງກັບຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້ລະດັບກາງ;

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອະບູ ດາວຸດ ເລກທີ (4880).

ແລະ ໃຊ້ພາສາທີ່ສະຫຼະສະຫຼອຍກັບຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ສູງ. ເພື່ອໃຫ້
ລາວເປັນຜູ້ມີວິທະຍະບັນຍາດຕໍ່ຄົນທຸກຊັ້ນຄົນ ທີ່ວາງທຸກສິ່ງທຸ
ກຢ່າງໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ເໝາະສົມຂອງມັນ. ແລະ ໃນທຸກກໍລະນີຕ້ອງ
ຫຼີກລ້ຽງການໃຊ້ຄຳເວົ້າທີ່ສວຍງາມແຕ່ໄຮ້ສາລະ.

4. ໃຫ້ຫຼີກລ້ຽງບັນດາເລື່ອງລາວທີ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊິ່ງຈະກໍ່
ໃຫ້ເກີດຄວາມບາດໝາງໃຈ ແລະ ຄວາມກຽດຊັງ; ເພາະພາລະ
ກົດຫຼັກຂອງຜູ້ກ່າວຄູຕບະຫຼີ ການສຶດສອນຜູ້ຄົນ, ການເຕົ້າ
ໂຮມຫົວໃຈຂອງພວກເຂົາໃຫ້ເປັນໜຶ່ງດຽວບິນສັດຈະທຳ, ແລະ
ການລົບລ້າງສາເຫດຕ່າງໆ ຂອງຄວາມແຕກແຍກລະຫວ່າງ
ພວກເຂົາ.

5. ບໍ່ຈົ່ງໃຈໃຊ້ຄຳສຳຜັດ ຫຼື ໃຊ້ຄຳທີ່ເລິກເຊິ່ງເກີນໄປ, ຫາກ
ແຕ່ເປົ້າໝາຍຫຼັກແມ່ນເພື່ອຖ່າຍທອດຄວາມໝາຍທີ່ເປັນປະ
ໂຫຍດ ດ້ວຍຖ້ອຍຄຳທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ກະທັດຮັດທີ່ສຸດ.

6. ໃຫ້ຫ່າງໄກຈາກການລຽນແບບທີ່ໜ້າລັງກຽດ ແລະ ຜົນ
ທຳມະຊາດ, ຕະຫຼອດຈົນການລອກແບບບຸກຄະລິກຂອງນັກ
ທດສະໜາທີ່ມີຊື່ສຽງ; ເພາະສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະສ້າງຄວາມບໍ່ສະບາ
ຍໃຈ ແລະ ຄວາມບໍ່ພໍໃຈໃນຈິດໃຈ¹.

ປະດັບທີ່ເກົ່າ: ຈຸດປະສົງ ແລະ

ເປົ້າໝາຍຂອງຄຸດບະຫຼີ:

ການຂຶ້ນຄຸດບະຫຼີວັນສຸກ ຄວນໃຫ້ບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງຕໍ່ໄປ
ນີ້:

¹ ເບິ່ງໃນ ຄຸນນະລັກສະນະຜູ້ ຄຸດບະຫຼີວັນສຸກ ຂອງ ອັບດຸລລາຫ໌ ບິນ ດ່ອຍຝຸລລາຫ໌ ອັລ-ຮຸໄຮລີ:
(12, 20, 22), ແລະ 50 ແນວທາງການຄຸດບະຫຼີ ທີ່ມີຜົນສຳເລັດ ຂອງ ອະມິດ ບິນ ມຸຫາມັ
ດ ອັລ-ມັດຣີ (33, 73, 87).

1- ການຊີ້ແຈງບັນດາຫລັກການພື້ນຖານຂອງເອກະພາບ (ເຕົາຮີດ), ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ, ພ້ອມທັງເຕືອນໃຫ້ລະຫັດການຕັ້ງພາຄີ (ຊີຣິກ) ໃນທຸກໆ ປະເພດ, ທຸກຮູບແບບ ແລະ ທຸກຊ່ອງທາງຂອງມັນ.

2- ການຕັກເຕືອນສັງສອນ ແລະ ການລະນຶກເຖິງອົງອົດລໍ ທີ່ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ, ການຊຳລະສອບສວນ ແລະ ການຕອບແທນຂອງພຣະອົງໃນໂລກໜ້າ, ຄວາມໝາຍແຫ່ງພຣະຜູ້ອະພິບານທີ່ເຮັດໃຫ້ຫົວໃຈມີຊີວິດຊີວາ, ການເຊີນຊວນໄປສູ່ຄວາມດີງາມ, ການສັ່ງໃຊ້ໃຫ້ເຮັດຄວາມດີ ແລະ ການຫ້າມບາມຈາກຄວາມຊົ່ວ.

3- ການໃຫ້ຄວາມເຂົ້າໃຈແກ່ມຸສລິມ ແລະ ສັງສອນພວກເຂົາກ່ຽວກັບຫຼັກຄວາມຈິງແຫ່ງສາສະໜາຂອງພວກເຂົາ ຈາກຄຳພີຂອງອົດລໍ ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ ແລະ ອັສ-ຊຸນນະຫໍ ຂອງທ່ານອໍລຸຂອງພຣະອົງ ﷺ, ພ້ອມທັງເອົາໃຈໃສ່ໃນການຮັກສາສິນລະທຳ ແລະ ມາລະຍາດ ໃຫ້ປອດຈາກການເຮັດເກີນຂອບເຂດ ແລະ ການລະເລີຍ.

4- ການແກ້ໄຂຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຜິດພາດກ່ຽວກັບອິດສະລາມ, ຕອບໂຕ້ຂໍ້ສົງໄສ ແລະ ສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນຈິງ ທີ່ຝ່າຍຕໍ່ຕ້ານສ້າງຂຶ້ນເພື່ອສ້າງຄວາມສັບສົນ, ດ້ວຍວິທີການທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ມີປັນຍາ, ໂດຍຫຼີກລ້ຽງການໂຕ້ແຍ້ງ ແລະ ການໃສ່ຮ້າຍ.

5- ການຕໍ່ຕ້ານແນວຄິດທີ່ບໍ່ອນທຳລາຍ ແລະ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຫຼົງຜິດ ໂດຍການນຳສະເໜີອິດສະລາມທີ່ຖືກຕ້ອງ, ເຊິ່ງເປັນແນວທາງອັນດັ່ງເດີມຂອງປະຊາຊາດ ທີ່ອົດລໍໄດ້ຊົງພິພາດໃຫ້ ແລະ ທີ່ປະຊາຊາດນັ້ນໄດ້ເລືອກຮັບເອົາເປັນສາສະໜາຂອງຕົນ, ພ້ອມທັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄຸນລັກສະນະພິເສດຕ່າງໆ ຂອງມັນ

ນ ເຊັ່ນ: ຄວາມຄອບຄຸມ, ຄວາມສົມດຸນ, ຄວາມເລິກເຊິ່ງ ແລະ ການສ້າງສັນ.

6- ການເຊື່ອມໂຍງການບັນຍາຍທັມ (ຄຸຕບະຫ໌) ເຂົ້າກັບການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງທີ່ຜູ້ຄົນດຳລົງຊີວິດຢູ່, ໂດຍການເນັ້ນໜັກໃສ່ການແກ້ໄຂພະຍາດຂອງສັງຄົມ, ແລະ ການສະເໜີແນວທາງແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ຂອງສັງຄົມ, ເຊິ່ງໄດ້ມາຈາກຫລັກການສາສະໜາອິດສະລາມອັນປະເສີດ, ພ້ອມທັງເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຫຼັກຄວາມເຊື່ອ ແລະ ການບັບບຸງແກ້ໄຂ, ຫລັກປະຕິບັດຂອງອິດສະລາມ ແລະ ຫລັກສັດທາ, ເລື່ອງລາວຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄອບຄົວມຸດສະລິມ ແລະ ຫົວຂໍ້ອື່ນໆ ທີ່ເປັນຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຄົນ.

7- ການເອົາໃຈໃສ່ໃນໂອກາດສຳຄັນຕ່າງໆ ທີ່ມີມາຕະຫຼອດທັງປີ, ເຊັ່ນ: ເດືອນຮໍມະດອນ, ການເຮັດຮັຈ ແລະ ອື່ນໆ, ເພາະເປັນສິ່ງທີ່ຜູ້ຮັບຟັງກຳລັງສົນໃຈ ແລະ ກະຕຸ້ນໃຫ້ພວກເຂົາຕ້ອງການຄວາມຮູ້ທີ່ຈະສ້ອງແສງນຳທາງໃນເລື່ອງນັ້ນໆ.

8- ການປູກຝັງຄວາມເປັນອ້າຍນ້ອງຮ່ວມອິດສະລາມໃນໝູ່ຊົນຊາວມຸສລິມ, ແລະ ການຕໍ່ຕ້ານແນວຄິດທີ່ນຳໄປສູ່ການແບ່ງແຍກທາງດ້ານເຊື້ອຊາດ, ນິກາຍ, ພາກພື້ນ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ສ້າງຄວາມແຕກແຍກ.

ປະດັບທີສິບ: ວິທີການກະກຽມຄຸຕບະຫ໌:

ຜູ້ກ່າວຄຸຕບະຫ໌ຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນການກະກຽມບົດຄຸຕບະຫ໌ຂອງຕົນຢ່າງລະອຽດຮອບຄອບ, ແລະ ໃຫ້ຄຳນຶງເຖິງສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ບົດຄຸຕບະຫ໌ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປະກອບດ້ວຍສາມພາກສ່ວ

ນຄື: ບົດນຳ, ເນື້ອໃນ, ແລະ ບົດສະຫຼຸບ. ເຊິ່ງອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້
ຈະບໍ່ໄດ້ຖືກກ່າວເຖິງຢ່າງຊັດເຈນໃນລະຫວ່າງການຂຽນ ຫຼື ກາ
ນບັນຍາຍ, ທັງຍັງເປັນອົງປະກອບທີ່ມີຄວາມເລື່ອມໂຍງ ແລະ
ສອດຄ່ອງກັນ, ເຊິ່ງຄວາມສຳພັນອັນແໜ້ນແຟ້ນລະຫວ່າງອົ
ງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ຈະມີຄຸນນະພາບດີພຽງໃດນັ້ນ ກໍຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວ
າມສາມາດຂອງຜູ້ບັນຍາຍ, ຄວາມຮູ້ອັນກວ້າງຂວາງ ແລະ ປະ
ສົບການຂອງລາວ, ອັນຈະນຳໄປສູ່ການຈັດວາງພາກສ່ວນຕ່າງ
ໆຂອງບົດຄຸຕບະຫ໌ໃຫ້ເປັນລະບຽບ ແລະ ມີໂຄງສ້າງທີ່ໜັກແ
ໜ້ນ.

ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ຄວາມຮັດກຸມນີ້ ນອກ
ຈາກຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມໝາຍຕ່າງໆ ຊັດເຈນ ແລະ ຈຸດປະສົງເດັ່
ນຊັດແລ້ວ, ຍັງຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ເວົ້າໄດ້ຮັບການຕັ້ງໃຈຟັງທີ່ດີຈ
າກຜູ້ຟັງ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈຢ່າງເຕັມທີ່ຈາກຜູ້ຮ່ວມສົນ
ທະນາ.

ບົດນຳ: ຜູ້ຄຸຕບະຫ໌ຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ບົດນຳ ແລະ ການກ່າ
ວເປີດຂອງຕົນ, ໂດຍການນຳໃຊ້ສຳນວນໃນການເລີ່ມຕົ້ນທີ່ຊີ້
ໃຫ້ຜູ້ຟັງເຂົ້າໃຈເຖິງຈຸດປະສົງຂອງຄຸຕບະຫ໌, ເຊິ່ງເປັນການດຶງ
ດູດຄວາມສົນໃຈ ແລະ ກະກຽມຈິດໃຈ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວອາດຈະເປັ
ນການຍົກເອົາອາຍາຕ່າງໆ ໃນອັລກຸຣອານທີ່ເປັນການຕັກແ
ຕືອນ ຫຼື ສົ່ງເສີມ, ຫຼື ບາງສ່ວນຈາກວິທະຍາບັນຍາ (ຮິກມະຫ໌)
ທີ່ເລິກເຊິ່ງຂອງທ່ານນະບີ ຊລ. ການກ່າວເປີດຄືສິ່ງທຳອິດທີ່ຜູ້
ຄຸຕບະຫ໌ຈະນຳສະເໜີຕໍ່ຜູ້ຟັງ, ຫາກວ່າລາວສາມາດສ້າງຄວາ
ມປະທັບໃຈໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາດ້ວຍການນຳສະເໜີທີ່ດີໄດ້ຕັ້ງແ
ຕ່າງ, ພວກເຂົາກໍຈະສາມາດຕິດຕາມຄຸຕບະຫ໌ສ່ວນທີ່ເຫຼືອໄ
ດ້ດ້ວຍຄວາມສົນໃຈ ແລະ ກະຕືລືລົ້ນ.

ສົມຄວນທີ່ໃນຕອນຕົ້ນຂອງຄຳບາໄສຈະມີສິ່ງທີ່ບົ່ງບອກເຖິງຈຸດປະສົງຂອງຜູ້ກ່າວ, ແລະເນື່ອງຈາກເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີວ່າ ຄຸດບະຫວັນສຸກນັ້ນເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການສັນລະເສີນ ແລະ ຍ້ອງຍໍຕໍ່ອັນລັບ, ການກ່າວຄຳປະຕິຍານຕົນທັງສອງ ແລະ ການກ່າວສັລະວາດ ແລະ ສະລາມ ແດ່ທ່ານຮູ້ລູ ລູລລຣ໌ ຊັດລັດລັທຸ ອະໄລຣ໌ ວະສັລລັມ, ສະນັ້ນ ໃນຖ້ອຍຄຳເຫຼົ່ານີ້ ຄວນມີການຄັດເລືອກທີ່ດີ ເພື່ອໃຫ້ບົ່ງບອກເຖິງຫົວຂໍ້ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງຄຸດບະຫວັນ.

ເນື້ອງຫາ: ເຊິ່ງເປັນຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການຄຸດບະຫວັນ, ແລະ ອາດເປັນການເໝາະສົມທີ່ຈະກ່າວເຖິງຢ່າງຊັດເຈນໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຄຸດບະຫວັນ ເຊັ່ນການກ່າວວ່າ: ຂ້າພະເຈົ້າຢາກຈະບັນຍາຍໃຫ້ພວກທ່ານຟັງກ່ຽວກັບ... ໂດຍສະເພາະຫາກເປັນບະເດັນທີ່ສັງຄົມກຳລັງໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຕ່າງກໍລະຄອຍຄຳຊີ້ແຈງທີ່ຊັດເຈນ.

ແລະ ບາງຄັ້ງການກ່າວເຖິງເລື່ອງໃດໜຶ່ງຢ່າງກົງໄປກົງມາກໍ່ອາດຈະບໍ່ເໝາະສົມ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນເພາະມັນເປັນເລື່ອງທີ່ລະອຽດອ່ອນ, ຫຼື ເປັນສາເຫດທີ່ນຳໄປສູ່ຄວາມແຕກແຍກໃນໝູ່ຜູ້ຄົນ. ໃນກໍລະນີເຊັ່ນນີ້, ຜູ້ບັນຍາຍສົມຄວນທີ່ຈະນຳສະເໜີຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວຢ່າງເປັນຂັ້ນເປັນຕອນ ແລະ ຍົກມັນຂຶ້ນມາສົນທະນາໃນທາງອ້ອມ, ເພື່ອທີ່ຈະນຳພາຜູ້ຮັບຟັງໄປຕາມລຳດັບຂັ້ນຕອນທີ່ມີເຫດມີຜົນ ຈົນກວ່າຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້ດ້ວຍຄວາມເປັນກາງ ແລະ ຄວາມສົມດຸນ, ໂດຍຫຼີກລ່ຽງການສ້າງຄວາມປັ່ນປ່ວນ ແລະ ຄວາມແຕກແຍກ. ແລະ ດ້ວຍເຫດນີ້, ຜູ້ບັນຍາຍກໍ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງຕົນໃນການກຽມຄວາມພ້ອມທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງຜູ້ຟັງ ຫາກພວກເຂົາມີທ່າທີຕໍ່ຕົກ

ນໃນເລື່ອງນັ້ນ, ຫຼື ຫາກມັນເປັນຫົວຂໍ້ທີ່ພວກເຂົາບໍ່ຄຸ້ນເຄີຍມາກ່ອນ.

ຫົວຂໍ້ຂອງການຄຸກຄະດີ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະຕັ້ງຢູ່ເທິງສອງຫຼັກການພື້ນຖານຄື: ການອະທິບາຍຊື່ແຈງ ແລະ ການຍົກຫຼັກຖານ.

ສ່ວນການອະທິບາຍ: ແມ່ນການກ່າວເຖິງນິຍາມຂອງຫົວຂໍ້ທີ່ກຳລັງສົນທະນາ, ແລະ ກ່າວເຖິງຄຸນລັກສະນະ, ຄຸນສົມບັດສະເພາະ ແລະ ຂໍ້ດີຂອງມັນ.

ສ່ວນການອ້າງອີງຫຼັກຖານ: ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຫົວຂໍ້ໃດຫນຶ່ງຈະຕ້ອງການສິ່ງທີ່ມາສະຫນັບສະຫນູນດ້ວຍບັນດາຫຼັກຖານອ້າງອີງ ແລະ ຂໍ້ພິສູດຕ່າງໆ, ເຊິ່ງໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະມາຈາກຄຳພີອັລ-ກຸຣອານ, ຊຸນນະຫໍ ແລະ ຄຳກ່າວຂອງບັນພະຊົນຜູ້ຊົງຄຸນນະທຳ (ສະລັຟ), ພ້ອມທັງການຍົກບາງເຫດການຂຶ້ນມາເພື່ອເປັນການບຽບທຽບ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນ. ໃນເລື່ອງນີ້, ການອ້າງອີງຄຳກ່າວຈາກບັນດາອີມ່າມ ແລະ ຜູ້ມີບັນຍາທີ່ເລື່ອງຊື່ກໍເປັນປະໂຫຍດເຊັ່ນກັນ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນໃນດ້ານຄວາມດີງາມ, ການເປັນຜູ້ນຳ, ຄວາມມີກຽດສັກສີ, ການສະຫຼະທາງໂລກ, ຄວາມກ້າຫານ ແລະ ຄວາມຍ່າແກງ, ທັງນີ້ໃຫ້ຂຶ້ນກັບຄວາມເໝາະສົມຂອງສະຖານະການ ແລະ ເນື້ອຫາ.

ບົດສັ່ງທ້າຍຂອງຄຸກຄະດີ: ຫຼັງຈາກທີ່ຜູ້ບັນຍາຍໄດ້ນຳສະເໜີຫົວຂໍ້ຂອງລາວສຳເລັດແລ້ວ, ຄວນທີ່ຈະຈົບບົດບັນຍາຍຂອງລາວດ້ວຍບົດສັ່ງທ້າຍທີ່ເໝາະສົມ, ເພື່ອຮວບຮວມແນວຄິດ ແລະ ສະຫຼຸບຫົວຂໍ້ຂອງລາວ, ໂດຍໃຊ້ສຳນວນທີ່ແຕກຕ່າງ ແລະ ວິທີການທີ່ສັ້ນກະຊັບ, ເພາະວ່າການເວົ້າຍືດຍາວໃນກໍລະນີ

ນີ້ຈະນຳມາເຊິ່ງຄວາມເປັນໜ້າຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແນວຄິດກະຈັດກະຈາຍ.

ແລະ ບໍ່ຄວນທີ່ຈະປະກອບດ້ວຍແນວຄວາມຄິດໃໝ່ ແລະ ຫຼັກຖານໃໝ່; ເພາະວ່າເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ ມັນຈຶ່ງບໍ່ແມ່ນບົດສັງທຳຍ, ຫາກແຕ່ເປັນພຽງສ່ວນໜຶ່ງ ແລະ ເປັນການຕໍ່ຍອດຂອງຄຸຕບະຫ໌.

ແລະ ບົດສັງທຳຍນັ້ນ ຄວນຈະມີຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການໃຊ້ສຳນວນ ແລະ ມີອິດທິພົນສູງ, ເພາະວ່າມັນເປັນສິ່ງສຸດທ້າຍທີ່ຜູ້ຟັງໄດ້ຍິນ ແລະ ຍັງຄົງຢູ່ໃນຈິດໃຈຂອງລາວ, ແລະ ຖ້າຫາກວ່າມັນອ່ອນແອໃນການຮຽບຮຽງ, ຂາດພະລັງໃນການຖ່າຍທອດ, ປະໂຫຍດຂອງການຄຸຕບະຫ໌ກໍຈະສູນເສຍໄປ.

ແລະ ບາງຄັ້ງບົດສັງທຳຍອາດຈະເປັນອາຍາຕຕ່າງໆ ຈາກຄຳພີອັລກູຣອານ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຍົກຂຶ້ນມາກ່າວເຖິງກ່ອນໜ້ານີ້, ເຊິ່ງລວບລວມເນື້ອໃນຫົວຂໍ້ໃນການຊັກຊວນໃຫ້ເຮັດຄວາມດີ ຫຼື ການເຕືອນໃຫ້ຢ້ານກົວ ຫຼື ການອ້າງຫຼັກຖານ ແລະ ການຢືນຍັນ, ແລະ ບາງຄັ້ງອາດຈະເປັນຫະດີສຂອງທ່ານສາດສະດາ ທີ່ໃຫ້ຄວາມໝາຍຄືກັນກັບອາຍາຕຕ່າງໆ ຈາກຄຳພີອັລກູຣອານ, ແລະ ບາງຄັ້ງອາດຈະເປັນການກ່າວຍ້າຍຄືນບັນດາຫົວຂໍ້ຂອງຄຸຕບະຫ໌ (ບົດເທດສະໜາ) ດ້ວຍຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງ ແລະ ດ້ວຍວິທີການທີ່ຄົບຖ້ວນ, ຊັດເຈນ ແລະ ມີອິດທິພົນຢ່າງແຮງ.

ແລະ ມີສອງປະການທີ່ຜູ້ກ່າວຄຸຕບະຫ໌ (ຄໍຕິບ) ສົມຄວນເອົາໃຈໃສ່, ຄື: ຕັ້ງຫົວຂໍ້ດຽວ, ຫຼື ຫົວຂໍ້ແບກໃໝ່ ຫຼື ການປ່ຽນແປງ.

ຫົວຂໍ້ດຽວ: ຄວນຈຳກັດສະເພາະຫົວຂໍ້ດຽວ, ເພື່ອໃຫ້ອົງປະ

ກອບຕ່າງໆຄົບຖ້ວນ, ຖ້ອຍຄຳຖືກຂັດເກົາ, ແລະ ການນຳສະເໜີມີຄວາມເລິກເຊິ່ງ; ເພາະການທີ່ຫົວຂໍ້ແຕກແຫນງອອກໄປ ແລະ ມີຫຼາຍບະເດັນໃນຄາວດຽວກັນນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ຈິດໃຈໄຂວ່ເຂວ, ເຮັດໃຫ້ເນື້ອຫາບາງສ່ວນລືມເລືອນໄປ, ແລະ ນຳໄປສູ່ຄວາມຍືດຍາວທີ່ໜ້າເປື້ອ, ພາບທີ່ຈືດຈາງ ແລະ ຄວາມຕື້ນເຂີນໃນການນຳສະເໜີ.

ຄວາມແບກໃໝ່ ແລະ ການປ່ຽນແປງ: ໝາຍຄວາມວ່າ ຫົວຂໍ້ຄຸກບະຫຼັກຂອງລາວບໍ່ຄວນຊ້ຳຊາກຈຳເຈ, ແຕ່ຄວນສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນຫົວຂໍ້ຕ່າງໆ; ເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາທຸກໆເລື່ອງຂອງບົດບັນຍັດສາສະໜາ ເຊັ່ນ: ເລື່ອງຂອງການໃຫ້ເອກະພາບຕໍ່ພະເຈົ້າ (ຕົກຮີດ), ການເຄົາລົບສັກກາລະ (ອິບາດະຫັ), ການພົວພັນທາງສັງຄົມ, ຈະລິຍະທຳ ແລະ ອື່ນໆ.

ແລະ ບໍ່ຄວນຍືດຕິດກັບຮູບແບບ ແລະ ວິທີການນຳສະເໜີພຽງຢ່າງດຽວ, ແຕ່ຄວນໃຊ້ຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ ເຊັ່ນ: ການຕັ້ງຄຳຖາມ, ການອະທິບາຍ, ການຍົກຕົວຢ່າງ, ແລະ ການສະແຫວງຫາວິທະຍາບັນຍາ ແລະ ຄວາມລັບທີ່ຊ້ອນຢູ່. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຕ້ອງເຂົ້າໃຈສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງສັງຄົມ, ເຂົ້າໃຈຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຄົນ, ເພື່ອຊີ້ແນະ ແລະ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງແກ່ພວກເຂົາ, ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຕ່າງໆທີ່ມີຕໍ່ພວກເຂົາ¹.

¹ ເບິ່ງ: ໜັງສື ແນວທາງໃນການກຽມ ຄຸກບະຫຼັ ວັນສຸກ ຂອງ ດຣ. ສິລິທ໌ ບິນ ອັບດຸລລັຫ໌ ບິນ ຫຸໄມດ: (ໜ້າ 22) ແລະ ຕ່າງໄປ.

ບົດທີສີ່: ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສຍິດ

ປະເດັນທີໜຶ່ງ: ນິຍາມຂອງມັສຍິດ

ມັສຍິດ ຕາມຫຼັກການສາສະໜາ: ຄື ສະຖານທີ່ທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອດຳລົງການລະຫມາດຜັດດູທັງຫ້າເວລາ, ການລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ ການລະຫມາດອື່ນໆ, ແລະ ເປັນບ່ອນປະກາດສຽງອາຊານ. ທີ່ຖືກເອີ້ນວ່າ ມັສຍິດ ກໍ່ເພາະວ່າມັນເປັນສະຖານທີ່ສຳລັບການກຸ້ມກາບ (ສຸຈູດ) ຕໍ່ອັລລຳຫໍ້.

ຂໍ້ແຕກຕ່າງລະຫວ່າງມັສຍິດ ແລະ

ສະຖານທີ່ລະຫມາດ (ມຸຊໍລາຫໍ້)

ມັສຍິດແມ່ນສະຖານທີ່ ທີ່ຖືກກຳນົດໄວ້ສຳລັບການລະຫມາດຜັດດູເປັນການປະຈຳ ແລະ ຖືກວະກັຟໄວ້ເພື່ອການນັ້ນ, ສ່ວນມຸຊໍລາຫໍ້ແມ່ນສະຖານທີ່ ທີ່ຖືກຈັດໄວ້ສຳລັບການລະຫມາດຊົ່ວຄາວ; ເຊັ່ນ ສະຖານທີ່ລະຫມາດໃນໂຮງຮຽນ, ສະຖາບັນ, ບໍລິສັດ, ຕາມເສັ້ນທາງເດີນທາງ ແລະ ອື່ນໆ, ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກວະກັຟໄວ້ສຳລັບການລະຫມາດທັງຫ້າເວລາ, ແລະ ບໍ່ເປັນຊຸນນະທຳໃນການລະຫມາດຕະຣີຍະຕຸລມັສຍິດເມື່ອເຂົ້າໄປໃນມຸຊໍລາຫໍ້, ຫາກແຕ່ວ່າມັນເປັນຊຸນນະທຳເມື່ອເຂົ້າໄປໃນມັສຍິດ.

ປະເດັນທີສອງ: ການສ້າງມັສຍິດ ແລະ

ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ

ບັນດາມັສຍິດແມ່ນສະຖານທີ່ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ປະເສີດທີ່ສຸດເທິງໜ້າແຜ່ນດິນ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນມີການດຳລົງອິບາດະຫໍ້ທີ່ປະເສີດທີ່ສຸດ ນັ້ນກໍ່ຄືການລະຫມາດ, ອັລລຳຫໍ້ ໄດ້ຕຣັດວ່າ:

(فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ

وَالْأَصَالِ ﴿٣٦﴾ رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ
الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾

(ໃນບັນດາບ້ານ ທີ່ອັລລະຫຼັກຊົງອະນຸຍາດໃຫ້ຖືກຍົກໃຫ້ສູງສູ່
ງ ແລະ ພຣະນາມຂອງພຣະອົງຖືກກ່າວລຳລົກໃນນັ້ນ, ມີຜູ້ກ່າ
ວສະດຸດຕໍ່ພຣະອົງໃນນັ້ນ ທັງໃນຍາມເຊົ້າ ແລະ ຍາມແລງ)

(ບັນດາບຸລຸດທີ່ການຄ້າ ແລະ ການຂາຍບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ພວກ
ເຂົາລະເລີຍຈາກການລຳລົກເຖິງອັລລະຫຼັກ, ແລະ ການດຳລົງກາ
ນລະຫມາດ, ແລະ ການຈ່າຍຊະກາດ, ພວກເຂົາຍ້ານກົວວັນ
ໜຶ່ງທີ່ຈິດໃຈ ແລະ ສາຍຕາຈະພົກຜັນໄປມາ)

[ສູເຣາະຫຼ ອັນນູຣ: 36-37].

ແລະ ອັລລະຫຼ ໄດ້ຊົງໃຫ້ກຽດ ແລະ ຍົກຍ້ອງບັນດາມັສຍິດ ໂ
ດຍການອ້າງອີງມັນໄປຫາພຣະອົງ, ດັ່ງທີ່ພຣະອົງໄດ້ກ່າວວ່າ :

{وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ ...}

(ແລະ ບໍ່ມີຜູ້ໃດທີ່ຈະອະທຳອຶ່ງໄປກວ່າຜູ້ທີ່ຫ້າມບາມບັນດ
າມັສຍິດຂອງອັລລະຫຼ ບໍ່ໃຫ້ພຣະນາມຂອງພຣະອົງຖືກກ່າວລະ
ນຶກໃນນັ້ນ ...) [ສູເຣາະຫຼ ອັລ-ບາກຮາະຫຼ: 114]. ແລະ ອັລລະ
ຫຼືຊົງມະຫາບໍລິສຸດໄດ້ຕຣຸດວ່າ:

{وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾}

(ແລະ ແທ້ຈິງບັນດາມັສຍິດນັ້ນເປັນຂອງອັລລະຫຼ ດັ່ງນັ້ນ
ພວກເຈົ້າຢ່າໄດ້ວົງວອນຂໍຜູ້ໃດຄຽງຄູ່ກັບອັລລະຫຼ)

[ສູເຣາະຫຼ ອັລ-ຈິນ: 18].

ດ້ວຍເຫດນີ້ ສາສະນະບັນຍັດຈຶ່ງໄດ້ສົ່ງເສີມການສ້າງສາ ແ
ລະ ພັດທະນາທັງທາງດ້ານຮູບປະທຳ ແລະ ດ້ານຈິດໃຈ, ເຊິ່ງສ່ວ

ນໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍຄື: ອັດລໍຫ໌ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

(ແທ້ຈິງ ຜູ້ທີ່ຈະບູລະນະບັນດາມັສຍິດຂອງອັລລໍຫນ້ນຄື ຜູ້ທີ່ສັດທາຕໍ່ອັລລໍຫ ແລະ ວັນສຸດທ້າຍ ແລະ ດຳລົງການລະຫມາດ ແລະ ບໍລິຈາກຊະກາດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຍ່າເກງຜູ້ໃດນອກຈາກອັລລໍຫ, ດັ່ງນັ້ນ ຊົນເຫຼົ່ານັ້ນແຫລະ ທີ່ຫວັງວ່າຈະໄດ້ເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຊົມນຳ) [ສຸຣາຫໍ ເຕົາບະຫໍ : 18].

«مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَتَّبِعِي بِهِ وَجْهَ اللَّهِ بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ».

ແລະ ລາຍງານຈາກທ່ານຈາບິຣ ບິນ ອັບດຸລລຳ ຮໍດີຢັລລຳຮຸ
ອັນຮຸມາ ແທ້ຈິງທ່ານຮໍຊຸລ ﷺ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«ຜູ້ໃດທີ່ສ້າງມັສອິດເພື່ອອັລລ໌ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຂະໜາດພຽງເທົ່າຮັງນົກກະທາ ຫຼື ນ້ອຍກວ່ານັ້ນກໍ່ຕາມ, ອັລລ໌ຈະສ້າງເຮືອນໃຫ້ລາວໃນສວນສະຫວັນ»².

² ບັນທຶກໂດຍ ອິບນຸ ມາຈະຫ໌, ເລກທີ (738), ແລະ ອັລບຸສີຣີ ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນ “ອັຊຊະວາອິດ” (1/94) ວ່າ: “ນີ້ແມ່ນສາຍລາຍານທີ່ສຳຮ້ອງຫຼັກ.”

ດັ່ງທີ່ທ່ານນະບີ ຊໍລ໌ລວໍຮຸ ອະໄລຮີ ວະສັລລາ ໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າ:

«وَلَوْ كَفَخَصِ فَطَاءٌ».

«ເຖິງແມ່ນວ່າຈະເທົ່າກັບຮັງນົກຄຸ້ມ» ກໍ່ຄື : ສະຖານທີ່ທີ່ນັກໂຕແມ່ເຮັດຮັງເທິງຫນ້າດິນເພື່ອວາງໄຂ່, ເຊິ່ງມີເຈດຕະນາເພື່ອເນັ້ນຫນັກເຖິງຄວາມນ້ອຍທີ່ສຸດ, ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໃດໆພາກການສ້າງມັດສະຍິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າມັນຈະນ້ອຍທີ່ສຸດກໍ່ຕາມ.

ເຊິ່ງອາດຈະລວມໄປເຖິງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການກໍ່ສ້າງມັນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະເປັນພຽງກ້ອນດິນຈີ່ ຫຼື ດິນໜຽວກໍ່ຕາມ, ຫຼື ໄດ້ອອກແຮງງານດ້ວຍມືຂອງຕົນເອງ, ຫຼື ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຈ້າງໃຫ້ແກ່ຄົນງານ, ແລະ ການກະທຳອື່ນໆ ໃນທຳນອງດຽວກັນນີ້ ທີ່ຖືໄດ້ວ່າຜູ້ກະທຳນັ້ນໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການສ້າງມັດສະຍິດດ້ວຍຕົວຂອງລາວເອງ ຫຼື ດ້ວຍຊັບສິນຂອງຕົນ, ໂດຍຫວັງໃນຜົນບຸນຕອບແທນທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກການກະທຳດັ່ງກ່າວ, ເຊິ່ງກໍ່ຄືການທີ່ອັລລຳຫໍຈະສ້າງໃຫ້ແກ່ລາວ ສິ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນນັ້ນ ຫຼື ກວ້າງຂວາງກວ່ານັ້ນໃນສວນສະຫວັນ; ເນື່ອງຈາກວ່າເຮືອນໃນສວນສະຫວັນນັ້ນບໍ່ສາມາດບຽບທຽບໄດ້ກັບສິ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນໂລກນີ້, ແລະ ທັງສອງນັ້ນກໍ່ບໍ່ມີສິ່ງໃດທຽບເທົ່າກັນໄດ້ເລີຍ, ແລະ ນັ້ນຄືສິ່ງທີ່ເປັນແຮງກະຕຸ້ນໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ອັລລຳຫໍໄດ້ຊົງປະທານຄວາມກວ້າງຂວາງໃຫ້ແກ່ລາວ ໃນການຮີບຮ້ອນແຂ່ງຂັນກັນໃນການເຮັດຄວາມດີ, ແລະ ການສວຍໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນໂລກນີ້, ເພື່ອທີ່ລາວຈະໄດ້ສະສົມໄວ້ສຳລັບໂລກໜ້າຂອງລາວ ເຊິ່ງລາວຈະໄດ້ພົບກັບລາງວັນຕອບແທນທີ່ເພີ່ມພູນຄູນທະວີ ນະ

ທີ່ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງລາວຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ¹.

ປະເດັນທີສາມ: ການອຸປະຖຳຄໍ້າຊຸມັສຍິດ ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ

ການພັດທະນາມັສຍິດໃນຄວາມໝາຍໂດຍລວມນັ້ນ ລວມມີການພັດທະນາທັງສອງດ້ານຄື: ດ້ານວັດຖຸ ແລະ ດ້ານຈິດໃຈ, ເຊິ່ງລວມມີການສ້າງມັສຍິດ ແລະ ການສ້ອມແປງ, ການຕິດຕັ້ງໄຟຟ້າ ແລະ ການບູຟົມ, ການບໍລິການ ແລະ ການເຮັດຄວາມສະອາດ, ການອົບາດະຮິ (ການໄຫວ້ອອນ) ຕໍ່ອັນລໍຢ້ໃນມັສຍິດ, ການແຕ່ງຕັ້ງບັນດາອີມາມ ແລະ ມຸອັສລິນ, ການເປີດຫ້ອງຮຽນໃນມັສຍິດ; ເຊັ່ນ: ການສອນອັນກຸລອານ, ຟິກຮ໌, ຕັຟຊີຣ, ຫະດີຊ ແລະ ວິຊາຄວາມຮູ້ອື່ນໆ ທີ່ມີປະໂຫຍດ, ການຈັດຫາບັດໄຈລ້ຽງຊີບໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນນັ້ນ, ການວະກັຟ (ການບໍລິຈາກ) ໃນສິ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ມັສຍິດ, ເຊັ່ນ: ການວະກັຟທີ່ພັກກອາໄສໃຫ້ແກ່ອີມາມ, ມຸອັສລິນ, ຄູສອນ ແລະ ນັກສຶກສາ, ການສ້າງສະຖານທີ່ອາບນ້ຳລະຫມາດ ແລະ ສິ່ງອື່ນໆ ທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ມັສຍິດ.

ພຣະອົງອັນລໍຢ້ໄດ້ກ່າວວ່າ :

﴿لَا تَأْكُلْ يَعْزَمُ مَسْجِدَ اللَّهِ مِنْ عَمَلٍ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَعَٰتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ۝﴾

(ແທ້ຈິງ ຜູ້ທີ່ຈະບູລະນະບັນດາມັສຍິດຂອງອັນລໍຢ້ນັ້ນຄື ຜູ້ທີ່ສັດທາຕໍ່ອັນລໍຢ້ ແລະ ວັນສຸດທ້າຍ, ແລະ ດຳລົງການລະຫມ

¹ ເບິ່ງ: «ຝູງສູດ ວະ ມະສາອິລ ຕະຕາອັນລັກ ບິລມະສາຈິດ» ຂອງໄຊຄ໌ ອິບນຸ ຈິບຣິນ ເຮາະຫິມະຮຸລວ໌ (ໜ້າ: 14).

າດ, ແລະ ໄດ້ຈ່າຍຊະກາດ, ແລະ ບໍ່ຍ່າເກງຜູ້ໃດນອກຈາກອັລລ່າ
ຫໍ. ດັ່ງນັ້ນ ຊົນເຫລົ່ານີ້ແຫລະທີ່ຫວັງ ຈະເປັນຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນໝູ່ຜູ້ທີ່
ດ້ຮັບທາງນ່າ) [ສູ່ຣາະຫໍ ເຕົາບະຫໍ : 18].

ອາຍັດທີ່ສູງສົ່ງໄດ້ຍືນຍັນເຖິງຄວາມເຊື່ອສັດທາຂອງຜູ້ທີ່ພໍ
ດທະນາມັສຍິດ ດ້ວຍການລະຫມາດໃນນັ້ນ, ການເຮັດຄວາມ
ສະອາດ ແລະ ການສ້ອມແບງສ່ວນທີ່ຊຸດໂຊມຂອງມັສຍິດ¹.

ບະເດັນທີສີ່:

ການຮັກສາມັສຍິດໃຫ້ສະອາດບໍລິສຸດ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາໃຫ້ພົ້ນຈາກສິ່ງສົກກະປົກ.

ໃນເມື່ອບັນດາມັສຍິດເປັນສະຖານທີ່ແຫ່ງການອົບາດະຫໍ
ແລະ ການເຂົ້າໃກ້ຊິດຕໍ່ອັລລ່າຫໍ ດ້ວຍການເຊື່ອຟັງ, ຈຶ່ງມີຄຳສັ່ງ
ໃຫ້ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ດູແລມັນໃຫ້ພົ້ນຈາກສິ່ງເປີະເປື້ອນ, ສິ່ງ
ສົກກະປົກ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອຕ່າງໆ, ເພື່ອໃຫ້ມັສຍິດມີຄວາມ
ສະອາດ, ຄວາມດົງາມ ແລະ ຄວາມງົດງາມ.

ທ່ານ ໄຊຄໍ ອົບນຸ ສະອໍດີ -ຂໍອັລລ່າຫໍຊົງເມດຕາເພິ່ນ- ໄດ້ກ່າ
ວໃນການອະທິບາຍຄຳດຳຣັດຂອງອັລລ່າຫໍ ທີ່ວ່າ:

(فِي بُيُوتِ أَذْنَى اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ
وَإِلَّا صَالِحًا)

(ໃນບັນດາບ້ານເຮືອນ ທີ່ອັລລ່າຫໍ ຊົງອະນຸຍາດໃຫ້ຖືກເຊີດ
ຊູ ແລະ ໃຫ້ພຣະນາມຂອງພຣະອົງຖືກກ່າວລຳລືກໃນນັ້ນ, ມີກ
ານກ່າວສະດຸດີແດ່ພຣະອົງໃນນັ້ນ ທັງໃນຍາມເຊົ້າ ແລະ ຍາມແ

¹ ເບິ່ງໃນ «ໂຄງການ ແລະ ສິ່ງທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃນມັສຍິດ» ຂອງ ມຸຫາມັດ ອັລ-ອັຣຟັຈ (ໜ້າ: 9)

໙໘) [ຊູເຣາະຫ໌ ອັນນູຣ: 36]. ທ່ານກ່າວ

{...أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ...}

(...ໃຫ້ຖືກເຊີດຊູ ແລະ ໃຫ້ພຣະນາມຂອງພຣະອົງຖືກກ່າວ
ລຳລືກໃນນັ້ນ...) ນີ້ແມ່ນຂໍ້ສະຫຼຸບກ່ຽວກັບຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ຂອງ
ມັສຍິດ, ເຊິ່ງລວມຢູ່ໃນການໃຫ້ກຽດມັສຍິດນັ້ນມີ: ການສ້າງມັ
ສຍິດ, ການປັດກວາດ ແລະ ການເຮັດຄວາມສະອາດຈາກສິ່ງສີ
ກກະປົກ ແລະ ສິ່ງທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ, ການປົກປ້ອງມັສຍິດຈາ
ກຄົນວິກົນຈະລົດ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ບໍ່ລະມັດລະວັງຈາກສິ່ງສີ
ກກະປົກ, ແລະ ຈາກຜູ້ປະຕິເສດສັດທາ, ແລະ ໃຫ້ປົກປ້ອງມັສ
ຍິດຈາກການເວົ້າຈາໄຮ້ສາລະໃນນັ້ນ, ແລະ ການສົ່ງສຽງດັງໃດ
ຍ່ອຍແມ່ນການລຳລືກເຖິງອັນລ່າສະຫງ່າ.

ແລະ ລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອະບີ ຮຸໄຮເຣາະຫ໌ ຣໍດີຍ໌ລ໌ລ໌ຮ ອັນ
ຮຸ, ວ່າ ມີແມ່ຍິງຜົວສີຄົນໜຶ່ງທີ່ເຄີຍປັດກວາດມັດສະຍິດ, ແລ້ວ
ວ ທ່ານຮໍຊູລ໌ລ໌ລ໌ຫ໌ ຊໍລ໌ລ໌ລ໌ຮ ອະໄລຮີ ວະຊ໌ລ໌ລ໌ ບໍ່ເຫັນນາງ, ຈຶ່ງ
ໄດ້ຖາມກ່ຽວກັບນາງ, ພວກເຂົາກ່າວວ່າ: ນາງໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ,
ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ກ່າວວ່າ:

«أَفَلَا كُنْتُمْ أَذُنْتُمْوَنِي» قَالَ: فَكَأَنَّهُمْ صَغُرُوا أَمْرَهَا، فَقَالَ: «دَلُونِي عَلَى قَبْرِهَا»
فَدَلُّوهُ، فَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّ هَذِهِ الْقُبُورَ مَمْلُوءَةٌ ظُلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا، وَإِنَّ اللَّهَ
عَزَّوَجَلَّ يُنَوِّرُهَا لَهُمْ بِصَلَاتِي عَلَيْهِمْ».

“ເປັນຫຍັງພວກທ່ານຈຶ່ງບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຂ້ອຍຮູ້?” ເບິ່ງຄືວ່າພວກ
ເຂົາເຫັນວ່າເລື່ອງຂອງນາງເປັນເລື່ອງເລັກນ້ອຍ, ດັ່ງນັ້ນ
ທ່ານຈຶ່ງກ່າວວ່າ: “ຈົ່ງຊົ່ບອກກຸໂບຣຂອງນາງໃຫ້ຂ້ອຍ”. ພວກ

¹ «ຕັຟຊີຣ ອັສ-ສະອັດີ» (ໜ້າທີ: 569).

ເຂົາຈຶ່ງໄດ້ຊີ້ບອກໃຫ້ທ່ານ, ແລ້ວທ່ານກໍໄດ້ລະຫມາດໃຫ້ນາງ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: “ແທ້ຈິງ ບັນດາກຸໂບຣເຫຼົ່ານີ້ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມມືດມົນສຳລັບຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນນັ້ນ, ແລະ ແທ້ຈິງ ອົງອັລລຳຫຼ້າສູງສູງ ແລະ ຍິ່ງໃຫຍ່ ຈະຊົງເຮັດໃຫ້ມັນສະຫວ່າງສະໄຫວຂຶ້ນສຳລັບພວກເຂົາ ດ້ວຍການລະຫມາດມາດຂອງຂ້ອຍທີ່ມີຕໍ່ພວກເຂົາ”.¹

ແລະ ໄດ້ມີການຢືນຢັນຈາກທ່ານອະນັສ ອໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ ວ່າ ເພິ່ນໄດ້ກ່າວວ່າ: ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາຢູ່ໃນມັດສະຍິດ ພ້ອມກັບທ່ານອໍຊລຂອງອັລລໍຮຸ ෋, ທັນໃດນັ້ນກໍມີຊາວອາຣັບຊົນນະບົດຄົນໜຶ່ງເຂົ້າມາ ແລ້ວລຸກຂຶ້ນປັດສະວະຢູ່ໃນມັດສະຍິດ, ບັນດາສໍາຫາບະຫຼ່ຂອງທ່ານອໍຊລຂອງອັລລໍຮຸ ෋ ຈຶ່ງໄດ້ຮ້ອງຫາມວ່າ: ຢຸດ! ຢຸດ!, ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານອໍຊລຂອງອັລລໍຮຸ ෋ ຈຶ່ງໄດ້ກ່າວວ່າ:

«لَا تُزِمُوهُ - أَي: لَا تَقْطَعُوا عَلَيْهِ بَوْلَهُ - دَعُوهُ».

“ຢ່າໄດ້ຂັດຂວາງລາວ” ຄື: ຢ່າໄດ້ຕັດການປັດສະວະຂອງລາວ - ຈຶ່ງປ່ອຍລາວໄວ້” ພວກເຂົາຈຶ່ງປ່ອຍລາວໄວ້ຈົນກວ່າລາວຈະຖ່າຍເບົາແລ້ວ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານອໍຊລຂອງອັລລໍຮຸ ෋ ຈຶ່ງອະໄລຮີ ວະສັລລາ ກໍໄດ້ເອີ້ນລາວ ແລະ ໄດ້ກ່າວກັບລາວວ່າ:

«إِنَّ هَذِهِ الْمَسَاجِدَ لَا تَصْلُحُ لَشَيْءٍ مِنْ هَذَا الْبَوْلِ وَلَا الْقَذَرِ، إِنَّمَا هِيَ لِذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالصَّلَاةِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ».

«ແທ້ຈິງບັນດາມັສຍິດເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ສົມຄວນກັບສິ່ງໃດໆ ຈາກ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (460) ແລະ ມຸສນີມ, ເລກທີ (956).

ນ້ຳປັດສະວະ ແລະ ສິ່ງສັກກະປົກ, ຫາກແຕ່ມັນແມ່ນເພື່ອການລະນຶກເຖິງອັລລຳຫຼັ, ການລະຫມາດ ແລະ ການອ່ານອັລກຸລອານ» ທ່ານຈຶ່ງສັ່ງຊາຍຄົນໜຶ່ງ, ໃຫ້ລາວເອົານ້ຳໜຶ່ງຄຸມາ ແລ້ວລາດລົງໃສ່ບ່ອນນັ້ນ¹.

ເປັນມະຕິເອກະພາບກັນວ່າ ນ້ຳປັດສະວະ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນນັ້ນ ແມ່ນບັນດາສິ່ງສັກກະປົກທີ່ຕ້ອງປົກປ້ອງມັສອິດໃຫ້ພົ້ນຈາກ, ເນື່ອງຈາກຄວາມສະອາດຂອງມັສອິດເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ. ດັ່ງນັ້ນ ຕ້ອງປົກປ້ອງມັສອິດ, ພົມ, ແລະ ສິ່ງທີ່ຕິດພັນກັບມັນ ເຊັ່ນ ເດິນ, ດາດຟ້າ ແລະ ອື່ນໆ ໃຫ້ພົ້ນຈາກບັນດາສິ່ງສັກກະປົກທັງໝົດ, ແລະ ຕ້ອງຊຳລະລ້າງໃຫ້ສະອາດ ເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ມີສິ່ງດັ່ງກ່າວຕົກໃສ່.

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ໄດ້ມີລາຍງານກ່ຽວກັບການຊຳລະລ້າງມັນຈາກສິ່ງສັກກະປົກຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ເສມຫະ, ນ້ຳມູກ, ນ້ຳລາຍ, ເລືອດ, ໜອງ, ແລະ ອື່ນໆ. ດັ່ງມີລາຍງານຈາກທ່ານ ອະນັສ ບິນ ມາລິກ ຣໍດີອັລລຳຮຸ ອັນຮຸ ວ່າ, ແທ້ຈິງທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ເຫັນເສມຫະຢູ່ທີ່ກົບລັດ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດໃຫ້ທ່ານບໍ່ພໍໃຈຈົນເຫັນໄດ້ຊັດເໜືອໃນໄມ້ຂອງທ່ານ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ລຸກຂຶ້ນ ແລະ ຊຸດມັນອອກດ້ວຍມືຂອງທ່ານເອງ, ແລ້ວທ່ານກໍ່ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي صَلَاتِهِ فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ - أَوْ إِنَّ رَبَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ - فَلَا يَزُقُّ أَحَدَكُمْ قَبْلَ قِبْلَتِهِ، وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمَيْهِ» ثُمَّ أَخَذَ طَرَفَ رِدَائِهِ، فَبَصَقَ فِيهِ ثُمَّ رَدَّ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ، فَقَالَ: «أَوْ يَفْعَلْ هَكَذَا».

«ແທ້ຈິງ ເມື່ອຜູ້ໃດໜຶ່ງຈາກພວກເຈົ້າຢືນຂຶ້ນໃນການລະ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄາຣີ, ເລກທີ (219) ໂດຍຫອ້, ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (285).

ຫມາດຂອງລາວ, ແທ້ຈິງລາວກຳລັງສົນທະນາກັບພຣະຜູ້ເປັນ
ເຈົ້າຂອງລາວ - ຫຼື ແທ້ຈິງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງລາວຢູ່ລະຫວ່າງ
ລາວ ແລະ ກົບລະຫໍ່ - ດັ່ງນັ້ນ ຢ່າໃຫ້ຜູ້ໃດໃນໝູ່ພວກເຈົ້າຖິ້ມ
ນ້ຳລາຍໄປທາງທິດກົບລະຫໍ່ຂອງລາວ, ແຕ່ໃຫ້ຖິ້ມໄປທາງເບື້ອງ
ຊ້າຍຂອງລາວ ຫຼື ໃຕ້ຕີນຂອງລາວ» ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເພິ່ນໄດ້ຈັບ
ຊາຍເສື້ອຄຸມຂອງເພິ່ນ, ແລ້ວຖິ້ມນ້ຳລາຍໃສ່ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍພັ
ບມັນທົບໃສ່ກັນ, ແລ້ວກ່າວວ່າ: «ຫຼື ໃຫ້ເຮັດເຊັ່ນນີ້»¹.

ມີຮະດິຊຈຳນວນຫຼາຍທີ່ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຫ້າມຖິ້ມນ້ຳລາ
ຍ ແລະ ຂາກສະເລດໃນມັດສະຍິດ, ແລະ ໃນບາງບົດລາຍງານໄດ້
ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຖິ້ມນ້ຳລາຍໄປທາງທິດກົບລັດ ຫຼື ໄປທາງເບື້ອງຂ
ວາ, ແລະ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ຖິ້ມນ້ຳລາຍໄປທາງເບື້ອງຊ້າຍ ຫຼື ຖິ້ມ
ລົງໃຕ້ຕີນເບື້ອງຊ້າຍ, ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ໃຫ້ໃຊ້ຕີນຖູ. ແລະ ບໍ່ຕ້ອງ
ສົງໄສເລີຍວ່າ ນ້ຳລາຍ ແລະ ສະເລດນັ້ນເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າລັງກຽດ
ຕາມທຳມະຊາດຂອງມະນຸດ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ທ່ານນະບີ ﷺ ຈຶ່ງໂກ
ດເມື່ອທ່ານໄດ້ເຫັນນ້ຳລາຍຢູ່ດ້ານກົບລັດຂອງມັດສະຍິດ, ຈົນ
ໃບໜ້າຂອງທ່ານແດງຂຶ້ນ, ແລະ ທ່ານໄດ້ຮິບຟ້າວໄປຂູດມັນອ
ອກ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ໄດ້ທາບລິເວນນັ້ນດ້ວຍນ້ຳຫອມຊະນິດໜຶ່ງ
ທີ່ເອີ້ນວ່າ ຄໍລູກ ຫຼື ຊະຟະຣອນ.

ແລະ ເປັນທີ່ຊາບກັນດີວ່າ ຫາກມັສຍິດຖືກສ້າງຂຶ້ນຈາກດິ
ນໜຽວ, ການຂູດມັນອອກກໍເປັນເລື່ອງງ່າຍ, ແລະ ເພິ່ນດິນກໍເ
ປັນດິນທີ່ສາມາດຜັງສິ່ງທີ່ຕົກລົງໃສ່ໄດ້, ຫຼື ຕັກເອົາດິນທີ່ເປີະ
ປື້ອນອອກໄປ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັສຍິດໃນຍຸກສະໄໝນີ້ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວແມ່

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ, ເລກທີ (405) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (551).

ນໄດ້ບູດ້ວຍກະເບື້ອງ ແລະ ພົມທີ່ສະອາດ, ເຊິ່ງຈະເປັນເປື້ອນໄດ້ ງ່າຍຈາກສິ່ງສົກກະປົກ ແລະ ເຫັນຮ່ອງຮອຍຂອງຂີ້ກະເທົ່, ເລືອດ, ນ້ຳໜອງ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງຫ້າມການຖິ້ມນ້ຳລາຍລົງພື້ນຢ່າງເດັດຂາດ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນເທິງພົມ, ຝາ ຫຼື ກະເບື້ອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ໃດທີ່ຢາກຈະຖິ້ມນ້ຳລາຍ ຫຼື ຂາກກະເທົ່, ລາວຄວນອອກໄປຂ້າງນອກ, ຫຼື ຖິ້ມໃສ່ເຈ້ຍທົດຊຸ່ແລ້ວນຳອອກໄປຖິ້ມ, ຫຼື ຖິ້ມໃສ່ຊາຍເສື້ອຂອງຕົນແລ້ວພັບມັນໄວ້ ດັ່ງທີ່ກ່າວໄວ້ໃນຫະດີສ, ເພື່ອໃຫ້ມັສຍົດສະອາດ ແລະ ຫອມຢູ່ສະເໝີ.

ແລະຈາກທ່ານນາງ ອາອີຊະຫ໌ ຣໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮາ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِنَاءِ الْمَسَاجِدِ فِي الدُّوْرِ، وَأَنْ تُنْظَفَ وَتُطَيَّبَ.»

« ທ່ານນະບີ ﷺ ສັ່ງເສຍໃຫ້ສ້າງມັສຍົດຕາມຊຸມຊົນຕ່າງໆ ແລະ ໃຫ້ເຮັດຄວາມສະອາດ, ອົບນ້ຳຫອມໃຫ້ມັສຍົດ» ທ່ານ ຊຸຟຢານ ກ່າວວ່າ:

"ການສ້າງມັສຍົດໃນຊຸມຊົນຕ່າງໆ ໝາຍເຖິງ: ໃນເຜົ່າຕ່າງໆ"¹.

ປະດັບທີ 5: ຂໍ້ກຳນົດການສ້າງມັສຍົດເທິງກູໂບຣ ຫຼື ການນຳເອົາກູໂບຣເຂົ້າໄປໃນມັສຍົດ

ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ກໍ່ສ້າງມັສຍົດເທິງກູໂບຣຂອງຜູ້ໃດກໍຕາມ; ເພາະແທ້ຈິງສິ່ງນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ຖືກຫ້າມ, ໄຊຄ໌ ອັລ-ອິສລາມ ອົບນຸໄຕມີຍະຫ໌ ຣໍຫົມະຮຸລລໍຫ໌ ໄດ້ກ່າວວ່າ: ບັນດາອີມ່າມໄດ້ມີຄວາມ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັດຕິຣມີລີ, ເລກທີ (594), ແລະ ເບິ່ງທີ່: «ຟຸສຸລ ວະ ມະສາອິລ ຕະຕະອັລລັກ ບິລມະສາຈິດ» (ໜ້າທີ: 27).

ເຫັນເປັນເອກະພາບກັນວ່າບໍ່ເປັນທີ່ອະນຸມັດໃຫ້ສ້າງມັສຍິດ
ທົງກູໂບຣ; ເນື່ອງຈາກທ່ານນະບີ ﷺ ກ່າວວ່າ:

«إِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ الْقُبُورَ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ
مَسَاجِدَ؛ فَإِنِّي نَهَيْتُكُمْ عَنْ ذَلِكَ».

«ແທ້ຈິງ ບັນດາຊົນຊາດກ່ອນພວກເຈົ້າ ພວກເຂົາໄດ້ຍຶດ
ຖືເອົາບັນດາກູໂບຣເປັນບ່ອນເຮັດມັສຍິດ, ພິງຊາບເຖິດ ພວ
ກເຈົ້າຢ່າໄດ້ຍຶດຖືເອົາບັນດາກູໂບຣເປັນບັນດາມັສຍິດ; ເພາະ
ແທ້ຈິງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຫ້າມພວກເຈົ້າຈາກສິ່ງນັ້ນ».

ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຜັງມັຍຍິດ(ສົບ) ໃນມັດສະຍິດ, ຫາກວ່າ
ໄດ້ມີການຜັງເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ: ດ້ວຍ
ການຖົມຫລຸ່ມໃຫ້ລຽບສະເໝີພື້ນ, ຫຼື ຂຸດຄົ້ນເອົາສົບອອກມາ
ຫາກວ່າຫລຸ່ມນັ້ນຍັງໃໝ່.

ແລະ ຖ້າຫາກມັສຍິດຖືກສ້າງຂຶ້ນຫຼັງຈາກມີກູໂບຣ: ກໍໃຫ້ຍັ
ຍາຍມັສຍິດອອກ ຫຼື ໃຫ້ທຳລາຍຮູບຊົງຂອງກູໂບຣ, ສ່ວນມັສຍິ
ດທີ່ຢູ່ເທິງກູໂບຣນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ລະຫມາດໃນນັ້ນ ທັງຜັຣດູ ແລະ ຊຸນ
ນັດ; ເພາະແທ້ຈິງແລ້ວມັນເປັນສິ່ງທີ່ຖືກຫ້າມ¹.

ແລະ ສ່ວນຫນຶ່ງຈາກຫຼັກຖານໃນເລື່ອງນີ້ ນອກເຫນືອຈາກ
ສິ່ງທີ່ ໄຊຄຸນອິສລາມ ຣໍຫົມະຮຸລວໍຫໍ ໄດ້ກ່າວໄວ້: ລາຍງານຈາກ
ອາອີຊະຫໍ ແລະ ອັບດຸລວໍຫໍ ອົບນຸ ອັບບາສ ທັງສອງໄດ້ກ່າວວ່າ:
ເມື່ອຄວາມຕາຍໄດ້ມາເຖິງທ່ານຣໍຊູລ ລຸລວໍຫໍ ຊໍລໍລວໍຮຸ ອະໄລ
ຮິ ວະສັລລໍມ, ເພິ່ນໄດ້ເອົາຜ້າຄຸມຂອງເພິ່ນມາປົກໃບຫນ້າຂອ
ງເພິ່ນ, ແລະ ເມື່ອເພິ່ນຮູ້ສຶກອຶດອັດ ເພິ່ນກໍເປີດມັນອອກຈາ
ກໃບຫນ້າຂອງເພິ່ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງໄດ້ກ່າວໃນຂະນະທີ່ຢູ່ໃນສະພາບ

¹ ໜັງສືອັລ-ຟັດຕະອາ (22/ 194).

ນັ້ນວ່າ:

«لَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ».

«ອັລລ່າຟັຊງສາບແຊ່ງພວກຍະຮູດ (ຍິວ) ແລະ ນາຊໍຣ໌ (ຄຣິສຕຽນ) ທີ່ໄດ້ຍຶດເອົາຫລຸມຝັງສົບຂອງບັນດານະບີຂອງພວກເຂົາເປັນມັສຍິດ» ເປັນການເຕືອນຕໍ່ການກະທຳທີ່ຄ້າຍຄືກັບພວກເຂົາ¹.

ທ່ານນະບີ ຊັລລ໌ລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລຳ ໄດ້ຊີ້ແຈງໃນຂະນະທີ່ເພິ່ນກຳລັງຈະສິ້ນໃຈວ່າ ອັລລ່າຟັຊງສາບແຊ່ງ ແລະ ອີ່ງໃຫຍ່ ໄດ້ສາບແຊ່ງຊາວຍິວ ແລະ ຄຣິດສະຕຽນ ທີ່ພວກເຂົາຍຶດເອົາກຸໂບຣຂອງບັນດານະບີຂອງພວກເຂົາເປັນມັສຍິດ. ທ່ານໄດ້ຊີ້ແຈງອີກວ່າ ການກະທຳດັ່ງກ່າວເປັນທຳນຽມປະຕິບັດຂອງບັນດາຜູ້ປະຕິເສດສັດທາໃນຍຸກກ່ອນ, ເພື່ອເປັນການເຕືອນປະຊາຊາດຂອງທ່ານບໍ່ໃຫ້ເອົາແບບຢ່າງພວກເຂົາ, ແລະ ເພື່ອປິດກັ້ນຊ່ອງທາງທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການຕັ້ງພາກີຕໍ່ອັລລ່າຟັຊງ ແລະ ການໄຫວ້ສິ່ງອື່ນນອກເໜືອຈາກພະອົງ.

ແລະ ລາຍງານຈາກແມ່ຂອງບັນດາຜູ້ສັດທາ ທ່ານຍິງອາອີຊະຫ໌, ວ່າ ທ່ານຍິງອຸມມຸຫະບີບະຫ໌ ແລະ ທ່ານຍິງອຸມມຸສະລາມະຫ໌ ໄດ້ກ່າວເຖິງໂບດຄຣິສຕຽນແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ພວກນາງທັງສອງໄດ້ເຫັນຢູ່ປະເທດຫະບະຊະຫ໌ເຊິ່ງໃນນັ້ນມີບັນດາຮູບພາບ, ແລ້ວພວກນາງທັງສອງກໍໄດ້ເລົ່າເລື່ອງດັ່ງກ່າວແກ່ທ່ານນະບີ ສັລລ໌ລໍຣຸ ອະໄລຣີ ວະສັລລັມ, ແລ້ວທ່ານຈຶ່ງກ່າວວ່າ:

«إِنَّ أَوْلَئِكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَمَاتَ، بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄຣີ, ເລກທີ (435) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (531).

فِيهِ تِلْكَ الصُّورُ، فَأُولَئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

«ແທ້ຈິງ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນ, ເມື່ອຊາຍຜູ້ຊອບທຳໃນໝູ່ພວກເຂົາໄດ້ເສຍຊີວິດລົງ, ພວກເຂົາກໍ່ສ້າງມັດສະຍິດເທິງຫຼຸມຝັງສົບຂອງລາວ ແລະ ໄດ້ສ້າງບັນດາຮູບພາບເຫລົ່ານັ້ນໄວ້ໃນນັ້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ຊົນເຫລົ່ານັ້ນຄື ມະນຸດທີ່ຊົ່ວຊ້າຢ່າງ ນະ ທີ່ອັລລຳ ໃນວັນກຶຍາມະຫາ»¹.

ລາຍງານຈາກທ່ານນາງ ອາອີຊະຫຼີ ຣໍດີຢ໌ລໍຮຸ ອັນຮາ ເລົ່າວ່າ: ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ກ່າວໃນອາການປ່ວຍຂອງທ່ານ ເລີ່ງທ່ານບໍ່ໄດ້ລຸກຈາກມັນອີກເລີຍວ່າ:

«لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ»

«ອັລລຳ ໄດ້ຊົງສາບແຊ່ງພວກຍະຮູດ (ຍິວ) ແລະ ນາຊໍຣ໌ (ຄຣິສຕຽນ) ທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຍຶດເອົາບັນດາຫຼຸມສົບຂອງບັນດານະບີຂອງພວກເຂົາເປັນມັສຍິດ» ແລະ ຖ້າຫາກບໍ່ແມ່ນຍ້ອນເຫດນັ້ນ, ກູໂບຣຂອງເພິ່ນກໍ່ຄົງຈະຖືກເປີດເຜີຍ, ແຕ່ເພິ່ນຍ້ານກົວວ່າມັນຈະຖືກຍຶດຖືເປັນມັສຍິດ².

ປະເດັນທີ່ຫົກ:

ຂໍ້ຊີ້ຂາດຂອງການປະດັບປະດາບັນດາມັສຍິດ

ບໍ່ສົມຄວນປະດັບປະດາບັນດາມັສຍິດ ແລະ ໂອ້ອວດອ້າງກ່ຽວກັບມັນ, ເພາະທ່ານ ອັລ-ບຸຄໍຣີ ໄດ້ລາຍງານຈາກ ທ່ານ ອັບດີລລາຫຼີ ບິນ ອັບບາສ ຣໍດີຢ໌ລໍຮຸ ອັນຮຸມາ ເລົ່າວ່າ: «ພວກເຈົ້າຈະຕ້ອງປະດັບປະດາມັນ ດັ່ງທີ່ຊາວຢິວ ແລະ ຊາວຄຣິສຕຽນໄ

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (427) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (528).

² ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ, ເລກທີ (1390) ແລະ ມຸສລິມ, ເລກທີ (529).

ດັບປະດາ»

ແລະ ລາຍງານຈາກທ່ານອານັສ ບິນ ມາລິກ ຣໍດີຍ໌ລວໍຮຸ ອັນ
ຮຸ ກ່າວວ່າ: « ພວກເຂົາພາກັນໂອ້ອວດມັນ ແລ້ວກໍ່ບໍ່ໄດ້ພັກອ
າໃສ່ໃນມັນ ນອກຈາກພຽງເລັກນ້ອຍ »

ແລະ ໄດ້ມີລາຍງານຈາກທ່ານອຸມັຣວ່າ ເພິ່ນໄດ້ສັ່ງໃຫ້ສ້າງມັ
ສຍິດ, ແລະ ໄດ້ກ່າວວ່າ: “ຈົ່ງກຳບັງຜູ້ຄົນຈາກສາຍຟິນ, ແລະ ຢ່
າໄດ້ຍ້ອມເຄື່ອງນຸ່ງເປັນສີແດງ ຫຼື ສີເຫຼືອງ, ເພາະມັນຈະເປັນກ
ານລ້ວງຜູ້ຄົນ”¹.

ແລະ ແທ້ຈິງໃນຍຸກສະໄໝນີ້ ການໂອ້ອວດກັນໃນເລື່ອງມັສ
ຍິດໄດ້ມີຫຼາຍຂຶ້ນ, ແລະ ຜູ້ຄົນໄດ້ຟຸ່ມເຟືອຍໃນການປະດັບປະ
ດາ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃສ່ມັນ, ແລະ ບັນດານັກວິ
ຊາການໄດ້ອອກຟັດວາວາອະນຸຍາດໃຫ້ກໍ່ສ້າງມັສຍິດໃຫ້ໃຫຍ່ໂ
ຕໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງກໍ່ຖືກກໍ່
ສ້າງໃຫ້ໃຫຍ່ໂຕເຊັ່ນກັນ, ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມັສຍິດເບິ່ງຊຸດໂຊມ ແລະ
ຕ່ຳຕ້ອຍ ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບບ້ານເຮືອນ, ແຕ່ຕ້ອງບາດສະຈາກ
ການຟຸ່ມເຟືອຍ ແລະ ການເຮັດເກີນຂອບເຂດໃນການປະດັບ
ປະດາ, ສີສັນ ແລະ ນ້ຳສີຕ່າງໆ, ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສິ່ງ
ທີ່ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຖືກນຳມາໃຊ້ ເຊັ່ນ: ເຄື່ອງເຄືອບ, ກະໂລ້ ແລະ ພິ
ມ, ທັງໆ ທີ່ຮູ້ວ່າຍັງມີມັສຍິດຫຼາຍແຫ່ງທີ່ຕ້ອງການການບູລະນ
ະຂັ້ນຜືນຖານທີ່ສຸດ, ສະນັ້ນ ຈິ່ງສົມຄວນທີ່ຈະນຳເອົາເງິນທຶນໄ
ປໃຊ້ຈ່າຍໃນການບູລະນະມັສຍິດເຫຼົ່ານັ້ນ.

ດັງລາຍງານຈາກທ່ານອັບດຸລວໍຮຸ ບິນ ອຸມັຣ ຣໍດີຍ໌ລວໍຮຸ ອັ
ນຮຸມາ,

¹ ບັນທຶກໂດຍອີມາມບຸຄໍຣີ (1/ 96- 97).

«أَنَّ الْمَسْجِدَ كَانَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مَبْنِيًّا بِاللَّيْلِ، وَسَقْفُهُ الْجَرِيدُ، وَعُمْدُهُ خَشَبُ التَّخْلِ، فَلَمْ يَزِدْ فِيهِ أَبُو بَكْرٍ شَيْئًا، وَزَادَ فِيهِ عُمَرُ وَبَنَاهُ عَلَى بُنْيَانِهِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ بِاللَّيْلِ وَالْجَرِيدِ وَأَعَادَ عُمْدَهُ خَشَبًا، ثُمَّ غَيَّرَهُ عُثْمَانُ فَرَادَ فِيهِ زِيَادَةً كَثِيرَةً، وَبَنَى جِدَارَهُ بِالْحِجَارَةِ الْمَنْقُوشَةِ وَالْقَصَّةِ، وَجَعَلَ عُمْدَهُ مِنْ حِجَارَةٍ مَنْقُوشَةٍ وَسَقْفَهُ بِالسَّاجِ».

«ແທ້ຈິງ ມັສຍິດໃນສະໄໝຂອງ ທ່ານນະບີ ﷺ ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ດ້ວຍດິນຈີ່ດິບ, ຫຼັງຄາເຮັດດ້ວຍກິ່ງງາຕົ້ນອິນທະຜາລຳ ແລະ ເສົາກໍ່ເຮັດດ້ວຍລຳຕົ້ນອິນທະຜາລຳ, ທ່ານອະບູ ບະກັຣ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມເຕີມສິ່ງໃດໃສ່ເລີຍ, ສ່ວນທ່ານອຸມັຣ ໄດ້ເພີ່ມເຕີມ ແລະ ໄດ້ບູລະນະມັນຕາມຮູບແບບເດີມໃນສະໄໝຂອງ ທ່ານນະບີ ﷺ ດ້ວຍດິນຈີ່ດິບ ແລະ ກິ່ງງາຕົ້ນອິນທະຜາລຳ ແລະ ໄດ້ເຮັດເສົາຄືນໃໝ່ດ້ວຍໄມ້, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານອຸສມານ ໄດ້ປ່ຽນແປງມັນ ໂດຍໄດ້ເພີ່ມເຕີມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ໂດຍໄດ້ສ້າງກຳແພງດ້ວຍຫີນທີ່ສະຫຼັກລວດລາຍ ແລະ ບູນຂາວ, ແລະ ໄດ້ເຮັດເສົາຈາກຫີນທີ່ສະຫຼັກລວດລາຍ ແລະ ມຸງຫຼັງຄາດ້ວຍໄມ້ສັກ»¹.

ທ່ານນັກວິຊາການອິສລາມ ອັບດຸລອະຊີຊ ບິນ ບາຊ - ຂໍອັລລໍ ຫໍຊິງເມດຕາທ່ານ- ໄດ້ກ່າວວ່າ: "ການກະທຳຂອງທ່ານອຸສມານ ຣໍດີຍັລລໍຣຸ ອັນຮຸ ຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຕົບແຕ່ງມັສຍິດໃຫ້ສວຍງາມດ້ວຍຫີນທີ່ສະຫຼັກລວດລາຍ, ໄມ້ເນື້ອດີ ແລະ ບູນຂາວ - ເຊິ່ງໝາຍເຖິງ: ການທາສີຜາ-, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ຖືວ່າ ບໍ່ເປັນຫຍັງ. ເຖິງແມ່ນວ່າການດຳລົງຊີວິດແບບຊາວສະລັຟຈະເປັນສິ່ງທີ່ດີກວ່າ ແລະ ປະເສີດກວ່າກໍຕາມ, ແຕ່ຫາກວ່າຜູ້ຄົນພາກັນ

¹ ບັນທຶກໂດຍອັລບຸກຄໍຣີ : ເລກທີ (446).

ຕົບແຕ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງພວກເຂົາໃຫ້ສວຍງາມ ແລະ ພາກັນເປັນອາຄານເກົ່າໆ, ແລະ ການປະໃຫ້ມັສຍຶດຢູ່ໃນສະພາບເກົ່າອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາບໍ່ຢາກເຂົ້າມາລະຫມາດ ແລະ ລວມຕົວກັນໃນມັສຍຶດ, ກໍ່ເປັນຫຍັງທີ່ຈະກະທຳເຊັ່ນດຽວກັບທີ່ທ່ານອຸສມານ ຣໍດີຢັດລໍຣຸ ອັນຣຸ ໄດ້ກະທຳ ເພື່ອເປັນການຊັກຊວນໃຫ້ຄົນເຂົ້າມາໃນມັສຍຶດ. ສ່ວນການກະທຳເພື່ອໂອ້ອວດນັ້ນແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດ, ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ມັກຮູ້ໄດ້ທີ່ຈະຂຽນສິ່ງຕ່າງໆ ໃນມັສຍຶດ, ສະນັ້ນ ສິ່ງທີ່ດີກວ່າຄືໃຫ້ມັນເປັນແບບລຽບງ່າຍ¹.

ປະດັບທີ່ເຈັດ: ຂໍ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການເຂົ້າມັສຍຶດຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນມຸສລິມ

ເປັນທີ່ຕ້ອງຫ້າມສຳລັບຊາວມຸສລິມ ທີ່ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ຜູ້ບໍ່ເປັນຕົວເຈດຕະນາຄົນໃດກໍ່ຕາມເຂົ້າໄປໃນມັສຍຶດອັລຫະຣອມ ແລະ ເຂດຫະຣອມ ທັງຫມົດທີ່ຢູ່ອ້ອມຮອບ; ແລະ ຫຼັກຖານໃນເລື່ອງນີ້ແມ່ນຄຳດຳລັດຂອງພຣະອົງທີ່ວ່າ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرُبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا...﴾

ຄວາມໝາຍວ່າ: (ໂອ້ ບັນດາຜູ້ສັດທາທັງຫຼາຍ ແທ້ຈິງ ບັນດາມຸຊລິມິນນັ້ນເປັນມົນທົນ ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຂົາຢ່າໄດ້ເຂົ້າໃກ້ມັສຍຶດອັລ-ຫະຣອມ ຫຼັງຈາກປີນີ້ຂອງພວກເຂົາ...) [ສູດຣາະຫັ ແຕົາບະຫັ : 28], ສ່ວນມັສຍຶດອື່ນໆ, ຫາກການເຂົ້າໄປຂອງພວກເຂົາແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກສາສະໜາ ກໍ່ບໍ່ມີ

¹ ອ້າງອີງຈາກ “ອັລ-ມະຊາຈິດ” ຂອງ ອັລ-ເກາະຫັດມີ (ໜ້າ: 71).

ຄວາມຜິດໃນເລື່ອງນັ້ນ, ເຊັ່ນ ການຖາມກ່ຽວກັບອິສລາມ, ຫຼື ວຽກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມັສຍິດ, ຫຼື ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວມຸສລິມ, ຫຼື ພັງການຕັກເຕືອນ, ຫຼື ເຂົ້າໄປເພື່ອສິ່ງທີ່ອະນຸຍາດ ເຊັ່ນ ການດື່ມນ້ຳທີ່ຢູ່ໃນມັສຍິດ, ໃນສະພາບການເຊັ່ນນີ້ ຖືວ່າ ບັນທຶກທີ່ອະນຸຍາດ, ເພາະວ່າ ທ່ານນະບີ ຊໍລ໌ລ໌ລຸຣຸ ອະລັຍຮີ ວະ ສັລ໌ລັມ ໄດ້ມັດ ທ່ານ ສຸມາມະຫັ ບິນ ອຸຊ໌ລ ໄວ້ກັບເສົາຂອງມັສຍິດ, ຈາກທ່ານ ອະບູ ຮຸໄຮເຣາະຫັ ຂໍອັລລໍຫັລຊິງພໍພຣະໄທຕໍ່ທ່ານ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

«بَعَثَ النَّبِيُّ ﷺ خَيْلًا قَبْلَ نَجْدٍ، فَجَاءَتْ بِرَجُلٍ مِنْ بَنِي حَنِيفَةَ يُقَالُ لَهُ تُمَامَةُ بْنُ أَثَالٍ، فَرَبَطُوهُ بِسَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ فَخَرَجَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: «مَا عِنْدَكَ يَا تُمَامَةُ؟» فَقَالَ: عِنْدِي خَيْرٌ يَا مُحَمَّدُ، إِنْ تَقُلْنِي تَقُولُ ذَا دِمٍّ، وَإِنْ تُنْعِمَ تُنْعِمَ عَلَيَّ شَاكِرٍ، وَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْمَالَ فَسَلْ مِنْهُ مَا شِئْتَ، فَتَرَكَهُ حَتَّى كَانَ الْعَدَا...» الحديث.

« ທ່ານນະບີ ﷺ ໄດ້ສົ່ງກອງທັບມ້າໄປຍັງເມືອງນັຈດ, ແລ້ວ ພວກເຂົາກໍໄດ້ຈັບຊາຍຄົນໜຶ່ງມາຈາກເຜົ່າບະນີຮານີຟະຫັ ຊື່ ວ່າ: ຊຸມາມະຫັ ອິບນຸ ອຸຊ໌ລ, ແລ້ວພວກເຂົາກໍໄດ້ມັດລາວໄວ້ກັບເສົາຕົ້ນໜຶ່ງຂອງມັດສະຍິດ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານນະບີ ﷺ ກໍໄດ້ອອກມາຫາລາວ ແລ້ວກ່າວວ່າ: « ເຈົ້າມີຫຍັງແດ່? ໂອ້ ຊຸມາມະຫັເອີ້ຍ » ລາວຕອບວ່າ: ຂ້ອຍມີແຕ່ສິ່ງທີ່ດີ ໂອ້ ມຸຮໍາມັດເອີ້ຍ, ຖ້າຫາກທ່ານຂ້າຂ້ອຍ ທ່ານກໍໄດ້ຂ້າຄົນທີ່ມີ ຄົນພ້ອມທີ່ຈະແກ້ແຄ້ນໃຫ້, ແລະ ຖ້າຫາກທ່ານໃຫ້ຄວາມເມດຕາ (ປ່ອຍຂ້ອຍໄປ) ທ່ານກໍໄດ້ໃຫ້ຄວາມເມດຕາແກ່ຜູ້ທີ່ຮູ້ບຸນຄຸນ, ແລະ ຖ້າຫາກທ່ານຕ້ອງການຊັບສິນເງິນທອງ ກໍຈົ່ງຂໍເອົາຕາມທີ່ທ່ານຕ້ອ

ງການໄດ້ເລີຍ, ທ່ານຈຶ່ງໄດ້ບ່ອຍລາວໄວ້ຈົນຮອດມື້ອື່ນເຊົ້າ...»¹.

ແລະ ຄະນະຜູ້ແທນຈາກເມືອງນັຈຣອນ ເຊິ່ງເປັນຊາວຄຣິສຕຽນ ໄດ້ເຂົ້າມາໃນມັສຍິດ², ແລະ ທ່ານ ດີມາມ ບິນ ສະອັລະບະຫ໌ ກໍໄດ້ເຂົ້າມາພົບທ່ານນະບີ ﷺ ໃນຂະນະທີ່ເຝ່ນຢູ່ໃນມັສຍິດ, ໂດຍມີຮະດີຊລາຍງານຈາກ ທ່ານອານັສ ບິນມາລີກ -ຮໍດີຍັລລໍຮຸ ອັນຮຸ- ກ່າວວ່າ:

«بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي الْمَسْجِدِ دَخَلَ رَجُلٌ عَلَى حِمْلٍ فَأَنَاقَهُ فِي الْمَسْجِدِ ثُمَّ عَقَلَهُ، ثُمَّ قَالَ لَهُمْ: أَيُّكُمْ مُحَمَّدٌ، وَالنَّبِيُّ ﷺ مَتَّكِيٌّ بَيْنَ ظُهُورِهِمْ، فَقُلْنَا: هَذَا الرَّجُلُ الْأَبْيَضُ الْمُتَّكِيُّ، فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ﷺ: «قَدْ أَجَبْتُكَ»، فَقَالَ الرَّجُلُ لِلنَّبِيِّ ﷺ: إِنِّي سَأَلْتُكَ فَمُسَدَّدٌ عَلَيْكَ فِي السُّؤَالِ فَلَا تَحْدُ عَلَيَّ فِي نَفْسِكَ، فَقَالَ: «سَلْ عَمَّا بَدَا لَكَ»... إِلَى أَنْ قَالَ: فَقَالَ الرَّجُلُ: آمَنْتُ بِمَا جِئْتُ بِهِ وَأَنَا رَسُولٌ مِنْ وَرَائِي مِنْ قَوْمِي، وَأَنَا ضِمَامٌ بِنُ ثَعْلَبَةَ أَخُو بَنِي سَعْدِ بْنِ بَكْرٍ».

«ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາກຳລັງນັ່ງຢູ່ກັບທ່ານນະບີ ﷺ ໃນມັດສະຍິດ, ກໍ່ມີຊາຍຄົນໜຶ່ງຂີ່ອູດເຂົ້າມາ ລາວໄດ້ໃຫ້ມັນຄູ່ເຂົ້າລົງໃນມັດສະຍິດ ແລ້ວກໍ່ມັດມັນໄວ້, ຈາກນັ້ນລາວກໍ່ກ່າວຖາມພວກເຮົາວ່າ: ຜູ້ໃດໃນພວກທ່ານຄືມຸຮາມັດ? ແລະທ່ານນະບີ ﷺ ກຳລັງນັ່ງອີງຢູ່ທ່າມກາງພວກເຂົາ, ພວກເຮົາຈຶ່ງຕອບວ່າ: ແມ່ນຊາຍຜົວຂາວທີ່ກຳລັງນັ່ງອີງຢູ່ນັ້ນ, ຊາຍຄົນນັ້ນຈຶ່ງກ່າວກັບທ່ານວ່າ: ໂອ້ ລູກຊາຍຂອງອັບດຸລມຸດຕໍລິບ, ທ່ານນະບີ ﷺ ຈຶ່ງຕອບລາວວ່າ: «ຂ້ອຍໄດ້ຕອບເຈົ້າແລ້ວ», ຊາຍຄົນນັ້ນຈຶ່ງກ່າວກັບທ່ານນະບີ ﷺ ວ່າ: ແທ້ຈິງຂ້ອຍຈະຖາມທ່ານ ແລະ ຈະຖາມ

¹ ບັນທຶກໂດຍ: ມຸດຕະຟາກຸລອະໄລ.

² ບັນທຶກໂດຍ: ມຸດຕະຟາກຸລອະໄລ.

ຢ່າງຈິງຈັງ, ສະນັ້ນ ຂໍທ່ານຢ່າໄດ້ໂກດເຄືອງຂ້ອຍໃນໃຈເລີຍ, ທ່ານຈົ່ງກ່າວວ່າ: «ຈົ່ງຖາມໃນສິ່ງທີ່ເຈົ້າຕ້ອງການເຖິງ»... ຈົນກະທັ້ງຊາຍຄົນນັ້ນໄດ້ກ່າວວ່າ: ຂ້ອຍຂໍສັດທາຕໍ່ສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ນຳມາ ແລະ ຂ້ອຍເປັນທູດຂອງກຸ່ມຊົນຂອງຂ້ອຍທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຂ້ອຍ, ແລະ ຂ້ອຍຄື ດີມາມ ບິນ ຊະອ໌ລະບະຫ໌, ຜົນກະທົບຈາກເຜົ່າບະນີ ສະອັດ ບິນ ບັກຣ໌»¹.

ນີ້ຄືສິ່ງທີ່ພວກເຮົາສາມາດນຳມາສະເໜີໄດ້ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຜູ້ອະຊານ, ຜູ້ເປັນອີມ່າມ ແລະ ຜູ້ເປັນຄໍຕົບຕ້ອງການ ແລະ ຂໍບັນຍັດຕ່າງໆ ຂອງມັສຍິດ, ແລະ ພວກເຮົາຂໍສັ່ງເສຍຜູ້ອະຊານ, ຜູ້ເປັນອີມ່າມ ແລະ ຜູ້ເປັນຄໍຕົບ ໃຫ້ມີຄວາມຍ່າຍກຸ້ງຕໍ່ອັລລາ ທີ່ຜູ້ຊົງສູງສົ່ງ ແລະ ຍິ່ງໃຫຍ່, ໃຫ້ມີຄວາມພາກພຽນໃນການສະແຫວງຫາຄວາມຮູ້ ແລະ ເຜີຍແຜ່ມັນ, ແລະ ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວ.

ແລະ ຂໍອັລລາຫ໌ປະທານເຕົາຟິກ (ທາງນຳ), ຂໍພຣະອົງອັລລາຫ໌ຈົ່ງປະທານຄວາມເມດຕາ ແລະ ຄວາມສັນຕິສຸກແດ່ທ່ານນະບີຂອງເຮົາ ມຸຮຳມັດ ພ້ອມດ້ວຍວົງວານ ແລະ ບັນດາສາວົກຂອງທ່ານທັງໝົດ, ແລະ ຄຳວົງວອນສຸດທ້າຍຂອງພວກເຮົາຄື ມວນການສັນລະເສີນທັງປວງເປັນສິດຂອງອັລລາຫ໌ ຜູ້ອະພິບານແຫ່ງສາກົນລະໂລກ.

¹ ບັນທຶກໂດຍ ອັລບຸກຄໍຣີ. ແລະ ເບິ່ງທີ່: ມັຈມູອ໌ ຟາຕະວາ ວະມະກໍລາຕ ອິບນີ ບາຊ, ເຫຼ້ມທີ 1 ບດ, ຮຸກຸມ ດຸຄູລ ອັລ-ກຸຟຟາຣ ອັລ-ມະຊາຈິດ, ແລະ ຟາຕະວາ ອັລ-ວັຈນ໌ ອັດ-ດາອິມະຫ໌ 6/276.

ບາງເຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດສໍາຫຼັບມຸຮັດຊິນ, ອີມ່າມ ແລະ ຄໍຕົບ

ອະຊານ ແລະ ອີກໍມະຫັ, ໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ສະອິດ ບິນ ອະລີ ບິ
ນ ວະຮັຟ ອັລ-ເກາະຫັຕໍນີ,

ສໍານັກພິມ: ຊະພິຣ, ຣິຢາດ.

ຂໍ້ກຳນົດຂອງການເປັນຜູ້ນຳ ແລະ ການເປັນຜູ້ຕາມໃນກາ
ນລະຫມາດ,

ໂດຍ ດຣ. ອັບດຸລມຸຫັຊິນ ອັລມຸນີຟ.

ການເປັນຜູ້ນຳ (ອີມ່າມ) ໃນການລະຫມາດ ອີງຕາມພຣະ
ຄຳພີ (ອັລກຸຣອານ) ແລະ ແບບຢ່າງ (ຊຸນນະຫັ),

ໂດຍ: ທ່ານ ສະອິດ ບິນ ອະລີ ບິນ ວະຮັຟ ອັລ-ເກາະຫັຕໍນີ.

ຮູບແບບຄຸດບະຫັວັນສຸກ,

ໂດຍ ອັບດຸລເລາະຫັ ບິນ ດອຍຟຸລເລາະຫັ ອັລ-ຮຸໄຮລີ,

ຈັດພິມໂດຍ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່
ແລະ ການຊື້ແນະ, ຣາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີອາຣະເບຍ.

ການເປັນຜູ້ນຳໃນການລະຫມາດ - ຄວາມໝາຍ, ຄວາມບ
ະເສີດ, ປະເພດຕ່າງໆ, ມາລະຍາດ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ຕາມແ
ນວທາງຂອງອັລກຸຣອານ ແລະ ຊຸນນະຫັ,

ໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ສະອິດ ບິນ ອະລີ ບິນ ວະຮັຟ ອັລ-ເກາະຫັຕໍ
ນີ,

ຜູ້ຈັດພິມ: ໂຮງພິມ ສະພິຣ, ນະຄອນຣິຢາດ.

ຄຸດບະຫັວັນສຸກ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຜູ້ຂຶ້ນຄຸດບະຫັ,

ຮຽບຮຽງໂດຍ: ສະພາເພື່ອການເຜີຍແຜ່ ແລະ ຊື້ນຳ, ກະຊ
ວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຊື້ນຳ, ຣາຊະ

ອານາຈັກ ຊາອຸດີອາຣະເບຍ.

ຄຸດບະຫວັນສຸກ ໃນກິຕາບ ແລະ ສຸນນະຫັ, ໂດຍ ອັບດຸລຣ໌ຫມານ ບິນ ມຸຮ່າຫມັດ ອັລຮ່າດາ,

ຈັດຟິມໂດຍ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຊື້ແນະ, ຮາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີ ອາຣະເບຍ.

ຄຸດບະຫວັນສຸກ ແລະ ບັນດາຂໍ້ກຳນົດທາງຟິກຫັ,

ຂຽນໂດຍ: ທ່ານ ອັບດຸລອະຊີຊ ບິນ ມຸຮ່າມັດ ບິນ ອັບດຸລລໍຮ໌ ອັລຫຸໄຈລານ,

ຈັດຟິມໂດຍ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຊື້ແນະ, ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສຶກສາອິສລາມ.

ຄຸດບະຫວັນສຸກ ແລະ ບົດບາດໃນການອົບຮົມສັງສອນອຸມມະຫັ,

ໂດຍ: ອັບດຸລ ກຳນີ ອະມັດ ຈະບັຣ ມຸຊຣິຮ໌,

ຈັດຟິມ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຊື້ແນະ, ຮາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີ ອາຣະເບຍ.

50 ຂໍ້ແນະນຳ ເພື່ອການເປັນຜູ້ບັນຍາຍທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ, ໂດຍ ທ່ານ ອາມິຣ ບິນ ມຸຫຳມັດ ອັລມັດຣີ,

ເປັນບົດຄວາມທີ່ຖືກເຜີຍແຜ່ເທິງເວັບໄຊຂອງກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຊື້ແນະ, ແຫ່ງ ຮາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີອາຣະເບຍ.

ລະຫມາດວັນສຸກ - ຄວາມເຂົ້າໃຈ, ເງື່ອນໄຂ, ຄວາມປະເສີດ, ຄຸນລັກສະນະພິເສດ, ມາລະຍາດ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ ຕາມອັນກຸຣອານ ແລະ ສຸນນະຫັ,

ໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ສະອິດ ບິນ ອະລີ ບິນ ວະຫັຟ ອັນ-ເກາະຫັຕນີ,

ຈັດພິມໂດຍ: ໂຮງພິມ ສະພິຣ, ນະຄອນຮືມຢາດ.
 ມີມບັດວັນສຸກ: ອະມານະຫັ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ,
 ໂດຍ ທ່ານອາຈານອັບດຸລລໍ ບິນ ມຸຮໍາມັດ ບິນ ຫຸໄມດ໌,
 ຈັດພິມໂດຍ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່
 ແລະ ການຊື້ແນະ, ຣາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີ ອາຣັບເບຍ.
 ວິທີການກະກຽມຄຸດບະຫັວັນສຸກ,
 ໂດຍ ດຣ. ຊໍແລະຫັ ບິນ ອັບດຸລລໍ ບິນ ຫຸໄມດ໌,
 ຈັດພິມໂດຍ: ກະຊວງກົດຈະການອິສລາມ, ການເຜີຍແຜ່
 ແລະ ການຊື້ແນະ,
 ຣາຊະອານາຈັກ ຊາອຸດີ ອາຣັບເບຍ.
 ສານເຖິງບັນດາອີມ່າມ ແລະ ບັນດາມຸອັຊຊິນ
 ໂດຍ ທ່ານເຊກ ອັບດຸລລໍ ບິນ ຊໍແລະຫັ ອັລເຟາຊານ,
 ດາຣ ອິບນຸ ອັລເຈາຊີ.
 ຈົດຫມາຍເຖິງ ບັນດາອີມ່າມມັສຍິດ, ບັນດາມຸອັຊຊິນ ແລະ
 ບັນດາມະອີມູມ,
 ຂອງ ທ່ານໄຊຣ໌ ອັບດຸລລໍ ບິນ ຈາຣຸລລໍ ອັລຈາຣຸລລໍ.
 ສາລານຸກົມຟິກຮ໌ກູເວດຕີຢະຫັ, ແລະ ບັນດາບົດວ່າດ້ວຍ
 ການຄຸດບະຫັ, ການເປັນຜູ້ນຳລະໝາດ, ການອະຊານ, ແລະ ບັນດາມັດສະຍິດ.

ຄູ່ມືສະບັບຫຍໍ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດສຳຫຼັບມູອັດຕະໂນ, ອີມ່າ, ຄໍຕິບ ແລະ ຂໍ້ກຳໜົດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສອິດ.....	2
ບົດທີ່ໜຶ່ງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫໍ.....	3
ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ຄຳນິຍາມຂອງອະຊານ ແລະ ອີກຳມະຫໍ.....	3
ຫົວຂໍ້ທີ່ສອງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງການອາຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫໍ.....	4
ຫົວຂໍ້ທີ່ສາມ: ຄວາມປະເສີດຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫໍ....	6
ຫົວຂໍ້ທີ່ສີ່: ເງື່ອນໄຂຂອງການອາຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫໍທີ່ຖືກຕ້ອງ	10
ຫົວຂໍ້ທີ່ຫ້າ: ຄຸນນະສົມບັດທີ່ຕ້ອງມີ ຂອງຜູ້ອະຊານ.....	14
ຫົວຂໍ້ທີ່ຫົກ: ລັກສະນະຂອງການອະຊານ ແລະ ການອີກຳມະຫໍ.....	19
ຫົວຂໍ້ທີ່ເຈັດ: ສິ່ງທີ່ຜູ້ໄດ້ຍືນອະຊານຕ້ອງກ່າວ ແລະ ດຸອາຫຼັງອະຊານ.	24
ຫົວຂໍ້ທີ່ແປດ: ຂໍ້ຕັດສິນຂອງການອອກຈາກມັສອິດຫຼັງອະຊານ	30
ຫົວຂໍ້ທີ່ເກົ້າ: ໄລຍະເວລາລະຫວ່າງອະຊານ ແລະ ອີກຳມະຫໍ ແມ່ນເທົ່າໃດ?.....	31
ຫົວຂໍ້ທີສິບ : ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມາລະຍາດຂອງຜູ້ອະຊານ ...	32
ບົດທີ່ສອງ: ບົດບັນຍັດອັດ-ອີມາມະຫໍ.....	35
ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ນິຍາມຂອງອັດ-ອີມາມະຫໍ.....	35
ຫົວຂໍ້ທີສອງ: ບົດບັນຍັດກ່ຽວກັບອັດ-ອີມາມະຫໍ (ການເປັນຜູ້ນຳ) ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ.....	36
ລ່ວນໜຶ່ງຈາກຄວາມປະເສີດຂອງການເປັນອີມ່າ:.....	36
ຫົວຂໍ້ທີ່ສາມ: ໃຜຄືຜູ້ທີ່ມີສິດທີ່ສຸດໃນການເປັນອີມ່າ.....	38
ຫົວຂໍ້ທີ່ສີ່: ບຸກຄົນທີ່ຖືກຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເປັນອີມາມະຫໍ:.....	43
ຫົວຂໍ້ທີ່ຫ້າ: ບຸກຄົນທີ່ເປັນທີ່ຫນ້າລັງກຽດທີ່ຈະໃຫ້ເປັນອີມ່າ	46
ຫົວຂໍ້ທີ່ຫົກ: ຕຳແໜ່ງຂອງອີມາມຕໍ່ມະອະມູມ(ຜູ້ຕາມ).....	49

ຫົວຂໍ້ທີ່ເຈັດ: ການເຮັດລ່ວງໜ້າ ກ່ອນອີມ່າມ.....	51
ຫົວຂໍ້ທີ່ແປດ : ຂໍ້ຕັດສິນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການເປັນອີມ່າມ ແລະ ການລະຫມາດຈະມາອະຫິ.....	53
ຫົວຂໍ້ທີເກົ້າ : ແບບຊຸນນະຫຕ່າງໆ ທີ່ອີມ່າຄວນປະຕິບັດ.....	56
ຫົວຂໍ້ທີສິບ: ຄຸນສົມບັດຂອງອີມ່າມ.....	60
ຄຸນສົມບັດທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດດ້ານຄວາມຮູ້ ທີ່ຄວນຈະມີໃນໃຈຂອງຜູ້ນຳ:	62
ແລະ ອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງຄຸນນະທຳມາລະຍາດ:	65
ບົດທີ່ສາມ : ລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ ການຂຶ້ນຄຸດບະຫິ.....	74
ຫົວຂໍ້ທີ່ໜຶ່ງ: ການລະຫມາດວັນສຸກ.....	74
ປະເດັນບັນຫາທີໜຶ່ງ: ຄວາມໝາຍ ແລະ ເວລາຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ	74
ປະເດັນບັນຫາທີສອງ: ຂໍ້ກຳນົດຂອງການລະຫມາດວັນສຸກ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກັບຜູ້ໃດ?.....	76
ປະເດັນບັນຫາທີສາມ: ວິທີການລະຫມາດວັນສຸກ:.....	80
ປະເດັນບັນຫາທີ່ສີ່: ການລະຫມາດວັນສຸກ ຈະຖືວ່າມາທັນແມ່ນແນວໃດ?.....	81
ປະເດັນບັນຫາທີຫ້າ: ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຫຼື ບໍ່ສົມຄວນກະທຳໃນວັນສຸກ.....	82
ປະເດັນບັນຫາທີຫົກ: ສຸນນະຫິໃນວັນສຸກ.....	86
ປະເດັນບັນຫາທີ່ເຈັດ: ການລະຫມາດນາຝີລະຫິປະຈຳວັນສຸກ:	93
ຫົວຂໍ້ທີສອງ : ຄຸດບະຫິໃນວັນສຸກ.....	95
ປະເດັນທີ່ໜຶ່ງ : ຄຸດບະຫິວັນສຸກແມ່ນຫຍັງ:	95
ປະເດັນທີສອງ: ຂໍ້ກຳນົດການຄຸດບະຫິ:.....	95
ປະເດັນທີ່ສາມ: ເງື່ອນໄຂຂອງການຄຸດຕະບະຫິ:	96
ປະເດັນທີ່ສີ່: ຫຼັກການຄຸດບະຫິ:	98
ປະເດັນທີ່ຫ້າ: ແບບຢ່າງຂອງການຄຸດບະຫິ (ຊຸນນະຂອງການຄຸດບະຫິ).....	100

ປະເດັນທີ່ຫົກ: ການແປອຸຕບະຫ໌ວັນສຸກ:.....	106
ປະເດັນທີ່ເຈັດ: ຄຸນສົມບັດຂອງຄໍຕົບ (ຜູ້ກ່າວບັນຍາຍ):.....	107
ບັນດາອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນທາງດ້ານວິຊາການທີ່ຜູ້ບັນຍາຍຈໍາເປັນຕ້ອງມີ:	109
ແລະ ອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນຂອງຄຸນນະທໍາ ມາລະຍາດ:	112
ປະເດັນທີ່ແປດ: ມາລະຍາດຂອງການອຸດບະຫ໌ ແລະ ຜູ້ອຸດບະຫ໌: .	121
ປະເດັນທີ່ເກົ້າ: ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງອຸດບະຫ໌:	122
ປະເດັນທີສິບ: ວິທີການກະກຽມອຸດບະຫ໌:.....	124
ບົດທີສີ່: ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບມັສຍິດ.....	130
ປະເດັນທີຫນຶ່ງ: ນິຍາມຂອງມັສຍິດ	130
ຂໍ້ແຕກຕ່າງລະຫວ່າງມັສຍິດ ແລະ ສະຖານທີ່ລະຫມາດ (ມຸຊໍລາຫ໌)	130
ປະເດັນທີສອງ: ການສ້າງມັສຍິດ ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ.....	130
ປະເດັນທີສາມ: ການອຸປະຖໍາຄໍ້າມັສຍິດ ແລະ ຄວາມປະເສີດຂອງມັນ	134
ປະເດັນທີສີ່: ການຮັກສາມັສຍິດໃຫ້ສະອາດບໍລິສຸດ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາໃຫ້ເພີ່ນຈາກສິ່ງສົກກະປົກ.....	135
ປະເດັນທີ່ 5: ຂໍ້ກຳນົດການສ້າງມັສຍິດເທິງກູໂບຣ ຫຼື ການນໍາເອົາກູໂບຣເຂົ້າໄປໃນມັສຍິດ	140
ປະເດັນທີ່ຫົກ: ຂໍ້ຊີ້ຂາດຂອງການປະດັບປະດາບັນດາມັສຍິດ.....	143
ປະເດັນທີ່ເຈັດ: ຂໍ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການເຂົ້າມັສຍິດຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນມຸສລິມ	146
ບາງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດສໍາຫຼັບມຸອັຊລິນ, ອີມໍາມ ແລະ ຄໍຕົບ	150

lo349v2.1 - 27/06/2026

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

بيان الإسلام
Islam Made Clear

